

Agenda – Y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol

Lleoliad: I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Ystafell Bwyllgora 1 – y Senedd Gareth Williams
Dyddiad: Dydd Llun, 12 Mawrth 2018 Clerc y Pwyllgor
Amser: 11.00 0300 200 6362
SeneddMCD@cynulliad.cymru

- 1 **Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datganiadau o fuddiant**
11.00
- 2 **Offerynnau nad ydynt yn cynnwys materion i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 na 21.3**
11.00 (Tudalennau 1 – 2)
CLA(5)–09–18 – Papur 1 – Offerynnau Statudol ag adroddiadau clir
Offerynnau'r Weithdrefn Penderfyniad Cadarnhaol
  - 2.1 SL(5)193 – Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 7) 2018
- 3 **Offerynnau sy'n cynnwys materion i gyflwyno adroddiad arnynt i'r Cynulliad o dan Reol Sefydlog 21.2 neu 21.3**
11.00
Offerynnau'r Weithdrefn Penderfyniad Negyddol
  - 3.1 SL(5)189 – Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrrwyr) (Cymru) 2018
(Tudalennau 3 – 188)
CLA(5)–09–18 – Papur 2 – Rheoliadau
CLA(5)–09–18 – Papur 3 – Memorandwm Esboniadol
CLA(5)–09–18 – Papur 4 – Adroddiad
    - 3.2 SL(5)191 – Gorchymyn Deddf Enillion Troseddau 2002 (Cyfeiriadau at Ymchwilwyr Ariannol Awdurdod Cyllid Cymru) 2018
(Tudalennau 189 – 207)
CLA(5)–09–18 – Papur 5 – Rheoliadau

CLA(5)–09–18 – Papur 6 – Memorandwm Esboniadol

CLA(5)–09–18 – Papur 7 – Adroddiad

3.3 SL(5)197 – Rheoliadau Cynhyrchion Jam a Chynhyrchion Tebyg (Cymru) 2018
(Tudalennau 208 – 243)

CLA(5)–09–18 – Papur 8 – Rheoliadau

CLA(5)–09–18 – Papur 9 – Memorandwm Esboniadol

CLA(5)–09–18 – Papur 10 – Adroddiad

Offerynnau'r Weithdrefn Penderfyniad Cadarnhaol

3.4 SL(5)196 – Deddf Sector Amaethyddol (Cymru) 2014
(Tudalennau 244 – 287)

CLA(5)–09–18 – Papur 11 – Gorchymyn

CLA(5)–09–18 – Papur 12 – Memorandwm Esboniadol

CLA(5)–09–18 – Papur 13 – Adroddiad

4 Papur i'w nodi

4.1 Bil yr UE (Ymadael): Llythyr gan Arweinydd y Tŷ a'r Prif Chwip
(Tudalennau 288 – 289)

CLA(5)–09–18 – Papur 14 – Llythyr gan Arweinydd y Tŷ a'r Prif Chwip, 7
Mawrth 2018

**5 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y
cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer y busnes canlynol:**

11.05

Eitemau 5.1 ac 5.2, tan 11.30

5.1 Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol: Y Bil Masnach: Adroddiad drafft
(Tudalennau 290 – 334)

CLA(5)–09–18 – Papur 15 – Adroddiad drafft

CLA(5)–09–18 – Papur 16 – Llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros yr
Economi a Thrafnidiaeth, 26 Chwefror 2018

CLA(5)–09–18 – Papur 17 – Adroddiad gan y Pwyllgor Materion Allanol a
Deddfwriaeth Ychwanegol – papur i ddilyn

CLA(5)–09–18 – Papur 18 – Adroddiad y Pwyllgor ar Fil yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael): Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol

5.2 Gweithdrefn y Cynulliad ar gyfer Adran 116C, Gorchmynion yn y Cyfrin Gyngor

(Tudalennau 335 – 354)

CLA(5)–09–18 – Papur 19 – Llythyr gan y Llywydd, 1 Mawrth 2018

Sesiwn gyhoeddus

6 Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru) Sesiwn dystiolaeth

11.30

(Tudalennau 355 – 380)

Mark Drakeford AC, Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid;

Robert Parry, Llywodraeth Cymru;

Rhys Davies, Llywodraeth Cymru.

CLA(5)–09–18 – Sesiwn frifio gyfreithiol

[Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd \(Cymru\) – Crynodeb o'r Bil](#)

7 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer y busnes canlynol:

7.1 Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru): Trafod y dystiolaeth

Dyddiad y cyfarfod nesaf

19 Mawrth 2018

Offerynnau Statudol sydd ag Adroddiadau Clir Eitem 2

12 Mawrth 2018

SL(5)193 – Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 7) 2018

Gweithdrefn: Cadarnhaol

Mae Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 (“y Mesur”) yn gwneud darpariaeth ar gyfer pennu safonau ymddygiad mewn perthynas â'r Gymraeg (“safonau”). Mae'r rhain yn disodli'r system o gynlluniau iaith Gymraeg y darperir ar eu cyfer yn Neddf yr Iaith Gymraeg 1993.

Mae'r Rheoliadau hyn yn pennu safonau mewn perthynas ag ymddygiad Byrddau Iechyd Lleol, Ymddiriedolaethau Gwasanaeth Iechyd Gwladol yng Nghymru, Cynghorau Iechyd Cymuned a Bwrdd Cynghorau Iechyd Cymuned Cymru (y cyfeirir atynt yn y Rheoliadau fel “cyrff”).

Mae'r Rheoliadau hefyd yn awdurdodi'r Comisiynydd (yn ddarostyngedig i eithriadau penodol a nodir yn rheoliad 3(2)) i roi hysbysiad cydymffurfio i'r cyrff hynny, mewn perthynas â safonau a bennir gan y Rheoliadau. Mewn perthynas â Gofal Cymdeithasol Cymru, mae'r Rheoliadau yn awdurdodi'r Comisiynydd i roi hysbysiad cydymffurfio i'r corff hwnnw mewn perthynas â safonau a bennir yn Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 4) 2016.

Fel arfer mae rhif yn enw un o gyfres o Offerynnau Statudol yn cyfeirio at y nifer a wnaed yn y flwyddyn benodol. Yn yr achos hwn mae'r rhif yn cyfeirio at y gyfres gyfan o Reoliadau Safonau, yn yr un modd ag y rhifir cyfres o orchmynion cychwyn.

Mae'r Rheoliadau hyn yn defnyddio'r wyddor Gymraeg yn y fersiwn Gymraeg a'r fersiwn Saesneg, oherwydd natur a phwnc y Rheoliadau. Mae'r arddull yma yn wahanol i'r arddull rhifo arferol a ddefnyddir mewn is-ddeddfwriaeth a wneir gan Weinidogion Cymru.

Rhiant-Ddeddf: Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011

Fe'u gwnaed ar: Dyddiad heb ei nodi

Fe'u gosodwyd ar: Dyddiad heb ei nodi

Yn dod i rym ar: 29 Mehefin 2018

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol

Tudalen y pwyllgor 2

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2018 Rhif 191 (Cy. 42)

ADDYSG, CYMRU

**Rheoliadau Addysg (Cymorth i
Fyfyrwyr) (Cymru) 2018**

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)

Mae'r Rheoliadau hyn yn darparu ar gyfer cymorth ariannol i fyfyrwyr sy'n dilyn cyrsiau addysg uwch dynodedig sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Awst 2018. Maent hefyd yn darparu cymorth ar gyfer cyrsiau sy'n dechrau cyn y dyddiad hwnnw ac sy'n cael eu troi wedi hynny o gyrsiau llawnamser i gyrsiau rhan-amser neu o gyrsiau rhan-amser i gyrsiau llawnamser ar neu ar ôl 1 Awst 2018.

Mae Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrwyr) (Cymru) 2017 ("Rheoliadau 2017") yn parhau mewn grym fel y'u diwygir gan reoliad 100 o'r Rheoliadau hyn ac Atodlen 6 iddynt. Mae Rheoliadau 2017 yn gymwys i'r ddarpariaeth o gymorth i fyfyrwyr sy'n parhau ar gyrsiau a ddechreuwyd ganddynt ar neu ar ôl 1 Medi 2017 a chyn 1 Awst 2018. Mae Rheoliadau 2017 hefyd yn gymwys i gyrsiau penben (o fewn yr ystyr yn y Rheoliadau hynny) ac mewn perthynas â chyrsiau pan fo statws myfyriwr wedi trosglwyddo o dan reoliad 8, 75, 102 a 114 o Reoliadau 2017 neu baragraff 11 o Atodlen 4 iddynt, pa un a yw'r trosglwyddiad hwnnw yn digwydd cyn, ar neu ar ôl 1 Awst 2018.

Er mwyn cymhwyso i gael cymorth o dan y Rheoliadau hyn, rhaid i fyfyriwr fod yn "myfyriwr cymwys". I fod yn fyfyriwr cymwys, rhaid i berson fodloni'r darpariaethau cymhwystra yn Rhan 4 (Pennod 2, Adran 1) ac unrhyw ofynion cymhwystra eraill a nodir mewn manau eraill yn y Rheoliadau. Rhaid i fyfyriwr cymwys fodloni hefyd y gofynion penodol sy'n gymwys i bob math o gymorth ariannol.

I fod yn fyfyriwr cymwys, rhaid i berson ddod o fewn un o'r categorïau a nodir yn Atodlen 2. Mae'r rhan fwyaf o gategoriâu yn Atodlen 2 yn ei gwneud yn ofynnol i'r myfyriwr breswyllo fel arfer yng Nghymru

(ac eithrio categorïau 4(1)(a)(iv) – (vi) a chategori 6(1)). At ddibenion y Rheoliadau hyn, ystyrir bod person sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru, Lloegr, yr Alban, Gogledd Iwerddon, Ynysoedd y Sianel neu Ynys Manaw, o ganlyniad i symud o un o'r ardaloedd hynny at ddiben ymgymryd â chwrs dynodedig, yn preswyllo fel arfer yn y lle y symudodd y person hwnnw ohono (Atodlen 2, paragraff 9(1)).

Penderfynir ar y cyfnod y mae myfyriwr yn gymwys i gael cymorth ar ei gyfer o dan y Rheoliadau hyn yn unol â rheoliadau 12 i 23. Mae rheoliadau 24 i 27 yn cyfyngu ar argaeledd cymorth pan fo myfyriwr wedi ymgymryd ag astudio blaenorol penodol. O dan amgylchiadau penodol, caiff myfyriwr cymwys drosglwyddo o un cwrs dynodedig i gwrs dynodedig arall, gan gynnwys o gwrs llawnamser i gwrs rhan-amser ac i'r gwrthwyneb (rheoliadau 28 i 31).

Nid yw cymorth ond ar gael o dan y Rheoliadau hyn mewn cysylltiad â chyrсияu “dynodedig” o fewn ystyr rheoliadau 5 ac 8. Darperir cymorth i fyfyrwyr cymwys sy'n ymgymryd â chwrs dynodedig ble bynnag y bônt yn astudio yn y Deyrnas Unedig.

Mae'r Rheoliadau hyn yn darparu set graidd o reolau ar gyfer y ddarpariaeth o gymorth i fyfyrwyr cymwys pa un a ydynt yn astudio'n llawnamser, yn rhan-amser, ar gyrсияu rhyngosod neu ar gyrсияu dysgu o bell. Mae unrhyw wahaniaethau yn y ffordd y mae'r cyrsiau hynny yn cael eu trin wedi eu rhagnodi yn y rheoliadau perthnasol. Ni fydd myfyrwyr cymwys sy'n ymgymryd â chyrсияu rhan-amser yn gymwys i gael cymorth o dan y Rheoliadau hyn mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd pan fo dwysedd astudio'r myfyriwr ar gyfer y flwyddyn honno yn llai na 25% (rheoliad 13). Mae Atodlen 1 i'r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth ynghylch dehongli termau allweddol penodol ac mae paragraff 5 o Atodlen 1 yn nodi sut y mae “dwysedd astudio” i gael ei gyfrifo.

Mae Rhan 5 o'r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth ar gyfer ceisiadau am gymorth (rheoliad 32), terfynau amser ar gyfer ceisiadau (rheoliad 33) ac mae rheoliad 34 yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud unrhyw ymholiadau y maent yn meddwl eu bod yn angenrheidiol er mwyn gwneud penderfyniad ar gais ac er mwyn hysbysu ceisydd am benderfyniad. Mae'r Rhan hon yn gosod rhwymedigaethau ar fyfyrwyr cymwys i ddarparu gwybodaeth i Weinidogion Cymru (rheoliad 35), i ymrwymo i gontract ar gyfer benthyciad (rheoliad 36) a rhwymedigaeth ar awdurdodau academaidd i hysbysu Gweinidogion Cymru pan fo myfyriwr wedi peidio ag ymgymryd â chwrs (rheoliad 37).

Mae cymorth o dan y Rheoliadau hyn ar gael ar ffurf y grantiau a'r benthyciadau a ganlyn-

- a. benthyciad at ffioedd dysgu (Rhan 6);
- b. grant sylfaenol a grant cynhaliaeth (Rhan 7);
- c. benthyciad cynhaliaeth (Rhan 8);
- d. grant myfyriwr anabl (Rhan 9);
- e. grantiau at deithio (Rhan 10);
- f. grantiau ar gyfer dibynyddion (Rhan 11);
- g. grant myfyriwr ôl-raddedig anabl (Rhan 15);
- h. benthyciadau at ffioedd colegau Oxbridge (Rhan 16).

Er mwyn cymhwyso i gael benthyciad at ffioedd dysgu, grant sylfaenol, grant cynhaliaeth, benthyciad cynhaliaeth, grant myfyriwr anabl, grant at deithio, neu grantiau ar gyfer dibynyddion, rhaid i fyfyrwr cymwys fodloni'r amodau cymhwyso ar gyfer y mathau hynny o gymorth. Er mwyn bod yn gymwys i gael cymorth, rhaid i fyfyrwr cymwys sy'n dymuno ymgymryd â chwrs dysgu o bell, yn ychwanegol at fodloni'r amodau cymhwyso, fod yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs. Nid yw'r gofyniad hwn yn gymwys i fyfyrwr nad ydynt yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs oherwydd eu bod hwy, neu eu perthynas agos, yn gwasanaethu fel aelod o lynges, byddin neu lu awyr rheolaidd y Goron y tu allan i Gymru. Nid yw myfyrwr cymwys sy'n ymgymryd â chyrsgau dysgu o bell yn gymwys i gael grantiau at deithio, grantiau ar gyfer dibynyddion, na benthyciadau at ffioedd colegau Oxbridge (yn ddarostyngedig i'r eithriad ym mharagraff 3(4) o Atodlen 5).

Nid yw grantiau at ffioedd a oedd yn daladwy o dan Rheoliadau 2017 ar gael o dan y Rheoliadau hyn ac maent wedi eu disodli gan fenthyciadau at ffioedd dysgu sy'n daladwy yn unol â Rhan 6. Mae Rhan 7 yn darparu ar gyfer talu grant sylfaenol newydd a grant cynhaliaeth. Mae'r grant sylfaenol yn daliad o £1,000 ar gyfer myfyrwr cymwys sy'n ymgymryd â chyrsgau llawnamser ac ar gyfer myfyrwr cymwys sy'n ymgymryd â chyrsgau rhan-amser mae'n £1,000 wedi ei luosi â dwysedd eu hastudio.

Penderfynir ar swm y grant cynhaliaeth sy'n daladwy i fyfyrwr llawnamser drwy gyfeirio at drefniadau byw'r myfyriwr, incwm ei aelwyd a pha un a yw'n berson sy'n ymadael â gofal (rheoliad 46). Penderfynir ar swm y grant cynhaliaeth sy'n daladwy i fyfyrwr rhan-amser drwy gyfeirio at incwm aelwyd y myfyriwr, pa un a yw'n berson sy'n ymadael â gofal a dwysedd ei astudio (rheoliad 47). Cyfrifir incwm

aelwyd myfyriwr cymwys yn unol â Rhan 2 o Atodlen 3. Mae “person sy’n ymadael â gofal” at y dibenion hyn wedi ei ddiffinio yn rheoliad 49.

Mae Pennod 4 o Ran 7 o’r Rheoliadau hyn yn darparu i daliad cymorth arbennig gael ei wneud i fyfyriwr cymwys sy’n bodloni un o’r amodau cymhwys yn rheoliad 51 ac sy’n cymhwys i gael grant sylfaenol neu grant cynhaliaeth. Bwriedir i’r taliad cymorth arbennig dalu am gostau llyfrau ac offer, treuliau teithio a chostau gofal plant yr eir iddynt gan fyfyriwr cymwys sy’n ymgymryd â chwrs dynodedig.

Mae benthyciadau cynhaliaeth yn daladwy i fyfyriwr cymwys yn unol â Rhan 8 o’r Rheoliadau hyn. Bydd myfyriwr cymwys yn cymhwys i gael benthyciad cynhaliaeth oni bai bod un o’r eithriadau yn rheoliad 54 yn gymwys i’r myfyriwr. Cyfrifir swm y benthyciad cynhaliaeth sydd ar gael yn unol â rheoliadau 55 i 57 ar gyfer myfyrrwyr llawnamser a rheoliad 58 ar gyfer myfyrrwyr rhan-amser.

Mae Rhan 9 o’r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth mewn cysylltiad â grantiau myfyrrwyr anabl. Mae’r amodau cymhwys ar gyfer grantiau o’r fath wedi eu nodi yn rheoliad 62. Swm y grant sydd ar gael i fyfyrrwyr anabl yw’r swm y mae Gweinidogion Cymru yn meddwl ei fod yn briodol ac nad yw’n fwy na swm cyfanredol y terfynau sy’n gymwys mewn cysylltiad â’r Achosion a restrir yn rheoliad 63(2).

Mae Rhan 10 o’r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth mewn cysylltiad â grantiau at deithio; gan gynnwys grantiau at deithio ar gyfer myfyrrwyr meddygol (rheoliad 65) ac ar gyfer astudio neu waith dramor (rheoliad 66).

Mae Rhan 11 yn gwneud darpariaeth ar gyfer grantiau i fyfyrrwyr cymwys mewn cysylltiad â’r costau sy’n gysylltiedig â dibynyddion penodol. Mae tri grant ar gael; grant oedolion dibynnol (Pennod 2), grant dysgu ar gyfer rhieni (Pennod 3) a grant gofal plant (Pennod 4). Er mwyn cymhwys i gael grant, rhaid i fyfyriwr cymwys fodloni’r amodau cymhwys penodol ar gyfer y grant hwnnw a’r amodau cymhwys yn rheoliad 69.

Mae Rhan 12 yn gwneud darpariaeth ar gyfer myfyrrwyr sy’n cymhwys i gael mathau penodol o gymorth ran o’r ffordd drwy flwyddyn academaidd. Pan fo myfyriwr yn cymhwys i gael benthyciad cynhaliaeth neu grant yn ystod blwyddyn academaidd, ni thelir y cymorth hwnnw ond mewn cysylltiad â’r chwarteri academaidd yn dilyn y digwyddiad sy’n sbarduno eu cymhwys. Ni fydd benthyciad cynhaliaeth ond yn daladwy os yw’n chwarter y byddai’r benthyciad fel arall yn daladwy mewn cysylltiad ag ef o dan reoliad 85(6) a (7).

Mae Rhan 13 o'r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth mewn cysylltiad â thaliadau, gordaliadau ac adennill taliadau.

Mae rheoliadau 93 i 95 yn gwneud darpariaeth i gymorth sy'n daladwy o dan y Rheoliadau hyn gael ei ostwng o dan amgylchiadau penodol; gan gynnwys pan fo myfyriwr cymwys yn dod yn garcharor, yn rhoi'r gorau i ymgymryd â'r cwrs presennol am unrhyw gyfnod, neu pan fo ei gymhwystra wedi dod i ben neu wedi cael ei derfynu, yn ystod blwyddyn academaidd.

Mae Atodlen 3 yn ymwneud â chyfrifo incwm. Mae Rhan 2 o Atodlen 3 yn darparu ar gyfer y ffordd y bydd incwm aelwyd myfyriwr cymwys yn cael ei gyfrifo at ddibenion penderfynu ar swm y grant cynhaliaeth, y grant at deithio a'r grantiau ar gyfer dibynyddion a all fod yn daladwy i'r myfyriwr cymwys. Er mwyn cyfrifo incwm aelwyd mae angen cyfrifo incwm trethadwy ac incwm gweddilliol pob person sydd ar yr aelwyd. Mae Rhan 3 o Atodlen 3 yn nodi ystyr incwm trethadwy at y dibenion hyn. Mae Rhan 4 o Atodlen 3 yn gwneud darpariaeth ynghylch cyfrifo incwm gweddilliol person. Mae Rhan 5 o Atodlen 3 yn gwneud darpariaeth ynghylch cyfrifo incwm net at ddibenion penderfynu a yw myfyriwr cymwys yn cymhwyso i gael grant oedolion dibynnol, ac at ddibenion cyfrifo swm y grant ar gyfer dibynyddion sy'n daladwy i'r myfyriwr.

Mae Rhan 15 ac Atodlen 4 yn gwneud darpariaeth ar gyfer cymorth i fyfyrwyr ôl-raddedig sydd ag anableddau.

Mae Rhan 16 ac Atodlen 5 yn gwneud darpariaeth ar gyfer "benthyciadau at ffioedd colegau Oxbridge". Benthyciadau yw'r rhain mewn cysylltiad â'r ffioedd coleg sy'n daladwy gan fyfyrwr Oxbridge cymwys (fel y'u diffinnir ym mharagraff 3 o Atodlen 5) i goleg neu neuadd breifat barhaol ym Mhrifysgol Rhydychen, neu i un o golegau Prifysgol Caergrawnt, mewn cysylltiad â phresenoldeb y myfyriwr ar gwrs Oxbridge dynodedig (fel y'i diffinnir ym mharagraff 2 o Atodlen 5).

Mae Rhan 17 ac Atodlen 6 yn cynnwys diwygiadau i Reoliadau 2017.

Atodlen 7 yw'r atodlen olaf i'r Rheoliadau hyn ac mae'n cynnwys y mynegai o dermau wedi eu diffinio.

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Aseidiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn. O ganlyniad, lluniwyd aseiad effaith rheoleiddiol o'r costau a'r manteision sy'n debygol o ddeillio o gydymffurfio â'r Rheoliadau hyn. Gellir cael copi oddi wrth yr Is-adran Addysg Uwch, Llywodraeth Cymru, Parc Cathays, Caerdydd CF10 3NQ.

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2018 Rhif 191 (Cy. 42)

ADDYSG, CYMRU

**Rheoliadau Addysg (Cymorth i
Fyfyrwyr) (Cymru) 2018**

Gwnaed 14 Chwefror 2018

*Gosodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol
Cymru* 16 Chwefror 2018

Yn dod i rym 12 Mawrth 2018

CYNNWYS

RHAN 1

ENWI, CYCHWYN A CHYMHWYSO

1. Enwi a chychwyn
2. Cymhwyso

RHAN 2

TROSOLWG

3. Trosolwg

RHAN 3

DEHONGLI A'R MYNEGAI

4. Dehongli a'r mynegai

RHAN 4

CYSYNIADAU ALLWEDDOL

Pennod 1 CYRSIAU DYNODEDIG

5. Cyrsiau dynodedig
6. Cyrsiau dynodedig - amodau
7. Cyrsiau dynodedig - eithriadau
8. Dynodi cyrsiau eraill

PENNOD 2 CYMHWYSTRA

Adran 1 Myfyrwyr cymwys

9. Myfyrwyr cymwys
10. Myfyrwyr cymwys - Eithriadau
11. Myfyrwyr cymwys sy'n parhau ar gwrs

Adran 2 Cyfnod cymhwystra

12. Cyfnod cymhwystra – y rheol gyffredinol
13. Cyrsiau rhan-amser – dim cymhwystra am flynyddoedd o astudio dwysedd isel
14. Y cyfnod cymhwystra hwyaf – benthyciadau at ffioedd dysgu a grantiau ar gyfer myfyrwyr newydd
15. Y cyfnod cymhwystra hwyaf – benthyciadau at ffioedd dysgu a grantiau penodedig i fyfwrwr a oedd yn bresennol ar gwrs blaenorol
16. Y cyfnod cymhwystra hwyaf – benthyciadau at ffioedd dysgu a grantiau i fyfwrwr penodol sy'n parhau â'u hastudiaethau
17. Y cyfnod cymhwystra hwyaf - dehongli
18. Estyn y cyfnod hwyaf pan fo'r myfyrwr yn cael hysbysiad anghywir

Adran 3 Terfynu cymhwystra

19. Terfynu cymhwystra yn gynnar
20. Camymddwyn a methu â darparu gwybodaeth gywir
21. Adfer cymhwystra ar ôl iddo derfynu
22. Ffoaduriaid y mae eu caniatâd i aros wedi dod i ben
23. Personau eraill y mae eu caniatâd i ddod i mewn neu i aros wedi dod i ben

Adran 4 Astudio blaenorol

24. Myfyrwyr llawnamser – cyfyngiadau ar gymorth i raddedigion â gradd anrhydedd
25. Myfyrwyr rhan-amser – cyfyngiadau ar gymorth i raddedigion
26. Codi cyfyngiadau pan geir hysbysiad anghywir
27. Cyfyngiad pellach ar gymorth i fyfwrwr rhan-amser

Adran 5 Trosglwyddo a throsi

28. Trosglwyddo statws
29. Effaith trosglwyddiad – benthyciadau at ffioedd dysgu
30. Effaith trosglwyddiad – benthyciadau cynhaliaeth a grantiau
31. Trosglwyddiadau sy'n cynnwys trosi rhwng astudio rhan-amser ac astudio llawnamser

RHAN 5

**CEISIADAU, DARPARU GWYBODAETH A
CHONTRACTAU BENTHYCIADAU**

32. Gofyniad i wneud cais am gymorth

33. Y terfyn amser ar gyfer gwneud cais
34. Penderfyniad Gweinidogion Cymru ar gais
35. Gofynion ar fyfyrwyr cymwys i ddarparu gwybodaeth
36. Gofyniad i ymrwymo i gontract ar gyfer benthyciad
37. Gofyniad ar awdurdod academiaidd i hysbysu pan fo myfyriwr yn ymadael â chwrs

RHAN 6

BENTHYCIADAU AT FFIOEDD DYSGU

38. Benthyciad at ffioedd dysgu
39. Amodau cymhwyso i gael benthyciad at ffioedd dysgu
40. Swm benthyciad at ffioedd dysgu
41. Gwneud cais am fenthyciad at ffioedd dysgu sy'n llai na'r uchafswm
42. Cais pellach am fenthyciad at ffioedd dysgu hyd at yr uchafswm

RHAN 7

Y GRANT SYLFAENOL A'R GRANT CYNHALIAETH

Pennod 1 AMODAU CYMHWYSO

43. Y grant sylfaenol a'r grant cynhaliaeth
44. Amodau cymhwyso i gael y grant sylfaenol a'r grant cynhaliaeth

Pennod 2 Y GRANT SYLFAENOL

45. Swm y grant sylfaenol

Pennod 3 Y GRANT CYNHALIAETH

46. Swm y grant cynhaliaeth: myfyrwyr llawnamser
47. Swm y grant cynhaliaeth: myfyrwyr rhan-amser
48. Incwm yr aelwyd
49. Ystyr person sy'n ymadael â gofal

Pennod 4 TALIAD CYMORTH ARBENNIG

50. Taliad cymorth arbennig
51. Taliad cymorth arbennig: amodau cymhwyso
52. Uchafswm y grant cynhaliaeth sy'n cael ei drin fel taliad cymorth arbennig

RHAN 8

BENTHYCIAD CYNHALIAETH

53. Benthyciad cynhaliaeth
54. Amodau cymhwyso i gael benthyciad cynhaliaeth
55. Swm y benthyciad cynhaliaeth: myfyrwyr llawnamser

56. Swm y benthyciad cynhaliaeth: myfyrwyr llawnamser y mae taliad cymorth arbennig yn daladwy iddynt
57. Benthyciad cynhaliaeth wedi ei gynyddu ar gyfer myfyrwyr llawnamser yn ystod blynyddoedd estynedig
58. Swm y benthyciad cynhaliaeth: myfyrwyr rhan-amser
59. Gwneud cais am fenthyciad cynhaliaeth sy'n llai na'r uchafswm
60. Cais pellach am fenthyciad cynhaliaeth hyd at yr uchafswm

RHAN 9

GRANT MYFYRIWR ANABL

61. Grant myfyriwr anabl
62. Amodau cymhwyso i gael grant myfyriwr anabl
63. Swm y grant myfyriwr anabl

RHAN 10

GRANTIAU AT DEITHIO

64. Grant at deithio
65. Grant at deithio ar gyfer myfyrwyr meddygol
66. Grant at deithio ar gyfer astudio neu weithio dramor
67. Grant at deithio nad yw'n daladwy ar gyfer gwariant a gwmpesir gan y grant myfyriwr anabl

RHAN 11

GRANTIAU AR GYFER DIBYNYDDION

Pennod 1 CYFLWYNIAD

68. Grantiau ar gyfer dibynyddion
69. Amodau cymhwyso i gael grantiau ar gyfer dibynyddion
70. Dehongli'r Rhan

Pennod 2 GRANT OEDOLION DIBYNNOL

71. Grant oedolion dibynnol
72. Uchafswm y grant oedolion dibynnol

Pennod 3 GRANT DYSGU AR GYFER

RHIENI

73. Grant dysgu ar gyfer rhieni
74. Uchafswm y grant dysgu ar gyfer rhieni

Pennod 4 GRANT GOFAL PLANT

75. Grant gofal plant
76. Uchafswm y grant gofal plant

Pennod 5 SWM Y GRANT AR GYFER DIBYNYDDION SY'N DALADWY

77. Grantiau ar gyfer dibynyddion: cyfrifo'r swm sy'n daladwy

78. Swm y grant oedolion dibynnol a'r grant gofal plant: pan fo partner y myfyriwr cymwys yn fyfyriwr cymwys
79. Newidiadau mewn amgylchiadau

RHAN 12

CYMHWYSO I GAEL CYMORTH YN YSTOD Y FLWYDDYN ACADEMAIDD

80. Cymhwyso i gael benthyciad at ffioedd dysgu yn ystod y flwyddyn academaidd
81. Cymhwyso i gael benthyciad cynhaliaeth neu grantiau yn ystod blwyddyn academaidd

RHAN 13

TALIADAU, GORDALIADAU AC ADENNILL

Pennod 1 TALIAD YN DILYN PENDERFYNIAD DROS DRO

82. Taliad ar sail asesiad dros dro

Pennod 2 TALU BENTHYCIAD AT FFIOEDD DYSGU

83. Talu benthyciad at ffioedd dysgu
84. Gofynion ar gyfer talu'r benthyciad at ffioedd dysgu

Pennod 3 TALU BENTHYCIADAU CYNHALIAETH A GRANTIAU

85. Talu benthyciadau cynhaliaeth a grantiau
86. Myfyrwyr sy'n byw mewn mwy nag un lleoliad
87. Cadarnhad o bresenoldeb
88. Penderfynu ar y swm sy'n daladwy ar ôl i daliad gael ei wneud

Pennod 4 GORDALIADAU AC ADENNILL

89. Gordaliadau - cyffredinol
90. Adennill grantiau sydd wedi cael eu gordalu
91. Adennill benthyciadau cynhaliaeth sydd wedi cael eu gordalu

RHAN 14

CYFYNGIADAU AR DALIADAU A'R SYMIAU SY'N DALADWY

Pennod 1 CYFYNGIADAU SY'N YMWNEUD Â GRANTIAU A BENTHYCIADAU CYNHALIAETH

92. Gofyniad i'r taliad gael ei wneud i gyfrif banc neu gymdeithas adeiladu
93. Cymorth wedi ei ostwng am gyfnodau a dreulir yn y carchar
94. Cymorth wedi ei ostwng am gyfnodau eraill o absenoldeb
95. Taliadau pan fo'r cyfnod cymhwysgtra yn dod i ben neu'n cael ei derfynu

Pennod 2 CYFYNGIADAU SY’N YMWNEUD
Â BENTHYCIADAU

96. Gofyniad i ddarparu rhif yswiriant gwladol
97. Gofynion gwybodaeth sy’n ymwneud â benthyciadau

RHAN 15

GRANT MYFYRIWR ÔL-RADDEDIG ANABL

98. Grant myfyriwr ol-raddedig anabl

RHAN 16

BENTHYCIADAU AT FFIOEDD COLEGAU
OXBRIDGE

99. Benthyciadau at ffioedd colegau Oxbridge

RHAN 17

DIWYGIO RHEOLIADAU ADDYSG
(CYMORTH I FYFYRWYR) (CYMRU) 2017

100. Diwygio Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfywrwr) (Cymru) 2017

ATODLEN 1 Dehongli

ATODLEN 2 Categorïau o fyfywrwr cymwys

ATODLEN 3 Cyfrifo incwm

RHAN 1 Cyflwyniad

RHAN 2 Incwm yr aelwyd

RHAN 3 Incwm trethadwy

RHAN 4 Incwm gweddilliol

RHAN 5 Incwm net dibynyddion

RHAN 6 Dehongli

ATODLEN 4 Grant myfyriwr ôl-raddedig anabl

ATODLEN 5 Benthyciadau at ffioedd colegau Oxbridge

ATODLEN 6 Diwygio Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfywrwr) (Cymru) 2017

ATODLEN 7: Mynegai o dermau wedi eu diffinio

Mae Gweinidogion Cymru, drwy arfer y pwerau a roddir i’r Ysgrifennydd Gwladol o dan adrannau 22 a 42(6) o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998(1) ac

---

(1) 1998 p. 30; diwygiwyd adran 22 gan Ddeddf Dysgu a Sgiliau 2000 (p. 21), adran 146 ac Atodlen 11, Deddf Treth Incwm (Enillion a Phensiynau) 2003 (p. 1), Atodlen 6, Deddf Cyllid 2003 (p. 14), adran 147, Deddf Addysg Uwch 2004 (p. 8), adrannau 42 a 43 ac Atodlen 7, Deddf Prentisiaethau, Sgiliau, Plant a Dysgu 2009 (p. 22), adran 257, Deddf Addysg 2011 (p. 21), adran 76 ac O.S. 2013/1881. *Gweler* adran 43(1) o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998 i gael y diffiniad o “prescribed” a “regulations”.

sy'n arferadwy bellach ganddynt hwy(1), yn gwneud y Rheoliadau a ganlyn:

RHAN 1

ENWI, CYCHWYN A CHYMHWYSO

Enwi a chychwyn

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrrwyr) (Cymru) 2018.

(2) Daw'r Rheoliadau hyn i rym ar 12 Mawrth 2018.

Cymhwyso

2.—(1) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys o ran Cymru.

(2) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys i'r ddarpariaeth o gymorth i fyfyrwyr mewn perthynas â chwrs sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Awst 2018 pa un a gaiff unrhyw beth a wneir o dan y Rheoliadau hyn ei wneud cyn, ar neu ar ôl 1 Awst 2018.

(3) Ond nid yw'r Rheoliadau hyn yn gymwys i'r ddarpariaeth o gymorth i fyfyrwyr mewn perthynas â chwrs o'r fath—

(a) os yw'r cwrs yn un y mae statws y myfyriwr wedi trosglwyddo mewn perthynas ag ef o dan reoliad 8, 75, 102 neu 114 o Reoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrrwyr) (Cymru) 2017 ("Rheoliadau 2017")(2) neu baragraff 11 o Atodlen 4 iddynt, neu

(b) os yw'r cwrs yn gwrs penben o fewn ystyr Rheoliadau 2017.

(4) Am ddarpariaeth ynghylch cymorth a ddarperir i fyfyrwyr mewn perthynas â chwrs—

(a) y mae paragraff (3) yn gymwys iddo, neu

(b) sy'n dechrau cyn 1 Awst 2018,

gweler Rheoliadau 2017 fel y'u diwygir gan Atodlen 6 i'r Rheoliadau hyn.

---

(1) Trosglwyddwyd swyddogaethau'r Ysgrifennydd Gwladol yn adran 22(2)(a) i (i) a (k) i Gynulliad Cenedlaethol Cymru i'r graddau y maent yn ymwneud â gwneud darpariaeth o ran Cymru gan adran 44 o Ddeddf Addysg Uwch 2004 (p. 8), ac mae is-adrannau (a), (c) a (k) yn arferadwy ar y cyd â'r Ysgrifennydd Gwladol. Trosglwyddwyd swyddogaeth yr Ysgrifennydd Gwladol yn adran 42, i'r graddau yr oedd yn arferadwy o ran Cymru, i Gynulliad Cenedlaethol Cymru gan erthygl 2 o Atodlen 1 i Orchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 1999 (O.S. 1999/672). Trosglwyddwyd swyddogaethau Cynulliad Cenedlaethol Cymru i Weinidogion Cymru o dan baragraff 30 o Atodlen 11 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (p. 32).

(2) O.S. 2017/47 (Cy. 21).

RHAN 2

TROSOLWG

Trosolwg

3.—(1) Mae'r Rhannau sy'n weddill o'r Rheoliadau hyn wedi eu trefnu fel a ganlyn.

(2) Mae Rhan 3 yn cyflwyno 2 Atodlen—

(a) Atodlen 1, sy'n cynnwys darpariaethau ynghylch dehongli termau allweddol penodol, a

(b) Atodlen 7, sy'n cynnwys mynegai o'r termau wedi eu diffinio yn y Rheoliadau hyn.

(3) Mae 2 Bennod i Ran 4, sy'n cynnwys darpariaeth ynghylch y cysyniadau allweddol sy'n penderfynu cymhwystra i gael cymorth o dan y Rheoliadau hyn—

(a) mae Pennod 1 yn gwneud darpariaeth ynghylch penderfynu a yw cwrs yn gwr dynodedig at ddibenion y Rheoliadau hyn ac felly yn gwr y caiff myfyriwr fod yn gymwys i gael cymorth mewn cysylltiad ag ef;

(b) mae 5 Adran i Bennod 2, sy'n gwneud darpariaeth ynghylch sut y caiff myfyriwr sy'n ymgymryd â chwrs dynodedig fod yn gymwys i gael cymorth o dan y Rheoliadau hyn—

(i) mae Adran 1 yn nodi'r meini prawf er mwyn penderfynu a yw myfyriwr yn gymwys i gael cymorth (gweler yn benodol Atodlen 2 sy'n nodi'r categorïau o fyfyriwr cymwys) ac yn cynnwys darpariaeth ynghylch yr eithriadau a all olygu nad yw myfyriwr yn gymwys;

(ii) mae Adran 2 yn gwneud darpariaeth ynghylch y cyfnod y caiff myfyriwr barhau i fod yn gymwys i gael cymorth ar ei gyfer, gan gynnwys mewn achosion pan fo myfyriwr yn ymgymryd â mwy nag un cwrs;

(iii) mae Adran 3 yn nodi'r rheolau ar gyfer terfynu cymhwystra myfyriwr cymwys yn gynnar, er enghraifft o ganlyniad i gamymddygiad y myfyriwr;

(iv) mae Adran 4 yn nodi'r cyfyngiadau ar gymorth sydd ar gael o dan y Rheoliadau hyn mewn achosion pan fo myfyriwr wedi ymgymryd ag astudio blaenorol, megis gradd flaenorol;

(v) mae Adran 5 yn ymdrin ag achosion pan fo myfyriwr yn trosglwyddo o un cwrs dynodedig i un arall, gan gynnwys darpariaeth ynghylch ailasesu'r swm sy'n daladwy i fyfyriwr o dan amgylchiadau

o'r fath a darpariaeth sy'n ymdrin ag achosion pan fo myfyriwr yn trosglwyddo o astudio llawnamser i astudio rhan-amser ac i'r gwrthwyneb.

(4) Mae Rhan 5 yn gwneud darpariaeth weinyddol ynghylch—

- (a) ceisiadau am gymorth o dan y Rheoliadau hyn;
- (b) gofynion a osodir ar geiswyr a myfyrwyr cymwys i ddarparu gwybodaeth;
- (c) contractau ar gyfer benthyciadau y gwneir cais amdanynt o dan y Rheoliadau hyn.

(5) Mae Rhan 6 yn gwneud darpariaeth ynghylch benthyciadau at ffioedd dysgu gan gynnwys darpariaeth ynghylch—

- (a) yr amodau cymhwyso y mae rhaid i fyfyriwr eu bodloni er mwyn cymhwyso i gael benthyciad at ffioedd dysgu, a
- (b) symiau'r benthyciad sydd ar gael i gategoriâu amrywiol o fyfyriwr cymwys.

(6) Mae 4 Pennod i Ran 7, sy'n cynnwys darpariaeth ynghylch y prif gymorth grant sydd ar gael i fyfyrwyr cymwys mewn cysylltiad â chostau byw ac astudio, yn benodol—

- (a) mae Pennod 1 yn nodi'r amodau cymhwyso y mae rhaid iddynt gael eu bodloni er mwyn i fyfyriwr gymhwyso i gael grant o dan Benodau 2 neu 3;
- (b) mae Pennod 2 yn gwneud darpariaeth ynghylch y grant sylfaenol, gan bennu swm y grant sylfaenol sydd ar gael;
- (c) mae Pennod 3 yn gwneud darpariaeth ynghylch y grant cynhaliath, gan gynnwys darpariaeth ynghylch—
  - (i) swm y grant sydd ar gael;
  - (ii) sut y caiff swm y grant sydd ar gael ei ostwng mewn perthynas ag incwm aelwyd y myfyriwr (gweler Atodlen 3 ar gyfer darpariaeth ynghylch sut i gyfrifo incwm yr aelwyd);
  - (iii) achosion pan na fo incwm aelwyd myfyriwr yn berthnasol a bod uchafswm y grant ar gael;
- (d) mae Pennod 4 yn cynnwys darpariaethau sy'n penderfynu pryd y caniateir i swm grantiau sy'n daladwy o dan y Rhan hon gael ei ystyried yn gymorth arbennig oherwydd i'r myfyriwr fodloni amodau penodol mewn cysylltiad â hawlogaeth i gael budd-daliadau neu gredydau, gan gynnwys darpariaeth sy'n pennu'r swm sydd i'w ystyried felly.

(7) Mae Rhan 8 yn gwneud darpariaeth ynghylch benthyciadau cynhaliaeth gan gynnwys darpariaeth ynghylch—

- (a) uchafswm y benthyciad sydd ar gael;
- (b) sut y mae uchafswm y benthyciad sydd ar gael i'w ostwng mewn perthynas â swm y grant cynhaliaeth sy'n daladwy i fyfyrwr cymwys.

(8) Mae Rhan 9 yn gwneud darpariaeth ynghylch y grant myfyriwr anabl sef grant sydd ar gael i fyfyrwyr cymwys penodol ag anabledd sy'n ymgymryd â chwrs dynodedig mewn cysylltiad â chostau ychwanegol penodol a nodir yn y Rhan ac yr eir iddynt oherwydd anabledd y myfyriwr.

(9) Mae Rhan 10 yn gwneud darpariaeth ynghylch grantiau at gostau teithio y mae myfyrwyr cymwys penodol yn mynd iddynt.

(10) Mae 5 Pennod i Ran 11, ynghylch grantiau ychwanegol sydd ar gael i fyfyrwyr cymwys y mae ganddynt ddibynyddion (“grantiau ar gyfer dibynyddion”), yn benodol—

- (a) mae Pennod 1 yn nodi'r 3 math o grantiau ar gyfer dibynyddion ac yn cynnwys darpariaeth ynghylch yr amodau cymhwyso a'r termau wedi eu diffinio sy'n gyffredin i bob un o'r grantiau ar gyfer dibynyddion;
- (b) mae Pennod 2 yn gwneud darpariaeth ynghylch y grant oedolion dibynnol gan gynnwys darpariaeth ynghylch y meini prawf cymhwyso ac uchafswm y grant sydd ar gael;
- (c) mae Pennod 3 yn gwneud darpariaeth debyg mewn cysylltiad â'r grant dysgu ar gyfer rhieni;
- (d) mae Pennod 4 yn gwneud darpariaeth ynghylch y grant gofal plant gan gynnwys darpariaeth ynghylch yr amodau cymhwyso, y mathau o ofal plant y mae cymorth ar gael ar eu cyfer a sut i gyfrifo uchafswm y grant gofal plant sydd ar gael;
- (e) mae Pennod 5 yn nodi sut i gyfrifo swm y grantiau ar gyfer dibynyddion sy'n daladwy i fyfyrwr gan gynnwys gostwng y swm sy'n daladwy drwy gyfeirio at incwm (gweler Atodlen 3 am ddarpariaeth ynghylch cyfrifo incwm at ddibenion y darpariaethau hyn).

(11) Mae Rhan 12 yn gwneud darpariaeth ynghylch achosion pan gaiff myfyriwr ddod yn gymwys i gael cymorth o dan y Rheoliadau hyn ar ôl i'r flwyddyn academaidd ddechrau.

(12) Mae 4 Pennod i Ran 13, ynghylch taliadau, gordaliadau ac adennill gordaliadau, yn benodol—

- (a) mae Pennod 1 yn gwneud darpariaeth sy'n caniatáu i daliadau gael eu gwneud ar sail penderfyniadau dros dro;
- (b) mae Pennod 2 yn gwneud darpariaeth ynghylch talu benthyciadau at ffioedd dysgu, gan gynnwys darpariaeth ynghylch pryd y caniateir i'r benthyciad gael ei dalu a'r gofynion sydd i'w bodloni cyn y gwneir taliadau;
- (c) mae Pennod 3 yn gwneud darpariaeth debyg mewn cysylltiad â thalu benthyciadau cynhaliaeth neu grantiau;
- (d) mae Pennod 4 yn gwneud darpariaeth ynghylch gordaliadau, gan gynnwys darpariaeth sy'n pennu'r hyn sy'n ordaliad a sut y caniateir i ordaliad gael ei adennill.

(13) Mae 2 Bennod i Ran 14, ynghylch cyfyngiadau ar daliadau a symiau a all fod yn daladwy i fyfyrwr cymwys, yn benodol—

- (a) mae Pennod 1 yn nodi cyfyngiadau ar dalu benthyciadau cynhaliaeth a grantiau, gan gynnwys darpariaeth ynghylch—
  - (i) ei gwneud yn ofynnol darparu manylion cyfrif banc cyn y gwneir taliadau;
  - (ii) cyfrifo'r gostyngiad mewn swm sy'n daladwy o ganlyniad i gyfnod o absenoldeb;
  - (iii) cyfrifo'r gostyngiad mewn swm sy'n daladwy o ganlyniad i gymhwystra'n dod i ben neu'n cael ei derfynu;
- (b) mae Pennod 2 yn nodi cyfyngiadau ar dalu benthyciadau, gan gynnwys darpariaeth sy'n—
  - (i) cyfyngu ar dalu benthyciad os yw'r myfyriwr yn methu â darparu rhif Yswiriant Gwladol;
  - (ii) cadw taliad benthyciad yn ôl os yw'r myfyriwr yn methu â darparu gwybodaeth benodol y gofynnir amdani.

(14) Mae Rhan 15 yn cyflwyno Atodlen 4 sy'n gwneud darpariaeth ynghylch y grant myfyriwr ôl-raddedig anabl, sef grant sydd ar gael i fyfyrwr ôl-raddedig penodol sy'n ymgymryd â chwrs ôl-radd dynodedig mewn cysylltiad â chostau byw yr eir iddynt oherwydd anabledd y myfyriwr.

(15) Mae Rhan 16 yn cyflwyno Atodlen 5 sy'n gwneud darpariaeth ynghylch benthyciadau sydd ar gael ar gyfer ffioedd coleg sy'n daladwy gan fyfyrwr penodol sy'n ymgymryd â chyrsgol penodol ym Mhrifysgol Rhydychen neu ym Mhrifysgol Caergrawnt (benthyciadau at ffioedd colegau Oxbridge).

(16) Mae Rhan 17 yn cyflwyno Atodlen 6 sy'n cynnwys diwygiadau i Reoliadau 2017.

RHAN 3

DEHONGLI A'R MYNEGAI

Dehongli a'r mynegai

4.—(1) Mae Atodlen 1 yn gwneud darpariaeth ynghylch dehongli termau allweddol penodol at ddibenion y Rheoliadau hyn.

(2) Mae Atodlen 7, sef yr Atodlen derfynol i'r Rheoliadau hyn, yn cynnwys y mynegai o dermau wedi eu diffinio.

RHAN 4

CYSYNIADAU ALLWEDDOL

PENNOD 1

CYRSIAU DYNODEDIG

Cyrsiau dynodedig

5. Yn y Rheoliadau hyn (ac at ddibenion adran 22 o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998 (“Deddf 1998”)) mae cwrs yn gwrn dynodedig—

- (a) os yw'n bodloni pob un o'r amodau yn rheoliad 6(1), a
- (b) os nad yw'n dod o fewn unrhyw un neu ragor o'r eithriadau yn rheoliad 7(1).

Cyrsiau dynodedig – amodau

6.—(1) Yr amodau yw—

Amod 1

Mae'r cwrs yn un o'r canlynol—

- (a) cwrs gradd gyntaf;
- (b) cwrs ar gyfer y Diploma Addysg Uwch;
- (c) cwrs ar gyfer Diploma Cenedlaethol Uwch neu Dystysgrif Genedlaethol Uwch y canlynol—
  - (i) y Cyngor Addysg Busnes a Thechnoleg, neu
  - (ii) Awdurdod Cymwysterau'r Alban;
- (d) cwrs ar gyfer y Dystysgrif Addysg Uwch;
- (e) cwrs ar gyfer hyfforddiant cychwynnol athrawon;

- (f) cwrs o hyfforddiant pellach i weithwyr ieuenctid a chymunedol;
- (g) cwrs i baratoi at arholiad proffesiynol o safon sy'n uwch na'r canlynol—
  - (i) arholiad safon uwch ar gyfer y Dystysgrif Addysg Gyffredinol neu arholiad lefel uwch ar gyfer Tystysgrif Addysg yr Alban; neu
  - (ii) arholiad ar gyfer Tystysgrif Genedlaethol neu Ddiploma Cenedlaethol y naill neu'r llall o'r cyrff a grybwyllir ym mharagraff (c),
cyhyd ag nad yw gradd gyntaf (neu gymhwyster cyfatebol) fel arfer yn ofynnol ar gyfer mynediad i'r cwrs;
- (h) cwrs—
  - (i) sy'n darparu addysg (pa un a yw i baratoi at arholiad ai peidio) y mae ei safon yn uwch na safon cwrs a grybwyllir ym mharagraff (g) ond nad yw'n uwch na safon cwrs gradd gyntaf, a
  - (ii) nad yw gradd gyntaf (neu gymhwyster cyfatebol) fel arfer yn ofynnol ar gyfer mynediad iddo.

Amod 2

Mae'r cwrs naill ai'n—

- (a) cwrs llawnamser,
- (b) cwrs rhyngosod, neu'n
- (c) cwrs rhan-amser.

Amod 3

Hyd y cwrs yw o leiaf un flwyddyn academiaidd.

Amod 4

Pan fo'r cwrs yn gwrs llawnamser, mae'n cael ei ddarparu gan—

- (a) sefydliad addysgol cydnabyddedig (pa un ai ar ei ben ei hun neu ar y cyd â sefydliad sydd y tu allan i'r Deyrnas Unedig),
- (b) elusen o fewn yr ystyr a roddir i "charity" gan adran 1 o Ddeddf Elusennau 2011⁽¹⁾ ar ran sefydliad rheoleiddiedig Cymreig, neu
- (c) sefydliad a gyllidir yn gyhoeddus ar ran sefydliad rheoleiddiedig Seisnig.

Pan fo'r cwrs yn gwrs rhan-amser, mae'n cael ei ddarparu gan sefydliad a gyllidir yn gyhoeddus (pa un ai ar ei ben ei hun neu ar y cyd â sefydliad sydd y tu allan i'r Deyrnas Unedig).

⁽¹⁾ 2011 p. 25.

Amod 5

Mae o leiaf hanner yr addysgu a'r goruchwyllo sy'n ffurfio'r cwrs yn cael ei ddarparu yn y Deyrnas Unedig.

Amod 6

Mae'r cwrs yn arwain at ddyfarndal sydd wedi ei roi neu sydd i gael ei roi gan gorff sy'n dod o fewn adran 214(2)(a) neu (b) o Ddeddf Diwygio Addysg 1988(1) oni bai bod y cwrs yn dod o fewn paragraff (c) neu (e) o Amod 1.

(2) At ddibenion Amod 4—

- (a) mae cwrs yn cael ei ddarparu gan sefydliad os yw'n darparu'r addysgu a'r goruchwyllo sy'n ffurfio'r cwrs, pa un a yw'r sefydliad wedi ymrwymo i gytundeb â'r myfyriwr i ddarparu'r cwrs ai peidio;
- (b) bernir bod prifysgol, ac unrhyw goleg cyfansoddol mewn prifysgol, neu sefydliad cyfansoddol sydd o natur coleg mewn prifysgol, yn sefydliad addysgol cydnabyddedig os yw naill ai'r brifysgol neu'r coleg neu'r sefydliad cyfansoddol yn sefydliad addysgol cydnabyddedig;
- (c) ni fernir bod sefydliad yn sefydliad addysgol cydnabyddedig dim ond oherwydd ei fod yn sefydliad cysylltiedig o fewn ystyr "connected institution" yn adran 65(3B) o Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 sy'n cael, oddi wrth gorff llywodraethu sefydliad arall, y cyfan neu ran o unrhyw grantiau, benthyciadau neu daliadau eraill a ddarperir i'r sefydliad arall hwnnw yn unol ag adran 65(3A) o'r Ddeddf honno(2).

(3) Yn y rheoliad hwn, os yw paragraff (4) yn gymwys i gwrs, ystyrir ei fod yn gwrs sengl ar gyfer gradd gyntaf (neu gymhwyster cyfatebol) hyd yn oed os yw'r cwrs yn arwain at roi gradd neu gymhwyster arall cyn y radd (neu'r cymhwyster cyfatebol) (pa un a yw rhan o'r cwrs yn opsiynol ai peidio).

(4) Mae'r paragraff hwn yn gymwys i gwrs—

- (a) nad yw ei safon yn uwch na safon gradd gyntaf, a
- (b) sy'n arwain at gymhwyster fel meddyg, deintydd, milfeddyg, pensaer, pensaer tirwedd, dylunydd tirwedd, rheolwr tirwedd, cynllunydd tref neu gynllunydd gwlad a thref.

---

(1) 1988 p. 40; diwygiwyd adran 214(2) gan Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 (p. 13), adran 93 ac Atodlen 8.
 (2) 1992 p. 13; mewnosodwyd is-adrannau (3B) a (3A) o adran 65 gan Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998 (p. 30), adran 27.

Cyrsiau dynodedig – eithriadau

7.—(1) Yr eithriadau yw—

Eithriad 1

Cwrs a ddilynir fel rhan o gynllun hyfforddi athrawon ar sail cyflogaeth.

Eithriad 2

Cwrs sy'n dod o fewn paragraff (g) neu (h) o Amod 1 o reoliad 6(1) os yw corff llywodraethu ysgol a gynhelir wedi trefnu i'r cwrs gael ei ddarparu i un o ddisgyblion yr ysgol.

(2) At ddibenion Eithriad 1, ystyr “cynllun hyfforddi athrawon ar sail cyflogaeth” yw—

- (a) cynllun a sefydlir gan Weinidogion Cymru o dan reoliad 8 o Reoliadau Addysg (Cymwysterau Athrawon Ysgol) (Cymru) 2004(1) neu o dan reoliad 8 o Reoliadau Cymwysterau Athrawon Ysgol (Cymru) 2012(2), sy'n caniatáu i berson ymgymryd â hyfforddiant cychwynnol athrawon er mwyn ennill statws athro cymwysedig neu athrawes gymwysedig tra bo'n cael ei gyflogi i addysgu mewn ysgol a gynhelir, ysgol annibynnol neu sefydliad arall ac eithrio uned cyfeirio disgyblion;
- (b) cynllun a sefydlir gan yr Ysgrifennydd Gwladol sy'n caniatáu i berson ymgymryd â hyfforddiant cychwynnol athrawon er mwyn ennill statws athro cymwysedig neu athrawes gymwysedig tra bo'n cael ei gyflogi i addysgu mewn ysgol, coleg dinas, Academi, ysgol annibynnol neu sefydliad arall ac eithrio uned cyfeirio disgyblion.

(3) At ddibenion Eithriad 2, ystyr “ysgol a gynhelir” yw—

- (a) ysgol gymunedol, ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol,
- (b) ysgol arbennig gymunedol neu ysgol arbennig sefydledig, neu
- (c) ysgol feithrin a gynhelir.

Dynodi cyrsiau eraill

8.—(1) Caiff Gweinidogion Cymru bennu bod cwrs i'w drin fel pe bai'n gwrs dynodedig er gwaethaf y ffaith na fyddai fel arall yn gwrs dynodedig, oni bai am y dynodiad(3).

(1) O.S. 2004/1729 (Cy. 173), fel y'i diwygiwyd gan O.S. 2007/2811 (Cy. 238), O.S. 2008/215 (Cy. 26) ac O.S. 2010/1142 (Cy. 101). Dirymwyd O.S. 2004/1729, gydag arbedion, gan O.S. 2012/724 (Cy. 96).

(2) O.S. 2012/724 (Cy. 96).

(3) Gweler <http://www.cyllidmyfyrwycymru.co.uk/ymarferwyr/gwybodaeth->

(2) Caiff Gweinidogion Cymru atal dros dro neu ddirymu dynodiad cwrs a wneir o dan baragraff (1).

PENNOD 2

CYMHWYSTR

ADRAN 1

Myfyrwyr cymwys

Myfyrwyr cymwys

9.—(1) Mae person yn fyfyrwr cymwys mewn cysylltiad â chwrs dynodedig y mae'r person yn ymgymryd ag ef—

(a) os yw'r person yn dod o fewn un o'r categorïau o bersonau a nodir yn Atodlen 2 ac nad yw unrhyw un neu ragor o'r eithriadau a nodir yn rheoliad 10 yn gymwys i'r person, neu

(b) os yw amgylchiadau'r person yn dod o fewn un o'r achosion a nodir yn rheoliad 11.

(2) Dim ond mewn cysylltiad ag un cwrs dynodedig y caiff person fod yn fyfyrwr cymwys ar unrhyw un adeg.

Myfyrwyr cymwys - Eithriadau

10.—(1) Nid yw person ("P") yn fyfyrwr cymwys os yw unrhyw un neu ragor o'r eithriadau a ganlyn yn gymwys—

Eithriad 1

Pan fo'r cwrs dynodedig yn gwrs llawnamser, mae dyfarndal o fewn ystyr Rheoliadau Addysg (Dyfarndaliadau Mandadol) 2003(1) wedi cael ei roi i P mewn cysylltiad â'r cwrs.

Eithriad 2

Pan fo'r cwrs dynodedig yn gwrs llawnamser, mae P yn gymwys i gael benthyciad mewn perthynas â blwyddyn academaidd o'r cwrs dynodedig o dan Orchymyn Addysg (Benthyciadau i Fyfyrwyr) (Gogledd Iwerddon) 1990(2).

Eithriad 3

---

polisi/cyrsiau-dynodedig.aspx i gael rhestr o gyrsiau dynodedig sydd wedi eu pennu, wedi eu hatal dros dro neu wedi eu dirymu gan Weinidogion Cymru o dan y rheoliad hwn.

- (1) O.S. 2003/1994, a ddiwygiwyd gan O.S. 2004/1038, O.S. 2004/1792, O.S. 2005/2083, O.S. 2005/3137, O.S. 2005/3482, O.S. 2006/930, O.S. 2007/1629, O.S. 2008/1477, O.S. 2010/1142 (Cy. 101), O.S. 2010/1172, O.S. 2011/1043, O.S. 2014/107, O.S. 2016/211 a Deddf Addysg 2005 adran 74.
- (2) O.S. 1990/1506 (G.I. 11), a ddiwygiwyd gan O.S. 1996/274 (G.I. 1), Erthygl 43 ac Atodlen 5 Rhan II, O.S. 1996/1918 (G.I. 15), Erthygl 3 a'r Atodlen ac O.S. 1998/258 (G.I. 1), Erthyglau 3 i 6 ac a ddirymwyd, gydag arbedion, gan Rh.St. (G.I.) 1998 Rhif 306.

Mewn cysylltiad â P yn ymgymryd â'r cwrs dynodedig, rhoddwyd i P neu talwyd iddo—

- (a) pan fo'r cwrs yn gwrs llawnamser—
  - (i) bwrsari gofal iechyd, nad yw ei swm yn cael ei gyfrifo drwy gyfeirio at incwm P (oni bai ei fod yn grant bwrsari at gostau byw), neu
  - (ii) lwfans o dan Reoliadau Lwfansau Myfyrwyr Nyrsio a Bydwreigiaeth (Yr Alban) 2007(1);
- (b) pan fo'r cwrs yn gwrs rhan-amser—
  - (i) bwrsari gofal iechyd (pa un a yw wedi ei gyfrifo drwy gyfeirio at incwm P ai peidio),
  - (ii) lwfans o dan Reoliadau Lwfansau Myfyrwyr Nyrsio a Bydwreigiaeth (Yr Alban) 2007, neu
  - (iii) lwfans gofal iechyd yr Alban (pa un a yw wedi ei gyfrifo drwy gyfeirio at incwm P ai peidio).

Eithriad 4

Mae P wedi torri rhwymedigaeth i ad-dalu benthyciad myfyriwr.

Eithriad 5

Mae P wedi cyrraedd 18 oed ac nid yw wedi dilysu cytundeb ar gyfer benthyciad myfyriwr a wnaed gyda P pan oedd P o dan 18 oed.

Eithriad 6

Mae Gweinidogion Cymru yn meddwl bod ymddygiad P o'r fath fel nad yw P yn addas i gael cymorth.

Eithriad 7

Mae P yn garcharor.

Ond caiff P fod yn fyfyrwr cymwys er ei fod yn garcharor—

- (a) os yw cais P am gymorth mewn cysylltiad â'r flwyddyn academaidd y mae P yn mynd i'r carchar neu'n cael ei ryddhau o'r carchar ynddi,
- (b) os yw cwrs presennol P yn gwrs penben llawnamser, neu
- (c) os yw P wedi cael ei awdurdodi gan Lywodraethwr neu Gyfarwyddwr y carchar neu gan awdurdod priodol arall i astudio'r cwrs presennol a bod dyddiad rhyddhau cynharaf P o fewn 6 mlynedd i ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs.

---

(1) O.S.A. 2007/151 fel y'i diwygiwyd gan O.S.A. 2007/503, O.S.A. 2008/206, O.S.A. 2009/188, O.S.A. 2009/309, O.S.A. 2012/72, O.S.A. 2013/80 ac O.S.A. 2017/180.

(2) Yn Eithriad 3, mae “grant bwrsari at gostau byw” yn grant at gostau byw sy’n cael ei roi ar gael o dan Gynllun Bwrsariaeth GIG Cymru.

(3) Yn Eithriadau 4 a 5, ystyr “benthyciad myfyriwr” yw benthyciad a wneir o dan—

- (a) Deddf Addysg (Benthyciadau i Fyfyrrwyr) 1990(1);
- (b) Deddf Addysg (Yr Alban) 1980;
- (c) Gorchymyn Addysg (Benthyciadau i Fyfyrrwyr) (Gogledd Iwerddon) 1990(2);
- (d) Gorchymyn Addysg (Cymorth i Fyfyrrwyr) (Gogledd Iwerddon) 1998(3);
- (e) rheoliadau a wneir o dan unrhyw un neu ragor o’r Deddfau neu’r Gorchmynion hynny;
- (f) y Rheoliadau hyn neu unrhyw reoliadau eraill a wneir o dan Ddeddf 1998.

(4) Yn y Rheoliadau hyn—

ystyr “bwrsari gofal iechyd” (“*healthcare bursary*”) yw bwrsari neu ddyfarndal o ddisgrifiad tebyg o dan—

- (a) adran 63(6) o Ddeddf Gwasanaethau Iechyd ac Iechyd y Cyhoedd 1968(4), ond nid taliad a wneir o’r Gronfa Cymorth Dysgu;
- (b) Erthygl 44 o Orchymyn Gwasanaethau Iechyd a Chymdeithasol Personol (Gogledd Iwerddon) 1972(5);

ystyr “Cronfa Cymorth Dysgu” (“*Learning Support Fund*”) yw’r gronfa sy’n cael ei rhoi ar gael gan GIG Lloegr i fyfyrrwyr penodol mewn cysylltiad â chysiau gofal iechyd cymhwysol;

ystyr “lwfans gofal iechyd yr Alban” (“*Scottish healthcare allowance*”) yw lwfans o dan adrannau 73(f) a 74(1) o Ddeddf Addysg (Yr Alban) 1980(6) a roddir mewn cysylltiad â phresenoldeb P ar gwrs sy’n arwain at gymhwyster mewn proffesiwn gofal iechyd ac eithrio fel meddyg neu ddeintydd.

-
- (1) 1990 p. 6; a ddiddymwyd gan Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998 (p. 30), Atodlen 4, gydag arbedion *gweler* Gorchymyn Deddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998 (Cychwyn Rhif 2 a Darpariaethau Trosiannol) 1998 (O.S. 1998/2004) (C. 46).
  - (2) O.S. 1990/1506 (G.I. 11) fel y’i diwygiwyd gan O.S. 1996/274 (G.I. 1), Erthygl 43 ac Atodlen 5 Rhan II, O.S. 1996/1918 (G.I. 15), Erthygl 3 a’r Atodlen ac O.S. 1998/258 (G.I. 1), Erthyglau 3 i 6 ac a ddirymwyd, gydag arbedion, gan Rh.St. (G.I.) 1998 Rhif 306.
  - (3) O.S. 1998/1760 (G.I. 14).
  - (4) 1968 p. 46.
  - (5) O.S. 1972/1265 (G.I. 14).
  - (6) 1980 p. 44; diwygiwyd adran 73(f) gan Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998 (p. 30), adran 29(1) a chan Ddeddf Addysg (Gwaddol Graddedigion a Chymorth i Fyfyrrwyr) (Yr Alban) 2001 (dsa 6), adran 3(2) a diwygiwyd adran 74 gan Ddeddf Ysgolion Hunanlywodraethol etc. (Yr Alban) 1989 (p. 39), adran 82 ac Atodlen 10, paragraff 8(17).

Myfyrwyr cymwys sy'n parhau ar gwrs

11.—(1) Mae paragraff (2) yn gymwys i berson (“P”) —

- (a) os yw amgylchiadau P yn dod o fewn un o'r achosion ym mharagraff (3), a
- (b) os nad yw Eithriad 3 yn rheoliad 10 yn gymwys mewn cysylltiad â'r flwyddyn y mae P yn gwneud cais am gymorth ar ei chyfer.

(2) Pan fo'r paragraff hwn yn gymwys, mae P yn fyfyrwr cymwys ac yn unol â hynny—

- (a) nid oes angen i P ddod o fewn unrhyw un o'r categorïau o fyfyrwr a nodir yn Atodlen 2, a
- (b) nid yw unrhyw un o'r eithriadau a nodir yn rheoliad 10 (ac eithrio Eithriad 3) yn rhwystro P rhag bod yn fyfyrwr cymwys.

(3) Yr achosion yw—

Achos 1

- (a) roedd P yn fyfyrwr cymwys mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd gynharach o gwrs presennol P, ac
- (b) roedd P yn preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs hwnnw.

Achos 2

- (a) mae cwrs presennol P yn gwrs penben,
- (b) roedd P yn fyfyrwr cymwys mewn cysylltiad â'r cwrs (y “cwrs cynharach”) y mae cwrs presennol P yn gwrs penben mewn perthynas ag ef,
- (c) dim ond oherwydd bod P wedi cwblhau'r cwrs cynharach hwnnw y daeth cyfnod cymhwystra P ar gyfer y cwrs i ben, a
- (d) roedd P yn preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs cynharach.

Achos 3

- (a) roedd P yn fyfyrwr cymwys mewn cysylltiad â chwrs dynodedig (y “cwrs cynharach”) ac eithrio'r cwrs presennol,
- (b) mae statws P fel myfyrwr cymwys mewn cysylltiad â'r cwrs cynharach wedi cael ei drosglwyddo i'r cwrs presennol (gweler adran 5), ac
- (c) roedd P yn preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs cynharach.

ADRAN 2

Cyfnod cymhwystra

Cyfnod cymhwystra – y rheol gyffredinol

12.—(1) Cedwir statws myfyriwr fel myfyriwr cymwys mewn cysylltiad â chwrs dynodedig tan ddiwedd cyfnod cymhwystra'r myfyriwr oni bai bod ei statws wedi ei derfynu yn unol â rheoliad 19, 20, 22 neu 23.

(2) Daw cyfnod cymhwystra myfyriwr i ben ar ddiwedd y flwyddyn academaidd y mae'r myfyriwr yn cwblhau'r cwrs dynodedig ynddi.

(3) Ond—

- (a) os yw'r cwrs dynodedig yn gwrs llawnamser neu'n gwrs rhyngosod, a
- (b) os yw rheoliad 14, 15 neu 16 yn gymwys i'r myfyriwr,

mae cyfnod cymhwystra'r myfyriwr ar gyfer y cwrs wedi ei gyfyngu i'r cyfnod cymhwystra hwyaf a bennir yn y rheoliad cymwys ar gyfer y categori o gymorth a bennir yn y rheoliad hwnnw.

(4) Pan fo cymhwystra myfyriwr i gael cymorth wedi ei gyfyngu o dan reoliad 14, 15 neu 16 fel bod nifer y blynyddoedd academaidd y mae'r categori o gymorth a bennir yn y rheoliad o dan sylw ar gael mewn cysylltiad â hwy yn llai na chyfnod arferol y cwrs presennol, mae'r categori o gymorth sydd wedi ei bennu felly ar gael mewn cysylltiad â blynyddoedd academaidd diweddaraf y cwrs.

Cyrsiau rhan-amser – dim cymhwystra am flynyddoedd o astudio dwysedd isel

13. Pan fo myfyriwr cymwys yn ymgymryd â chwrs rhan-amser, nid yw'r myfyriwr yn gymwys i gael cymorth o dan y Rheoliadau hyn mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd pan fo'r dwysedd astudio ar gyfer y flwyddyn honno yn llai na 25% (gweler paragraff 5 o Atodlen 1 am sut i gyfrifo'r dwysedd astudio ar gyfer blwyddyn academaidd).

Y cyfnod cymhwystra hwyaf – benthyciadau at ffioedd dysgu a grantiau ar gyfer myfyrwyr newydd

14.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys i fyfyriwr cymwys—

- (a) sy'n ymgymryd â chwrs llawnamser neu gwrs rhyngosod, a
- (b) nad yw wedi ymgymryd â chwrs blaenorol.

(2) Pan fo'r rheoliad hwn yn gymwys, y cyfnod cymhwystra hwyaf ar gyfer benthyciad at ffioedd dysgu, grant sylfaenol, grant cynhaliaeth, grant

myfyriwr anabl, grant at deithio neu grant ar gyfer dibynyddion yw'r cyfnod sydd wedi ei gyfrifo fel a ganlyn—

Cyfnod arferol y cwrs presennol.

Plws

Nifer y blynyddoedd academiaidd y mae'r myfyriwr cymwys wedi eu hailadrodd am resymau personol anorchfygol.

Plws

Un flwyddyn.

Y cyfnod cymhwysra hwyaf – benthyciadau at ffioedd dysgu a grantiau penodedig i fyfyrwyr sydd wedi ymgymryd â chwrs blaenorol

15.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys i fyfyrwr cymwys—

- (a) sy'n ymgymryd â chwrs llawnamser neu gwrs rhyngosod, a
- (b) sydd wedi ymgymryd â chwrs blaenorol.

(2) Pan fo'r rheoliad hwn yn gymwys, y cyfnod cymhwysra hwyaf ar gyfer benthyciad at ffioedd dysgu, grant sylfaenol, grant cynhaliath neu grant at deithio yw'r cyfnod sydd wedi ei gyfrifo fel a ganlyn—

Cyfnod arferol y cwrs presennol.

Plws

Nifer y blynyddoedd academiaidd y mae'r myfyriwr cymwys wedi eu hailadrodd am resymau personol anorchfygol.

Plws

Un flwyddyn.

Llai

Nifer y blynyddoedd academiaidd yr ymgymerodd y myfyriwr cymwys â hwy ar y cwrs neu'r cyrsiau blaenorol (os yw'r myfyriwr wedi ymgymryd â mwy nag un cwrs blaenorol).

Ond nid yw didyniad i'w wneud os yw'r myfyriwr ar gwrs hyfforddi athrawon neu os yw'n ymgymryd â chwrs mynediad graddedig carlam.

(3) Os na chwblhaodd y myfyriwr cymwys y cwrs blaenorol diweddaraf yn llwyddiannus am resymau personol anorchfygol—

- (a) mae un flwyddyn ychwanegol i'w hadio at y cyfrifiad a wneir o dan baragraff (2), a
- (b) caniateir i flwyddyn ychwanegol arall gael ei hadio os yw Gweinidogion Cymru yn meddwl ei bod yn briodol gwneud hynny gan roi sylw i'r rhesymau hynny.

(4) Os yw Gweinidogion Cymru yn penderfynu bod rheoliad 18 yn gymwys i fyfyrwr, cânt adio un neu ragor o flynyddoedd ychwanegol at y cyfrifiad a wneir o dan baragraff (2) fel y maent yn meddwl ei bod yn briodol.

(5) Pan fo'r rheoliad hwn a rheoliad 16 yn gymwys i fyfyrwr cymwys, mae cyfnod cymhwysra hwyaf y myfyriwr i gael—

- (a) benthyciad at ffioedd dysgu,
- (b) grant sylfaenol,
- (c) grant cynhaliaeth, neu
- (d) grant at deithio

i'w gyfrifo yn unol â rheoliad 16.

(6) Ym mharagraff (2), ystyr “myfyriwr ar gwrs hyfforddi athrawon” yw myfyriwr nad yw'n athro cymwysedig neu athrawes gymwysedig sy'n ymgymryd â chwrs llawnamser ar gyfer hyfforddiant cychwynnol athrawon nad yw'n para'n hwy na 2 flynedd.

Y cyfnod cymhwysra hwyaf – benthyciadau at ffioedd dysgu a grantiau i fyfyrwyr penodol sy'n parhau â'u hastudiaethau

16.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys i'r canlynol—

- (a) myfyriwr cymwys y mae ei gwrs presennol yn gwrs penben llawnamser (cyfeirir at y cwrs y mae'r gwrs presennol yn gwrs penben mewn perthynas ag ef ym mharagraff (2) fel y “cwrs rhagarweiniol”);
- (b) myfyriwr cymwys—
  - (i) sydd wedi cwblhau cwrs llawnamser ar gyfer y Diploma Addysg Uwch neu ar gyfer y Diploma Cenedlaethol Uwch neu'r Dystysgrif Genedlaethol Uwch a ddyfernir gan naill ai'r Cyngor Addysg Busnes a Thechnoleg neu Awdurdod Cymwysterau'r Alban (y “cwrs rhagarweiniol”),
  - (ii) y mae ei gwrs presennol yn gwrs gradd gyntaf llawnamser (ac eithrio cwrs gradd gyntaf ar gyfer hyfforddiant cychwynnol athrawon) na ddechreuodd y myfyriwr arno yn union ar ôl y cwrs rhagarweiniol; a
  - (iii) nad yw wedi ymgymryd â chwrs gradd gyntaf llawnamser ar ôl y cwrs rhagarweiniol a chyn y cwrs presennol;
- (c) myfyriwr cymwys—
  - (i) sydd wedi cwblhau cwrs gradd sylfaen llawnamser (y “cwrs rhagarweiniol”),

- (ii) y mae ei gwrs presennol yn gwrs gradd anrhydedd llawnamser na ddechreuodd y myfyriwr arno yn union ar ôl y cwrs rhagarweiniol, a
- (iii) nad yw wedi ymgymryd â chwrs gradd gyntaf llawnamser ar ôl y cwrs rhagarweiniol a chyn y cwrs presennol.

(2) Pan fo'r rheoliad hwn yn gymwys, y cyfnod cymhwystra hwyaf ar gyfer benthyciad at ffioedd dysgu, grant sylfaenol, grant cynhaliaeth, grant myfyriwr anabl, grant at deithio neu grant ar gyfer dibynyddion yw'r cyfnod sydd wedi ei gyfrifo fel a ganlyn—

Tair blynedd neu gyfnod arferol y cwrs presennol, pa un bynnag yw'r hwyaf.

Plws

Un flwyddyn neu'r cyfnod arferol llai un flwyddyn o'r cwrs rhagarweiniol (neu gyfanswm y cyrsiau rhagarweiniol os cwblhaodd y myfyriwr fwy nag un cwrs sydd i'w drin yn gwrs rhagarweiniol), pa un bynnag yw'r hwyaf.

Llai

Nifer y blynyddoedd academiaidd yr ymgymerodd y myfyriwr cymwys â hwy ar y cwrs rhagarweiniol (neu'r cyrsiau rhagarweiniol) ac eithrio blynyddoedd sydd wedi eu hailadrodd gan y myfyriwr cymwys am resymau personol anorchfygol.

(3) Os yw Gweinidogion Cymru yn penderfynu bod rheoliad 18 yn gymwys i fyfyrwr, cânt adio un neu ragor o flynyddoedd ychwanegol at y cyfrifiad a wneir o dan baragraff (2) fel y maent yn meddwl ei bod yn briodol.

Y cyfnod cymhwystra hwyaf – dehongli

17.—(1) At ddibenion rheoliadau 12 a 14 i 16, ystyr “cyfnod arferol” cwrs yw nifer y blynyddoedd academiaidd sy'n ofynnol fel arfer i'w gwblhau.

(2) At ddibenion cyfrifo—

- (a) cyfnod cymhwystra hwyaf myfyriwr o dan reoliad 14(2), 15(2) neu 16(2), neu
- (b) a yw cyfnod cymhwystra myfyriwr wedi dod i ben,

mae unrhyw flwyddyn rannol yr ymgymerodd y myfyriwr â hi i'w chyfrif fel blwyddyn academiaidd gyfan.

(3) Yn rheoliadau 14 a 15, ystyr “cwrs blaenorol” yw cwrs—

- (a) sy'n—
  - (i) cwrs addysg uwch llawnamser, neu

(ii) cwrs rhan-amser ar gyfer hyfforddiant cychwynnol athrawon,

y dechreuodd y myfyriwr ymgymryd ag ef cyn y cwrs presennol,

- (b) sy'n bodloni un o'r amodau a nodir ym mharagraff (4), ac
- (c) nad yw wedi ei eithrio rhag bod yn gwrs blaenorol yn rhinwedd paragraff (5), (6) neu (7).

(4) Yr amodau yw—

Amod 1

Mae'r cwrs yn cael ei ddarparu gan sefydliad yn y Deyrnas Unedig a oedd yn sefydliad addysgol cydnabyddedig am rai neu bob un o'r blynyddoedd academaidd pan oedd y myfyriwr yn ymgymryd â'r cwrs.

Amod 2

Mae'r cwrs yn un—

- (a) y talwyd mewn perthynas ag ef ysgoloriaeth, arddangostal, bwrsari, grant, lwfans neu ddyfarndal o unrhyw ddisgrifiad mewn cysylltiad â'r myfyriwr yn ymgymryd â'r cwrs i dalu ffioedd, a
- (b) y darparwyd y taliad mewn perthynas ag ef gan sefydliad a gyllidir yn gyhoeddus.

(5) Nid yw cwrs sy'n dod o fewn paragraff (3)(a) a (b) er hynny yn gwrs blaenorol—

- (a) os yw'r cwrs presennol yn gwrs llawnamser ar gyfer hyfforddiant cychwynnol athrawon nad yw'n para'n hwy na dwy flynedd, a
- (b) os nad yw'r myfyriwr yn athro cymwysedig neu athrawes gymwysedig.

(6) Nid yw cwrs ar gyfer y Dystysgrif mewn Addysg sy'n dod o fewn paragraff (3)(a) a (b) er hynny yn gwrs blaenorol—

- (a) os yw'r cwrs presennol yn gwrs ar gyfer gradd (gan gynnwys gradd anrhydedd) Baglor mewn Addysg, a
- (b) os—
  - (i) trosglwyddodd y myfyriwr i'r cwrs presennol o'r cwrs ar gyfer y Dystysgrif mewn Addysg cyn cwblhau'r cwrs hwnnw, neu
  - (ii) dechreuodd y myfyriwr ar y cwrs presennol ar ôl cwblhau'r cwrs ar gyfer y Dystysgrif mewn Addysg.

(7) Nid yw cwrs ar gyfer gradd (ac eithrio gradd anrhydedd) Baglor mewn Addysg yn gwrs blaenorol—

- (a) os yw'r cwrs presennol yn gwrs ar gyfer gradd anrhydedd Baglor mewn Addysg, a
- (b) os—
  - (i) trosglwyddodd y myfyriwr i'r cwrs presennol o'r cwrs ar gyfer gradd (ac eithrio gradd anrhydedd) Baglor mewn Addysg cyn cwblhau'r cwrs hwnnw, neu
  - (ii) dechreuodd y myfyriwr ar y cwrs presennol ar ôl cwblhau'r cwrs ar gyfer gradd (ac eithrio gradd anrhydedd) Baglor mewn Addysg.

Estyn y cyfnod hwyaf pan fo'r myfyriwr yn cael hysbysiad anghywir

18.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys i fyfyriwr cymwys ("P")—

- (a) y mae ei gyfnod cymhwystra hwyaf i'w gyfrifo yn unol â rheoliad 15 neu 16,
- (b) sydd wedi darparu'r holl wybodaeth sy'n ofynnol gan Weinidogion Cymru mewn perthynas ag—
  - (i) cwrs blaenorol yr ymgymrodd P ag ef, a
  - (ii) unrhyw gymwysterau sydd gan P, ac
- (c) sydd wedi cael hysbysiad gan Weinidogion Cymru sy'n datgan cyfnod cymhwystra hwyaf anghywir.

(2) Ond nid yw'r rheoliad hwn yn gymwys os yw'r hysbysiad yn anghywir oherwydd bod yr wybodaeth a ddarparwyd gan P yn sylweddol anghywir.

ADRAN 3

Terfynu cymhwystra

Terfynu cymhwystra yn gynnar

19.—(1) Mae cyfnod cymhwystra myfyriwr cymwys ("P") yn terfynu ar ddiwedd y diwrnod—

- (a) pan fydd P yn tynnu'n ôl o'i gwrs dynodedig ac nad yw Gweinidogion Cymru yn trosglwyddo statws P fel myfyriwr cymwys o dan reoliad 28, neu
- (b) pan fydd P yn cefnu ar ei gwrs dynodedig neu'n cael ei ddiarddel ohono.

(2) Pan—

- (a) bo cwrs dynodedig myfyriwr cymwys ("P") yn gwrs dysgu o bell, a
- (b) bo P yn ymgymryd â'r cwrs y tu allan i'r Deyrnas Unedig,

mae cyfnod cymhwystra P yn terfynu ar ddechrau'r diwrnod cyntaf pan fo P yn ymgymryd â'r cwrs y tu allan i'r Deyrnas Unedig.

(3) Ond nid yw paragraff (2) yn gymwys pan fo P yn ymgymryd â chwrs dysgu o bell y tu allan i'r Deyrnas Unedig oherwydd bod P neu berthynas agos i P yn gwasanaethu fel aelod o'r lluoedd arfog.

Camymddwyn a methu â darparu gwybodaeth gywir

20.—(1) Caiff Gweinidogion Cymru derfynu cyfnod cymhwystra myfyriwr cymwys os ydynt wedi eu bodloni bod ymddygiad y myfyriwr o'r fath fel nad yw'r myfyriwr yn addas mwyach i gael cymorth.

(2) Mae paragraff (3) yn gymwys os yw Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni bod myfyriwr cymwys—

- (a) wedi methu â chydymffurfio â gofyniad i ddarparu gwybodaeth neu ddogfennaeth o dan y Rheoliadau hyn, neu
- (b) wedi darparu gwybodaeth neu ddogfennaeth a oedd yn sylweddol anghywir.

(3) Pan fo'r paragraff hwn yn gymwys, caiff Gweinidogion Cymru—

- (a) terfynu cyfnod cymhwystra'r myfyriwr;
- (b) penderfynu nad yw'r myfyriwr yn cymhwyso i gael categori penodol o gymorth neu swm y cymorth hwnnw.

Adfer cymhwystra ar ôl iddo derfynu

21.—(1) Pan fo cyfnod cymhwystra myfyriwr yn derfynu o dan reoliad 19 neu 20 yn ystod y flwyddyn academaidd y mae'r myfyriwr yn cwblhau'r cwrs presennol ynddi, caiff Gweinidogion Cymru adfer cyfnod cymhwystra'r myfyriwr am unrhyw gyfnod y maent yn meddwl ei fod yn briodol.

(2) Ond ni chaniateir i gyfnod cymhwystra sydd wedi ei adfer estyn y tu hwnt i ddiwedd y cyfnod cymhwystra hwyaf a gyfrifir yn unol ag Adran 2 o'r Bennod hon.

Ffoaduriaid y mae eu caniatâd i aros wedi dod i ben

22.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys—

- (a) pan oedd person ("P") yn fyfyrwr cymwys Categori 2 (gweler Atodlen 2) mewn cysylltiad â chais am gymorth—
  - (i) ar gyfer blwyddyn gynharach o'r cwrs presennol,
  - (ii) ar gyfer cwrs llawnamser y mae'r cwrs presennol yn gwrs penben llawnamser mewn perthynas ag ef, neu
  - (iii) ar gyfer cwrs y mae statws P fel myfyriwr cymwys wedi cael ei drosglwyddo ohono i'r cwrs presennol o

dan reoliad 28 neu baragraff 7 o Atodlen 5, a

- (b) pan, ar ddiwedd y diwrnod cyn diwrnod cyntaf y flwyddyn academiaidd y mae P yn gwneud cais am gymorth mewn cysylltiad â hi, fo statws ffoadur—

(i) P, neu

- (ii) y person yr oedd ei statws fel ffoadur yn golygu bod P yn fyfyrwr cymwys Categori 2,

wedi dod i ben ac nad yw caniatâd pellach i aros wedi cael ei roi ac nad oes apêl yn yr arfaeth (o fewn ystyr adran 104 o Ddeddf Cenedligrwydd, Mewnfudo a Lloches 2002)(1).

(2) Pan fo'r rheoliad hwn yn gymwys, mae statws P fel myfyrwr cymwys yn terfynu yn union cyn diwrnod cyntaf y flwyddyn academiaidd y mae P yn gwneud cais am gymorth mewn cysylltiad â hi.

(3) Yn y rheoliad hwn, mae i "ffoadur" yr ystyr a roddir gan baragraff 11 o Atodlen 2.

Personau eraill y mae eu caniatâd i ddod i mewn neu i aros wedi dod i ben

23.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys—

- (a) pan oedd person ("P") yn fyfyrwr cymwys Categori 3 (gweler Atodlen 2) mewn cysylltiad â chais am gymorth—

(i) ar gyfer blwyddyn gynharach o'r cwrs presennol,

- (ii) ar gyfer cwrs llawnamser y mae'r cwrs presennol yn gwrs penben llawnamser mewn perthynas ag ef, neu

(iii) ar gyfer cwrs y mae statws P fel myfyrwr cymwys wedi cael ei drosglwyddo ohono i'r cwrs presennol o dan reoliad 28 neu baragraff 7 o Atodlen 5, a

- (b) pan, ar ddiwedd y diwrnod cyn diwrnod cyntaf y flwyddyn academiaidd y mae P yn gwneud cais am gymorth mewn cysylltiad â hi, fo'r cyfnod y caiff—

(i) P, neu

- (ii) y person, oherwydd bod ganddo ganiatâd i ddod i mewn neu i aros, a oedd yn peri i P fod yn fyfyrwr cymwys Categori 3,

---

(1) 2002 p. 41. Diwygiwyd adran 104 gan Ddeddf Lloches a Mewnfudo (Trin Ceiswyr etc.) 2004 (p. 19), Atodlenni 2 a 4, Deddf Mewnfudo, Lloches a Chenedligrwydd 2006 (p. 13), adran 9, O.S. 2010/21, Deddf Mewnfudo 2014 (p. 22), Atodlen 9.

aros yn y Deyrnas Unedig wedi dod i ben ac nad yw caniatâd pellach i aros wedi cael ei roi ac nad oes apêl yn yr arfaeth (o fewn ystyr adran 104 o Ddeddf Cenedligrwydd, Mewnfudo a Lloches 2002).

(2) Pan fo'r rheoliad hwn yn gymwys, mae statws P fel myfyriwr cymwys yn terfynu yn union cyn diwrnod cyntaf y flwyddyn academaidd y mae P yn gwneud cais am gymorth mewn cysylltiad â hi.

ADRAN 4

Astudio blaenorol

Myfyrwyr llawnamser – cyfyngiadau ar gymorth i raddedigion â gradd anrhydedd

24.—(1) Os yw myfyriwr cymwys sy'n ymgymryd â chwrs llawnamser wedi cael gradd anrhydedd o sefydliad yn y Deyrnas Unedig (“person â gradd anrhydedd”), nid yw'r myfyriwr yn cymhwyso i gael benthyciad at ffioedd dysgu, grant sylfaenol, grant cynhaliaeth neu fenthyciad cynhaliaeth o dan y Rheoliadau hyn oni bai bod y myfyriwr—

- (a) yn dod o fewn un o'r Achosion a nodir ym mharagraff (2), a
- (b) ym mhob Achos, yn bodloni'r amodau cymhwyso penodol sy'n ymwneud â'r cymorth o dan sylw.

(2) Yr Achosion yw—

Achos 1

Caiff person â gradd anrhydedd gymhwyso i gael cymorth o dan y Rheoliadau hyn os yw'r cwrs presennol yn—

- (a) cwrs ar gyfer hyfforddiant cychwynnol athrawon nad yw'n para'n hwy na dwy flynedd, ac nid yw'r person graddedig yn athro cymwysedig neu athrawes gymwysedig, neu'n
- (b) cwrs mynediad graddedig carlam.

Achos 2

Caiff person â gradd anrhydedd gymhwyso i gael benthyciad cynhaliaeth os yw unrhyw un neu ragor o'r canlynol yn gymwys—

- (a) mae'r cwrs presennol yn arwain at gymhwyster fel gweithiwr cymdeithasol, meddyg, deintydd, milfeddyg neu bensaer;
- (b) mae'r person graddedig i gael unrhyw daliad o dan—
  - (i) bwrsari gofal iechyd y mae ei swm yn cael ei gyfrifo drwy gyfeirio at incwm y person graddedig, neu
  - (ii) lwfans gofal iechyd yr Alban y mae ei swm yn cael ei gyfrifo drwy gyfeirio at

incwm y person graddedig mewn cysylltiad ag unrhyw flwyddyn academaidd o'r cwrs presennol;

- (c) mae'r cwrs presennol yn gwrs ar gyfer hyfforddiant cychwynnol athrawon.

Achos 3

Er gwaethaf paragraff (1)—

- (a) os ystyrir bod y cwrs presennol yn gwrs sengl yn rhinwedd rheoliad 6(3) a (4), a
- (b) os yw'r cwrs yn arwain at roi gradd anrhydedd o sefydliad yn y Deyrnas Unedig i'r myfyriwr cymwys cyn y radd derfynol neu'r cymhwyster cyfatebol,

nid yw rhoi'r radd anrhydedd honno yn rhwystro'r myfyriwr rhag cymhwyso i gael cymorth o dan y Rheoliadau hyn mewn cysylltiad ag unrhyw ran o'r cwrs sengl hwnnw.

Achos 4

Mae rheoliad 26 yn gymwys.

Myfyrrwyr rhan-amser – cyfyngiadau ar gymorth i raddedigion

25.—(1) Os yw myfyriwr cymwys sy'n ymgymryd â chwrs rhan-amser wedi cael gradd gyntaf o sefydliad yn y Deyrnas Unedig ("person graddedig"), nid yw'r myfyriwr yn cymhwyso i gael cymorth o dan y Rheoliadau hyn ac eithrio grant myfyriwr anabl oni bai bod y myfyriwr yn dod o fewn un o'r Achosion a nodir ym mharagraff (2).

(2) Yr Achosion yw—

Achos 1

O ran y radd gyntaf—

- (a) nid gradd anrhydedd ydoedd; a
- (b) fe'i dyfarnwyd i'r person graddedig ar ôl iddo gwblhau'r modiwlau, yr arholiadau neu'r mathau eraill o asesiad a oedd yn ofynnol ar gyfer y radd gyntaf honno,

ac mae'r person graddedig yn ymgymryd â'r cwrs presennol er mwyn cael gradd anrhydedd ar ôl cwblhau'r modiwlau, yr arholiadau neu'r mathau eraill o asesiad sy'n ofynnol (pa un a yw'r person graddedig yn parhau i wneud y cwrs yn yr un sefydliad a ddyfarnodd y radd gyntaf iddo ai peidio).

Achos 2

Mae'r cwrs presennol yn gwrs ar gyfer hyfforddiant cychwynnol athrawon nad yw'n para'n hwy na phedair blynedd ac nid yw'r person graddedig yn athro cymwysedig neu athrawes gymwysedig.

Achos 3

Mae'r cwrs presennol yn arwain at radd anrhydedd a naill ai'n—

- (a) cwrs sy'n ymwneud ag astudio hanes a gramadeg y Gymraeg a'r defnydd ohoni; neu'n
- (b) cwrs sydd wedi ei restru yn y System Cyd-godio Pynciau Academaidd yn un o'r meysydd pwnc a ganlyn—
  - (i) peirianeg;
  - (ii) technoleg;
  - (iii) cyfrifiadureg;
  - (iv) pynciau perthynol i feddygaeth;
  - (v) y gwyddorau biolegol;
  - (vi) milfeddygaeth, amaethyddiaeth a phynciau cysylltiedig;
  - (vii) y gwyddorau ffisegol;
  - (viii) y gwyddorau mathemategol.

Achos 4

Mae rheoliad 26 yn gymwys.

(3) Yn Achos 3, ystyr “y System Cyd-godio Pynciau Academaidd” yw fersiwn 3 o'r System Cyd-godio Pynciau Academaidd a gynhelir gan Wasanaeth Derbyn y Prifysgolion a'r Colegau a'r Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch(1).

Codi'r cyfyngiadau pan geir hysbysiad anghywir

26.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys—

- (a) pan fo person â gradd anrhydedd o fewn ystyr rheoliad 24 neu berson graddedig o fewn ystyr rheoliad 25 (“G”) wedi darparu'r holl wybodaeth sy'n ofynnol gan Weinidogion Cymru mewn perthynas â gradd anrhydedd neu, yn ôl y digwydd, radd gyntaf, a ddyfarnwyd i'r person o'r blaen, a
- (b) pan fo G yn cael hysbysiad gan Weinidogion Cymru sy'n datgan yn anghywir fod G yn cymhwyso i gael cymorth o dan y Rheoliadau hyn.

(2) Pan fo'r rheoliad hwn yn gymwys, caiff G gymhwyso i gael y cymorth a bennir yn yr hysbysiad am y cyfnod hwnnw y mae Gweinidogion Cymru yn meddwl ei fod yn briodol.

(3) Ond nid yw'r rheoliad hwn yn gymwys os yw'r hysbysiad yn anghywir oherwydd bod yr wybodaeth a ddarparwyd gan G yn sylweddol anghywir.

---

(1) gweler <https://www.hesa.ac.uk/support/documentation/jacs>

Cyfyngiad pellach ar gymorth i fyfyrwyr rhan-amser

27.—(1) Nid yw myfyriwr cymwys sy'n ymgymryd â chwrs rhan-amser yn cymhwyso i gael cymorth o dan y Rheoliadau hyn ac eithrio grant myfyriwr anabl os yw'r myfyriwr—

- (a) wedi ymgymryd ag un neu ragor o gyrsiau rhan-amser am gyfnod cyfanredol o—
  - (i) 8 mlynedd academaidd o leiaf (pan ddechreuodd y cwrs hwnnw neu'r cwrs cynharaf o'r cyrsiau hynny cyn 1 Medi 2014), neu
  - (ii) 16 o flynyddoedd academaidd o leiaf (pan ddechreuodd y cwrs hwnnw neu'r cwrs cynharaf o'r cyrsiau hynny ar neu ar ôl 1 Medi 2014), a
- (b) wedi cael cymorth perthnasol mewn cysylltiad ag o leiaf 8 neu, yn ôl y digwydd, 16 o'r blynyddoedd academaidd hynny o'r cwrs rhan-amser neu'r cyrsiau rhan-amser.

(2) Ym mharagraff (1)(b), ystyr “cymorth perthnasol” yw—

- (a) benthyciad, grant mewn cysylltiad â ffioedd neu grant at lyfrau, teithio a gwariant arall a wneir mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd—
  - (i) o dan y Rheoliadau hyn neu unrhyw reoliadau eraill a wneir o dan adran 22 o Ddeddf 1998, neu
  - (ii) o dan reoliadau a wneir o dan Erthyglau 3 ac 8(4) o Orchymyn Addysg (Cymorth i Fyfirwyr) (Gogledd Iwerddon) 1998(1);
- (b) benthyciad a wneir mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd o dan reoliadau a wneir o dan adrannau 73(f), 73B a 74(1) o Ddeddf Addysg (Yr Alban) 1980(2).

ADRAN 5

Trosglwyddo a throsi

Trosglwyddo statws

28.—(1) Pan fo myfyriwr cymwys yn trosglwyddo o gwrs dynodedig (yn yr Adran hon, yr “hen gwrs”) i

-
- (1) O.S. 1998/1760 (G.I. 14), y mae diwygiadau iddo nad ydynt yn berthnasol i'r Rheoliadau hyn.
  - (2) 1980 p. 44; mewnosodwyd adran 73B gan adran 29(2) o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998 (p. 30) ac fe'i diwygiwyd gan Ddeddf Addysg (Gwaddol Graddedigion a Chymorth i Fyfirwyr) (Yr Alban) 2001 (dsa 6), Atodlen 6 i Ddeddf Treth Incwm (Enillion a Phensiynau) 2003 (p. 1), adran 34(1) o Ddeddf Methdaliad a Diwydrwydd etc. (Yr Alban) 2007 (dsa 3) ac Atodlen 8 i Ddeddf Methdaliad (Yr Alban) 2016 (dsa 21).

gwrs dynodedig arall (yn yr Adran hon, y “cwrw newydd”), rhaid i Weinidogion Cymru drosglwyddo statws y myfyriwr fel myfyriwr cymwys i'r cwrw newydd—

- (a) os ydynt yn cael cais oddi wrth y myfyriwr i wneud hynny,
- (b) os ydynt wedi eu bodloni bod un o'r seiliau trosglwyddo yn gymwys (gweler paragraff (2)), ac
- (c) os nad yw cyfnod cymhwystra'r myfyriwr wedi dod i ben nac wedi cael ei derfynu.

(2) Y seiliau trosglwyddo yw—

Y sail gyntaf

Mae'r myfyriwr cymwys yn peidio ag ymgymryd â'r hen gwrs ac yn ymgymryd â'r cwrw newydd yn yr un sefydliad.

Gan gynnwys—

- (a) pan na fo'r hen gwrs yn gwrs gradd cywasgedig, os yw'r myfyriwr yn ymgymryd â'r un cwrw fel cwrw gradd cywasgedig, neu
- (b) pan fo'r hen gwrs yn gwrs gradd cywasgedig, os yw'r myfyriwr yn ymgymryd â'r un cwrw ar y sail nad yw'n gywasgedig.

Yr ail sail

Mae'r myfyriwr cymwys yn ymgymryd â'r cwrw newydd mewn sefydliad arall.

Y drydedd sail

Ar ôl iddo ddechrau cwrw ar gyfer y Dystysgrif mewn Addysg, mae'r myfyriwr cymwys, wrth gwblhau'r cwrw hwnnw neu cyn hynny, yn cael ei dderbyn ar gwrs dynodedig ar gyfer gradd (gan gynnwys gradd anrhydedd) Baglor mewn Addysg.

Y bedwaredd sail

Ar ôl iddo ddechrau cwrw ar gyfer gradd (ac eithrio gradd anrhydedd) Baglor mewn Addysg, mae'r myfyriwr cymwys, wrth gwblhau'r cwrw hwnnw neu cyn hynny, yn cael ei dderbyn ar gwrs dynodedig ar gyfer gradd anrhydedd Baglor mewn Addysg.

Y bumed sail

Ar ôl iddo ddechrau cwrw ar gyfer gradd gyntaf (ac eithrio gradd anrhydedd), mae'r myfyriwr cymwys, cyn cwblhau'r cwrw hwnnw, yn cael ei dderbyn ar gwrs dynodedig ar gyfer gradd anrhydedd yn yr un pwnc yn yr un sefydliad.

Effaith trosglwyddiad – benthyciadau at ffioedd dysgu

29. Pan fo Gweinidogion Cymru yn trosglwyddo statws myfyriwr cymwys o dan reoliad 28 yn ystod blwyddyn academaidd, mae swm y benthyciad at ffioedd dysgu sy'n daladwy mewn cysylltiad â'r

flwyddyn academaidd honno i'w benderfynu gan Weinidogion Cymru fel a ganlyn—

Cam 1

Cyfrifo, yn unol â Rhan 6, symiau'r benthyciad at ffioedd dysgu a fyddai wedi bod yn daladwy mewn cysylltiad ag—

- (a) yr hen gwrs, a
- (b) y cwrs newydd,

ar gyfer y flwyddyn academaidd gyfan.

Cam 2

Gostwng y symiau hyn yn ôl y gyfran honno y mae Gweinidogion Cymru yn meddwl ei bod yn briodol ar ôl rhoi sylw i—

- (a) y diwrnod y mae'r trosglwyddiad yn digwydd arno, a
- (b) yr angen i sicrhau nad yw unrhyw swm yn daladwy mewn cysylltiad â'r ddau gwrs ar gyfer yr un cyfnod.

Effaith trosglwyddiad –benthyciadau cynhaliaeth a grantiau

30.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys pan fo Gweinidogion Cymru yn trosglwyddo statws myfyriwr cymwys o dan reoliad 28 yn ystod blwyddyn academaidd.

(2) Os yw rheoliad 31 yn gymwys i'r trosglwyddiad, rhaid i gyfanswm unrhyw fenthyciad cynhaliaeth a grantiau sy'n daladwy i'r myfyriwr cymwys ar gyfer y flwyddyn academaidd gael ei ailasesu yn unol â'r rheoliad hwnnw.

(3) Os nad yw rheoliad 31 yn gymwys i'r trosglwyddiad—

- (a) caiff Gweinidogion Cymru ailasesu swm unrhyw fenthyciad cynhaliaeth a grantiau sy'n daladwy i'r myfyriwr cymwys ar gyfer y flwyddyn academaidd, ond
- (b) os na wneir unrhyw ailasesiad, cyfanswm unrhyw fenthyciad cynhaliaeth a grantiau sy'n daladwy i'r myfyriwr cymwys yw'r swm y mae Gweinidogion Cymru wedi ei asesu fel y swm sy'n daladwy i'r myfyriwr ar gyfer y flwyddyn academaidd mewn cysylltiad â'r hen gwrs.

(4) Mae paragraff (5) yn gymwys pan fo'r trosglwyddiad yn digwydd ar ôl i Weinidogion Cymru asesu swm unrhyw fenthyciad cynhaliaeth a grantiau sy'n daladwy i'r myfyriwr cymwys ar gyfer y flwyddyn academaidd mewn cysylltiad â'r hen gwrs ond cyn i'r myfyriwr gwblhau'r flwyddyn honno.

(5) Pan fo'r paragraff hwn yn gymwys, ni chaiff y myfyriwr cymwys wneud cais mewn cysylltiad â

blwyddyn academiaidd y cwrs newydd am grant neu fenthyciad arall o fath y mae'r myfyriwr eisoes wedi gwneud cais amdano mewn cysylltiad â blwyddyn academiaidd yr hen gwrs (oni bai bod y Rheoliadau hyn yn rhoi caniatâd penodol i wneud hynny).

(6) Pan, yn union cyn y trosglwyddiad—

- (a) oedd y myfyriwr cymwys yn gymwys i wneud cais am fenthyciad cynhaliaeth ar gyfer blwyddyn academiaidd yr hen gwrs, a
- (b) nad oedd y myfyriwr cymwys wedi gwneud cais am yr uchafswm yr oedd ganddo hawlogaeth i'w gael,

nid yw paragraff (5) yn rhwystro'r myfyriwr rhag gwneud cais am swm ychwanegol o fenthyciad (pa un a yw ailasesiad yn cael ei wneud o dan y rheoliad hwn neu o dan reoliad 31 ai peidio).

(7) Pan fo myfyriwr cymwys wedi gwneud cais am grant myfyriwr anabl ar gyfer y flwyddyn academiaidd y mae'r trosglwyddiad yn digwydd ynddi, nid yw paragraff (5) yn rhwystro'r myfyriwr rhag gwneud cais pellach o'r fath—

- (a) at ddiben nad yw'r myfyriwr eisoes wedi gwneud cais amdano, neu
- (b) am swm ychwanegol mewn cysylltiad â diben y mae'r myfyriwr eisoes wedi gwneud cais amdano.

Trosglwyddiadau sy'n cynnwys trosi rhwng astudio rhan-amser ac astudio llawnamser

31.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys pan, mewn perthynas â throsglwyddiad o dan reoliad 28—

- (a) bo'r hen gwrs yn gwrs llawnamser a bod y cwrs newydd yn gwrs rhan-amser, neu
- (b) bo'r hen gwrs yn gwrs rhan-amser a bod y cwrs newydd yn gwrs llawnamser.

(2) Pan fo'r rheoliad hwn yn gymwys, mae cyfanswm unrhyw fenthyciad cynhaliaeth a grantiau sy'n daladwy i'r myfyriwr cymwys ar gyfer y flwyddyn academiaidd i'w ailasesu gan Weinidogion Cymru fel a ganlyn—

Cam 1

Cyfrifo, yn unol â Rhannau 7 i 11, symiau unrhyw fenthyciad cynhaliaeth a grantiau a fyddai wedi bod yn daladwy mewn cysylltiad ag—

- (a) yr hen gwrs, a
- (b) y cwrs newydd,

ar gyfer y flwyddyn academiaidd gyfan.

Cam 2

Gostwng y symiau hynny drwy eu lluosu â'r ffraciwn priodol.

Cyfanswm y ddau swm a geir o dan Gam 2 yw cyfanswm y benthyciad cynhaliaeth a'r grantiau sy'n daladwy i'r myfyriwr ar gyfer y flwyddyn academaidd y mae'r trosglwyddiad yn digwydd ynddi.

(3) Yng Ngham 2 o baragraff (2), y ffraciwn priodol mewn perthynas â'r hen gwrs yw'r ffraciwn pan—

- (a) y rhifiadur yw nifer y diwrnodau yn y flwyddyn academaidd hyd at a chan gynnwys y diwrnod y mae'r trosglwyddiad yn digwydd arno, a
- (b) yr enwadur yw cyfanswm nifer y diwrnodau yn y flwyddyn academaidd.

(4) Yng Ngham 2 o baragraff (2), y ffraciwn priodol mewn perthynas â'r cwrs newydd yw'r ffraciwn pan—

- (a) y rhifiadur yw nifer y diwrnodau sy'n weddill yn y flwyddyn academaidd ar ôl y diwrnod y mae'r trosglwyddiad yn digwydd arno, a
- (b) yr enwadur yw cyfanswm nifer y diwrnodau yn y flwyddyn academaidd.

(5) Er mwyn osgoi amheuaeth, pan fo dyddiad cychwyn y flwyddyn academaidd ar gyfer y cwrs newydd ar ôl dyddiad cychwyn y flwyddyn academaidd ar gyfer yr hen gwrs, mae cyfeiriadau ym mharagraff (4) at y flwyddyn academaidd yn gyfeiriadau at y flwyddyn academaidd ar gyfer y cwrs newydd.

RHAN 5

CEISIADAU, DARPARU GWYBODAETH A CHONTRACTAU BENTHYCIADAU

Gofyniad i wneud cais am gymorth

32.—(1) Nid yw person yn cymhwyso i gael cymorth fel myfyriwr cymwys mewn perthynas â blwyddyn academaidd oni bai bod y person yn gwneud cais am y cymorth hwnnw mewn perthynas â'r flwyddyn academaidd.

(2) Rhaid i gais o dan baragraff (1)—

- (a) bod ar y ffurf honno a chynnwys yr wybodaeth honno a bennir gan Weinidogion Cymru,
- (b) cynnwys unrhyw ddogfennaeth sy'n ofynnol gan Weinidogion Cymru, ac
- (c) cyrraedd Gweinidogion Cymru o fewn y terfyn amser a bennir yn rheoliad 33.

Y terfyn amser ar gyfer gwneud cais

33.—(1) Y rheol gyffredinol yw bod rhaid i gais o dan reoliad 32(1) gyrraedd Gweinidogion Cymru heb fod yn hwyrach na diwedd y nawfed mis o'r flwyddyn academaidd y mae'n ymwneud â hi.

(2) Ond os yw unrhyw un neu ragor o'r amgylchiadau a nodir yng Ngholofn 1 o Dabl 1 yn gymwys, rhaid i gais gyrraedd Gweinidogion Cymru o fewn y terfyn amser a bennir yn y cofnod cyfatebol yng Ngholofn 2.

Tabl 1

<p><i>Colofn 1</i> <i>Amgylchiadau sy'n ymwneud â chais am gymorth</i></p>	<p><i>Colofn 2</i> <i>Y terfyn amser ar gyfer gwneud cais</i></p>
<p>Mae'r ceisydd yn cymhwyso i gael cymorth ar ôl diwrnod cyntaf y flwyddyn academaidd yn dilyn digwyddiad a restrir yn rheoliad 80(2) neu 81(3) neu baragraff 4(2) o Atodlen 5.</p>	<p>Heb fod yn hwyrach na diwedd y cyfnod o naw mis sy'n dechrau â'r diwrnod y mae'r digwyddiad yn digwydd.</p>
<p>Mae'r cais am fenthyciad at ffioedd dysgu, benthyciad cynhaliaeth neu fenthyciad at ffioedd colegau Oxbridge.</p> <p>Mae'r cais am swm ychwanegol o fenthyciad at ffioedd dysgu o dan reoliad 42 neu fenthyciad cynhaliaeth o dan reoliad 60 neu'n fenthyciad at ffioedd colegau Oxbridge o dan baragraff 6(2) o Atodlen 5.</p>	<p>Heb fod yn hwyrach nag un mis cyn diwedd y flwyddyn academaidd y mae'r cais yn ymwneud â hi.</p>
<p>Mae'r cais am grant myfyriwr anabl.</p>	<p>Rhaid i'r cais gyrraedd Gweinidogion Cymru cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol.</p>
<p>Mae Gweinidogion Cymru yn meddwl, ar ôl rhoi sylw i amgylchiadau achos penodol, ei bod yn briodol</p>	<p>Heb fod yn hwyrach na'r dyddiad a bennir yn ysgrifenedig gan Weinidogion Cymru yn yr achos penodol.</p>

estyn y terfyn amser ar gyfer gwneud cais.	
--	--

Penderfyniad Gweinidogion Cymru ar gais

34.—(1) Caiff Gweinidogion Cymru gymryd unrhyw gamau a gwneud unrhyw ymholiadau y maent yn meddwl eu bod yn angenrheidiol er mwyn gwneud penderfyniad ar gais o dan reoliad 32.

(2) Caiff y camau hynny gynnwys ei gwneud yn ofynnol i'r ceisydd ddarparu gwybodaeth neu ddogfennaeth bellach.

(3) Caiff Gweinidogion Cymru wneud penderfyniad dros dro ar gais o dan reoliad 32 (gweler rheoliad 82 am ddarpariaeth ynghylch taliadau a wneir ar sail penderfyniad dros dro).

(4) Caniateir i benderfyniad ar gais a wneir gan Weinidogion Cymru ar ôl i benderfyniad dros dro gael ei wneud—

- (a) cadarnhau'r penderfyniad dros dro, neu
- (b) rhoi penderfyniad gwahanol yn ei le.

(5) Rhaid i Weinidogion Cymru hysbysu'r ceisydd am benderfyniad (gan gynnwys penderfyniad dros dro) ar gais o dan reoliad 32.

(6) Rhaid i'r hysbysiad ddatgan—

- (a) a yw Gweinidogion Cymru yn ystyried bod y ceisydd yn fyfyrwr cymwys,
- (b) os felly, a yw'r myfyrwr cymwys yn cymhwyso i gael cymorth mewn perthynas â'r flwyddyn academaidd,
- (c) os yw'r myfyrwr yn cymhwyso, categori'r cymorth y mae'r myfyrwr yn cymhwyso i'w gael a'r swm sy'n daladwy ar gyfer y flwyddyn academaidd,
- (d) os yw'r cymorth yn cynnwys grant myfyrwr anabl, ddadansoddiad o'r grant hwnnw sy'n pennu'r swm sy'n daladwy mewn cysylltiad â phob math o wariant a grybwyllir yn rheoliad 63(2), ac
- (e) yn achos penderfyniad dros dro, y ffaith bod y penderfyniad yn un dros dro a chanlyniadau'r ffaith honno.

Gofynion ar fyfyrwyr cymwys i ddarparu gwybodaeth

35.—(1) Cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl cael cais i wneud hynny, rhaid i fyfyrwr cymwys ddarparu i Weinidogion Cymru unrhyw wybodaeth neu ddogfennaeth sy'n ofynnol gan Weinidogion Cymru—

- (a) at ddibenion penderfynu—
  - (i) cymhwysra myfyriwr;
  - (ii) a yw myfyriwr yn cymhwyso i gael categori penodol o gymorth;
  - (iii) swm y cymorth sy'n daladwy i fyfyriwr;
  - (iv) a yw gordaliad wedi cael ei wneud i fyfyriwr;
- (b) at unrhyw ddiben sy'n ymwneud ag adennill gordaliad;
- (c) at unrhyw ddiben sy'n ymwneud ag ad-dalu benthyciad;
- (d) at unrhyw ddiben arall sy'n ymwneud â'r Rheoliadau hyn y mae Gweinidogion Cymru yn meddwl ei fod yn briodol.

(2) Caniateir i gais o dan baragraff (1) gynnwys gofyn i fyfyriwr cymwys am gael gweld—

- (a) ei basbort dilys a ddyroddwyd gan y wladwriaeth y mae'r myfyriwr hwnnw yn wladolyn ohoni,
- (b) ei gerdyn adnabod cenedlaethol dilys, neu
- (c) ei dystysgrif geni.

(3) Pan fo digwyddiad a grybwyllir ym mharagraff (4) yn digwydd mewn cysylltiad â myfyriwr cymwys, rhaid i'r myfyriwr hysbysu Gweinidogion Cymru cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl y digwyddiad.

(4) Y digwyddiadau yw—

- (a) bod y myfyriwr yn tynnu'n ôl o'r cwrs presennol, yn cefnu arno neu'n cael ei ddiarddel ohono;
- (b) bod y myfyriwr yn trosglwyddo i gwrs arall (pa un ai yn yr un sefydliad neu mewn sefydliad gwahanol);
- (c) bod y myfyriwr fel arall yn peidio ag ymgymryd â'r cwrs presennol ac nad yw'n bwriadu parhau ag ef am weddill y flwyddyn academaidd neu na chaniateir iddo barhau ag ef am weddill y flwyddyn academaidd;
- (d) bod y myfyriwr yn absennol o'r cwrs presennol—
  - (i) am fwy na 60 diwrnod oherwydd salwch, neu
  - (ii) am unrhyw gyfnod am unrhyw reswm arall;
- (e) bod y mis ar gyfer dechrau ar y cwrs presennol neu ei gwblhau yn newid;
- (f) bod y manylion a ganlyn, sef—
  - (i) cyfeiriad cartref y myfyriwr neu ei gyfeiriad yn ystod y tymor,

- (ii) rhif ffôn cartref y myfyriwr neu ei rif ffôn yn ystod y tymor, neu
- (iii) cyfeiriad e-bost cartref y myfyriwr neu ei gyfeiriad e-bost yn ystod y tymor, yn newid.

(5) Rhaid darparu gwybodaeth neu ddogfennaeth y mae'n ofynnol iddi gael ei darparu i Weinidogion Cymru o dan y Rheoliadau hyn ar y ffurf honno a bennir gan Weinidogion Cymru.

(6) Caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol bod rhaid llofnodi—

- (a) cais o dan reoliad 32;
- (b) unrhyw ddogfennaeth arall a ddarperir iddynt o dan y Rheoliadau hyn,

yn y modd (gan gynnwys ar ffurf electronig) a bennir ganddynt.

(7) Mae'r cyfeiriad at fyfyriwr cymwys ym mharagraff (1) i'w drin fel pe bai'n cynnwys person sy'n gwneud cais o dan reoliad 32 hyd yn oed os penderfyniad Gweinidogion Cymru ar y cais yw nad yw'r person yn fyfyriwr cymwys.

(8) Gweler rheoliad 20 am ddarpariaeth ynghylch canlyniadau methu â chydymffurfio â gofyniad a osodir gan y rheoliad hwn.

Gofyniad i ymrwymo i gontract ar gyfer benthyciad

36.—(1) Ni chaiff myfyriwr cymwys gael benthyciad at ffioedd dysgu neu fenthyciad cynhaliaeth o dan y Rheoliadau hyn oni bai bod y myfyriwr yn ymrwymo i gontract ar gyfer y benthyciad â Gweinidogion Cymru.

(2) O ran y contract—

- (a) rhaid iddo fod ar y ffurf ac ar y telerau, a
- (b) gall fod yn ofynnol iddo gael ei lofnodi yn y modd (gan gynnwys ar ffurf electronig),

a bennir gan Weinidogion Cymru.

(3) Caiff y contract ei gwneud yn ofynnol i'r myfyriwr cymwys ad-dalu benthyciad drwy ddull penodol.

(4) Pan fo Gweinidogion Cymru wedi gofyn am gytundeb y myfyriwr ynghylch y dull ad-dalu, cânt gadw yn ôl unrhyw daliad o fenthyciad cynhaliaeth hyd nes bod y myfyriwr yn darparu'r hyn y gofynnwyd amdano.

Gofyniad ar awdurdod academiaidd i hysbysu pan fo myfyriwr yn ymadael â chwrs

37. Pan fo benthyciad at ffioedd dysgu yn daladwy i fyfyriwr cymwys—

- (a) sydd wedi peidio ag ymgymryd â'r cwrs presennol yn ystod y flwyddyn academaidd, a
- (b) y mae'r awdurdod academaidd wedi penderfynu neu wedi cytuno na fydd yn dychwelyd yn ystod y flwyddyn honno,

rhaid i'r awdurdod academaidd hysbysu Gweinidogion Cymru cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol fod y myfyriwr wedi peidio ag ymgymryd â'r cwrs.

RHAN 6

BENTHYCIADAU AT FFIOEDD DYSGU

Benthyciad at ffioedd dysgu

38. Benthyciad sy'n cael ei roi ar gael gan Weinidogion Cymru i fyfyrwr cymwys ar gyfer talu ffioedd dysgu mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd yw benthyciad at ffioedd dysgu.

Amodau cymhwyso i gael benthyciad at ffioedd dysgu

39.—(1) Mae myfyriwr cymwys yn cymhwyso i gael benthyciad at ffioedd dysgu mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd o'r cwrs presennol oni bai bod un o'r eithriadau a ganlyn yn gymwys—

Eithriad 1

Pan na fo'r cwrs presennol yn gwrs mynediad graddedig carlam, mae'r flwyddyn academaidd yn flwyddyn Erasmus o gwrs a ddarperir gan sefydliad yng Ngogledd Iwerddon.

Eithriad 2

Pan na fo'r cwrs presennol yn gwrs mynediad graddedig carlam, mae'r flwyddyn academaidd yn flwyddyn y mae myfyriwr yn gymwys i wneud cais mewn cysylltiad â hi am—

- (a) bwrsari gofal iechyd, neu
- (b) lwfans gofal iechyd yr Alban,

a gyfrifir drwy gyfeirio at incwm y myfyriwr (pa un a yw swm y cyfrifiad yn cyfateb i ddim ai peidio).

Eithriad 3

Pan fo'r cwrs presennol yn gwrs rhan-amser neu'n gwrs mynediad graddedig carlam, mae'r flwyddyn academaidd yn flwyddyn Erasmus o'r cwrs a ddarperir gan sefydliad yn unrhyw ran o'r Deyrnas Unedig.

Eithriad 4

Mae'r cwrs presennol yn gwrs dysgu o bell ac nid yw'r myfyriwr yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs.

Ond nid yw'r Eithriad hwn yn gymwys pan—

- (a) bo'r myfyriwr ("M") neu berthynas agos i M yn aelod o'r lluoedd arfog,
- (b) na fo M yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf y flwyddyn academiaidd gyntaf, ac
- (c) na fo M yng Nghymru ar y diwrnod hwnnw oherwydd bod M neu'r berthynas agos yn gwasanaethu fel aelod o'r lluoedd arfog y tu allan i Gymru.

Swm benthyciad at ffioedd dysgu

40.—(1) Ni chaiff swm benthyciad at ffioedd dysgu mewn cysylltiad â blwyddyn academiaidd fod yn fwy na'r lleiaf o'r canlynol—

- (a) y ffioedd dysgu sy'n daladwy gan y myfyriwr cymwys mewn cysylltiad â'r flwyddyn honno, neu
- (b) uchafswm y benthyciad.

(2) Cyfrifir uchafswm y benthyciad yn unol â Thabl 2 pan fo—

- (a) Colofn 1 yn pennu'r flwyddyn academiaidd y mae uchafsymiau'r benthyciad yng Ngholofn 5 yn daladwy mewn perthynas â hi;
- (b) Colofn 2 yn pennu'r categori o fyfyriwr y mae uchafsymiau'r benthyciad yng Ngholofn 5 yn gymwys iddo (gweler paragraff (3));
- (c) Colofn 3 yn pennu'r math o ddarparwr cwrs, pan—
  - (i) ystyr "darparwr arferol" yw darparwr sy'n dod o fewn Amod 4 o reoliad 6(1);
  - (ii) ystyr "sefydliad preifat" yw sefydliad, nad yw'n sefydliad addysgol cydnabyddedig, sy'n darparu cwrs a bennir yn gwrs dynodedig gan Weinidogion Cymru o dan reoliad 8;
- (d) Colofn 4 yn pennu lleoliad y sefydliad sy'n darparu'r cwrs;
- (e) Colofn 5 yn pennu uchafswm y benthyciad sy'n gymwys mewn cysylltiad â'r cofnodion cyfatebol yng Ngholofnau 1, 2, 3 a 4.

(3) Y categorïau o fyfyrwyr a nodir yng Ngholofn 2 yw—

Categori 1

Myfyriwr cymwys sy'n ymgymryd â chwrs dynodedig nad yw'n dod o fewn Categori 2, 3, 4 neu 5.

Categori 2

Myfyriwr cymwys sy'n ymgymryd â'r flwyddyn academiaidd olaf o gwrs llawnamser y mae'n ofynnol bod yn bresennol arno fel arfer am lai na 15 wythnos er mwyn ei gwblhau.

Categori 3

Myfyriwr cymwys sy'n ymgymryd â blwyddyn academaidd o gwrs rhyngosod a ddarperir gan sefydliad yn y Deyrnas Unedig pan—

- (a) bo swm cyfanredol y cyfnodau o astudio llawnamser yr ymgwymerir â hwy yn y sefydliad yn ystod y flwyddyn academaidd honno yn llai na 10 wythnos; neu
- (b) bo swm cyfanredol y cyfnodau a dreulir yn ymgymryd â'r cwrs yn ystod y flwyddyn academaidd honno ac unrhyw flynyddoedd academaidd blaenorol (nad ydynt yn gyfnodau o astudio llawnamser yn y sefydliad), gan ddiystyru gwyliau yn y cyfamser, yn fwy na 30 wythnos.

Categori 4

Myfyriwr cymwys sy'n ymgymryd â blwyddyn academaidd o gwrs a ddarperir gan sefydliad yn y Deyrnas Unedig ar y cyd â sefydliad sydd y tu allan i'r Deyrnas Unedig pan—

- (a) bo swm cyfanredol y cyfnodau o astudio llawnamser yr ymgwymerir â hwy yn y sefydliad yn y Deyrnas Unedig yn ystod y flwyddyn academaidd honno yn llai na 10 wythnos, neu
- (b) bo swm cyfanredol y cyfnodau a dreulir yn ymgymryd â'r cwrs yn ystod y flwyddyn academaidd honno ac unrhyw flynyddoedd academaidd blaenorol (nad ydynt yn gyfnodau o astudio llawnamser yn y sefydliad yn y Deyrnas Unedig), gan ddiystyru gwyliau yn y cyfamser, yn fwy na 30 wythnos,

gan gynnwys myfyriwr cymwys sy'n ymgymryd â blwyddyn Erasmus ar gwrs llawnamser a ddarperir gan sefydliad yng Nghymru, Lloegr neu'r Alban.

Categori 5

Myfyriwr cymwys sy'n ymgymryd â chwrs mynediad graddedig carlam.

Tabl 2

<i>Colofn 1 Blwyddyn academaidd</i>	<i>Colofn 2 Categori o fyfyrwr</i>	<i>Colofn 3 Math o ddarparwr cwrs</i>	<i>Colofn 4 Lleoliad y darparwr cwrs</i>	<i>Colofn 5 Uchafswm y benthyciad</i>
Sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Medi 2018	1	Darparwr arferol	Cymru	£9,000: cwrs llawnamser £2,625: cwrs rhan-amser
			Mannau eraill yn y DU	£9,250: cwrs llawnamser £6,935: cwrs rhan-amser
		Sefydliad preifat	Cymru	£6,165: cwrs llawnamser £2,625 :cwrs rhan-amser
			Mannau eraill yn y DU	£6,165: cwrs llawnamser £4,625: cwrs rhan-amser
	2	Darparwr arferol	Cymru	£4,500
			Mannau eraill yn y DU	£4,625
		Sefydliad preifat	Cymru a Mannau eraill yn y DU	£3,080
	3	Darparwr arferol	Cymru	£1,800
			Lloegr	£1,850
			Yr Alban a Gogledd Iwerddon	£4,625
		Sefydliad preifat	Cymru a Lloegr	£1,230
			Yr Alban a Gogledd Iwerddon	£3,080
	4	Darparwr arferol	Cymru	£1,350
			Lloegr a'r Alban	£1,385
			Gogledd Iwerddon	£4,625
Sefydliad preifat		Cymru, Lloegr a'r Alban	£920	
		Gogledd Iwerddon	£3,080	
5	Darparwr arferol	Cymru a Mannau eraill yn y DU	£5,535	

Gwneud cais am fenthyciad at ffioedd sy'n llai na'r uchafswm

41. Caiff myfyriwr cymwys wneud cais o dan reoliad 32 i fenthyc rhan o'r benthyciad at ffioedd dysgu sydd ar gael mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd.

Cais pellach am fenthyciad at ffioedd dysgu hyd at yr uchafswm

42. Pan—

- (a) bo myfyriwr cymwys yn gwneud cais am ran o'r benthyciad at ffioedd dysgu o dan reoliad 41, neu
- (b) bo swm ychwanegol o fenthyciad at ffioedd dysgu yn cael ei roi ar gael i fyfyriwr cymwys yn dilyn trosglwyddiad ac ailasesiad a wneir o dan Adran 5 o Bennod 2 o Ran 4,

caiff y myfyriwr wneud cais pellach o dan reoliad 32 am y balans sy'n weddill o'r benthyciad at ffioedd dysgu sydd ar gael mewn cysylltiad â'r flwyddyn academaidd honno.

RHAN 7

**Y GRANT SYLFAENOL A'R GRANT
CYNHALIAETH**

PENNOD 1

AMODAU CYMHWYSO

Y grant sylfaenol a'r grant cynhaliath

43. Grantiau sy'n cael eu rhoi ar gael gan Weinidogion Cymru i fyfyriwr cymwys mewn cysylltiad â chostau byw ac astudio'r myfyriwr yw'r grant sylfaenol a'r grant cynhaliath.

Amodau cymhwyso i gael y grant sylfaenol a'r grant cynhaliath

44.—(1) Mae myfyriwr cymwys yn cymhwyso i gael grant sylfaenol a grant cynhaliath mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd o'r cwrs presennol oni bai bod y myfyriwr cymwys yn dod o fewn un o'r eithriadau a ganlyn—

Eithriad 1

Mae'r myfyriwr cymwys yn garcharor, oni bai—

- (a) bod y cwrs presennol yn gwrs rhan-amser, a
- (b) bod y myfyriwr cymwys yn mynd i'r carchar neu'n cael ei ryddhau o'r carchar yn y flwyddyn academaidd o dan sylw.

Eithriad 2

Mae'r myfyriwr cymwys yn fyfyriwr cymwys Categori 6 yn rhinwedd paragraff 6(1) o Atodlen 2 yn unig ac nid yw'n dod o fewn unrhyw un neu ragor o'r categorïau eraill o fyfyriwr cymwys a bennir yn yr Atodlen honno.

Eithriad 3

Mae'r flwyddyn academaidd yn flwyddyn y mae'r myfyriwr yn gymwys i wneud cais mewn cysylltiad â hi am—

- (a) bwrsari gofal iechyd, neu
- (b) lwfans gofal iechyd yr Alban,

a gyfrifir drwy gyfeirio at incwm y myfyriwr (pa un a yw swm y cyfrifiad yn cyfateb i ddim ai peidio).

Eithriad 4

Mae'r cwrs presennol yn gwrs mynediad graddedig carlam.

Eithriad 5

Mae'r cwrs presennol yn gwrs dysgu o bell ac nid yw'r myfyriwr yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs.

Ond nid yw'r Eithriad hwn yn gymwys pan—

- (a) bo'r myfyriwr ("M") neu berthynas agos i M yn aelod o'r lluoedd arfog,
- (b) na fo M yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf y flwyddyn academaidd gyntaf, ac
- (c) na fo M yng Nghymru ar y diwrnod hwnnw oherwydd bod M neu'r berthynas agos yn gwasanaethu fel aelod o'r lluoedd arfog y tu allan i Gymru.

Eithriad 6

Mae'r myfyriwr cymwys yn ymgymryd â blwyddyn academaidd o gwrs rhyngosod pan fo swm cyfanredol y cyfnodau o astudio llawnamser yn llai na 10 wythnos (oni bai ei bod yn flwyddyn y mae paragraff (2) yn gymwys iddi).

(2) Mae'r paragraff hwn yn gymwys i flwyddyn academaidd o gwrs rhyngosod os yw'r myfyriwr cymwys, fel rhan o'r cwrs, yn ymgymryd ag—

- (a) cyfnod o brofiad gwaith gyda chorff yn y Deyrnas Unedig a bennir ym mharagraff (3), neu
- (b) ymchwil di-dâl—
  - (i) mewn sefydliad yn y Deyrnas Unedig, neu
  - (ii) y tu allan i'r Deyrnas Unedig os yw'r myfyriwr cymwys yn bresennol mewn sefydliad y tu allan i'r Deyrnas Unedig fel rhan o'r cwrs.

(3) Y cyrff y cyfeirir atynt ym mharagraff (2)(a) yw—

- (a) ysbyty;
- (b) labordy gwasanaeth iechyd cyhoeddus;
- (c) awdurdod lleol neu sefydliad gwirfoddol sy'n arfer swyddogaeth neu'n cyflawni gweithgareddau sy'n ymwneud â gofal plant a phobl ifanc, iechyd neu les;
- (d) corff sy'n darparu gwasanaethau carchar neu wasanaethau prawf yn y Deyrnas Unedig;
- (e) corff iechyd a restrir ym mharagraff (4).

(4) Y cyrff iechyd yw—

- (a) Awdurdod Iechyd Arbennig a sefydlwyd o dan adran 28 o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol 2006⁽¹⁾ neu adran 22 o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006⁽²⁾;
- (b) ymddiriedolaeth GIG a sefydlwyd o dan adran 25 o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol 2006 neu adran 18 o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006;
- (c) ymddiriedolaeth sefydledig GIG;
- (d) Bwrdd Iechyd Lleol a sefydlwyd o dan adran 11 o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006;
- (e) Bwrdd Iechyd neu Fwrdd Iechyd Arbennig a gyfansoddwyd o dan adran 2 o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Yr Alban) 1978⁽³⁾;
- (f) y Bwrdd Iechyd a Gofal Cymdeithasol Rhanbarthol a sefydlwyd o dan adran 7 o Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Diwygio) (Gogledd Iwerddon) 2009⁽⁴⁾;
- (g) yr Asiantaeth Ranbarthol ar gyfer Iechyd y Cyhoedd a Llesiant Cymdeithasol a sefydlwyd o dan adran 12 o'r Ddeddf honno;
- (h) ymddiriedolaeth iechyd a gofal cymdeithasol (a enwyd gynt yn ymddiriedolaeth iechyd a gwasanaethau cymdeithasol) a sefydlwyd o dan Orchymyn Gwasanaethau Iechyd a Chymdeithasol Personol (Gogledd Iwerddon) 1991⁽⁵⁾;
- (i) asiantaeth iechyd a gofal cymdeithasol arbennig (a enwyd gynt yn asiantaeth iechyd a gwasanaethau cymdeithasol arbennig) a

---

(1) 2006 p. 41.

(2) 2006 p. 42.

(3) 1978 p. 29.

(4) 2009 p. 1 (G.I.).

(5) 1991/194 (G.I. 1).

sefydlwyd o dan Orchymyn Gwasanaethau Iechyd a Chymdeithasol Personol (Asiantaethau Arbennig) (Gogledd Iwerddon) 1990(1);

- (j) Bwrdd Comisiynu'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol a sefydlwyd o dan adran 1H o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol 2006 neu grŵp comisiynu clinigol a sefydlwyd o dan adran 11 o'r Ddeddf honno(2);
- (k) y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth mewn Iechyd a Gofal a sefydlwyd o dan adran 232 o Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2012(3);
- (l) y Ganolfan Gwybodaeth Iechyd a Gofal Cymdeithasol a sefydlwyd o dan adran 252 o'r Ddeddf honno.

PENNOD 2

Y GRANT SYLFAENOL

Swm y grant sylfaenol

45. Yn Nhabl 3, mae Colofn 2 yn nodi swm y grant sylfaenol sydd ar gael ar gyfer y flwyddyn academiaidd a nodir yn y cofnod cyfatebol yng Ngholofn 1.

Tabl 3

<i>Colofn 1</i> <i>Blwyddyn academiaidd</i>	<i>Colofn 2</i> <i>Y grant sylfaenol sydd ar gael</i>
Sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Medi 2018	£1,000 ar gyfer cwrs llawnamser £1,000 wedi ei luosi â'r dwysedd astudio ar gyfer cwrs rhan-amser

PENNOD 3

Y GRANT CYNHALIAETH

Swm y grant cynhaliaeth: myfyrwyr llawnamser

46.—(1) Mae Tabl 4 yn nodi uchafsymiau'r grant cynhaliaeth sydd ar gael i fyfyrwr cymwys sy'n ymgymryd â chwrs llawnamser ("myfyrwr llawnamser") pan fo—

- (a) Colofn 1 yn pennu'r flwyddyn academiaidd y mae symiau'r grant cynhaliaeth a bennir yng Ngholofn 3 yn daladwy mewn perthynas â hi;

---

(1) 1990/247 (G.I. 3).
 (2) 2006 p. 41; mewnosodwyd adran 1H ac adran 11 gan Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2012 (p. 7), adrannau 9 a 10.
 (3) 2012 p. 7.

- (b) Colofn 2 yn pennu'r lleoliad y mae'r myfyriwr yn byw ynddo (gweler paragraff 3 o Atodlen 1);
- (c) Colofn 3 yn pennu uchafswm y grant sydd ar gael mewn cysylltiad â'r cofnodion cyfatebol yng Ngholofnau 1 a 2.

(2) Pan—

- (a) na fo incwm aelwyd y myfyriwr yn fwy na £18,370, neu
- (b) bo'r myfyriwr yn berson sy'n ymadael â gofal,

swm y grant cynhaliaeth sy'n daladwy yw uchafswm y grant sydd ar gael mewn cysylltiad â lleoliad y myfyriwr.

(3) Pan fo incwm aelwyd y myfyriwr yn fwy na £18,370 ond yn llai na £59,200, swm y grant cynhaliaeth sy'n daladwy i'r myfyriwr yw uchafswm y grant cynhaliaeth sydd ar gael wedi ei ostwng £1 am bob—

- (a) £6.937 o incwm aelwyd sy'n fwy na £18,370 pan fo'r myfyriwr yn byw gartref;
- (b) £4.475 o incwm aelwyd sy'n fwy na £18,370 pan fo'r myfyriwr yn byw oddi cartref, ac yn astudio yn Llundain;
- (c) £5.750 o incwm aelwyd pan fo'r myfyriwr yn byw oddi cartref, ac yn astudio yn rhywle arall.

(4) Pan fo incwm aelwyd y myfyriwr llawnamser yn £59,200 neu ragor, swm y grant cynhaliaeth sy'n daladwy yw £0.

Tabl 4

<i>Colofn 1 Blwyddyn academaidd</i>	<i>Colofn 2 Lleoliad y myfyriwr llawnamser</i>	<i>Colofn 3 Uchafswm y grant cynhaliaeth sydd ar gael i fyfyriwr llawnamser</i>
Sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Medi 2018	Byw gartref	£5,885
	Byw oddi cartref, astudio yn Llundain	£9,124
	Byw oddi cartref, astudio yn rhywle arall	£7,100

Swm y grant cynhaliaeth: myfyriwr rhan-amser

47.—(1) Mae Tabl 5 yn nodi uchafsymiau'r grant cynhaliaeth sydd ar gael i fyfyrwr cymwys sy'n ymgymryd â chwrs rhan-amser (“myfyriwr rhan-amser”) pan fo—

- (a) Colofn 1 yn pennu'r flwyddyn academiaidd y mae symiau'r grant cynhaliaeth a bennir yng Ngholofn 2 yn daladwy mewn perthynas â hi;
- (b) Colofn 2 yn pennu uchafswm y grant sydd ar gael mewn cysylltiad â'r flwyddyn academiaidd gyfatebol yng Ngholofn 1.

(2) Os—

- (a) nad yw incwm aelwyd myfyriwr rhan-amser yn fwy na £25,000, neu
- (b) yw'r myfyriwr yn berson sy'n ymadael â gofal,

swm y grant cynhaliaeth sy'n daladwy i'r myfyriwr yw'r uchafswm sydd ar gael wedi ei luosi â dwysedd astudio'r cwrs presennol.

(3) Pan fo incwm aelwyd y myfyriwr rhan-amser yn fwy na £25,000 ond yn llai na £59,200, cyfrifir swm y grant cynhaliaeth sy'n daladwy fel a ganlyn—

Cam 1

Gostwng uchafswm y grant cynhaliaeth sydd ar gael £1 am bob £6.84 o incwm aelwyd sy'n fwy na £25,000.

Cam 2

Lluosi canlyniad Cam 1 â dwysedd astudio'r cwrs presennol.

Y canlyniad yw swm y grant cynhaliaeth sy'n daladwy.

(4) Pan fo incwm aelwyd y myfyriwr rhan-amser yn fwy na £59,200, swm y grant cynhaliaeth sy'n daladwy yw £0.

Tabl 5

<i>Colofn 1</i> <i>Blwyddyn academiaidd</i>	<i>Colofn 2</i> <i>Uchafswm y grant cynhaliaeth sydd ar gael i fyfyrwr rhan-amser</i>
Sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Medi 2018	£5,000

Incwm yr aelwyd

48. Gweler Rhan 2 o Atodlen 3 am ddarpariaeth ynghylch cyfrifo incwm aelwyd myfyriwr cymwys.

Ystyr person sy'n ymadael â gofal

49. Mae myfyriwr cymwys yn “person sy'n ymadael â gofal”—

- (a) os yw'r myfyriwr o dan 25 oed ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs presennol,
- (b) os yw'r myfyriwr yn gategori o berson ifanc, neu wedi bod yn gategori o berson ifanc, a ddiffinnir yn adran 104 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014(1), neu yn rhinwedd yr adran honno, ac
- (c) os, rhwng pen-blwydd y myfyriwr yn 14 oed a diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs—
  - (i) oedd y myfyriwr yn derbyn gofal, wedi ei faethu neu wedi ei letya (o fewn ystyr adrannau 74 a 104 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014) am gyfnod cyfanredol o 13 wythnos neu ragor, neu
  - (ii) oedd y myfyriwr yn berson yr oedd gorchymyn gwarcheidiaeth arbennig (o fewn yr ystyr a roddir i “special guardianship order” gan adran 14A o Ddeddf Plant 1989)(2) mewn grym mewn cysylltiad ag ef am gyfnod o 13 wythnos neu ragor.

PENNOD 4

TALIAD CYMORTH ARBENNIG

Taliad cymorth arbennig

50.—(1) Pan fo myfyriwr cymwys sy'n cymhwyso i gael grant sylfaenol neu, yn ôl y digwydd, grant cynhaliaeth, yn bodloni un o'r amodau cymhwyso yn rheoliad 51—

- (a) mae'r holl grant sylfaenol sy'n daladwy i'r myfyriwr cymwys, a
- (b) mae swm o'r grant cynhaliaeth sy'n daladwy i'r myfyriwr hyd at yr uchafswm a bennir yn rheoliad 52,

i'w drin fel taliad cymorth arbennig.

(2) Mae taliad cymorth arbennig yn daliad a fwriedir er mwyn talu am—

- (a) cost llyfrau ac offer;
- (b) treuliau teithio;

(1) 2014 dccc 4.

(2) 1989 p. 41; mewnosodwyd adran 14A gan Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002 (p. 38) ac fe'i diwygiwyd gan Ddeddf Plant a Theuluoedd 2014 (p. 6) a Deddf Plant a Phobl Ifanc 2008 (p. 23).

(c) costau gofal plant,

mewn cysylltiad â myfyriwr cymwys yn ymgymryd â chwrs dynodedig.

Taliad cymorth arbennig: amodau cymhwys

51.—(1) Mae myfyriwr cymwys yn cymhwyso i gael taliad cymorth arbennig mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd o'r cwrs presennol os yw'r myfyriwr cymwys yn bodloni un o'r amodau a ganlyn—

Amod A

Mae'r myfyriwr cymwys, at ddibenion asesu hawlogaeth i gael cymhorthdal incwm, yn dod o fewn categori rhagnodedig o bersonau at ddibenion adran 124(1)(e)(1) o Ddeddf Cyfraniadau a Budd-daliadau Nawdd Cymdeithasol 1992.

Amod B

Caiff y myfyriwr cymwys, at ddibenion asesu hawlogaeth i gael budd-dal tai, ei drin fel pe bai'n atebol i wneud taliadau mewn cysylltiad ag annedd a ragnodir gan reoliadau a wneir o dan adran 130(2) o'r Ddeddf honno(2).

Amod C

Mae'r myfyriwr cymwys, at ddibenion asesu hawlogaeth i gael credyd cynhwysol, yn atebol neu'n cael ei drin fel pe bai'n atebol o dan reoliad 25(3) o Reoliadau Credyd Cynhwysol 2013(3) i wneud taliadau mewn cysylltiad â llety y mae'r myfyriwr yn ei feddiannu fel ei gartref.

Uchafswm y grant cynhالياeth sy'n cael ei drin fel taliad cymorth arbennig

52. Yn Nhabl 6, mae Colofn 2 yn nodi uchafswm y grant cynhالياeth sy'n daladwy fel taliad cymorth arbennig mewn cysylltiad â'r flwyddyn academaidd a nodir yn y cofnod cyfatebol yng Ngholofn 1.

-
- (1) 1992 p. 4. Mae diwygiadau i adran 124 nad ydynt yn berthnasol i'r Rheoliadau hyn ac mae'r adran wedi ei diddymu gan Ddeddf Diwygio Lles 2012 (p. 3), adran 147 ac Atodlen 14, Rhan 1 yn ddarostyngedig i arbedion a bennir yn O.S. 2013/358 erthygl 9. Mae'r categorïau o dan adran 124(1)(e) wedi eu rhagnodi drwy reoliadau. Y rheoliad perthnasol yw rheoliad 4ZA o Reoliadau Cymhorthdal Incwm (Cyffredinol) 1987 (O.S. 1987/1967). Mewnosodwyd rheoliad 4ZA gan O.S. 1996/206 ac fe'i diwygiwyd gan O.S. 1997/2197, O.S. 2000/1981, O.S. 2001/3070, O.S. 2008/1826, O.S. 2009/2655, O.S. 2009/3152 ac O.S. 2013/2536.
- (2) Mae diwygiadau i adran 130 nad ydynt yn berthnasol i'r Rheoliadau hyn ac mae'r adran wedi ei diddymu gan Ddeddf Diwygio Lles 2012 (p. 3), adran 147 ac Atodlen 14, Rhan 1 yn ddarostyngedig i arbedion a bennir yn O.S. 2013/358 erthygl 9. Y rheoliad perthnasol yw rheoliad 56 o Reoliadau Budd-dal Tai 2006 O.S. 2006/213 fel y'i diwygiwyd gan O.S. 2008/1042, O.S. 2008/1082, O.S. 2012/757, O.S. 2013/630, O.S. 2013/2070 ac O.S. 2017/901.
- (3) O.S. 2013/376.

Tabl 6

<i>Colofn 1</i> <i>Blwyddyn academaidd</i>	<i>Colofn 2</i> <i>Uchafswm y grant</i> <i>cynhaliaeth sy'n</i> <i>daladwy fel rhan o</i> <i>daliad cymorth</i> <i>arbennig</i>
Sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Medi 2018	£4,161 ar gyfer cwrs llawnamser £5,000 wedi ei luosi â'r dwysedd astudio ar gyfer cwrs rhan-amser

RHAN 8

BENTHYCIAD CYNHALIAETH

Benthyciad cynhaliaeth

53. Mae benthyciad cynhaliaeth yn fenthyciad sy'n cael ei roi ar gael gan Weinidogion Cymru i fyfyrwr cymwys mewn cysylltiad â chostau byw ar gyfer blwyddyn academaidd.

Amodau cymhwyso i gael benthyciad cynhaliaeth

54. Mae myfyriwr cymwys yn cymhwyso i gael benthyciad cynhaliaeth mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd o'r cwrs presennol oni bai bod un o'r eithriadau a ganlyn yn gymwys—

Eithriad 1

Mae'r myfyriwr cymwys yn garcharor, oni bai—

- (a) bod y cwrs presennol yn gwrs rhan-amser, a
- (b) bod y myfyriwr cymwys yn mynd i'r carchar neu'n cael ei ryddhau o'r carchar yn y flwyddyn academaidd o dan sylw.

Eithriad 2

Mae'r myfyriwr cymwys yn fyfyrwr cymwys Categori 6 yn rhinwedd paragraff 6(1) o Atodlen 2 yn unig ac nid yw'n dod o fewn unrhyw un neu ragor o'r categorïau eraill o fyfyrwr cymwys a bennir yn yr Atodlen honno.

Eithriad 3

Mae'r myfyriwr cymwys yn 60 oed neu drosodd ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs presennol.

Eithriad 4

Mae'r cwrs presennol yn gwrs dysgu o bell ac nid yw'r myfyriwr yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs.

Ond nid yw'r Eithriad hwn yn gymwys pan—

- (a) bo'r myfyriwr ("M") neu berthynas agos i M yn aelod o'r lluoedd arfog,
- (b) na fo M yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf y flwyddyn academiaidd gyntaf, ac
- (c) na fo M yng Nghymru ar y diwrnod hwnnw oherwydd bod M neu'r berthynas agos yn gwasanaethu fel aelod o'r lluoedd arfog y tu allan i Gymru.

Eithriad 5

Mae'r cwrs presennol yn arwain at gymhwyster fel—

- (a) pensaer tirwedd,
- (b) dylunydd tirwedd,
- (c) rheolwr tirwedd,
- (d) cynllunydd tref, neu
- (e) cynllunydd gwlad a thref.

Swm y benthyciad cynhaliaeth: myfyrwyr llawnamser

55.—(1) Pan fo cwrs presennol myfyriwr cymwys yn gwrw llawnamser ("myfyriwr llawnamser"), cyfrifir swm y benthyciad cynhaliaeth sy'n daladwy i'r myfyriwr fel a ganlyn—

Uchafswm y benthyciad cynhaliaeth sydd ar gael i'r myfyriwr mewn cysylltiad â blwyddyn academiaidd.

Minws

Swm y grant cynhaliaeth sy'n daladwy i'r myfyriwr o dan reoliad 46.

(2) Mae Tabl 7 yn nodi uchafsymiau'r benthyciad cynhaliaeth sydd ar gael mewn cysylltiad â myfyriwr llawnamser pan—

- (a) bo Colofn 1 yn pennu'r flwyddyn academiaidd y mae symiau'r benthyciad cynhaliaeth a bennir yng Ngholofn 4 yn gymwys mewn perthynas â hi;
- (b) bo Colofn 2 yn pennu'r categori o fyfyriwr y mae'r uchafsymiau yng Ngholofn 4 yn gymwys iddo;
- (c) bo Colofn 3 yn pennu'r lleoliad y mae'r myfyriwr yn byw ynddo (gweler paragraff 3 o Atodlen 1);
- (d) bo Colofn 4 yn pennu uchafswm y benthyciad sydd ar gael mewn cysylltiad â'r cofnodion cyfatebol yng Ngholofnau 1, 2 a 3.

(3) At ddibenion y rheoliad hwn, y categorïau o fyfyriwr yw—

Categori 1

Myfyriwr cymwys sy'n ymgymryd ag—

- (a) blwyddyn academiaidd o gwrs dynodedig, neu
- (b) blwyddyn gyntaf o gwrs mynediad graddedig carlam

nad yw'n fyfyrwr Categori 2.

Categori 2

Myfyriwr cymwys sy'n ymgymryd ag—

- (a) blwyddyn academiaidd y mae myfyriwr yn gymwys i wneud cais mewn cysylltiad â hi am—
  - (i) bwrsari gofal iechyd, neu
  - (ii) lwfans gofal iechyd yr Alban,a gyfrifir drwy gyfeirio at incwm y myfyriwr (pa un a yw swm y cyfrifiad yn cyfateb i ddim ai peidio), neu
- (b) blwyddyn academiaidd o gwrs rhyngosod pan fo swm cyfanredol y cyfnodau o astudio llawnamser y mae'r myfyriwr yn ymgymryd â hwy yn llai na 10 wythnos (oni bai ei bod yn flwyddyn y mae rheoliad 44(2) yn gymwys iddi).

(4) Mae'r rheoliad hwn yn ddarostyngedig i reoliad 56.

Tabl 7

<i>Colofn 1 Blwyddyn academaidd</i>	<i>Colofn 2 Categori o fyfyrwr</i>	<i>Colofn 3 Lleoliad y myfyrwr</i>	<i>Colofn 4 Uchafswm y benthyciad cynhaliath sydd ar gael i fyfyrwr llawnamser</i>
Sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Medi 2018	Categori 1	Byw gartref	£6,650
		Byw oddi cartref, astudio yn Llundain	£10,250
		Byw oddi cartref, astudio yn rhywle arall	£8,000
	Categori 2	Byw gartref	£3,325
		Byw oddi cartref, astudio yn Llundain	£5,125
		Byw oddi cartref, astudio yn rhywle arall	£4,000

Swm y benthyciad cynhaliath sy'n daladwy: myfyrwr llawnamser y mae taliad cymorth arbennig yn daladwy iddynt

56.—(1)—Pan fo taliad cymorth arbennig yn daladwy i fyfyrwr llawnamser o dan reoliad 50, swm y benthyciad cynhaliath sy'n daladwy i'r myfyrwr yw pa un bynnag yw'r mwyaf o—

- (a) y swm a gyfrifir o dan reoliad 55(1), neu
  - (b) isafswm y benthyciad cynhaliath sy'n daladwy mewn cysylltiad â lleoliad y myfyrwr.
- (2) Yn Nhabl 8—
- (a) mae Colofn 1 yn pennu'r flwyddyn academaidd y mae isafsymiau'r benthyciad yng Ngholofn 3 yn daladwy mewn perthynas â hi;
  - (b) mae Colofn 2 yn pennu'r lleoliad y mae'r myfyrwr yn byw ynddo (gweler paragraff 3 o Atodlen 1);
  - (c) mae Colofn 3 yn pennu isafswm y benthyciad sy'n daladwy mewn cysylltiad â'r cofnodion cyfatebol yng Ngholofnau 1 a 2.

Tabl 8

<i>Colofn 1 Blwyddyn academaidd</i>	<i>Colofn 2 Lleoliad y myfyriwr</i>	<i>Colofn 3 Isafswm y benthyciad cynhaliaeth sy'n daladwy i fyfyrwr llawnamser pan fo cymorth arbennig yn daladwy</i>
Sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Medi 2018	Byw gartref	£3,325
	Byw oddi cartref, astudio yn Llundain	£5,125
	Byw oddi cartref, astudio yn rhywle arall	£4,000

Benthyciad cynhaliaeth wedi ei gynyddu ar gyfer myfyriwr llawnamser yn ystod blynyddoedd estynedig

57.—(1) Mae paragraff (2) yn gymwys pan—

- (a) bo'r cwrs presennol yn gwrs llawnamser, a
- (b) bo'n ofynnol i fyfyrwr cymwys ymgymryd â'r cwrs am gyfnod sy'n hwy na 30 wythnos a 3 diwrnod mewn blwyddyn academaidd.

(2) Pan fo'r paragraff hwn yn gymwys, mae swm y benthyciad sy'n daladwy i'r myfyriwr a gyfrifir o dan reoliad 55 neu, yn ôl y digwydd, 56 wedi ei gynyddu yn ôl y swm wythnosol a bennir yng Ngholofn 3 o Dabl 9 ar gyfer pob wythnos (neu ran o wythnos) y mae'n ofynnol i'r myfyriwr ymgymryd â'r cwrs y tu hwnt i'r cyfnod o 30 wythnos a 3 diwrnod.

(3) Mae paragraff (4) yn gymwys pan—

- (a) bo'r cwrs presennol yn gwrs llawnamser, a
- (b) bo myfyriwr cymwys yn ymgymryd â'r cwrs am gyfnod o 45 wythnos neu ragor mewn unrhyw gyfnod parhaus o 52 wythnos.

(4) Pan fo'r paragraff hwn yn gymwys, mae swm y benthyciad sy'n daladwy i'r myfyriwr a gyfrifir o dan reoliad 55 neu, yn ôl y digwydd, 56 wedi ei gynyddu yn ôl y swm wythnosol a bennir yng Ngholofn 3 o Dabl 9 ar gyfer pob wythnos gyfan yn y cyfnod o 52 wythnos pan nad oedd y myfyriwr yn ymgymryd â'r cwrs.

(5) Mae'r cynnydd yn swm y benthyciad cynhaliaeth sy'n daladwy y cyfeirir ato ym mharagraff (4) yn gymwys mewn perthynas â'r flwyddyn academaidd y mae'r nifer mwyaf o wythnosau yn y cyfnod o 52 wythnos yn dod o'i mewn.

(6) Caiff uchafswm y benthyciad cynhaliaeth sy'n daladwy i fyfyrwr cymwys gael ei gynyddu o dan baragraffau (2) a (4) mewn perthynas â'r un flwyddyn academaidd.

(7) Yn Nhabl 9—

- (a) mae Colofn 1 yn pennu'r flwyddyn academaidd y mae'r benthyciad cynhaliaeth yn daladwy mewn perthynas â hi;
- (b) mae Colofn 2 yn pennu'r lleoliad y mae'r myfyriwr yn byw ynddo (gweler paragraff 3 o Atodlen 1);
- (c) mae Colofn 3 yn pennu'r swm wythnosol y mae swm y benthyciad sy'n daladwy i gynyddu yn ei ôl mewn cysylltiad â'r cofnodion cyfatebol yng Ngholofnau 1 a 2.

Tabl 9

<i>Colofn 1</i> <i>Blwyddyn</i> <i>Academaidd</i>	<i>Colofn 2</i> <i>Lleoliad</i> y <i>myfyriwr</i>	<i>Colofn 3</i> <i>Cynnydd</i> <i>wythnosol yn</i> <i>swm y</i> <i>benthyciad</i> <i>cynhaliaeth sy'n</i> <i>daladwy</i>
Sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Medi 2018	Byw gartref	£80
	Byw oddi cartref, astudio yn Llundain	£153
	Byw oddi cartref, astudio yn rhywle arall	£120

Swm y benthyciad cynhaliaeth: myfyrwyr rhan-amser

58.—(1) Pan fo cwrs presennol myfyriwr cymwys yn gwrw rhan-amser (“myfyriwr rhan-amser”), cyfrifir swm y benthyciad cynhaliaeth sy'n daladwy i'r myfyriwr fel a ganlyn—

Uchafswm y benthyciad cynhaliaeth sydd ar gael i'r myfyriwr (gweler Tabl 10).

Minws

Swm y grant cynhaliaeth sy'n daladwy i'r myfyriwr o dan reoliad 47.

(2) Yn Nhabl 10, mae Colofn 1 yn pennu'r flwyddyn academaidd y mae uchafswm y benthyciad cynhaliaeth yng Ngholofn 2 ar gael mewn perthynas â hi.

Tabl 10

<i>Colofn 1</i> <i>Blwyddyn academaidd</i>	<i>Colofn 2</i> <i>Uchafswm y benthyciad</i> <i>cynhaliaeth sydd ar gael</i> <i>i fyfyriwr rhan-amser</i>
Sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Medi 2018	£5,650 wedi ei luosi â'r dwysedd astudio

Gwneud cais am fenthyciad cynhaliaeth sy'n llai na'r uchafswm

59. Caiff myfyriwr cymwys wneud cais o dan reoliad 32 i fenthyg rhan o swm y benthyciad cynhaliaeth sy'n daladwy i'r myfyriwr cymwys mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd.

Cais pellach am fenthyciad cynhaliaeth hyd at yr uchafswm

60. Pan—

- (a) bo myfyriwr cymwys yn gwneud cais am ran o'r benthyciad cynhaliaeth o dan reoliad 59, neu
- (b) bo swm ychwanegol o fenthyciad cynhaliaeth yn cael ei roi ar gael i fyfyriwr cymwys yn dilyn trosglwyddiad ac ailasesiad a wneir o dan Adran 5 o Bennod 2 o Ran 4,

caiff y myfyriwr wneud cais pellach o dan reoliad 32 am y balans sy'n weddill o'r benthyciad cynhaliaeth sy'n daladwy mewn cysylltiad â'r flwyddyn academaidd honno.

RHAN 9

GRANT MYFYRIWR ANABL

Grant myfyriwr anabl

61.—(1) Mae grant myfyriwr anabl yn grant sy'n cael ei roi ar gael gan Weinidogion Cymru i fyfyriwr cymwys ag anabledd i gynorthwyo gyda gwariant ychwanegol mewn cysylltiad â chostau byw y mae'n ofynnol i'r myfyriwr fynd iddynt mewn cysylltiad â'r cwrs presennol oherwydd anabledd y myfyriwr.

(2) Yn y Rheoliadau hyn, mae "anabledd" i'w ddehongli yn unol â'r ystyr a roddir i "disability" yn adran 6 o Ddeddf Cydraddoldeb 2010.

Amodau cymhwyso i gael grant myfyriwr anabl

62.—(1) Mae myfyriwr cymwys yn cymhwyso i gael grant myfyriwr anabl mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd o'r cwrs presennol—

- (a) os oes gan y myfyriwr anabledd, a
- (b) os nad yw'r myfyriwr yn dod o fewn unrhyw un neu ragor o'r eithriadau ym mharagraff (2).

(2) Yr eithriadau yw—

Eithriad 1

Mae'r myfyriwr cymwys yn garcharor, oni bai—

- (a) bod y cwrs presennol yn gwrs rhan-amser, a
- (b) bod y myfyriwr cymwys yn mynd i'r carchar neu'n cael ei ryddhau o'r carchar yn y flwyddyn academaidd o dan sylw.

Eithriad 2

Mae'r myfyriwr cymwys yn fyfyriwr cymwys Categori 6 yn rhinwedd paragraff 6(1) o Atodlen 2 yn unig ac nid yw'n dod o fewn unrhyw un neu ragor o'r

categoriâu eraill o fyfyrwr cymwys a bennir yn yr Atodlen honno.

Eithriad 3

Mae'r cwrs presennol yn gwrs llawnamser ac mae'r flwyddyn academiaidd yn flwyddyn y mae'r myfyriwr yn gymwys i wneud cais mewn cysylltiad â hi am—

- (a) bwrsari gofal iechyd, neu
  - (b) lwfans gofal iechyd yr Alban,
- a gyfrifir drwy gyfeirio at incwm y myfyriwr (pa un a yw swm y cyfrifiad yn cyfateb i ddim ai peidio).

Eithriad 4

Mae'r myfyriwr cymwys yn ymgymryd â blwyddyn academiaidd o gwrs mynediad graddedig carlam, ac eithrio blwyddyn gyntaf y cwrs.

Eithriad 5

Mae'r cwrs presennol yn gwrs dysgu o bell ac nid yw'r myfyriwr yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs.

Ond nid yw'r Eithriad hwn yn gymwys pan—

- (a) bo'r myfyriwr ("M") neu berthynas agos i M yn aelod o'r lluoedd arfog,
- (b) na fo M yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf y flwyddyn academiaidd gyntaf, ac
- (c) na fo M yng Nghymru ar y diwrnod hwnnw oherwydd bod M neu'r berthynas agos yn gwasanaethu fel aelod o'r lluoedd arfog y tu allan i Gymru.

Eithriad 6

Mae'r myfyriwr cymwys yn ymgymryd â blwyddyn academiaidd o gwrs rhyngosod pan fo swm cyfanredol y cyfnodau o astudio llawnamser yn llai na 10 wythnos (oni bai ei bod yn flwyddyn y mae rheoliad 44(2) yn gymwys iddi).

Swm y grant myfyriwr anabl

63.—(1) Swm y grant myfyriwr anabl y mae myfyriwr yn cymhwyso i'w gael mewn cysylltiad â blwyddyn academiaidd yw'r swm—

- (a) y mae Gweinidogion Cymru yn meddwl ei fod yn briodol, ond
- (b) nad yw'n fwy na swm cyfanredol y terfynau sy'n gymwys mewn cysylltiad â'r Achosion a restrir ym mharagraff (2).

(2) Yr Achosion a'r terfynau yw—

Achos 1

Gwariant sy'n ofynnol ar gynorthwydd personol anfeddygol.

Terfyn o £21,181 mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd o gwrs llawnamser.

Terfyn o £15,885 mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd o gwrs rhan-amser.

Achos 2

Gwariant sy'n ofynnol ar eitemau mawr o offer arbenigol.

Terfyn o £5,332 llai y symiau a dalwyd fel grant myfyriwr anabl i'r myfyriwr at yr un diben mewn unrhyw flwyddyn academaidd flaenorol o'r cwrs.

Achos 3

Gwariant ychwanegol yr eir iddo—

- (a) o fewn y Deyrnas Unedig at ddiben bod yn bresennol yn y sefydliad, a
- (b) o fewn y Deyrnas Unedig neu'r tu allan iddi at ddiben bod yn bresennol, fel rhan o'r cwrs presennol, am unrhyw gyfnod o astudio mewn sefydliad tramor (gan gynnwys Sefydliad Prifysgol Llundain ym Mharis).

Wedi ei gyfyngu i'r gwariant gwirioneddol yr eir iddo at y diben hwn.

Achos 4

Unrhyw wariant arall gan gynnwys gwariant at ddiben a bennir yn Achos 1 neu 2 pan fo'r terfyn sy'n gymwys i'r Achos hwnnw wedi ei gyrraedd mewn cysylltiad â'r grant myfyriwr anabl ar gyfer y flwyddyn academaidd o dan sylw.

Terfyn o £1,785 mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd o gwrs llawnamser.

Terfyn o £1,338 mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd o gwrs rhan-amser.

RHAN 10

GRANTIAU AT DEITHIO

Grant at deithio

64. Mae grant at deithio yn grant sy'n cael ei roi ar gael gan Weinidogion Cymru i fyfyriwr cymwys o dan yr amgylchiadau a nodir yn rheoliad 65(1) neu 66(1).

Grant at deithio ar gyfer myfyrrwyr meddygol

65.—(1) Mae grant at deithio ar gael i fyfyriwr cymwys os yw'r amodau a ganlyn wedi eu bodloni—

Amod 1

Mae'r cwrs presennol yn gwrs llawnamser mewn—

- (a) meddygaeth, neu
- (b) deintyddiaeth,

y mae rhan angenrheidiol ohono yn gyfnod o astudio ar ffurf hyfforddiant clinigol.

Amod 2

Yn y flwyddyn academiaidd o dan sylw, mae'n ofynnol i'r myfyriwr cymwys fynd i wariant at ddiben bod yn bresennol mewn—

- (a) ysbyty, neu
- (b) mangre arall,

yn y Deyrnas Unedig (nad yw'n rhan o'r sefydliad sy'n darparu'r cwrs presennol) er mwyn ymgymryd â hyfforddiant clinigol fel rhan o'r cwrs.

Amod 3

Nid yw'r flwyddyn academiaidd yn flwyddyn y mae'r myfyriwr yn gymwys i wneud cais mewn cysylltiad â hi am—

- (a) bwrsari gofal iechyd, neu
- (b) lwfans gofal iechyd yr Alban,

a gyfrifir drwy gyfeirio at incwm y myfyriwr (pa un a yw swm y cyfrifiad yn cyfateb i ddim ai peidio).

(2) Ond nid yw grant at deithio ar gael pan fo'r myfyriwr cymwys yn fyfyrwr cymwys Categori 6 yn rhinwedd paragraff 6(1) o Atodlen 2 yn unig ac nid yw'n dod o fewn unrhyw un neu ragor o'r categorïau eraill o fyfyrwr cymwys a bennir yn yr Atodlen honno.

(3) Swm y grant at deithio sy'n daladwy o dan y rheoliad hwn mewn cysylltiad â blwyddyn academiaidd yw'r swm y penderfynir arno gan Weinidogion Cymru fel a ganlyn—

Cam 1

Penderfynu ar swm y gwariant rhesymol y mae'r myfyriwr cymwys yn mynd iddo yn y flwyddyn academiaidd o dan sylw at y diben a grybwyllir yn Amod 2 o baragraff (1) (gan gynnwys gwariant yr eir iddo at y diben hwnnw cyn neu ar ôl bod yn bresennol yn yr ysbyty neu yn y fangre arall).

Cam 2

Os yw incwm aelwyd y myfyriwr cymwys (gweler Atodlen 3) yn £59,200 neu lai mewn cysylltiad â'r flwyddyn honno, didynnu £303 o'r swm a geir yng Ngham 1.

Os yw incwm aelwyd y myfyriwr cymwys yn fwy na £59,200 mewn cysylltiad â'r flwyddyn honno, didynnu £1,000 o'r swm a geir yng Ngham 1.

Y canlyniad yw swm y grant at deithio sy'n daladwy.

(4) Nid yw gwariant yr eir iddo at ddiben cyfnod o astudio preswyl i ffwrdd o'r sefydliad sy'n darparu'r cwrs presennol yn wariant yr eir iddo at y diben a grybwyllir yn Amod 2 o baragraff (1).

Grant at deithio ar gyfer astudio neu weithio dramor

66.—(1) Mae grant at deithio ar gael i fyfyrwr cymwys os yw'r amodau a ganlyn wedi eu bodloni—

Amod 1

Mae'r cwrs presennol yn gwrs llawnamser.

Amod 2

Am o leiaf hanner unrhyw chwarter o'r flwyddyn academiaidd o dan sylw, mae'r myfyriwr cymwys yn bresennol, fel rhan o'r cwrs, mewn—

- (a) sefydliad tramor (gan gynnwys Sefydliad Prifysgol Llundain ym Mharis), neu
- (b) lleoliad gwaith tramor yn ystod blwyddyn Erasmus,

(cyfeirir at bresenoldeb o'r fath yn y rheoliad hwn fel "y lleoliad" ac at chwarter o'r fath fel "chwarter cymhwysol").

Amod 3

Mae'r myfyriwr yn mynd i—

- (a) costau teithio, neu
- (b) unrhyw wariant a grybwyllir ym mharagraff (3),

at ddiben y lleoliad.

(2) Swm y grant at deithio sy'n daladwy o dan y rheoliad hwn mewn cysylltiad â blwyddyn academiaidd yw'r swm y penderfynir arno gan Weinidogion Cymru yn unol â'r fformiwla a ganlyn—

$$(X - Y) + Z$$

Pan—

X yw swm cyfanredol y costau teithio rhesymol y mae'n ofynnol i'r myfyriwr cymwys fynd iddynt ym mhob chwarter cymhwysol at ddibenion y lleoliad;

Y yw—

- (a) £303 os yw incwm aelwyd y myfyriwr cymwys (gweler Atodlen 3) yn £59,200 neu lai mewn cysylltiad â'r flwyddyn academiaidd o dan sylw, neu
- (b) £1,000 os yw incwm aelwyd y myfyriwr cymwys yn fwy na £59,200 mewn cysylltiad â'r flwyddyn honno;

Z yw swm cyfanredol unrhyw wariant yr eir iddo ym mhob chwarter cymhwysol a bennir ym mharagraff (3).

Y canlyniad yw swm y grant at deithio sy'n daladwy (ac os yw'r canlyniad yn cyfateb i ddim neu i swm negyddol, nid yw grant at deithio yn daladwy).

(3) Y gwariant a grybwyllir ym mharagraffau (1) a (2) yw—

- (a) gwariant y mae'n rhesymol i'r myfyriwr cymwys fynd iddo wrth yswirio rhag atebolrwydd am gost triniaeth feddygol a ddarperir y tu allan i'r Deyrnas Unedig am unrhyw salwch neu anaf personol y mae'n ei ddal neu'n ei ddioddef yn ystod y lleoliad;
- (b) cost unrhyw fisa y mae'n ofynnol i'r myfyriwr ei chael er mwyn bod yn bresennol yn y lleoliad;
- (c) costau meddygol y mae'n rhesymol i'r myfyriwr fynd iddynt er mwyn cyflawni amod mandadol i fynd i'r diriogaeth, y wlad neu'r wladwriaeth lle y mae'r lleoliad.

Grant at deithio nad yw'n daladwy ar gyfer gwariant a gwmpesir gan y grant myfyriwr anabl

67. Pan fo grant myfyriwr anabl yn daladwy i gynorthwyo myfyriwr cymwys gyda gwariant y mae'n ofynnol i'r myfyriwr fynd iddo mewn cysylltiad â'r cwrs presennol oherwydd anabled y myfyriwr, nid yw grant at deithio yn daladwy o dan reoliad 65 neu 66 mewn cysylltiad â'r un gwariant.

RHAN 11

GRANTIAU AR GYFER DIBYNYDDION

PENNOD 1

CYFLWYNIAD

Grantiau ar gyfer dibynyddion

68.—(1) Mae'r canlynol yn grantiau sy'n cael eu rhoi ar gael gan Weinidogion Cymru i fyfyrwr cymwys mewn cysylltiad â chostau sy'n gysylltiedig â dibynyddion penodol y myfyriwr ar gyfer blwyddyn academaidd—

- (a) grant oedolion dibynnol (gweler Pennod 2);
- (b) grant dysgu ar gyfer rhieni (gweler Pennod 3);
- (c) grant gofal plant (gweler Pennod 4).

(2) Yn y Rheoliadau hyn, cyfeirir at y grantiau hynny gyda'i gilydd fel "grantiau ar gyfer dibynyddion".

Amodau cymhwyso i gael grantiau ar gyfer dibynyddion

69.—(1) Mae myfyriwr cymwys yn cymhwyso i gael unrhyw grant penodol ar gyfer dibynyddion mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd o'r cwrs presennol—

- (a) os yw'r myfyriwr yn bodloni'r amodau cymhwyso ar gyfer y grant hwnnw,
- (b) os nad yw'r myfyriwr yn dod o fewn unrhyw un neu ragor o'r eithriadau ym mharagraff (2), ac
- (c) os yw cwrs presennol y myfyriwr yn gwrs rhan-amser, os yw'r dwysedd astudio ar gyfer y flwyddyn academiaidd yn 50% o leiaf.

(2) Yr eithriadau yw—

Eithriad 1

Mae'r myfyriwr cymwys yn garcharor, oni bai—

- (a) bod y cwrs presennol yn gwrs rhan-amser, a
- (b) bod y myfyriwr yn mynd i'r carchar neu'n cael ei ryddhau o'r carchar yn y flwyddyn academiaidd o dan sylw.

Eithriad 2

Mae'r myfyriwr cymwys yn fyfyriwr cymwys Categori 6 yn rhinwedd paragraff 6(1) o Atodlen 2 yn unig ac nid yw'n dod o fewn unrhyw un neu ragor o'r categorïau eraill o fyfyriwr cymwys a bennir yn yr Atodlen honno.

Eithriad 3

Mae'r flwyddyn academiaidd yn flwyddyn y mae'r myfyriwr yn gymwys i wneud cais mewn cysylltiad â hi am—

- (a) bwrsari gofal iechyd, neu
- (b) lwfans gofal iechyd yr Alban,

a gyfrifir drwy gyfeirio at incwm y myfyriwr (pa un a yw swm y cyfrifiad yn cyfateb i ddim ai peidio).

Eithriad 4

Mae'r myfyriwr cymwys yn ymgymryd â blwyddyn academiaidd o gwrs mynediad graddedig carlam, ac eithrio blwyddyn gyntaf y cwrs.

Eithriad 5

Mae'r cwrs presennol yn gwrs dysgu o bell.

Eithriad 6

Mae'r myfyriwr cymwys yn ymgymryd â blwyddyn academiaidd o gwrs rhyngosod pan fo swm cyfanredol y cyfnodau o astudio llawnamser yn llai na 10 wythnos (oni bai ei bod yn flwyddyn y mae rheoliad 44(2) yn gymwys iddi).

Eithriad 7

Mae'r person y mae'r myfyriwr cymwys yn gwneud cais mewn cysylltiad ag ef—

- (a) yn fyfyriwr cymwys, a
- (b) yn cael dyfarndal statudol.

Dehongli Rhan 11

70.—(1) Yn y Rhan hon—

ystyr “blwyddyn academaidd gyfredol” (“*current academic year*”) yw blwyddyn academaidd y cwrs presennol y mae’r myfyriwr cymwys yn gwneud cais am grant ar gyfer dibynyddion mewn cysylltiad â hi;

ystyr “oedolyn dibynnol” (“*adult dependant*”) yw oedolyn—

- (a) sy’n ariannol ddibynnol yn gyfan gwbl neu’n bennaf ar y myfyriwr cymwys, neu
- (b) sy’n ariannol ddibynnol yn gyfan gwbl neu’n bennaf ar y myfyriwr cymwys ac ar bartner y myfyriwr cymwys gyda’i gilydd,

ond nid plentyn y myfyriwr cymwys, partner y myfyriwr cymwys (gan gynnwys partner y mae’r myfyriwr cymwys wedi gwahanu oddi wrtho) neu gyn-bartner y myfyriwr cymwys;

ystyr “plentyn dibynnol” (“*dependent child*”) yw plentyn—

- (a) sy’n ariannol ddibynnol yn gyfan gwbl neu’n bennaf ar y myfyriwr cymwys, neu
- (b) sy’n ariannol ddibynnol yn gyfan gwbl neu’n bennaf ar y myfyriwr cymwys ac ar bartner y myfyriwr cymwys gyda’i gilydd,

gan gynnwys plentyn i bartner y myfyriwr cymwys a phlentyn y mae gan y myfyriwr cymwys gyfrifoldeb rhiant drosto;

ystyr “rhiant unigol” (“*lone parent*”) yw person—

- (a) sy’n rhiant plentyn dibynnol, a
- (b) nad oes ganddo bartner.

(2) Yn y Rhan hon, ystyr unrhyw gyfeiriad at bartner person (“A”) yw—

- (a) priod neu bartner sifil A, neu
- (b) person sy’n byw fel arfer gydag A fel pe bai’r person yn briod neu’n bartner sifil A.

(3) Mae unrhyw gyfeiriad yn y Rhan hon at incwm person neu bersonau yn gyfeiriad at yr incwm hwnnw fel y’i cyfrifir yn unol â’r darpariaethau priodol yn Atodlen 3.

PENNOD 2

GRANT OEDOLION DIBYNNOL

Grant oedolion dibynnol

71.—(1) Dim ond mewn cysylltiad ag un o’r personau a ganlyn—

- (a) partner y myfyriwr,
- (b) oedolyn dibynnol y myfyriwr,

y mae myfyriwr cymwys yn cymhwyso i gael grant oedolion dibynnol.

(2) Ond nid yw myfyriwr cymwys yn cymhwyso i gael grant oedolion dibynnol os yw un o'r eithriadau a ganlyn yn gymwys—

Eithriad 1

Pan fo'r myfyriwr cymwys yn gwneud cais mewn cysylltiad ag oedolyn dibynnol (“O”)—

- (a) mae incwm net O ar gyfer y flwyddyn academaidd gyfredol yn fwy na £3,923, neu
- (b) mae O yn—
  - (i) priod neu bartner sifil i bartner y myfyriwr cymwys (gan gynnwys priod neu bartner sifil y mae partner y myfyriwr wedi gwahanu oddi wrtho), neu
  - (ii) cyn-bartner i bartner y myfyriwr cymwys.

Eithriad 2

Pan fo'r myfyriwr cymwys yn gwneud cais mewn cysylltiad â phartner y myfyriwr (“P”)—

- (a) mae'r myfyriwr cymwys, ym marn Gweinidogion Cymru, wedi gwahanu oddi wrth P, neu
- (b) mae P yn byw fel arfer y tu allan i'r Deyrnas Unedig ac nid yw'n cael ei gynnal gan y myfyriwr cymwys.

Uchafswm y grant oedolion dibynnol

72.—(1) Yn Nhabl 11, mae Colofn 2 yn nodi uchafswm y grant oedolion dibynnol sy'n daladwy mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd yn y cofnod cyfatebol yng Ngholofn 1.

(2) Ond pan fo'r person y mae'r myfyriwr cymwys yn gwneud cais mewn cysylltiad ag ef yn preswyllo fel arfer y tu allan i'r Deyrnas Unedig, mae swm y grant oedolion dibynnol sy'n daladwy yn swm, nad yw'n fwy na'r uchafswm, y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried ei fod yn rhesymol o dan yr amgylchiadau.

Tabl 11

<i>Colofn 1</i> <i>Blwyddyn academaidd</i>	<i>Colofn 2</i> <i>Uchafswm</i> <i>y grant oedolion dibynnol</i>
Sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Medi 2018	£2,732

PENNOD 3

GRANT DYSGU AR GYFER RHIENI

Grant dysgu ar gyfer rhieni

73. Mae myfyriwr cymwys yn cymhwyso i gael grant dysgu ar gyfer rhieni os oes gan y myfyriwr cymwys un neu ragor o blant dibynnol.

Uchafswm y grant dysgu ar gyfer rhieni

74. Yn Nhabl 12, mae Colofn 2 yn nodi uchafswm y grant dysgu ar gyfer rhieni sy'n daladwy mewn cysylltiad â blwyddyn academiaidd yn y cofnod cyfatebol yng Ngholofn 1.

Tabl 12

<i>Colofn 1</i> <i>Blwyddyn academiaidd</i>	<i>Colofn 2</i> <i>Uchafswm y grant dysgu ar gyfer rhieni</i>
Sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Medi 2018	£1,557

PENNOD 4

GRANT GOFAL PLANT

Grant gofal plant

75.—(1) Mae myfyriwr cymwys yn cymhwyso i gael grant gofal plant mewn cysylltiad â ffioedd gofal plant rhagnodedig yr eir iddynt ar gyfer plentyn dibynnol yn ystod y flwyddyn academiaidd gyfredol os yw un o'r amodau a ganlyn wedi ei fodloni—

Amod 1

Mae'r plentyn dibynnol o dan 15 oed yn union cyn dechrau'r flwyddyn academiaidd.

Amod 2

Mae gan y plentyn dibynnol anghenion addysgol arbennig o fewn ystyr "special educational needs" yn adran 312 o Ddeddf Addysg 1996(1) ac mae o dan 17 oed yn union cyn dechrau diwrnod cyntaf y flwyddyn academiaidd.

(2) Ond nid yw'r myfyriwr cymwys yn cymhwyso i gael grant gofal plant yn unrhyw un o'r achosion a ganlyn—

Achos 1

(1) 1996 p. 56; diwygiwyd adran 312 gan Ddeddf Addysg 1997 (p. 44), Atodlen 7, paragraff 23 ac Atodlen 8, Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 (p. 31), adran 140, Atodlen 30, paragraff 71 ac Atodlen 31, Deddf Prentisiaethau, Sgiliau, Plant a Dysgu 2009 (p. 22), adran 59 ac Atodlen 2, Deddf Plant a Theuluoedd 2014 (p. 6), Atodlen 3 ac O.S. 2010/1158.

Mae'r myfyriwr cymwys neu bartner y myfyriwr cymwys wedi dewis cael yr elfen gofal plant o'r credyd treth gwaith o dan Ran 1 o Ddeddf Credydau Treth 2002(1).

Achos 2

Mae gan y myfyriwr cymwys neu bartner y myfyriwr cymwys hawlogaeth i gael dyfarndal o gredyd cynhwysol sy'n cynnwys swm mewn cysylltiad â chostau gofal plant o dan reoliad 31 o Reoliadau Credyd Cynhwysol 2013 (elfen costau gofal plant)(2).

Achos 3

Mae partner y myfyriwr cymwys wedi dewis cael cymorth ariannol at ofal plant o dan fwsari gofal iechyd.

Achos 4

Mae'r ffioedd gofal plant rhagnodedig ar gyfer cyfnod y mae'r myfyriwr cymwys neu bartner y myfyriwr cymwys wedi gwneud datganiad cymhwysra dilys mewn cysylltiad ag ef o fewn yr ystyr a roddir gan adran 4 o Ddeddf Taliadau Gofal Plant 2014(3).

Achos 5

Mae'r ffioedd gofal plant rhagnodedig wedi eu talu neu i'w talu gan y myfyriwr cymwys i bartner y myfyriwr.

Achos 6

Mae'r ffioedd gofal plant rhagnodedig mewn cysylltiad ag unrhyw gyfnod rhwng diwedd y cwrs a diwedd y flwyddyn academiaidd y daw'r cwrs i ben ynddi.

(3) Yn y rheoliad hwn ac yn rheoliad 76—

ystyr “ffioedd gofal plant rhagnodedig” (“*prescribed childcare charges*”) yw ffioedd gofal plant o ddisgrifiad a ragnodir at ddibenion adran 12 o Ddeddf Credydau Treth 2002(4);

mae “plentyn dibynnol” (“*dependent child*”) yn cynnwys plentyn dibynnol a enir ar ôl dechrau'r flwyddyn academiaidd.

Uchafswm y grant gofal plant

76.—(1) Swm y grant gofal plant sy'n daladwy yw 85% o ffioedd gofal plant rhagnodedig wythnosol y myfyriwr cymwys, hyd at yr uchafswm wythnosol—

- (a) a bennir yn Nhabl 13, neu
- (b) pan fo paragraff (4) yn gymwys, a bennir yn y paragraff hwnnw.

---

(1) 2002 p. 21.
 (2) O.S. 2013/376.
 (3) 2014 p. 28.
 (4) Mae rheoliad 14 o Reoliadau Credyd Treth Gwaith (Hawlogaeth a'r Gyfradd Uchaf) 2002 (O.S. 2002/2005) fel y'i diwygiwyd yn rhagnodi'r ffioedd gofal plant.

(2) Yn Nhabl 13—

- (a) mae Colofn 1 yn pennu'r flwyddyn academaidd y mae uchafswm wythnosol y grant gofal plant yng Ngholofn 3 yn daladwy mewn perthynas â hi;
- (b) mae Colofn 2 yn pennu nifer y plant dibynnol y mae'r symiau a bennir yng Ngholofn 3 yn ymwneud â hwy;
- (c) mae Colofn 3 yn pennu uchafswm wythnosol y grant gofal plant sy'n daladwy mewn cysylltiad â'r cofnodion cyfatebol yng Ngholofnau 1 a 2, pan fo'r cais am grant gofal plant yn nodi darparwr gofal plant.

Tabl 13

<i>Colofn 1 Blwyddyn academaidd</i>	<i>Colofn 2 Nifer y plant dibynnol</i>	<i>Colofn 3 Uchafswm wythnosol</i>
Sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Medi 2018	Un plentyn dibynnol	£161.50
	Mwy nag un plentyn dibynnol	£274.55

(3) Pan fo gan y myfyriwr cymwys fwy nag un plentyn dibynnol, y swm a bennir yn y cofnod priodol yng Ngholofn 3 yw'r uchafswm wythnosol sy'n daladwy, ni waeth faint o blant sy'n cael gofal plant.

(4) Pan na fo cais y myfyriwr cymwys am grant gofal plant yn nodi'r darparwr gofal plant, caiff Gweinidogion Cymru gyfyngu—

- (a) ar swm y grant gofal plant a delir i'r myfyriwr i 85% o'r ffioedd gofal plant rhagnodedig hyd at uchafswm wythnosol o £115;
- (b) ar y taliad o'r grant gofal plant i un chwarter o'r flwyddyn academaidd.

(5) At ddibenion cyfrifo swm grant gofal plant, mae wythnos yn rhedeg o ddydd Llun i ddydd Sul.

(6) Os eir i ffioedd gofal plant rhagnodedig mewn cysylltiad ag wythnos sy'n dod yn rhannol o fewn y flwyddyn academaidd y mae grant gofal plant yn daladwy mewn cysylltiad â hi ac yn rhannol y tu allan i'r flwyddyn academaidd honno, cyfrifir yr uchafswm wythnosol drwy gymhwyso'r fformiwla a ganlyn—

$$\frac{A \times B}{7}$$

Pan—

- A yw'r uchafswm wythnosol sy'n gymwys, a
- B yw nifer y diwrnodau yn yr wythnos honno sy'n dod o fewn y flwyddyn academaidd.

PENNOD 5

SWM Y GRANT AR GYFER DIBYNYDDION
SY'N DALADWY

Grantiau ar gyfer dibynyddion: cyfrifo'r swm sy'n daladwy

77.—(1) Cyfrifir swm y grant ar gyfer dibynyddion sy'n daladwy i fyfyrwr cymwys mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd drwy gymhwyso'r camau a ganlyn—

Cam 1

Cyfrifo swm cyfanredol—

- (a) incwm aelwyd y myfyriwr cymwys a gyfrifir o dan Ran 2 o Atodlen 3,
- (b) os nad yw eisoes wedi cael ei ystyried fel rhan o incwm aelwyd y myfyriwr cymwys, incwm gweddilliol oedolyn dibynnol y myfyriwr cymwys ar gyfer y flwyddyn ariannol gymwys a gyfrifir o dan Bennod 2 o Ran 4 o Atodlen 3, ac
- (c) incwm net plant dibynnol y myfyriwr cymwys ar gyfer y flwyddyn ariannol gymwys a gyfrifir o dan Ran 5 o Atodlen 3.

Cam 2

Didynnu'r symiau a ganlyn o'r cyfanswm cyfanredol a gyfrifir o dan Gam 1—

- (a) £6,159, pan na fo gan y myfyriwr cymwys blant dibynnol;
- (b) £8,473, pan na fo'r myfyriwr cymwys yn rhiant unigol a bod ganddo un plentyn dibynnol;
- (c) £9,632, pan—
  - (i) na fo'r myfyriwr cymwys yn rhiant unigol, a bod ganddo fwy nag un plentyn dibynnol, neu
  - (ii) bo'r myfyriwr cymwys yn rhiant unigol a bod ganddo un plentyn dibynnol;
- (d) £10,797, pan fo'r myfyriwr cymwys yn rhiant unigol a bod ganddo fwy nag un plentyn dibynnol.

Y canlyniad yw'r cyfanswm net.

Cam 3

Adio at ei gilydd uchafswm pob grant ar gyfer dibynyddion y mae'r myfyriwr cymwys yn cymhwyso i'w gael.

Y canlyniad yw'r uchafsymiau cyfanredol.

Cam 4

- (a) Os yw'r cyfanswm net o dan Gam 2 yn cyfateb i ddim neu i swm negyddol, y swm sy'n daladwy yw—
  - (i) pan fo'r cwrs presennol yn gwrs llawnamser, yr uchafsymiau cyfanredol a geir o dan Gam 3;
  - (ii) pan fo'r cwrs presennol yn gwrs rhan-amser, yr uchafsymiau cyfanredol a geir o dan Gam 3 wedi eu gostwng yn unol â pharagraff (2).
- (b) Os yw'r cyfanswm net o dan Gam 2 yn hafal i'r uchafsymiau cyfanredol a geir o dan Gam 3 neu'n fwy na hwy, y swm sy'n daladwy yw dim.
- (c) Os yw'r cyfanswm net o dan Gam 2 yn swm positif sy'n llai na'r uchafsymiau cyfanredol a geir o dan Gam 3, didynnu'r cyfanswm net o'r uchafsymiau cyfanredol er mwyn gostwng swm y grant ar gyfer dibynyddion sy'n daladwy yn y drefn a ganlyn hyd nes bod y cyfanswm net wedi ei ddihysbyddu—
  - (i) yn gyntaf, didynnu uchafswm y grant oedolion dibynnol y mae'r myfyriwr cymwys yn cymhwyso i'w gael;
  - (ii) wedyn, didynnu uchafswm y grant gofal plant y mae'r myfyriwr yn cymhwyso i'w gael;
  - (iii) yn olaf, didynnu uchafswm y grant dysgu ar gyfer rhieni y mae'r myfyriwr yn cymhwyso i'w gael.
- (d) Pan fo is-baragraff (c) o'r Cam hwn yn gymwys, y swm sy'n weddill ar ôl y gostyngiad hwnnw yw—
  - (i) y swm sy'n daladwy pan fo'r cwrs presennol yn gwrs llawnamser;
  - (ii) y swm sydd i gael ei ostwng yn unol â pharagraff (2) pan fo'r cwrs presennol yn gwrs rhan-amser.

(2) Os yw cwrs presennol y myfyrwr cymwys yn gwrs rhan-amser, swm y grant ar gyfer dibynyddion sy'n daladwy yw'r swm y cyfeirir ato ym mharagraff (a)(ii) neu (d)(ii) o Gam 4 o baragraff (1) wedi ei luosi ag—

- (a) 50%, pan fo'r dwysedd astudio ar gyfer y flwyddyn academaidd gyfredol yn 50% o leiaf ond yn llai na 60%;
- (b) 60%, pan fo'r dwysedd astudio ar gyfer y flwyddyn academaidd gyfredol yn 60% o leiaf ond yn llai na 75%;

- (c) 75%, pan fo'r dwysedd astudio ar gyfer y flwyddyn academaidd gyfredol yn 75% neu'n fwy.

(3) Pan fo swm y grant ar gyfer dibynyddion sy'n daladwy o ganlyniad i Gam 4 o baragraff (1) neu, yn ôl y digwydd, baragraff (2), yn swm y grant dysgu ar gyfer rhieni sy'n fwy na £0.01 ond yn llai na £50, y swm sy'n daladwy yw £50.

(4) Mae'r rheoliad hwn yn ddarostyngedig i reoliadau 78 a 79.

Swm y grant oedolion dibynnol a'r grant gofal plant: pan fo partner y myfyriwr cymwys yn fyfyriwr cymwys

78. Pan, o ganlyniad i Gam 4 o baragraff (1) o reoliad 77 neu, yn ôl y digwydd, baragraff (2) o'r rheoliad hwnnw, fo swm grant oedolion dibynnol a grant gofal plant yn daladwy i fyfyriwr cymwys, mae'r swm hwnnw wedi ei ostwng un hanner pan fo—

- (a) partner y myfyriwr cymwys—
  - (i) yn fyfyriwr cymwys, neu
  - (ii) wedi cael dyfarndal statudol, a
- (b) swm y cymorth sy'n daladwy i'r partner—
  - (i) yn rhinwedd bod y partner yn fyfyriwr cymwys, neu
  - (ii) o dan y dyfarndal statudol yn ystyried dibynyddion y partner.

Newidiadau mewn amgylchiadau

79.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys pan fo unrhyw un neu ragor o'r canlynol yn digwydd yn ystod y flwyddyn academaidd—

- (a) mae nifer dibynyddion y myfyriwr cymwys yn newid;
- (b) mae'r myfyriwr yn dod yn rhiant unigol neu'n peidio â bod yn rhiant unigol;
- (c) mae'r myfyriwr yn dod yn fyfyriwr cymwys o ganlyniad i ddigwyddiad y cyfeirir ato yn rheoliad 81(3).

(2) At ddibenion penderfynu a yw grant oedolion dibynnol neu grant dysgu ar gyfer rhieni yn daladwy a'r swm sy'n daladwy, rhaid i Weinidogion Cymru benderfynu ar y canlynol mewn perthynas â phob chwarter perthnasol—

- (a) faint o ddibynyddion y mae'r myfyriwr cymwys i'w drin fel pe baent ganddo;
- (b) a yw'r myfyriwr i'w drin fel rhiant unigol.

(3) Cyfanswm y grant ar gyfer dibynyddion sy'n daladwy ar gyfer y flwyddyn academaidd yw—

- (a) swm cyfanredol y grant oedolion dibynnol a'r grant dysgu ar gyfer rhieni a gyfrifir mewn cysylltiad â phob chwarter perthnasol o dan y rheoliad hwn, plws
- (b) swm unrhyw grant gofal plant sy'n daladwy ar gyfer y flwyddyn academaidd.

(4) Mae swm y grant oedolion dibynnol a'r grant dysgu ar gyfer rhieni sy'n daladwy mewn cysylltiad â chwarter perthnasol yn draean o swm y grant hwnnw a fyddai'n daladwy ar gyfer y flwyddyn academaidd fel y'i penderfynir o dan reoliad 77 pe bai amgylchiadau'r myfyriwr yn y chwarter perthnasol wedi aros yr un peth drwy gydol y flwyddyn academaidd gyfan.

(5) Yn y rheoliad hwn, ystyr "chwarter perthnasol" yw—

- (a) yn achos myfyriwr cymwys y cyfeirir ato ym mharagraff (1)(c), chwarter sy'n dechrau yn union ar ôl i'r digwyddiad perthnasol ddigwydd ac eithrio chwarter pryd y mae'r hwyaf o unrhyw wyliau yn digwydd;
- (b) fel arall, chwarter ac eithrio'r chwarter pryd y mae'r hwyaf o unrhyw wyliau yn digwydd.

RHAN 12

CYMHWYSO I GAEL CYMORTH YN YSTOD Y FLWYDDYN ACADEMAIDD

Cymhwyso i gael benthyciad at ffioedd dysgu yn ystod y flwyddyn academaidd

80.—(1) Pan fo un o'r digwyddiadau [a restrir] ym mharagraff (2) yn digwydd o fewn 3 mis i ddiwrnod cyntaf y flwyddyn academaidd, caiff y myfyriwr gymhwyso i gael benthyciad at ffioedd dysgu mewn cysylltiad â'r flwyddyn academaidd honno.

(2) Y digwyddiadau yw—

- (a) bod y cwrs presennol yn dod yn gwrs dynodedig;
- (b) bod y myfyriwr yn dod yn fyfyrwr cymwys ar y sail—
  - (i) bod y myfyriwr, neu ei briod, ei bartner sifil neu ei riant yn cael ei gydnabod yn ffoadur neu'n dod yn berson sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros;
  - (ii) bod gwladwriaeth yn ymaelodi â'r Undeb Ewropeaidd pan fo'r myfyriwr yn wladolyn o'r wladwriaeth honno neu'n aelod o deulu gwladolyn o'r wladwriaeth honno;
  - (iii) bod y myfyriwr yn dod yn aelod o deulu gwladolyn o'r UE;

- (iv) bod y myfyriwr yn caffael yr hawl i breswyllo'n barhaol;
- (v) bod y myfyriwr yn dod yn blentyn i weithiwr Twrcaidd;
- (vi) bod y myfyriwr yn dod yn berson a ddisgrifir ym mharagraff 4(1)(a) o Atodlen 2;
- (vii) bod y myfyriwr yn dod yn blentyn i wladolyn Swisaidd.

(3) Yn y rheoliad hwn ac yn rheoliad 81, mae i'r termau a ganlyn yr un ystyr ag yn Atodlen 2—

- “aelod o deulu” (“*family member*”) (o fewn yr ystyr a roddir gan baragraff 6(5) o Atodlen 2);
- “ffoadur” (“*refugee*”);
- “gweithiwr Twrcaidd” (“*Turkish worker*”);
- “hawl i breswyllo'n barhaol” (“*right of permanent residence*”);
- “person sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros” (“*person with leave to enter or remain*”);
- “plentyn” (“*child*”);
- “rhiant” (“*parent*”).

Cymhwyso i gael benthyciad cynhaliaeth neu grantiau yn ystod y flwyddyn academiaidd

81.—(1) Pan fo un o'r digwyddiadau ym mharagraff (3) yn digwydd, caiff y myfyriwr cymwys gymhwyso i gael benthyciad cynhaliaeth neu grant.

(2) Ond ni fydd swm y benthyciad neu'r grant sy'n daladwy i'r myfyriwr cymwys ond—

- (a) mewn cysylltiad â'r chwarter neu'r chwarteri o'r flwyddyn academiaidd sy'n dechrau ar ôl i'r digwyddiad perthnasol ddigwydd, a
- (b) yn daladwy, mewn perthynas â benthyciad cynhaliaeth, os yw'n chwarter y byddai'r benthyciad fel arall yn daladwy o dan reoliad 85(6) a (7) mewn cysylltiad ag ef.

(3) Y digwyddiadau yw—

- (a) bod cwrs y myfyriwr yn dod yn gwrs dynodedig;
- (b) bod y myfyriwr yn dod yn fyfyrwr cymwys ar y sail—
  - (i) bod y myfyriwr neu ei briod, ei bartner sifil neu ei riant yn cael ei gydnabod yn ffoadur neu'n dod yn berson sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros;
  - (ii) bod y myfyriwr yn wladolyn o wladwriaeth sy'n ymaelodi â'r Undeb Ewropeaidd pan fo'r myfyriwr wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd drwy gydol y

cyfnod o dair blynedd yn union cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs;

- (iii) bod y myfyriwr yn caffael yr hawl i breswyllo'n barhaol;
- (iv) bod y myfyriwr yn dod yn blentyn i weithiwr Twrciaidd;
- (v) bod y myfyriwr yn dod yn berson a ddisgrifir ym mharagraff 4(1)(a) o Atodlen 2;
- (vi) bod y myfyriwr yn dod yn blentyn i wladolyn Swisaidd.

RHAN 13

TALIADAU, GORDALIADAU AC ADENNILL

PENNOD 1

TALIAD YN DILYN PENDERFYNIAD DROS DRO

Taliad ar sail asesiad dros dro

82. Pan fo Gweinidogion Cymru yn gwneud penderfyniad dros dro ar gais o dan reoliad 32, caiff Gweinidogion Cymru wneud taliad sy'n seiliedig ar y penderfyniad hwnnw.

PENNOD 2

TALU BENTHYCIAD AT FFIOEDD DYSGU

Talu benthyciad at ffioedd dysgu

83.—(1) Pan fo benthyciad at ffioedd dysgu yn daladwy i fyfyrwr cymwys, rhaid i Weinidogion Cymru dalu'r swm hwnnw i'r awdurdod academiaidd y mae'r myfyriwr yn atebol i wneud taliad iddo.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru dalu'r swm hwnnw mewn rhandaliadau neu mewn un cyfandaliad.

Gofynion ar gyfer talu'r benthyciad at ffioedd dysgu

84.—(1) Ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud unrhyw daliad o dan reoliad 83 oni bai eu bod wedi cael gan yr awdurdod academiaidd—

- (a) cais am daliad mewn cysylltiad â'r myfyriwr cymwys, a
- (b) cadarnhad ysgrifenedig bod y myfyriwr yn ymgymryd â'r cwrs dynodedig.

(2) Rhaid i'r cadarnhad y cyfeirir ato ym mharagraff (1)(b)—

- (a) mewn perthynas â'r taliad cyntaf (neu'r unig daliad) mewn cysylltiad â'r cwrs, gadarnhau bod y myfyriwr wedi ymrestru ar y cwrs presennol ac wedi dechrau ymgymryd ag ef;
- (b) mewn perthynas ag unrhyw daliadau dilynol mewn cysylltiad â'r cwrs, gadarnhau bod y myfyriwr yn parhau i fod wedi ymrestru ar y cwrs ac yn parhau i ymgymryd â'r cwrs.

PENNOD 3

TALU BETHYCIADAU CYNHALIAETH A
GRANTIAU

Talu benthyciadau cynhaliaeth a grantiau

85.—(1) Rhaid i Weinidogion Cymru dalu swm y benthyciad cynhaliaeth neu'r grant i fyfyriwr cymwys pan fo'n daladwy i'r myfyriwr.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru dalu'r swm hwnnw mewn rhandaliadau neu mewn un cyfandaliad.

(3) Yn ddarostyngedig i baragraffau (4) a (5), mae grant yn daladwy mewn cysylltiad â phedwar chwarter y flwyddyn academaidd.

(4) Caiff swm y grant myfyriwr anabl sy'n daladwy mewn cysylltiad â gwariant ar eitemau mawr o offer arbenigol fod yn daladwy fel un taliad ar gyfer y flwyddyn academaidd gyfan os yw Gweinidogion Cymru yn meddwl ei bod yn briodol.

(5) Mae grant at deithio sy'n daladwy o dan reoliad 66 yn daladwy mewn cysylltiad â phob un o'r chwarteri cymhwysol (o fewn ystyr y rheoliad hwnnw).

(6) Mae benthyciad cynhaliaeth yn daladwy mewn cysylltiad â thri chwarter y flwyddyn academaidd.

(7) Nid yw unrhyw fenthyciad cynhaliaeth yn daladwy—

- (a) yn achos cwrs gradd cywasgedig, mewn cysylltiad â'r chwarter a enwir gan Weinidogion Cymru;
- (b) mewn unrhyw achos arall, mewn cysylltiad â'r chwarter y mae'r hwyaf o unrhyw wyliau yn digwydd ynddo.

Myfyrrwyr sy'n byw mewn mwy nag un lleoliad

86.—(1) Rhaid i Weinidogion Cymru benderfynu ar y lleoliad y mae myfyriwr cymwys yn byw ynddo yn ystod pob chwarter y mae grant cynhaliaeth neu fenthyciad cynhaliaeth yn daladwy i'r myfyriwr mewn cysylltiad ag ef (gweler paragraff 3 o Atodlen 1).

(2) Pan fo myfyriwr cymwys yn byw mewn mwy nag un categori o leoliad yn ystod chwarter, mae'r myfyriwr cymwys yn cael ei drin fel pe bai'n byw yn y lleoliad y mae'n byw ynddo am y cyfnod hwyaf.

(3) Pan fo myfyriwr cymwys yn byw mewn mwy nag un categori o leoliad am gyfnod cyfartal yn ystod chwarter, mae'r myfyriwr cymwys yn cael ei drin fel pe bai'n byw yn y lleoliad y mae'r gyfradd uchaf o fenthyciad cynhaliaeth neu grant cynhaliaeth yn daladwy mewn perthynas ag ef.

Cadarnhad o bresenoldeb

87.—(1) Ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud unrhyw daliad o dan reoliad 85 oni bai eu bod wedi cael cadarnhad ysgrifenedig gan yr awdurdod academaidd bod y myfyriwr yn ymgymryd â'r cwrs dynodedig ar gyfer y flwyddyn academaidd.

(2) Rhaid i'r cadarnhad y cyfeirir ato ym mharagraff (1) fod yn gadarnhad—

- (a) bod y myfyriwr cymwys wedi ymrestru ar y cwrs ar gyfer y flwyddyn academaidd, mewn achos pan fo'r myfyriwr yn gwneud cais am gymorth mewn cysylltiad â'r cwrs—
  - (i) ac eithrio am y tro cyntaf,
  - (ii) am y tro cyntaf os yw statws y myfyriwr fel myfyriwr cymwys wedi cael ei drosglwyddo i'r cwrs o gwrs dynodedig arall yn yr un sefydliad, neu
  - (iii) am y tro cyntaf os oes gan y myfyriwr anabled, neu
- (b) bod y myfyriwr cymwys wedi ymrestru ar gyfer y flwyddyn academaidd ac wedi dechrau ymgymryd â'r cwrs, mewn achos—
  - (i) pan fo'r myfyriwr yn gwneud cais am gymorth mewn cysylltiad â'r cwrs am y tro cyntaf, a
  - (ii) pan na fo'r myfyriwr wedi trosglwyddo i'r cwrs o gwrs dynodedig arall yn yr un sefydliad.

(3) Ond caniateir gwneud taliad cyn i Weinidogion Cymru gael y cadarnhad y cyfeirir ato ym mharagraff (1)—

- (a) os yw'r taliad yn swm o grant myfyriwr anabl, neu
- (b) os yw Gweinidogion Cymru yn meddwl ei bod yn briodol gwneud hynny oherwydd amgylchiadau eithriadol.

Penderfynu ar y swm sy'n daladwy ar ôl i daliad gael ei wneud

88.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys pan fo Gweinidogion Cymru yn gwneud penderfyniad ar swm unrhyw fenthyciad cynhaliaeth neu grant sy'n daladwy i fyfyriwr cymwys (boed hynny o ganlyniad i ddiwygio penderfyniad dros dro neu fel arall) ar ôl i

daliad o unrhyw swm o'r benthyciad cynhaliaeth neu'r grant gael ei wneud.

(2) Os yw'r penderfyniad yn cynyddu swm y benthyciad neu'r grant sy'n daladwy, rhaid i Weinidogion Cymru dalu'r swm ychwanegol yn y rhandaliadau hynny, neu mewn un cyfandaliad, y maent yn meddwl ei bod yn briodol.

(3) Os yw'r penderfyniad yn gostwng swm unrhyw grant sy'n daladwy—

- (a) didynnir swm y gostyngiad o weddill y grant sydd eto i gael ei dalu;
- (b) os yw'r gostyngiad yn fwy na gweddill y grant hwnnw sydd eto i gael ei dalu—
  - (i) gostyngir gweddill y swm hwnnw sydd eto i gael ei dalu i ddim,
  - (ii) mae gweddill y gostyngiad, os oes un, i'w ddidynnu o weddill unrhyw grant arall sydd eto i gael ei dalu, a
  - (iii) os oes unrhyw swm o'r gostyngiad sy'n weddill o hyd, mae i'w drin fel gordaliad.

(4) Os yw'r penderfyniad yn gostwng swm unrhyw fenthyciad cynhaliaeth sy'n daladwy (“y cyfanswm newydd sy'n daladwy”)—

- (a) pan fo'r cyfanswm newydd sy'n daladwy yn fwy na swm y benthyciad cynhaliaeth y mae'r myfyriwr wedi gwneud cais amdano, mae unrhyw swm ychwanegol y caiff y myfyriwr wneud cais amdano wedi ei ostwng yn unol â hynny;
- (b) pan fo'r cyfanswm newydd sy'n daladwy yn llai na'r swm y mae'r myfyriwr wedi gwneud cais amdano, ni chaiff y myfyriwr wneud cais am unrhyw swm ychwanegol o fenthyciad cynhaliaeth;
- (c) pan fo'r cyfanswm newydd sy'n daladwy yn llai na gweddill y benthyciad cynhaliaeth sydd eto i gael ei dalu—
  - (i) gostyngir gweddill y swm sydd eto i gael ei dalu i ddim, a
  - (ii) mae'r rhan honno o'r swm sydd eisoes wedi cael ei dalu sy'n fwy na'r cyfanswm newydd sy'n daladwy, os oes un, i'w thrin fel gordaliad.

PENNOD 4

GORDALIADAU AC ADENNILL

Gordaliadau – cyffredinol

89.—(1) Caiff Gweinidogion Cymru adennill unrhyw ordaliad o fenthyciad at ffioedd dysgu oddi wrth yr awdurdod academiaidd.

(2) Pan fo myfyriwr cymwys wedi cael swm unrhyw fenthyciad cynhaliaeth neu grant sy'n fwy na'r swm y mae gan y myfyriwr hawlogaeth i'w gael o dan y Rheoliadau hyn, rhaid i'r myfyriwr ad-dalu'r swm dros ben os yw Gweinidogion Cymru yn ei gwneud yn ofynnol iddo wneud hynny.

(3) Yn y Bennod hon, mae cyfeiriadau at fyfyriwr cymwys i'w trin fel pe baent yn cynnwys person sydd wedi cael cymorth ond nad yw'n fyfyriwr cymwys neu nad yw'n fyfyriwr cymwys mwyach.

Adennill grantiau sydd wedi cael eu gordalu

90.—(1) Rhaid i Weinidogion Cymru adennill unrhyw ordaliad o grant oni bai eu bod yn meddwl nad yw'n briodol gwneud hynny.

(2) Mae taliad o grant sydd wedi ei wneud cyn y diwrnod y mae'r cwrs yn dechrau arno mewn cysylltiad â'r flwyddyn academaidd o dan sylw yn ordaliad os yw'r myfyriwr cymwys yn tynnu'n ôl o'r cwrs cyn y diwrnod hwnnw.

(3) Mae taliad o grant myfyriwr anabl yn ordaliad os yw'r naill neu'r llall o'r achosion a ganlyn yn gymwys—

Achos 1

Mae swm o'r grant wedi cael ei dalu at ddiben cynorthwyo gyda gwariant ar eitemau mawr o offer arbenigol ond nid yw'r offer wedi eu danfon at y myfyriwr cymwys cyn i gyfnod cymhwystra'r myfyriwr ddod i ben neu gael ei derfynu.

Achos 2

Mae swm o'r grant at ddiben cynorthwyo gyda gwariant ar eitemau mawr o offer arbenigol yn cael ei dalu ar ôl i gyfnod cymhwystra'r myfyriwr cymwys ddod i ben neu gael ei derfynu.

(4) Caniateir adennill gordaliad o grant drwy ddidynnu'r gordaliad o unrhyw grant sy'n daladwy i'r myfyriwr cymwys o bryd i'w gilydd o dan y Rheoliadau hyn neu unrhyw reoliadau eraill a wneir gan Weinidogion Cymru o dan adran 22 o Ddeddf 1998.

(5) Pan—

- (a) bo gordaliad o grant myfyriwr anabl, a
- (b) bo unrhyw swm o'r grant wedi ei dalu at ddiben cynorthwyo gyda gwariant ar eitemau mawr o offer arbenigol,

caiff Gweinidogion Cymru dderbyn offer arbenigol yn ôl fel modd i adennill y cyfan neu ran o'r gordaliad.

(6) Nid yw paragraffau (4) a (5) yn rhwystro Gweinidogion Cymru rhag adennill gordaliad drwy unrhyw ddull arall sydd ar gael iddynt.

Adennill benthyciadau cynhaliaeth sydd wedi cael eu gordalu

91.—(1) Pan fo benthyciad cynhaliaeth wedi cael ei ordalu am unrhyw un neu ragor o'r rhesymau a grybwyllir ym mharagraff (2), caiff Gweinidogion Cymru adennill y gordaliad—

- (a) drwy ddidynnu'r gordaliad o unrhyw fenthyciad cynhaliaeth sy'n daladwy i'r myfyriwr cymwys o bryd i'w gilydd o dan y Rheoliadau hyn neu unrhyw reoliadau eraill a wneir gan Weinidogion Cymru o dan adran 22 o Ddeddf 1998, neu
- (b) drwy unrhyw ddull arall sydd ar gael iddynt.

(2) Y rhesymau yw—

- (a) methodd y myfyriwr â darparu gwybodaeth yn brydlon a all fod wedi effeithio ar ba un a oedd y myfyriwr yn cymhwyso i gael y benthyciad neu swm y benthyciad sy'n daladwy;
- (b) darparodd y myfyriwr yr wybodaeth ond roedd yr wybodaeth yn sylweddol anghywir;
- (c) methodd y myfyriwr â darparu gwybodaeth y mae Gweinidogion Cymru yn meddwl ei bod yn berthnasol yng nghyd-destun adennill y benthyciad.

(3) Pan fo benthyciad cynhaliaeth wedi cael ei ordalu am unrhyw reswm arall, ni chaiff Gweinidogion Cymru adennill y gordaliad ond drwy ddidynnu'r gordaliad o unrhyw fenthyciad cynhaliaeth sy'n daladwy i'r myfyriwr cymwys o bryd i'w gilydd o dan y Rheoliadau hyn neu unrhyw reoliadau eraill a wneir gan Weinidogion Cymru o dan adran 22 o Ddeddf 1998.

RHAN 14

CYFYNGIADAU AR DALIADAU A'R SYMIAU SY'N DALADWY

PENNOD 1

CYFYNGIADAU SY'N YMWNEUD Â BENTHYCIADAU CYNHALIEATH A GRANTIAU

Gofyniad i'r taliad gael ei wneud i gyfrif banc neu gymdeithas adeiladu

92.—(1) Os yw Gweinidogion Cymru yn meddwl ei bod yn briodol gwneud taliadau o fenthyciad cynhaliaeth neu grant drwy drosglwyddo'r taliadau i gyfrif banc neu gymdeithas adeiladu, cânt ei gwneud yn ofynnol i fyfyrwr cymwys ddarparu manylion unrhyw gyfrif o'r fath yn y Deyrnas Unedig y caniateir i daliadau gael eu gwneud iddo.

(2) Os yw'r amod hwnnw wedi ei osod, ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud unrhyw daliad o'r benthyciad neu'r grant hyd nes bod y myfyriwr cymwys wedi cydymffurfio.

Cymorth wedi ei ostwng am gyfnodau a dreulir yn y carchar

93.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys i fyfyriwr cymwys—

- (a) y mae grant (ac eithrio grant myfyriwr anabl) neu fenthyciad cynhaliaeth yn daladwy iddo mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd, a
- (b) sy'n dod yn garcharor yn ystod y flwyddyn academaidd.

(2) Pan fo'r rheoliad hwn yn gymwys, mae swm y benthyciad cynhaliaeth neu'r grant sy'n daladwy wedi ei ostwng yn unol â'r fformiwla a ganlyn—

$$S \times \frac{(dB - dC)}{dB}$$

Pan—

S yw swm y benthyciad cynhaliaeth neu'r grant sy'n daladwy;

dB yw nifer y diwrnodau yn y flwyddyn academaidd o dan sylw;

dC yw nifer y diwrnodau yn ystod y flwyddyn pan yw'r myfyriwr cymwys yn garcharor.

(3) Ond caiff Gweinidogion Cymru benderfynu nad yw'r gostyngiad i'w wneud os ydynt yn meddwl ei bod yn briodol o dan yr amgylchiadau, gan roi sylw penodol i—

- (a) y caledi ariannol a all gael ei achosi i'r myfyriwr drwy ostwng swm y benthyciad neu'r grant sy'n daladwy;
- (b) pa un a fyddai'r gostyngiad yn effeithio ar allu'r myfyriwr i barhau â'r cwrs presennol.

Cymorth wedi ei ostwng am gyfnodau eraill o absenoldeb

94.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys i fyfyriwr cymwys—

- (a) y mae grant (ac eithrio grant myfyriwr anabl) neu fenthyciad cynhaliaeth yn daladwy iddo mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd, a
- (b) sy'n peidio ag ymgymryd â'r cwrs presennol am unrhyw gyfnod yn ystod y flwyddyn academaidd (y cyfeirir ato yn y rheoliad hwn fel bod yn absennol).

(2) Pan fo'r rheoliad hwn yn gymwys, mae swm y benthyciad cynhaliaeth neu'r grant sy'n daladwy wedi ei ostwng yn unol â'r fformiwla a ganlyn—

$$S \times \frac{(dB - dAbs)}{dB}$$

Pan—

S yw swm y benthyciad cynhaliaeth neu'r grant sy'n daladwy;

dB yw nifer y diwrnodau yn y flwyddyn academaidd o dan sylw;

dAbs yw nifer y diwrnodau yn ystod y flwyddyn pan yw'r myfyriwr cymwys yn absennol o'r cwrs presennol.

(3) Ond caiff Gweinidogion Cymru benderfynu nad yw'r gostyngiad i'w wneud os ydynt yn meddwl ei bod yn briodol o dan yr amgylchiadau, gan roi sylw penodol i—

- (a) y rhesymau dros absenoldeb y myfyriwr cymwys,
- (b) hyd yr absenoldeb, ac
- (c) unrhyw galedi ariannol a all gael ei achosi drwy ostwng swm y benthyciad neu'r grant sy'n daladwy.

(4) Nid yw myfyriwr cymwys i'w drin fel pe bai'n absennol at ddibenion y rheoliad hwn o dan yr amgylchiadau a ganlyn—

- (a) pan fo'r absenoldeb oherwydd salwch ac am gyfnod nad yw'n hwy na 60 diwrnod;
- (b) pan fo'r cwrs presennol yn gwrs gradd cywasgedig, unrhyw ran o'r flwyddyn academaidd pan nad yw'n ofynnol i'r myfyriwr fod yn bresennol yn y sefydliad;
- (c) pan fo gan y myfyriwr anabledd ond na fo'n gallu bod yn bresennol yn y sefydliad am reswm sy'n ymwneud â'r anabledd hwnnw;
- (d) pan fo'r myfyriwr ar gyfnod astudio neu ar gyfnod lleoliad gwaith yn ystod blwyddyn Erasmus;
- (e) pan fo'r absenoldeb am fod y myfyriwr cymwys yn dod yn garcharor (gweler rheoliad 93).

Taliadau pan fo'r cyfnod cymhwystra yn dod i ben neu'n cael ei derfynu

95.—(1) Pan fo cyfnod cymhwystra myfyriwr cymwys wedi dod i ben neu wedi cael ei derfynu, mae unrhyw swm o'r benthyciad cynhaliaeth neu'r grant sy'n daladwy mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd wedi ei ostwng yn unol â'r fformiwla a ganlyn—

$$S \times \frac{(ctB - ctT)}{ctB}$$

Pan—

S yw swm y benthyciad cynhaliaeth neu'r grant sy'n daladwy;

ctB yw nifer y cyfnodau talu yn y flwyddyn academaidd o dan sylw;

ctT yw nifer y cyfnodau talu yn y flwyddyn sy'n dechrau ar ôl i gyfnod cymhwysra'r myfyriwr cymwys ddod i ben neu gael ei derfynu.

(2) Ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud unrhyw daliad o swm y benthyciad cynhaliaeth neu'r grant mewn cysylltiad ag unrhyw gyfnod talu sy'n dechrau ar ôl i gyfnod cymhwysra myfyriwr cymwys ddod i ben neu gael ei derfynu.

(3) Mae paragraffau (4) i (8) yn gymwys pan fo—

- (a) swm o grant yn daladwy i fyfyriwr cymwys (“P”) mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd, a
- (b) cyfnod cymhwysra P yn dod i ben neu'n cael ei derfynu ar neu ar ôl y diwrnod y mae'r cwrs yn dechrau arno mewn cysylltiad â'r flwyddyn honno.

(4) Rhaid i Weinidogion Cymru benderfynu—

- (a) swm y grant a fyddai, pe na bai cymhwysra P wedi dod i ben nac wedi cael ei derfynu, yn daladwy i P mewn cysylltiad â'r cyfnod talu pan ddaeth cyfnod cymhwysra P i ben neu pan gafodd ei derfynu (y “swm llawn”), a
- (b) cyfran y swm llawn a fyddai'n daladwy i P mewn cysylltiad â'r cyfnod sy'n dechrau ar ddechrau'r cyfnod talu hwnnw ac sy'n gorffen pan ddaeth cymhwysra P i ben neu pan gafodd ei derfynu (y “swm rhannol”).

(5) Rhaid i Weinidogion Cymru gymryd y camau a grybwyllir ym mharagraff (6)—

- (a) pan fônt wedi gwneud taliad i P o swm o grant mewn cysylltiad â'r cyfnod talu pan ddaeth cyfnod cymhwysra P i ben neu pan gafodd ei derfynu,
- (b) pan fo'r taliad wedi ei wneud cyn i gyfnod cymhwysra P ddod i ben neu gael ei derfynu, ac
- (c) pan fo'r swm a delir yn fwy na'r swm rhannol.

(6) Nod y camau y cyfeirir atynt ym mharagraff (5) yw naill ai—

- (a) gostwng swm y grant sy'n daladwy i P yn ôl y swm dros ben y cyfeirir ato ym mharagraff (5)(c) (ac yn unol â hynny, trin y swm dros ben fel gordaliad), neu
- (b) os yw Gweinidogion Cymru yn meddwl ei bod yn briodol, estyn cyfnod cymhwysra P mewn cysylltiad â'r grant hyd ddiwedd y

cyfnod talu (ac yn unol â hynny, mae'r swm llawn yn daladwy).

(7) Pan—

- (a) bo Gweinidogion Cymru wedi gwneud taliad i P, neu y maent i fod i wneud taliad iddo, o swm o grant mewn cysylltiad â'r cyfnod talu pan ddaeth cyfnod cymhwysra P i ben neu pan gafodd ei derfynu, a
- (b) bo'r taliad—
  - (i) wedi ei wneud neu i fod i gael ei wneud ar ôl i gyfnod cymhwysra P ddod i ben neu gael ei derfynu, neu
  - (ii) wedi ei wneud cyn hynny ac nad yw'n fwy na'r swm rhannol,

swm y grant sy'n daladwy yw'r swm rhannol oni bai bod paragraff (8) yn gymwys.

(8) O dan yr amgylchiadau y cyfeirir atynt ym mharagraff (7), o ran Gweinidogion Cymru—

- (a) cânt benderfynu bod cyfnod cymhwysra P yn cael ei estyn i ddiwedd y cyfnod talu o dan sylw (ac yn unol â hynny, mae swm llawn y grant yn daladwy) os ydynt yn meddwl ei bod yn briodol gwneud hynny, a
- (b) rhaid iddynt benderfynu felly os yw swm y grant o dan sylw yn swm grant myfyriwr anabl a delir mewn cysylltiad â gwariant ar eitemau mawr o offer arbenigol.

(9) Yn y rheoliad hwn, ystyr "cyfnod talu" yw cyfnod (pa un a yw'n flwyddyn academiaidd gyfan neu chwarter o flwyddyn academiaidd) y mae fenthyciad cynhaliaeth neu grant yn daladwy, neu y byddai'n daladwy, mewn cysylltiad ag ef oni bai am y ffaith bod cyfnod cymhwysra'r myfyriwr cymwys wedi dod i ben neu wedi cael ei derfynu.

PENNOD 2

CYFYNGIADAU SY'N YMWNEUD Â BETHYCIADAU

Gofyniad i ddarparu rhif yswiriant gwladol

96.—(1) Caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn un o amodau hawlogaeth i gael taliad o fenthyciad at ffioedd dysgu neu fenthyciad cynhaliaeth fod yn rhaid i fyfyrwr cymwys ddarparu iddynt ei rif yswiriant gwladol yn y Deyrnas Unedig.

(2) Os yw'r amod hwnnw wedi ei osod, ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud unrhyw daliad o'r benthyciad hyd nes bod y myfyriwr cymwys wedi cydymffurfio ag ef, oni bai bod Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni, oherwydd amgylchiadau eithriadol, y byddai'n briodol gwneud taliad er na chydymffurfwyd â'r amod.

Gofynion gwybodaeth sy'n ymwneud â benthyciadau

97.—(1) Pan fo Gweinidogion Cymru wedi ei gwneud yn ofynnol darparu gwybodaeth neu ddogfennaeth o dan reoliad 35(1) at unrhyw un neu ragor o'r dibenion a grybwyllir ym mharagraff (2) o'r rheoliad hwn, cânt gadw yn ôl unrhyw daliad o fenthyciad at ffioedd dysgu neu fenthyciad cynhaliath hyd nes bod y myfyriwr yn cydymffurfio â'r gofyniad neu'n darparu esboniad boddhaol dros beidio â gwneud hynny.

(2) Y dibenion yw—

- (a) penderfynu a yw'r myfyriwr yn fyfyriwr cymwys sy'n cymhwyso i gael benthyciad;
- (b) penderfynu ar swm y benthyciad sy'n daladwy i'r myfyriwr;
- (c) unrhyw fater sy'n ymwneud ag ad-dalu benthyciad gan y myfyriwr.

RHAN 15

GRANT MYFYRIWR ÔL-RADDEDIG ANABL

98. Mae Atodlen 4 yn gwneud darpariaeth ynghylch grant myfyriwr ôl-raddedig anabl.

RHAN 16

BENTHYCIADAU AT FFIOEDD COLEGAU OXBRIDGE

99. Mae Atodlen 5 yn gwneud darpariaeth ynghylch benthyciadau at ffioedd colegau Oxbridge.

RHAN 17

DIWYGIO RHEOLIADAU ADDYSG (CYMORTH I FYFYRWYR) (CYMRU) 2017

100. Mae Atodlen 6 yn cynnwys diwygiadau i Reoliadau 2017.

Kirsty Williams
Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg, un o
Weinidogion Cymru
14 Chwefror 2018

YR ATODLENNI

ATODLEN 1 Rheoliad 4(1)

Dehongli

Ystyr blwyddyn academaidd

1.—(1) Penderfynir ar “blwyddyn academaidd”, mewn cysylltiad â chwrs, fel a ganlyn—

- (a) nodi’r cyfnod yng Ngholofn 2 o Dabl 14 y mae’r flwyddyn academaidd yn dechrau ynddo mewn gwirionedd;
- (b) y flwyddyn academaidd yw’r cyfnod o 12 mis sy’n dechrau ar y dyddiad a bennir yn y cofnod yng Ngholofn 1 o’r Tabl sy’n cyfateb i’r cyfnod a nodir yng Ngholofn 2.

(2) Ond os yw’r cwrs yn gwrs blwyddyn gyntaf gywasgedig, ystyr “blwyddyn academaidd”, mewn cysylltiad â blwyddyn gyntaf y cwrs, yw’r cyfnod o 8 mis sy’n dechrau ar y dyddiad a bennir felly.

(3) Mae unrhyw gyfeiriad yn y Rheoliadau hyn at “blwyddyn academaidd” yn gyfeiriad at flwyddyn y penderfynir arni yn unol ag is-baragraffau (1) a (2).

Tabl 24

<i>Colofn 1</i> <i>Dyddiad dechrau’r flwyddyn academaidd at ddibenion y Rheoliadau hyn</i>	<i>Colofn 2</i> <i>Y cyfnod y mae blwyddyn academaidd yn dechrau ynddo</i>
1 Medi	Ar neu ar ôl 1 Awst ond cyn 1 Ionawr
1 Ionawr	Ar neu ar ôl 1 Ionawr ond cyn 1 Ebrill
1 Ebrill	Ar neu ar ôl 1 Ebrill ond cyn 1 Gorffennaf
1 Gorffennaf	Ar neu ar ôl 1 Gorffennaf ond cyn 1 Awst

Sefydliadau addysgol

2. Yn y Rheoliadau hyn—

- (a) ystyr “sefydliad addysgol cydnabyddedig” yw—

- (i) sefydliad rheoleiddiedig Cymreig,
  - (ii) sefydliad rheoleiddiedig Seisnig,
  - (iii) sefydliad a gynhelir neu a gynorthwyir gan grantiau rheolaidd o gronfeydd a ddarperir gan Weinidogion yr Alban, neu
  - (iv) sefydliad a gynhelir neu a gynorthwyir gan grantiau rheolaidd o gronfeydd a ddarperir gan Weithrediaeth Gogledd Iwerddon;
- (b) ystyr “sefydliad rheoleiddiedig Cymreig” yw sefydliad sydd â chynllun ffioedd a mynediad a gymeradwywyd gan Gyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru o dan adran 7 o Ddeddf Addysg Uwch (Cymru) 2015(1) ac sy’n parhau mewn grym;
- (c) ystyr “sefydliad rheoleiddiedig Seisnig” yw sefydliad a gynhelir neu a gynorthwyir gan grantiau rheolaidd gan Gyngor Cyllido Addysg Uwch Lloegr.

Lleoliad myfyriwr cymwys

3.—(1) Yn y Rheoliadau hyn, mewn perthynas â myfyriwr cymwys—

- (a) ystyr “byw gartref” yw bod y myfyriwr yn byw yng nghartref rhiant y myfyriwr wrth iddo ymgymryd â’r cwrs presennol;
- (b) ystyr “byw oddi cartref, astudio yn Llundain” yw bod y myfyriwr yn byw i ffwrdd o gartref rhiant y myfyriwr tra bo’n—
  - (i) ymgymryd â chwrs ym Mhrifysgol Llundain,
  - (ii) ymgymryd â chwrs mewn sefydliad sy’n ei gwneud yn ofynnol iddo fod yn bresennol yn y flwyddyn academaidd ar safle sy’n gyfan gwbl neu’n rhannol yn Llundain pan fo o leiaf hanner o unrhyw chwarter o’r cwrs wedi ei ddarparu ar safle o’r fath, neu
  - (iii) ymgymryd â chwrs rhyngosod yn y flwyddyn academaidd mewn sefydliad sy’n ei gwneud yn ofynnol i’r myfyriwr wneud profiad gwaith, neu gyfuniad o brofiad gwaith ac astudio, yn Llundain pan fo’r profiad gwaith hwynnw, neu’r cyfuniad hwynnw o brofiad gwaith ac astudio, am o leiaf hanner o unrhyw chwarter;
- (c) ystyr “byw oddi cartref, astudio yn rhywle arall” yw bod y myfyriwr cymwys yn byw i ffwrdd o gartref rhiant y myfyriwr ond nid

---

(1) 2015 dccc 1.

yw'n astudio yn Llundain, gan gynnwys bod yn bresennol mewn sefydliad y tu allan i'r Deyrnas Unedig fel rhan o gwrs y myfyriwr neu ar leoliad gwaith tramor yn ystod blwyddyn Erasmus.

(2) At ddibenion is-baragraff (1), ystyr "Llundain" yw ardal Dinas Llundain a chyn-Ddosbarth yr Heddlu Metropolitaidd.

(3) Yn is-baragraff (2), ystyr "cyn-Ddosbarth yr Heddlu Metropolitaidd" yw—

- (a) Llundain Fwyaf, ac eithrio dinas Llundain, y Deml Fewnol a'r Deml Ganol,
- (b) yn swydd Essex, yn nosbarth Epping Forest—
  - (i) ardal cyn-ddosbarth trefol Chigwell, a
  - (ii) plwyf Waltham Abbey,
- (c) yn swydd Hertford—
  - (i) ym mwrdeistref Broxbourne, ardal cyn-ddosbarth trefol Cheshunt,
  - (ii) dosbarth Hertsmere, a
  - (iii) yn nosbarth Welwyn Hatfield, plwyf Northaw, ac
- (d) yn swydd Surrey—
  - (i) ym mwrdeistref Elmbridge, ardal cyn-ddosbarth trefol Esher,
  - (ii) bwrdeistrefi Epsom ac Ewell a Spelthorne, a
  - (iii) yn nosbarth Reigate a Banstead, ardal cyn-ddosbarth trefol Banstead.

Ystyr blwyddyn Erasmus

4.—(1) Yn y Rheoliadau hyn, mae "blwyddyn Erasmus" yn flwyddyn academaidd pan fydd myfyriwr—

- (a) yn cymryd rhan yn y cynllun ERASMUS fel rhan o gwrs a ddarperir yn gyfan gwbl gan sefydliad addysgol cydnabyddedig, a
- (b) yn bodloni amod A, B neu C yn is-baragraff (2).

(2) Yr amodau yw—

Amod A

- (a) Darperir y cwrs gan sefydliad yng Ngogledd Iwerddon; a
- (b) mae'r myfyriwr yn cwblhau pob cyfnod astudio neu leoliad gwaith o dan y cynllun y tu allan i'r Deyrnas Unedig.

Amod B

- (a) Darperir y cwrs gan sefydliad yng Nghymru, Lloegr neu'r Alban,

- (b) mae o leiaf un cyfnod astudio neu leoliad gwaith o dan y cynllun wedi ei gwblhau mewn sefydliad neu weithle y tu allan i'r Deyrnas Unedig yn ystod y flwyddyn academaidd, ac
- (c) yn ystod y flwyddyn academaidd honno, mae cyfnod cyfanredol unrhyw un neu ragor o gyfnodau astudio llawnamser yn y sefydliad yng Nghymru, Lloegr neu'r Alban yn llai na 10 wythnos.

Amod C

- (a) Darperir y cwrs gan sefydliad yng Nghymru, Lloegr neu'r Alban,
- (b) mae o leiaf un cyfnod astudio neu leoliad gwaith o dan y cynllun wedi ei gwblhau mewn sefydliad neu weithle y tu allan i'r Deyrnas Unedig yn ystod y flwyddyn academaidd, ac
- (c) yn ystod y flwyddyn academaidd honno ac unrhyw flynyddoedd academaidd blaenorol o'r cwrs, mae cyfnod cyfanredol unrhyw un neu ragor o gyfnodau a dreulir yn ei gwblhau (nad ydynt yn gyfnodau astudio llawnamser yn y sefydliad yng Nghymru, Lloegr neu'r Alban), gan ddiystyru unrhyw wyliau yn y cyfamser, yn fwy na 30 wythnos.

(3) Yn is-baragraff (1), ystyr "cynllun ERASMUS" yw cynllun gweithredu'r Undeb Ewropeaidd ar gyfer symudedd myfyrwyr prifysgol(1).

Myfyrwyr rhan-amser – cyfrifo'r dwysedd astudio

5.—(1) Yn y Rheoliadau hyn, mae cyfeiriad at y dwysedd astudio mewn perthynas â chwrs rhan-amser yn gyfeiriad at ba un bynnag yw'r lleiaf o—

- (a) y ganran a gyfrifir yn unol ag is-baragraff (2), neu
- (b) 75%.

(2) Caiff y ganran ei chyfrifo fel a ganlyn—

$$\frac{RhA}{LIA} \times 100$$

Pan fo—

RhA yn dynodi nifer y modiwlau, credydau, pwyntiau credyd, pwyntiau neu unedau eraill sydd i'w dyfarnu i'r myfyriwr sy'n ymgymryd â chwrs rhan-amser gan yr awdurdod academaidd os yw'r myfyriwr yn cwblhau'n llwyddiannus y flwyddyn

---

(1) Mae ERASMUS yn rhan o SOCRATES, rhaglen weithredu'r Undeb Ewropeaidd; OJ Rhif L28, 3.2.2000, t.1.

academaidd y mae'n gwneud cais am gymorth mewn cysylltiad â hi, a

LIA yn dynodi—

- (a) pan fo'r cwrs wedi ei ddarparu gan neu ar ran y Brifysgol Agored, 120;
- (b) pan fo'r cwrs wedi ei ddarparu gan neu ar ran unrhyw sefydliad arall, nifer y modiwlau, credydau, pwyntiau credyd, pwyntiau neu unedau eraill y byddai'n ofynnol i fyfyrwr llawnamser safonol eu hennill ym mhob blwyddyn academaidd er mwyn iddo gwblhau'r cwrs llawnamser cyfatebol o fewn y cyfnod sy'n ofynnol fel arfer i gwblhau'r cwrs hwnnw.

(3) At ddibenion is-baragraff (2)—

- (a) ystyr “cwrs llawnamser cyfatebol” yw cwrs llawnamser sy'n arwain at yr un cymhwyster â'r cwrs rhan-amser o dan sylw;
- (b) ystyr y “cyfnod sy'n ofynnol fel arfer i gwblhau'r cwrs llawnamser cyfatebol” yw'r cyfnod y byddai myfyriwr llawnamser safonol yn cwblhau'r cwrs llawnamser cyfatebol ynddo;
- (c) ystyr “myfyriwr llawnamser safonol” yw myfyriwr sy'n cael ei ystyried yn un—
  - (i) sydd wedi dechrau ar y cwrs llawnamser cyfatebol ar yr un dyddiad â'r myfyriwr sy'n ymgymryd â'r cwrs rhan-amser o dan sylw,
  - (ii) nad yw wedi cael ei esgusodi rhag dilyn unrhyw ran o'r cwrs llawnamser cyfatebol,
  - (iii) nad yw wedi ailadrodd unrhyw ran o'r cwrs llawnamser cyfatebol; a
  - (iv) nad yw wedi bod yn absennol o'r cwrs llawnamser cyfatebol ac eithrio yn ystod gwyliau.

Dehongli termau allweddol eraill

6.—(1) Yn y Rheoliadau hyn—

ystyr “aelod o'r lluoedd arfog” (“*member of the armed forces*”) yw aelod o lynges, byddin neu lu awyr rheolaidd y Goron;

ystyr “athro cymwysedig neu athrawes gymwysedig” (“*qualified teacher*”) yw person sy'n bodloni gofynion a bennir mewn rheoliadau o dan adran 132 o Ddeddf Addysg 2002(1);

---

(1) 2002 p. 32; y rheoliadau yw Rheoliadau Addysg (Cymwysterau a Safonau Iechyd Athrawon) (Cymru) 1999, O.S. 1999/2817,

ystyr “awdurdod academaidd” (“*academic authority*”), mewn perthynas â sefydliad, yw’r corff llywodraethu neu gorff arall a chanddo swyddogaethau corff llywodraethu ac mae’n cynnwys person sy’n gweithredu gydag awdurdod y corff hwnnw;

ystyr “carcharor” (“*prisoner*”) yw person sy’n bwrw dedfryd mewn carchar yn y Deyrnas Unedig gan gynnwys person sy’n cael ei gadw’n gaeth mewn sefydliad troseddwyd ifanc (ac mae “carchar” i’w ddehongli yn unol â hynny);

mae “cwrs ar gyfer hyfforddiant cychwynnol athrawon” (“*course for the initial training of teachers*”) yn cynnwys cwrs hyfforddiant athrawon sy’n arwain at radd gyntaf ond nid yw’n cynnwys cynllun hyfforddi athrawon ar sail cyflogaeth (o fewn yr ystyr a roddir gan reoliad 7(2));

ystyr “cwrs blwyddyn gyntaf gywasgedig” (“*compressed first year course*”) yw cwrs—

- (a) pan fo’r flwyddyn gyntaf i’w chwblhau mewn cyfnod o ddim mwy na saith mis, a
- (b) pan nad ymgymerir ag unrhyw flynyddoedd eraill y cwrs ar sail gywasgedig o’r fath;

ystyr “cwrs dysgu o bell” (“*distance learning course*”) yw cwrs nad yw’r sefydliad sy’n darparu’r cwrs yn ei gwneud yn ofynnol i fyfyrwr sy’n ymgymryd â’r cwrs fod yn bresennol mewn perthynas ag ef, ac eithrio i fodloni unrhyw ofyniad a osodir gan y sefydliad i fod yn bresennol mewn unrhyw sefydliad—

- (a) at ddibenion cofrestru, ymrestru neu arholiadau; neu
- (b) ar benwythnos neu yn ystod gwyliau;

ystyr “cwrs gradd cywasgedig” (“*compressed degree course*”) yw cwrs a benderfynir felly gan—

- (a) Gweinidogion Cymru yn unol ag is-baragraff (2), neu
- (b) yr Ysgrifennydd Gwladol yn unol â rheoliad 2(2) o Reoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrrwyr) 2011(1);

ystyr “cwrs mynediad graddedig carlam” (“*accelerated graduate entry course*”) yw cwrs llawnamser—

Rheoliadau Addysg (Cymwysterau Athrawon Ysgol) (Lloegr) 2003, O.S. 2003/1662, Rheoliadau Cymwysterau Athrawon Ysgol (Cymru) 2012, O.S. 2012/724 a Rheoliadau Cyngor y Gweithlu Addysg (Achredu Hyfforddiant Cychwynnol Athrawon) (Cymru) 2017, O.S. 2017/165.

- (1) O.S. 2011/1986, a ddiwygiwyd gan O.S. 2012/1653, O.S. 2013/235, O.S. 2013/630, O.S. 2013/1728, O.S. 2013/3106, O.S. 2014/1766, O.S. 2014/2103, O.S. 2014/2765, O.S. 2015/1951, O.S. 2016/211, O.S. 2016/270, O.S. 2016/584, O.S. 2017/52, O.S. 2017/114 ac O.S. 2017/204.

- (a) sy'n arwain at gymhwyso'n feddyg neu'n ddeintydd,
  - (b) nad yw ei safon yn uwch na safon cwrs gradd gyntaf,
  - (c) pan gradd gyntaf neu gymhwyster cyfatebol yw'r gofyniad mynediad arferol, a
  - (d) nad yw'n para'n hwy na 4 blynedd;
- ystyr "cwrs penben" ("*end on course*") yw—

- (e) cwrs gradd gyntaf llawnamser (ac eithrio cwrs gradd gyntaf ar gyfer hyfforddiant cychwynnol athrawon) sydd, gan ddiystyru unrhyw wyliau yn y cyfamser, yn gwrs y mae myfyriwr yn ymgymryd ag ef yn union ar ôl peidio ag ymgymryd â chwrs addysg llawnamser perthnasol,
- (f) cwrs gradd anrhydedd llawnamser sydd, gan ddiystyru unrhyw wyliau yn y cyfamser, yn gwrs y mae myfyriwr yn ymgymryd ag ef yn union ar ôl peidio ag ymgymryd â chwrs gradd llawnamser perthnasol,
- (g) cwrs gradd gyntaf rhan-amser (ac eithrio cwrs gradd gyntaf ar gyfer hyfforddiant cychwynnol athrawon) sydd, gan ddiystyru unrhyw wyliau yn y cyfamser, yn gwrs y mae myfyriwr yn ymgymryd ag ef yn union ar ôl peidio ag ymgymryd â chwrs addysg rhan-amser perthnasol, neu
- (h) cwrs gradd anrhydedd rhan-amser sydd, gan ddiystyru unrhyw wyliau yn y cyfamser, yn gwrs y mae myfyriwr yn ymgymryd ag ef yn union ar ôl peidio ag ymgymryd â chwrs gradd rhan-amser perthnasol;

ac yn y diffiniad hwn—

ystyr "cwrs addysg perthnasol" ("*relevant education course*") yw—

- (a) cwrs ar gyfer y diploma addysg uwch,
- (b) cwrs ar gyfer Diploma Cenedlaethol Uwch neu Dystysgrif Genedlaethol Uwch y canlynol—
  - (i) y Cyngor Addysg Busnes a Technoleg, neu
  - (ii) Awdurdod Cymwysterau'r Alban, neu
- (c) cwrs ar gyfer y Dystysgrif Addysg Uwch,

y cafodd y myfyriwr gymorth ar ei gyfer neu yr oedd gan y myfyriwr hawlogaeth i gael cymorth ar ei gyfer o dan y Rheoliadau hyn;

ystyr "cwrs gradd perthnasol" ("*relevant degree course*") yw—

- (a) cwrs gradd sylfaen, neu

(b) cwrs gradd arferol,

y cafodd y myfyriwr gymorth ar ei gyfer neu yr oedd gan y myfyriwr hawlogaeth i gael gymorth ar ei gyfer o dan y Rheoliadau hyn;

ystyr “cwrs presennol” (“*present course*”) yw’r cwrs dynodedig y mae person yn gwneud cais am gymorth mewn cysylltiad ag ef o dan reoliad 32;

ystyr “cwrs rhyngosod” (“*sandwich course*”) yw cwrs—

- (i) sydd â chyfnodau o astudio llawnamser mewn sefydliad am yn ail â chyfnodau o brofiad gwaith; a
- (j) pan fo’r myfyriwr, gan gymryd y cwrs yn ei gyfanrwydd, yn bresennol ar y cyfnodau o astudio llawnamser yn y sefydliad am ddim llai na 18 wythnos ym mhob blwyddyn ar gyfartaledd (a phan fo diwrnodau astudio llawnamser am yn ail â diwrnodau profiad gwaith mewn unrhyw wythnos, caniateir cyfrifo swm gyfanredol y diwrnodau astudio hynny gyda’i gilydd a chydag unrhyw wythnosau llawn o astudio llawnamser wrth benderfynu ar nifer yr wythnosau o astudio llawnamser mewn blwyddyn);

at ddibenion paragraff (b), mae’r cwrs i’w drin fel pe bai’n dechrau â’r cyfnod cyntaf o astudio llawnamser ac yn dod i ben â’r cyfnod olaf o’r fath;

ond nid yw cwrs ar gyfer hyfforddiant cychwynnol athrawon yn gwrs rhyngosod;

yn yr un modd, nid yw blwyddyn academaidd o gwrs dynodedig sy’n flwyddyn Erasmus i’w thrin fel cwrs rhyngosod;

ystyr “cyfnod o brofiad gwaith” (“*period of work experience*”) yw—

- (a) cyfnod o brofiad diwydiannol, proffesiynol neu fasnachol sy’n gysylltiedig ag astudio llawnamser mewn sefydliad ond mewn man y tu allan i’r sefydliad hwnnw;
- (b) cyfnod y mae myfyriwr wedi ei gyflogi ynddo ac yn preswyllo mewn gwlad y mae’r myfyriwr yn astudio ei hiaith ar gyfer ei gwrs presennol (ar yr amod bod y cyfnod preswyllo yn y wlad honno yn un o ofynion cwrs y myfyriwr a bod astudio un neu ragor o ieithoedd modern yn cyfrif am ddim llai nag un hanner o gyfanswm yr amser a dreulir yn astudio’r cwrs);

ystyr “Cyngor Ymchwil” (“*Research Council*”) yw unrhyw un o’r cynghorau ymchwil a ganlyn—

- (a) Cyngor Ymchwil y Celfyddydau a’r Dyniaethau;

- (b) Cyngor Ymchwil Biotechnoleg a'r Gwyddorau Biolegol;
- (c) Y Cyngor Ymchwil Economaidd a Chymdeithasol;
- (d) Cyngor Ymchwil Peirianeg a'r Gwyddorau Ffisegol;
- (e) Y Cyngor Ymchwil Feddygol;
- (f) Cyngor Ymchwil yr Amgylchedd Naturiol;
- (g) Y Cyngor Cyfleusterau Gwyddoniaeth a Thechnoleg;

ystyr "cymorth" ("*support*"), ac eithrio pan nodir fel arall, yw cymorth ariannol ar ffurf grant neu fenthyciad a wneir gan Weinidogion Cymru o dan—

- (a) y Rheoliadau hyn, neu
- (b) unrhyw reoliadau eraill a wneir o dan adran 22 o Ddeddf 1998;

ystyr "chwarter" ("*quarter*") yw cyfnod o'r flwyddyn academaidd—

- (a) sy'n dechrau ar 1 Medi ac sy'n dod i ben ar 31 Rhagfyr;
- (b) sy'n dechrau ar 1 Ionawr ac sy'n dod i ben ar 31 Mawrth;
- (c) sy'n dechrau ar 1 Ebrill ac sy'n dod i ben ar 30 Mehefin;
- (d) sy'n dechrau ar 1 Gorffennaf ac sy'n dod i ben ar 31 Awst;

ystyr "dyfarndal statudol" ("*statutory award*") yw unrhyw ddyfarndal a roddir, unrhyw grant a delir, neu unrhyw gymorth arall a ddarperir, yn rhinwedd Deddf 1998 neu Ddeddf Addysg 1962, neu unrhyw ddyfarndal, grant, neu gymorth arall cyffelyb, mewn cysylltiad ag ymgymryd â chwrs sy'n cael ei dalu o gronfeydd a ddarperir gan sefydliad a gyllidir yn gyhoeddus;

mae i "ffioedd" ("*fees*") yr ystyr a roddir yn adran 57(1) o Ddeddf Addysg Uwch (Cymru) 2015(1) ond nid yw'r diffiniad hwn yn gymwys i ffioedd colegau Oxbridge (gweler Atodlen 5).

ystyr "perthynas agos" ("*close relative*") (mewn perthynas â pherson ("P")) yw—

- (a) priod neu bartner sifil P;
- (b) person sy'n byw fel arfer gyda P fel pe bai'r person yn briod neu'n bartner sifil i P;
- (c) rhiant P, pan fo P o dan 25 oed;

ystyr "sefydliad a gyllidir yn gyhoeddus" ("*publicly funded institution*") yw sefydliad yn y

---

(1) 2015 dccc 1.

Deyrnas Unedig a gynhelir neu a gynorthwyir gan grantiau rheolaidd o gronfeydd a ddarperir gan—

- (a) Senedd y Deyrnas Unedig;
- (b) Gweinidogion Cymru;
- (c) Gweinidogion yr Alban;
- (d) Gweithrediaeth Gogledd Iwerddon;

neu o gronfeydd y gellir eu priodoli i gronfeydd o'r fath.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru benderfynu bod cwrs yn gwrs gradd cywasgedig os yw'r cwrs—

- (a) yn gwrs dynodedig llawnamser ar gyfer gradd gyntaf (ac eithrio gradd sylfaen), a
- (b) yn para am ddwy flynedd academaidd.

ATODLEN 2 Rheoliad 9(1)(a)

Categoriâu o fyfyrwyr cymwys

Categori 1 – Personau sydd wedi setlo yn y Deyrnas Unedig

1.—(1) Person—

- (a) sydd ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs—
  - (i) wedi setlo yn y Deyrnas Unedig ac eithrio am y rheswm ei fod wedi ennill yr hawl i breswyllo'n barhaol, a
  - (ii) yn preswyllo fel arfer yng Nghymru,
- (b) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs, a
- (c) na fu'n preswyllo yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd, yn ystod unrhyw ran o'r cyfnod y cyfeirir ato ym mharagraff (b), yn gyfan gwbl neu'n bennaf at ddiben cael addysg llawnamser (oni bai bod y person yn cael ei drin fel pe bai'n preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd yn unol â pharagraff 9(2)).

(2) Person—

- (a) sydd wedi setlo yn y Deyrnas Unedig yn rhinwedd ennill yr hawl i breswyllo'n barhaol,
- (b) sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs,
- (c) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd drwy gydol y

cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs, a

- (d) mewn achos pan oedd ei breswyllo fel arfer, y cyfeirir ato yn is-baragraff (c), yn gyfan gwbl neu'n bennaf at ddiben cael addysg lawnamser, a oedd yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r AEE a'r Swistir yn union cyn y cyfnod o breswyllo fel arfer y cyfeirir ato yn is-baragraff (c).

Categori 2 – Ffoduriaid ac aelodau o'u teuluoedd

2.—(1) Person—

- (a) sy'n ffoadur,
- (b) sy'n preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd ac nad yw wedi peidio â phreswyllo felly ers i'r person gael ei gydnabod yn ffoadur, ac
- (c) sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs.

(2) Person—

- (a) sy'n briod neu'n bartner sifil i ffoadur,
- (b) a oedd yn briod neu'n bartner sifil i'r ffoadur ar y dyddiad y gwnaeth y ffoadur y cais am loches,
- (c) sy'n preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd ac nad yw wedi peidio â phreswyllo felly er pan gafodd ganiatâd i aros yn y Deyrnas Unedig, a
- (d) sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs.

(3) Person—

- (a) sy'n blentyn i ffoadur neu'n blentyn i briod neu i bartner sifil ffoadur,
- (b) ar y dyddiad y gwnaeth y ffoadur y cais am loches, a oedd yn blentyn i'r ffoadur neu'n blentyn i berson a oedd yn briod neu'n bartner sifil i'r ffoadur ar y dyddiad hwnnw,
- (c) a oedd o dan 18 oed ar y dyddiad y gwnaeth y ffoadur y cais am loches,
- (d) sy'n preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd ac nad yw wedi peidio â phreswyllo felly er pan gafodd ganiatâd i aros yn y Deyrnas Unedig, ac
- (e) sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs.

Categori 3 – Personau sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros ac aelodau o’u teuluoedd

3.—(1) Person—

- (a) sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros,
- (b) sy’n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs, ac
- (c) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a’r Ynysoedd drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs.

(2) Person—

- (a) sy’n briod neu’n bartner sifil i berson sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros,
- (b) a oedd yn briod neu’n bartner sifil i’r person sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros ar y dyddiad y gwnaeth y person hwnnw—
  - (i) y cais am loches, neu
  - (ii) y cais am ganiatâd yn ôl disgrisiwn, pan na wnaed cais am loches,
- (c) sy’n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs, a
- (d) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a’r Ynysoedd drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs.

(3) Person—

- (a) sy’n blentyn i berson sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros neu sy’n blentyn i briod neu i bartner sifil person sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros,
- (b) a oedd, ar y dyddiad y gwnaeth y person sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros—
  - (i) y cais am loches, neu
  - (ii) y cais am ganiatâd yn ôl disgrisiwn, pan na wnaed cais am loches,

o dan 18 oed ac yn blentyn i’r person hwnnw neu’n blentyn i berson a oedd yn briod neu’n bartner sifil i’r person sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros ar y dyddiad hwnnw,
- (c) sy’n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs, a
- (d) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a’r Ynysoedd drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs.

(4) Yn y paragraff hwn, ystyr “person sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros” yw person (“P”)—

- (a) sydd—
  - (i) wedi gwneud cais am statws ffoadur ond sydd, o ganlyniad i'r cais hwnnw, wedi ei hysbysu'n ysgrifenedig gan berson sy'n gweithredu o dan awdurdod Ysgrifennydd Gwladol yr Adran Gartref, er yr ystyrir nad yw P yn gymwys i gael ei gydnabod yn ffoadur, y credir ei bod yn iawn caniatáu iddo ddod i mewn i'r Deyrnas Unedig neu aros ynddi ar sail diogelwch dyngarol neu ganiatâd yn ôl disgresiwn, neu
  - (ii) heb wneud cais am statws ffoadur ond sydd wedi ei hysbysu'n ysgrifenedig gan berson sy'n gweithredu o dan awdurdod Ysgrifennydd Gwladol yr Adran Gartref y credir ei bod yn iawn caniatáu i P ddod i mewn i'r Deyrnas Unedig neu aros ynddi ar sail caniatâd yn ôl disgresiwn,
- (b) y mae caniatâd wedi ei roi iddo i ddod i mewn neu i aros yn unol â hynny,
- (c) nad yw cyfnod ei ganiatâd i ddod i mewn neu i aros wedi dod i ben, neu y mae'r cyfnod hwnnw wedi ei adnewyddu ac nad yw'r cyfnod y cafodd ei adnewyddu ar ei gyfer wedi dod i ben, neu y mae apêl yn yr arfaeth (o fewn ystyr adran 104 o Ddeddf Cenedligrwydd, Mewnfudo a Lloches 2002) mewn cysylltiad â'i ganiatâd i ddod i mewn neu i aros, a
- (d) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd drwy gydol y cyfnod ers i P gael caniatâd i ddod i mewn neu i aros.

Categori 4 – Gweithwyr, personau cyflogedig, personau hunangyflogedig ac aelodau o'u teuluoedd

4.—(1) Person—

- (a) sy'n un o'r canlynol—
  - (i) gweithiwr mudol AEE neu berson hunangyflogedig AEE, sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs;
  - (ii) gweithiwr cyflogedig Swisaidd neu berson hunangyflogedig Swisaidd, sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs;

- (iii) aelod o deulu person a grybyyllir yn is-baragraff (i) neu (ii), sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs;
  - (iv) gweithiwr trawsffiniol AEE neu berson hunangyflogedig trawsffiniol AEE;
  - (v) person cyflogedig trawsffiniol Swisaidd neu berson hunangyflogedig trawsffiniol Swisaidd;
  - (vi) aelod o deulu person a grybyyllir yn is-baragraff (iv) neu (v), a
- (b) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r AEE a'r Swistir drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs.
- (2) Person—
- (a) sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs,
  - (b) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r AEE a'r Swistir drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs, ac
  - (c) sydd â hawlogaeth i gael cymorth yn rhinwedd Erthygl 10 o Reoliad (EU) Rhif 492/2011 Senedd Ewrop a'r Cyngor ar symudiad rhydd ar gyfer gweithwyr yn yr Undeb, fel y'i hestynnir gan Gytundeb yr AEE(1).

(3) Yn is-baragraff (1)—

ystyr "aelod o deulu" ("*family member*") yw—

- (a) mewn perthynas â gweithiwr trawsffiniol AEE, gweithiwr mudol AEE, person hunangyflogedig trawsffiniol AEE neu berson hunangyflogedig AEE—
  - (i) priod y person neu ei bartner sifil,
  - (ii) disgynyddion uniongyrchol y person neu ddisgynyddion uniongyrchol priod neu bartner sifil y person sydd o dan 21 oed neu sy'n 21 oed neu drosodd ac sy'n ddibynyddion y person neu'n ddibynyddion priod neu bartner sifil y person, neu
  - (iii) perthnasau uniongyrchol dibynnol yn llinach esgynnol y person neu

---

(1) OJ Rhif L141, 27.05.2011, t. 1.

yn llinach esgynnol priod neu bartner sifil y person;

(b) mewn perthynas â pherson cyflogedig Swisaidd, person cyflogedig trawsffiniol Swisaidd, person hunangyflogedig trawsffiniol Swisaidd neu berson hunangyflogedig Swisaidd—

(i) priod y person neu ei bartner sifil, neu

(ii) plentyn y person neu blentyn priod neu bartner sifil y person;

ystyr “gweithiwr mudol AEE” (“*EEA migrant worker*”) yw gwladolyn AEE sy’n weithiwr, ac eithrio gweithiwr trawsffiniol AEE, yn y Deyrnas Unedig;

ystyr “gweithiwr trawsffiniol AEE” (“*EEA frontier worker*”) yw gwladolyn AEE sydd—

(a) yn weithiwr yng Nghymru, a

(b) yn preswyllo yn y Swistir neu yn nhiriogaeth Gwladwriaeth AEE ac eithrio’r Deyrnas Unedig ac sy’n dychwelyd i’w breswylfa yn y Swistir neu’r Wladwriaeth AEE honno, yn ôl y digwydd, o leiaf unwaith yr wythnos;

ystyr “person cyflogedig Swisaidd” (“*Swiss employed person*”) yw gwladolyn Swisaidd sy’n berson cyflogedig, ac eithrio person cyflogedig trawsffiniol Swisaidd, yn y Deyrnas Unedig;

ystyr “person cyflogedig trawsffiniol Swisaidd” (“*Swiss frontier employed person*”) yw gwladolyn Swisaidd sydd—

(a) yn berson cyflogedig yng Nghymru, a

(b) yn preswyllo yn y Swistir neu yn nhiriogaeth Gwladwriaeth AEE ac eithrio’r Deyrnas Unedig ac sy’n dychwelyd i’w breswylfa yn y Swistir neu’r Wladwriaeth AEE honno, yn ôl y digwydd, o leiaf unwaith yr wythnos;

ystyr “person hunangyflogedig AEE” (“*EEA self-employed person*”) yw gwladolyn AEE sy’n berson hunangyflogedig, ac eithrio person hunangyflogedig trawsffiniol AEE, yn y Deyrnas Unedig;

ystyr “person hunangyflogedig Swisaidd” (“*Swiss self-employed person*”) yw gwladolyn Swisaidd sy’n berson hunangyflogedig, ac eithrio person hunangyflogedig trawsffiniol Swisaidd, yn y Deyrnas Unedig;

ystyr “person hunangyflogedig trawsffiniol AEE” (“*EEA frontier self-employed person*”) yw gwladolyn AEE sydd—

- (a) yn berson hunangyflogedig yng Nghymru, a
- (b) yn preswyllo yn y Swistir neu yn nhiriogaeth Gwladwriaeth AEE ac eithrio'r Deyrnas Unedig ac sy'n dychwelyd i'w breswylfa yn y Swistir neu'r Wladwriaeth AEE honno, yn ôl y digwydd, o leiaf unwaith yr wythnos;

ystyr “person hunangyflogedig trawsffiniol Swisaidd” (“*Swiss frontier self-employed person*”) yw gwladolyn Swisaidd sydd—

- (a) yn berson hunangyflogedig yng Nghymru, a
- (b) yn preswyllo yn y Swistir neu yn nhiriogaeth Gwladwriaeth AEE, ac eithrio'r Deyrnas Unedig, ac sy'n dychwelyd i'w breswylfa yn y Swistir neu'r Wladwriaeth AEE honno, yn ôl y digwydd, o leiaf unwaith yr wythnos.

(4) At ddibenion is-baragraff (3)—

ystyr “gweithiwr” yw “worker” o fewn ystyr Erthygl 7 o Gyfarwyddeb 2004/38 neu Gytundeb yr AEE, yn ôl y digwydd;

ystyr “gwladolyn AEE” (“*EEA national*”) yw gwladolyn o Wladwriaeth AEE ac eithrio'r Deyrnas Unedig;

ystyr “person cyflogedig” (“*employed person*”) yw person cyflogedig o fewn ystyr Atodiad 1 i Gytundeb y Swistir;

ystyr “person hunangyflogedig” (“*self-employed person*”) yw—

- (a) mewn perthynas â gwladolyn AEE, person sy'n hunangyflogedig o fewn ystyr Erthygl 7 o Gyfarwyddeb 2004/38 neu Gytundeb yr AEE, yn ôl y digwydd, neu
- (b) mewn perthynas â gwladolyn Swisaidd, person sy'n berson hunangyflogedig o fewn ystyr Atodiad 1 i Gytundeb y Swistir.

Categori 5 – Personau sydd wedi setlo yn y Deyrnas Unedig ac sydd wedi arfer hawl i breswyllo yn rhywle arall

5.—(1) Person—

- (a) sydd wedi setlo yn y Deyrnas Unedig,
- (b) a oedd yn preswyllo fel arfer yng Nghymru ac wedi setlo yn y Deyrnas Unedig yn union cyn ymadael â'r Deyrnas Unedig ac sydd wedi arfer hawl i breswyllo,
- (c) sy'n preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig ar y diwrnod y mae'r cwrs yn dechrau,

- (d) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r AEE a'r Swistir drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs, ac
- (e) mewn achos pan oedd ei breswyllo fel arfer, y cyfeirir ato ym mharagraff (d), yn gyfan gwbl neu'n bennaf at ddibenion cael addysg lawnamser, a oedd yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r AEE a'r Swistir yn union cyn y cyfnod o breswyllo fel arfer y cyfeirir ato ym mharagraff (d).

(2) At ddibenion y paragraff hwn, mae person wedi arfer hawl i breswyllo os yw is-baragraff (3) neu (4) yn gymwys i'r person.

(3) Mae'r is-baragraff hwn yn gymwys i berson sydd—

- (a) yn wladolyn o'r Deyrnas Unedig,
- (b) yn aelod o deulu gwladolyn o'r Deyrnas Unedig at ddibenion Erthygl 7 o Gyfarwyddeb 2004/38 (neu ddibenion cyfatebol o dan Gytundeb yr AEE neu Gytundeb y Swistir), neu

(c) yn berson sydd â hawl i breswyllo'n barhaol, sydd wedi arfer hawl o dan Erthygl 7 o Gyfarwyddeb 2004/38 neu unrhyw hawl gyfatebol o dan Gytundeb yr AEE neu Gytundeb y Swistir mewn gwladwriaeth ac eithrio'r Deyrnas Unedig.

(4) Mae'r paragraff hwn yn gymwys i berson ("P")—

- (a) sydd wedi setlo yn y Deyrnas Unedig a chanddo hawl i breswyllo'n barhaol, a
- (b) sy'n mynd i'r wladwriaeth o fewn y diriogaeth sy'n ffurfio'r AEE a'r Swistir y mae P yn wladolyn ohoni neu y mae'r person y mae P yn aelod o deulu mewn perthynas ag ef yn wladolyn ohoni.

(5) At ddibenion is-baragraff (4), mae P yn aelod o deulu person arall ("Q") os yw P—

- (a) yn briod neu'n bartner sifil i Q,
- (b) yn ddisgynnydd uniongyrchol Q neu'n ddisgynnydd uniongyrchol priod neu bartner sifil Q a bod P—
  - (i) o dan 21 oed, neu
  - (ii) yn 21 oed neu drosodd ac yn ddibynnydd Q neu'n ddibynnydd priod neu bartner sifil Q, neu
- (c) pan fo Q yn wladolyn UE sy'n dod o fewn Erthygl 7(1)(b) o Gyfarwyddeb 2004/38, yn berthynas uniongyrchol dibynnol yn llinach esgynnol Q neu yn llinach esgynnol priod neu bartner sifil Q.

Categori 6 – Gwladolion UE

6.—(1) Person—

- (a) sydd naill ai—
  - (i) yn wladolyn UE ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs, ac eithrio person sy'n wladolyn o'r Deyrnas Unedig nad yw wedi arfer hawl i breswyllo, neu
  - (ii) yn aelod o deulu person o'r fath,
- (b) sy'n ymgymryd â chwrs dynodedig yng Nghymru,
- (c) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r AEE a'r Swistir drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs, a
- (d) na fu'n preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r AEE a'r Swistir yn ystod unrhyw ran o'r cyfnod y cyfeirir ato ym mharagraff (c) yn gyfan gwbl neu'n bennaf at ddiben cael addysg lawnamser (oni bai bod y person yn cael ei drin fel pe bai'n preswyllo fel arfer yn y diriogaeth honno yn unol â pharagraff 9(2)).

(2) Person—

- (a) sy'n wladolyn UE ac eithrio gwladolyn o'r Deyrnas Unedig ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs,
- (b) sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs,
- (c) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd drwy gydol y cyfnod o dair blynedd yn union cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs, a
- (d) mewn achos pan oedd ei breswyllo fel arfer, y cyfeirir ato ym mharagraff (c), yn gyfan gwbl neu'n bennaf at ddiben cael addysg lawnamser, a oedd yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r AEE a'r Swistir yn union cyn y cyfnod o breswyllo fel arfer y cyfeirir ato ym mharagraff (c).

(3) Pan fo gwladwriaeth yn ymaelodi â'r Undeb Ewropeaidd ar ôl diwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs a bod person yn wladolyn o'r wladwriaeth honno, trinnir y gofyniad yn is-baragraff (1)(a) neu (2)(a) fel gofyniad sydd wedi ei fodloni.

(4) At ddibenion is-baragraff (1)(a), nid yw gwladolyn o'r Deyrnas Unedig wedi arfer hawl i breswyllo os nad yw'r person hwnnw wedi arfer hawl o dan Erthygl 7 o Gyfarwyddeb 2004/38 neu unrhyw hawl gyfatebol o dan Gytundeb yr AEE neu Gytundeb

y Swistir mewn gwladwriaeth ac eithrio'r Deyrnas Unedig.

(5) At ddibenion is-baragraff (1)(a), mae person (“P”) yn aelod o deulu person arall (“Q”) os yw—

- (a) P yn briod neu'n bartner sifil i Q,
- (b) P yn ddisgynnydd uniongyrchol Q neu'n ddisgynnydd uniongyrchol priod neu bartner sifil Q a bod P—
  - (i) o dan 21 oed, neu
  - (ii) yn 21 oed neu drosodd ac yn ddibynnydd Q neu'n ddibynnydd priod neu bartner sifil Q, neu
- (c) mewn achos pan fo Q yn wladolyn UE sy'n dod o fewn Erthygl 7(1)(b) o Gyfarwyddeb 2004/38, P yn berthynas uniongyrchol dibynnol yn llinach esgynnol Q neu yn llinell esgynnol priod neu bartner sifil Q.

Categori 7 – Plant gwladolion Swisaidd

7.—(1) Person—

- (a) sy'n blentyn i wladolyn Swisaidd y mae ganddo hawlogaeth i gael cymorth yn y Deyrnas Unedig yn rhinwedd Erthygl 3(6) o Atodiad 1 i Gytundeb y Swistir,
- (b) sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs,
- (c) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r AEE a'r Swistir drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs, a
- (d) mewn achos pan oedd ei breswyllo fel arfer, y cyfeirir ato yn is-baragraff (c), yn gyfan gwbl neu'n bennaf at ddiben cael addysg lawnamser, a oedd yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r AEE a'r Swistir yn union cyn y cyfnod o breswyllo fel arfer y cyfeirir ato yn is-baragraff (c).

Categori 8 – Plant gweithwyr Twrcaidd

8.—(1) Person—

- (a) sy'n blentyn i weithiwr Twrcaidd,
- (b) sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs, ac
- (c) sydd wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y diriogaeth sy'n ffurfio'r AEE, y Swistir a Thwrci drwy gydol y cyfnod o dair blynedd cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs.

(2) Yn y paragraff hwn, ystyr “gweithiwr Twrcaidd” yw gwladolyn Twrcaidd—

- (a) sy’n preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a’r Ynysoedd, a
- (b) sy’n cael, neu sydd wedi cael, ei gyflogi’n gyfreithlon yn y Deyrnas Unedig.

Preswyllo fel arfer – darpariaeth ychwanegol

9.—(1) At ddibenion yr Atodlen hon, mae person sy’n preswyllo fel arfer yng Nghymru, Lloegr, yr Alban, Gogledd Iwerddon neu’r Ynysoedd, o ganlyniad i fod wedi symud o un arall o’r ardaloedd hynny at ddiben ymgymryd—

- (a) â’r cwrs presennol, neu
- (b) gan ddiystyru unrhyw wyliau yn y cyfamser, â chwrs yr ymgymrodd y person ag ef yn union cyn ymgymryd â’r cwrs presennol,

i’w ystyried yn berson sy’n preswyllo fel arfer yn y lle y mae’r person wedi symud ohono.

(2) At ddibenion yr Atodlen hon, mae person (“P”) i’w drin fel rhywun sy’n preswyllo fel arfer yng Nghymru, y Deyrnas Unedig a’r Ynysoedd neu yn y diriogaeth sy’n ffurfio’r AEE, y Swistir a Thwrci pe bai P wedi bod yn preswyllo felly oni bai am y ffaith bod—

- (a) P,
- (b) priod neu bartner sifil P,
- (c) rhiant P, neu
- (d) yn achos perthynas uniongyrchol dibynnol yn y llinach esgynnol, plentyn P neu briod neu bartner sifil plentyn P,

yn gyflogedig dros dro neu wedi bod yn gyflogedig dros dro y tu allan i Gymru, y Deyrnas Unedig a’r Ynysoedd neu’r diriogaeth sy’n ffurfio’r AEE, y Swistir a Thwrci.

(3) At ddibenion is-baragraff (2), mae cyflogaeth dros dro y tu allan i Gymru, y Deyrnas Unedig a’r Ynysoedd neu’r diriogaeth sy’n ffurfio’r AEE, y Swistir a Thwrci yn cynnwys—

- (a) yn achos aelodau o’r lluoedd arfog, unrhyw gyfnod pan fyddant yn gwasanaethu y tu allan i’r Deyrnas Unedig fel aelodau o luoedd o’r fath;
- (b) yn achos aelodau o luoedd arfog rheolaidd Gwladwriaeth AEE neu’r Swistir, unrhyw gyfnod pan fyddant yn gwasanaethu y tu allan i’r diriogaeth sy’n ffurfio’r AEE a’r Swistir fel aelodau o luoedd o’r fath;
- (c) yn achos aelodau o luoedd arfog rheolaidd Twrci, unrhyw gyfnod pan fyddant yn gwasanaethu y tu allan i’r diriogaeth sy’n

ffurfio'r AEE, y Swistir a Thwrci fel aelodau o luoedd o'r fath.

(4) At ddibenion yr Atodlen hon, mae myfyriwr cymwys sy'n garcharor i'w ystyried fel pe bai'n preswyllo fel arfer yn y rhan o'r Deyrnas Unedig lle yr oedd y carcharor yn preswyllo cyn cael ei ddedfrydu.

(5) At ddibenion yr Atodlen hon, mae ardal—

- (a) nad oedd gynt yn rhan o'r UE neu'r AEE, ond
- (b) sydd ar unrhyw adeg cyn neu ar ôl i'r Rheoliadau hyn ddod i rym yn dod yn rhan o'r naill neu'r llall, neu o'r ddwy, o'r tiriogaethau hyn,

i'w hystyried fel pe bai bob amser wedi bod yn rhan o'r AEE.

Darpariaeth bellach ar breswyllo fel arfer: personau sy'n ymadael â gofal

10.—(1) Caiff person sy'n ymadael â gofal ei drin fel pe bai'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs presennol hyd yn oed os yw'r person sy'n ymadael â gofal, ar y diwrnod hwnnw—

- (a) yn derbyn gofal y tu allan i Gymru (mewn achos pan fo rheoliad 49(c)(i) yn gymwys i'r myfyriwr), neu
- (b) yn preswyllo y tu allan i Gymru o dan orchymyn gwarcheidiaeth arbennig (mewn achos pan fo rheoliad 49(c)(ii) yn gymwys i'r myfyriwr),

o dan drefniadau a wneir gan awdurdod lleol Cymreig.

(2) Ym mharagraff (1)—

ystyr “awdurdod lleol Cymreig” (“*Welsh local authority*”) yw awdurdod lleol o fewn yr ystyr a roddir gan adran 197(1) o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014;

mae i “derbyn gofal” (“*looked after*”) yr ystyr a roddir yn adran 74 o'r Ddeddf honno;

mae i “person sy'n ymadael â gofal” (“*care leaver*”) yr ystyr a roddir yn rheoliad 49 o'r Ddeddf honno.

Dehongli

11. Yn yr Atodlen hon—

ystyr “AEE” (“*EEA*”) yw'r Ardal Economaidd Ewropeaidd, sef y diriogaeth a ffurfir gan Wladwriaethau'r AEE;

ystyr “Cyfarwyddeb 2004/38” (“*Directive 2004/38*”) yw Cyfarwyddeb 2004/38/EC Senedd Ewrop a'r Cyngor ddyddiedig 29 Ebrill 2004 ar hawliau dinasyddion yr Undeb ac aelodau o'u teuluoedd i symud a

phreswyllo'n rhydd yn nhiriogaeth yr Aelod-wladwriaethau(1);

ystyr “Cytundeb y Swistir” (“*Swiss Agreement*”) yw'r Cytundeb rhwng yr UE a'i Aelod-wladwriaethau, o'r naill ran, a Chyddfederasiwn y Swistir, o'r rhan arall, ar Symudiad Rhydd Personau a lofnodwyd yn Lwcsembwrg ar 21 Mehefin 1999(2) ac a ddaeth i rym ar 1 Mehefin 2002;

ystyr “ffoadur” (“*refugee*”) yw person a gydnabyddir gan lywodraeth Ei Mawrhydi yn ffoadur o fewn ystyr Confensiwn y Cenhedloedd Unedig sy'n ymwneud â Statws Ffoaduriaid a wnaed yn Ngenefa ar 28 Gorffennaf 1951(3) fel y'i hestynnwyd gan ei Brotocol 1967(4);

ystyr “hawl i breswyllo'n barhaol” (“*right of permanent residence*”) yw hawl sy'n codi o dan Gyfarwyddeb 2004/38 i breswyllo yn y Deyrnas Unedig yn barhaol heb gyfyngiad;

mae “rhiant” (“*parent*”) yn cynnwys gwarcheidwad, unrhyw berson arall a chanddo gyfrifoldeb rhiant dros blentyn ac unrhyw berson a chanddo ofal am blentyn ac mae “plentyn” (“*child*”) i'w ddehongli yn unol â hynny;

mae i “wedi setlo” yr ystyr a roddir i “settled” gan adran 33(2A) o Ddeddf Mewnfudo 1971(5);

ystyr “Ynysoedd” (“*Islands*”) yw Ynysoedd y Sianel ac Ynys Manaw.

ATODLEN 3 Rheoliadau 48,
65(3),
66(2)(a) a 70(3)

Cyfrifo incwm

RHAN 1

Cyflwyniad

Trosolwg o'r Atodlen

1.—(1) Mae'r Atodlen hon wedi ei threfnu fel a ganlyn.

---

(1) OJ Rhif L158, 30.04.2004, tt.77-123.

(2) Gorch. 4904 ac OJ Rhif L1 14, 30.04.02, t. 6.

(3) Gorchmn. 9171.

(4) Gorchmn. 3906, daeth y Protocol i rym ar 4 Hydref 1967.

(5) 1971 p. 77; mewnosodwyd adran 33(2A) gan baragraff 7 o Atodlen 4 i Ddeddf Cenedligrwydd Prydeinig 1981 (p. 61).

(2) Mae Rhan 2 yn gwneud darpariaeth ynghylch cyfrifo incwm aelwyd myfyriwr cymwys at ddibenion penderfynu ar swm—

- (a) grant cynhaliaeth (gweler rheoliadau 46 a 47),
- (b) grant at deithio (gweler rheoliadau 65 a 66), neu
- (c) grantiau ar gyfer dibynyddion (gweler Rhan 11),

sy'n daladwy i'r myfyriwr.

(3) Mae Rhan 3 yn nodi ystyr "incwm trethadwy", sy'n ofynnol er mwyn cyfrifo incwm gweddilliol person.

(4) Mae Rhan 4 yn gwneud darpariaeth ynghylch cyfrifo incwm gweddilliol pan fo—

- (a) Pennod 1 yn nodi sut i gyfrifo incwm gweddilliol myfyriwr cymwys at ddibenion cyfrifo incwm aelwyd y myfyriwr, a
- (b) Pennod 2 yn nodi sut i gyfrifo incwm gweddilliol y personau eraill a ganlyn—
  - (i) rhiant myfyriwr cymwys, partner myfyriwr cymwys neu bartner rhiant myfyriwr cymwys at ddibenion cyfrifo incwm aelwyd y myfyriwr;
  - (ii) oedolyn dibynnol myfyriwr cymwys at ddibenion cyfrifo swm y grant ar gyfer dibynyddion sy'n daladwy i'r myfyriwr (gweler rheoliad 77).

(5) Mae Rhan 5 yn gwneud darpariaeth ynghylch cyfrifo incwm net—

- (a) oedolyn dibynnol myfyriwr cymwys, at ddibenion penderfynu a yw myfyriwr cymwys yn cymhwyso i gael grant oedolion dibynnol (gweler rheoliad 71);
- (b) plant dibynnol myfyriwr cymwys, at ddibenion cyfrifo swm y grant ar gyfer dibynyddion sy'n daladwy i'r myfyriwr (gweler rheoliad 77).

(6) Mae Rhan 6 yn diffinio termau penodol a ddefnyddir yn yr Atodlen hon.

RHAN 2

Incwm yr aelwyd

Incwm aelwyd myfyriwr cymwys

2. Mae'r Rhan hon yn gwneud darpariaeth ynghylch cyfrifo incwm aelwyd myfyriwr cymwys.

Cyfrifo incwm yr aelwyd

3.—(1) Mae incwm aelwyd myfyriwr cymwys yn cael ei gyfrifo drwy gymhwyso'r camau a ganlyn—

Cam 1

Os nad yw'r myfyriwr yn fyfyriwr cymwys annibynnol (gweler paragraff 4), cyfrifo cyfanred incwm gweddilliol y personau a restrir yn Rhestr A.

Os yw'r myfyriwr yn fyfyriwr cymwys annibynnol, cyfrifo cyfanred incwm gweddilliol y personau a restrir yn Rhestr B.

Rhestr A

Y personau yw—

- (a) y myfyriwr cymwys, plws
- (b) naill ai—
  - (i) pob un o rieni'r myfyriwr cymwys (yn ddarostyngedig i baragraff 5), neu
  - (ii) pan fo rhieni'r myfyriwr wedi gwahanu, y rhiant a ddewisir o dan baragraff 6(3) a phartner y rhiant hwnnw (os oes un gan y rhiant hwnnw), (yn ddarostyngedig i baragraff 7).

Rhestr B

Y personau yw—

- (a) y myfyriwr cymwys annibynnol, plws
- (b) partner y myfyriwr (os oes un gan y myfyriwr), (yn ddarostyngedig i baragraffau 7 ac 8).

Cam 2

Cyfrifo swm cymwys didyniad plentyn dibynnol (gweler is-baragraffau (2) i (4)) a didynnu hynny o'r cyfanswm cyfanredol a gyfrifir o dan Gam 1.

Y canlyniad yw incwm aelwyd y myfyriwr cymwys.

(2) Mae didyniad plentyn dibynnol yn ddidyniad a wneir mewn cysylltiad â phob plentyn sy'n ariannol ddibynnol yn gyfan gwbl neu'n bennaf ar—

- (a) y myfyriwr cymwys,
- (b) partner y myfyriwr cymwys,
- (c) rhiant y myfyriwr cymwys, neu
- (d) partner rhiant y myfyriwr cymwys,

pan fo incwm y person hwnnw yn cael ei ystyried at ddibenion cyfrifo incwm yr aelwyd.

(3) Ond nid oes didyniad i'w wneud mewn cysylltiad â phlentyn—

- (a) rhiant y myfyriwr cymwys, neu
- (b) partner rhiant y myfyriwr cymwys,

os y myfyriwr cymwys yw'r plentyn.

(4) Yn Nhabl 15, mae Colofn 2 yn nodi swm y didyniad plentyn dibynnol mewn cysylltiad â'r flwyddyn academaidd a nodir yn y cofnod cyfatebol yng Ngholofn 1.

Tabl 15

<i>Colofn 1</i> <i>Blwyddyn academaidd</i>	<i>Colofn 2</i> <i>Swm y didyniad plentyn dibynnol</i>
Sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Medi 2018	£1,130

Myfyrrwyr cymwys annibynnol

4.—(1) Mae myfyriwr cymwys yn fyfyriwr cymwys annibynnol os yw un o'r achosion a ganlyn yn gymwys—

Achos 1

Mae'r myfyriwr yn 25 oed neu drosodd ar ddiwrnod cyntaf y flwyddyn academaidd gyfredol.

Achos 2

Mae'r myfyriwr yn briod neu mewn partneriaeth sifil cyn dechrau diwrnod cyntaf y flwyddyn academaidd gyfredol, pa un a yw'r briodas neu'r bartneriaeth sifil yn parhau i fod ar ôl y dyddiad hwnnw ai peidio.

Achos 3

Nid oes gan y myfyriwr riant sy'n fyw.

Achos 4

Mae Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni—

- (a) na ellir dod o hyd i'r naill na'r llall o rieni'r myfyriwr, neu
- (b) nad yw'n rhesymol ymarferol cysylltu â'r naill na'r llall o rieni'r myfyriwr.

Achos 5

Naill ai—

- (a) nid yw'r myfyriwr wedi cyfathrebu â'r naill na'r llall o'i rieni am gyfnod o flwyddyn neu fwy sy'n dod i ben ar y diwrnod cyn diwrnod cyntaf y flwyddyn academaidd gyfredol, neu
- (b) ym marn Gweinidogion Cymru, mae'r myfyriwr wedi ymddieithrio oddi wrth ei rieni ar seiliau eraill mewn ffordd lle nad oes modd cymodi.

Achos 6

Mae rhieni'r myfyriwr yn preswyllo y tu allan i'r Undeb Ewropeaidd ac mae Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni—

- (c) y byddai asesu incwm yr aelwyd drwy gyfeirio at incwm y rhieni yn gosod y rhieni hynny mewn perygl, neu
- (d) na fyddai'n rhesymol ymarferol i'r rhieni anfon arian i'r Deyrnas Unedig at ddibenion rhoi cymorth i'r myfyriwr.

Achos 7

Pan fo paragraff 6 (rhieni sy'n gwahanu) yn gymwys, mae'r rhiant a ddewisir gan Weinidogion Cymru o dan is-baragraff (3) o'r paragraff hwnnw wedi marw, ni waeth a oedd gan y rhiant hwnnw bartner ai peidio.

Achos 8

Ar ddiwrnod cyntaf y flwyddyn academiaidd gyfredol, mae gan y myfyriwr ofal dros berson sydd o dan 18 oed.

Achos 9

Mae'r myfyriwr wedi cael ei gefnogi gan enillion y myfyriwr am unrhyw gyfnod o dair blynedd (neu gyfnodau sydd, gyda'i gilydd, yn dod i gyfanred o dair blynedd o leiaf) sy'n dod i ben cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs presennol.

Achos 10

Pan fo myfyriwr yn fyfyrwr cymwys annibynnol yn rhinwedd Achos 9 mewn cysylltiad ag un flwyddyn academiaidd, mae'r myfyriwr yn parhau i fod yn fyfyrwr cymwys annibynnol ar gyfer unrhyw flwyddyn academiaidd ddilynol o'r cwrs dynodedig.

Achos 11

Mae'r myfyriwr yn berson sy'n ymadael â gofal o fewn yr ystyr a roddir gan reoliad 49.

(2) At ddibenion Achos 9, mae myfyriwr cymwys yn cael ei drin fel pe bai'n cael ei gefnogi gan enillion y myfyriwr os, yn ystod y cyfnod neu'r cyfnodau y cyfeirir ato neu atynt yn Achos 9, yw un o'r seiliau a ganlyn yn gymwys—

Sail 1

Roedd y myfyriwr cymwys yn cymryd rhan mewn trefniadau ar gyfer hyfforddi personau di-waith o dan gynllun a weithredir, a noddir neu a gyllidir gan gorff cyhoeddus.

Sail 2

Roedd y myfyriwr cymwys yn cael budd-dal sy'n daladwy gan gorff cyhoeddus mewn cysylltiad â pherson sydd ar gael ar gyfer cyflogaeth ond sy'n ddi-waith.

Sail 3

Roedd y myfyriwr cymwys ar gael ar gyfer cyflogaeth ac wedi cydymffurfio ag unrhyw ofyniad cofrestru corff cyhoeddus fel amod o hawlogaeth i gymryd rhan mewn trefniadau ar gyfer hyfforddiant neu i gael budd-daliadau.

Sail 4

Roedd gan y myfyriwr cymwys efrydiaeth wladol neu ddyfarndal tebyg.

Sail 5

Roedd y myfyriwr cymwys yn cael pensiwn, lwfans neu fudd-dal arall a delir oherwydd anabledd, anaf neu salwch y myfyriwr neu am reswm sy'n gysylltiedig â geni plentyn.

Rhiant myfyriwr cymwys yn marw gan adael rhiant sydd wedi goroesi

5.—(1) Pan fo—

- (a) rhiant myfyriwr cymwys yn marw cyn y flwyddyn academiaidd gyfredol, a
- (b) incwm y rhiant hwnnw wedi, neu y byddai incwm y rhiant hwnnw wedi, cael ei ystyried at ddiben penderfynu ar incwm yr aelwyd,

dim ond incwm gweddilliol y rhiant sydd wedi goroesi a gyfrifir yn gyfanred at ddibenion Cam 1 ym mharagraff 3(1).

(2) Pan fo'r rhiant yn marw yn ystod y flwyddyn academiaidd gyfredol, incwm gweddilliol rhieni'r myfyriwr cymwys, at ddibenion Cam 1 ym mharagraff 3(1), yw cyfanred—

- (a) incwm gweddilliol y ddau riant ar gyfer y flwyddyn ariannol gymwys wedi ei luosi â X/52, a
- (b) incwm gweddilliol y rhiant sydd wedi goroesi ar gyfer y flwyddyn ariannol gymwys wedi ei luosi â Y/52,

Pan—

X yw nifer yr wythnosau yn y flwyddyn academiaidd gyfredol pan oedd y ddau riant yn fyw, ac

Y yw nifer yr wythnosau sy'n weddill yn y flwyddyn academiaidd gyfredol.

Rhieni myfyriwr cymwys yn gwahanu

6.—(1) Pan fo rhieni'r myfyriwr cymwys wedi gwahanu drwy gydol y flwyddyn academiaidd gyfredol, dim ond incwm gweddilliol y rhiant a ddewisir o dan is-baragraff (3) sy'n cael ei gyfrifo'n gyfanred at ddibenion Cam 1 ym mharagraff 3(1).

(2) Pan fo rhieni'r myfyriwr wedi gwahanu yn ystod y flwyddyn academiaidd gyfredol, incwm gweddilliol rhieni'r myfyriwr cymwys, at ddibenion Cam 1 ym mharagraff 3(1), yw cyfanred—

- (a) incwm gweddilliol y ddau riant ar gyfer y flwyddyn ariannol gymwys wedi ei luosi â X/52; a

- (b) incwm gweddilliol y rhiant a ddewisir o dan is-baragraff (3) ar gyfer y flwyddyn ariannol gymwys wedi ei luosi â Y/52,

pan—

X yw nifer yr wythnosau yn y flwyddyn academaidd gyfredol pan nad oedd y rhieni wedi gwahanu, ac

Y yw nifer yr wythnosau yn y flwyddyn academaidd gyfredol pan oedd y rhieni wedi gwahanu.

(3) Pan fo is-baragraff (1) neu (2) yn gymwys, rhaid i Weinidogion Cymru ddewis y rhiant a chanddo'r incwm gweddilliol sydd fwyaf priodol ei ystyried o dan yr amgylchiadau.

Rhiant myfyriwr cymwys neu fyfyrwr cymwys annibynnol yn gwahanu o'i bartner

7. Pan fo—

- (a) rhiant myfyriwr cymwys, neu
(b) myfyriwr cymwys annibynnol

wedi gwahanu o'i bartner drwy gydol y flwyddyn academaidd gyfredol, nid yw incwm y partner yn cael ei gyfrifo'n gyfanred o dan Gam 1 ym mharagraff 3(1).

(2) Pan fo—

- (a) rhiant y myfyriwr cymwys, neu
(b) myfyriwr cymwys annibynnol

wedi gwahanu o'i bartner yn ystod y flwyddyn academaidd gyfredol, cyfrifir swm incwm gweddilliol y partner sydd i'w gyfrifo'n gyfanred o dan Gam 1 drwy gymhwyso'r fformiwla yn is-baragraff (3).

(3) Y fformiwla sydd i'w chymhwyso yw—

$X \times C/52$

Pan—

X yw incwm gweddilliol—

- (a) partner rhiant y myfyriwr cymwys, pan fo Rhestr A o Gam 1 yn gymwys, neu
(b) partner y myfyriwr cymwys annibynnol, pan fo Rhestr B o Gam 1 yn gymwys,

ar gyfer y flwyddyn academaidd gymwys;

C yw nifer wythnosau cyflawn y flwyddyn academaidd gyfredol pan nad oedd—

- (a) rhiant y myfyriwr cymwys a'i bartner, neu
(b) y myfyriwr cymwys annibynnol a phartner y myfyriwr,

wedi gwahanu.

(4) Pan fo gan fyfyrwr cymwys fwy nag un partner mewn unrhyw flwyddyn academaidd, mae'r paragraff

hwn a Cham 1 o baragraff 3(1) yn gymwys mewn perthynas â phob partner.

Myfyriwr cymwys annibynnol neu bartner yn rhiant i fyfyriwr cymwys

8. Pan fo—

- (a) myfyriwr cymwys annibynnol (A) neu bartner y myfyriwr cymwys annibynnol (PA) yn rhiant i fyfyriwr cymwys (M), a
- (b) dyfarndal statudol sy'n daladwy i M wedi ei gyfrifo drwy gyfeirio at incwm gweddilliol A neu PA, neu'r ddau,

nid yw incwm gweddilliol PA yn cael ei gyfrifo'n gyfanred o dan Restr B o Gam 1 ym mharagraff 3(1) at ddibenion cyfrifo incwm aelwyd A.

RHAN 3

Incwm trethadwy

Incwm trethadwy

9.—(1) Yn yr Atodlen hon, ystyr incwm trethadwy person yw—

- (a) cyfanred—
  - (i) cyfanswm yr incwm y codir treth incwm ar y person amdano o dan Gam 1 o adran 23 o Ddeddf Treth Incwm 2007(1), a
  - (ii) os nad ydynt eisoes yn elfen o gyfanswm yr incwm o dan is-baragraff (i), daliadau a budd-daliadau eraill a bennir yn adran 401(1) o Ddeddf Treth Incwm (Enillion a Phensiynau) 2003(2) a geir gan y person neu sy'n cael eu trin fel pe baent wedi eu cael gan y person (ond diystyrir adran 401(2) o'r Ddeddf honno at ddibenion yr is-baragraff hwn), neu
- (b) pan fo deddfwriaeth treth incwm Aelod-wladwriaeth arall yn gymwys i incwm y person, gyfanswm incwm y person o bob ffynhonnell fel y'u penderfynir at ddibenion deddfwriaeth treth incwm yr Aelod-wladwriaeth honno.

(2) At ddibenion is-baragraff (1)(b), pan fo deddfwriaeth treth incwm mwy nag un Aelod-wladwriaeth yn gymwys i'r person mewn cysylltiad â'r

---

(1) 2007 p. 3; diwygiwyd adran 23 gan Ddeddf Cyllid 2009 (p. 10), Atodlen 1, paragraff 6(o)(i), Deddf Cyllid 2013 (p. 29), Atodlen 3, paragraff 2(2) a Deddf Cyllid 2014 (p. 26), Atodlen 17, paragraff 19.

(2) 2003 p. 1; diwygiwyd adran 401 gan O.S. 2005/3229, O.S. 2011/1037 ac O.S. 2014/211.

flwyddyn sydd o dan ystyriaeth, cyfanswm incwm y person o bob ffynhonnell yw'r swm sy'n deillio o'r penderfyniad sy'n arwain at swm mwyaf cyfanswm yr incwm, gan gynnwys unrhyw incwm y mae'n ofynnol ei ystyried o dan baragraff 18.

(3) Ond nid yw incwm trethadwy person yn cynnwys incwm a delir i berson arall o dan orchymyn trefniadau pensiwn.

RHAN 4

Incwm gweddilliol

PENNOD 1

Incwm gweddilliol myfyriwr cymwys

Cyfrifo incwm gweddilliol myfyriwr cymwys

10. At ddibenion cyfrifo incwm aelwyd myfyriwr cymwys o dan Ran 2, cyfrifir incwm gweddilliol y myfyriwr fel a ganlyn—

Incwm trethadwy'r myfyriwr cymwys mewn cysylltiad â'r flwyddyn academaidd gyfredol

Plws

Incwm sy'n daladwy i'r myfyriwr cymwys o dan orchymyn trefniadau pensiwn yn ystod y flwyddyn academaidd gyfredol, ar ôl didynnu treth incwm.

Minws

Cyfanred y didyniadau a nodir ym mharagraff 11 (oni bai eu bod eisoes wedi eu didynnu at ddibenion penderfynu ar incwm trethadwy'r myfyriwr).

Didyniadau at ddiben cyfrifo incwm gweddilliol myfyriwr cymwys

11. At ddibenion cyfrifo incwm gweddilliol myfyriwr cymwys, y didyniadau yw—

Didyniad A

Tâl a roddir i'r myfyriwr cymwys yn y flwyddyn academaidd gyfredol am waith a wneir yn ystod unrhyw flwyddyn academaidd o'r cwrs, ond nid tâl mewn cysylltiad ag—

- (a) unrhyw gyfnod o absenoldeb a gymerir gan y myfyriwr, neu
- (b) cyfnod arall pan fydd y myfyriwr wedi ei ryddhau o ddyletswydd i fod yn bresennol yn y gwaith,

fel y caiff y myfyriwr ymgymryd â'r cwrs.

Didyniad B

Swm gros unrhyw bremiwm neu swm a delir gan y myfyriwr cymwys yn ystod y flwyddyn academaidd gyfredol mewn perthynas â phensiwn—

- (a) y rhoddir rhyddhad mewn cysylltiad ag ef o dan adran 188 o Ddeddf Cyllid 2004⁽¹⁾; neu
- (b) pan fo incwm y myfyriwr cymwys yn cael ei gyfrifiannu at ddibenion deddfwriaeth treth incwm Aelod-wladwriaeth arall, y byddai rhyddhad yn cael ei roi mewn cysylltiad ag ef pe bai'r deddfwriaeth honno yn gwneud darpariaeth sy'n cyfateb i'r ddarpariaeth yn y Deddfau Treth Incwm.

ond nid yw'n cynnwys unrhyw swm a delir fel premiwm o dan bolisi aswariant bywyd.

Incwm myfyriwr cymwys a geir mewn arian cyfred ac eithrio sterling

12.—(1) Pan fo'r myfyriwr cymwys yn cael incwm mewn arian cyfred ac eithrio sterling, gwerth yr incwm yw—

- (a) swm y sterling y mae'r myfyriwr cymwys yn ei gael ar gyfer yr incwm, neu
- (b) pan na fo'r myfyriwr yn troi'r incwm yn sterling, gwerth y sterling y byddai'r incwm yn ei brynu gan ddefnyddio cyfradd gyfnewid CThEM.

(2) Cyfradd gyfnewid CThEM⁽²⁾ yw'r gyfradd a gyhoeddir gan Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi ar gyfer y mis sy'n cyfateb i'r mis y ceir yr incwm ynddo.

PENNOD 2

Incwm gweddilliol personau ac eithrio myfyriwr cymwys

Personau y mae'r bennod hon yn gymwys iddynt

13. Mae'r Bennod hon yn gwneud darpariaeth ar gyfer cyfrifo incwm gweddilliol person ("P") pan fo P yn golygu'r canlynol—

- (a) pan fo incwm P yn cael ei gyfrifo'n gyfanred o dan Gam 1 ym mharagraff 3(1) at ddiben cyfrifo incwm aelwyd myfyriwr cymwys—
  - (i) rhiant y myfyriwr cymwys,
  - (ii) partner y myfyriwr cymwys, neu
  - (iii) partner rhiant y myfyriwr cymwys, yn ôl y digwydd;
- (b) oedolyn dibynnol myfyriwr cymwys at ddibenion cyfrifo swm y grant ar gyfer dibynyddion sy'n daladwy i'r myfyriwr (gweler rheoliad 77).

⁽¹⁾ 2004 p. 12; diwygiwyd adran 188 gan Ddeddf Cyllid 2007 (p. 11), adrannau 68 a 114 ac Atodlenni 18, 19 a 27, Deddf Cyllid 2013 (p. 29), adran 52 a Deddf Cyllid 2014 (p. 26), Atodlen 7.

⁽²⁾ Gweler <https://www.gov.uk/government/collections/exchange-rates-for-customs-and-vat>.

Cyfrifo incwm gweddilliol personau ac eithrio myfyriwr cymwys

14. Cyfrifir incwm gweddilliol P fel a ganlyn—

Incwm trethadwy P ar gyfer y flwyddyn ariannol gymwys.

Plws

Incwm sy'n daladwy i P o dan orchymyn trefniadau pensiwn yn ystod y flwyddyn ariannol gymwys ar ôl didynnu treth incwm.

Minws

Cyfanred y didyniadau a nodir ym mharagraff 15 (oni bai eu bod eisoes wedi eu didynnu at ddibenion penderfynu ar incwm trethadwy P).

Didyniadau at ddiben cyfrifo incwm gweddilliol personau ac eithrio myfyriwr cymwys

15.—(1) At ddibenion cyfrifo incwm gweddilliol P, y didyniadau yw—

Didyniad A

Swm gros unrhyw bremiwm neu swm a delir gan P mewn cysylltiad â phensiwn yn ystod y flwyddyn ariannol gymwys—

- (a) y rhoddir rhyddhad mewn perthynas ag ef o dan adran 188 o Ddeddf Cyllid 2004, neu
- (b) pan fo incwm P yn cael ei gyfriannu at ddibenion deddfwriaeth treth incwm Aelod-wladwriaeth arall, y byddai rhyddhad yn cael ei roi mewn perthynas ag ef pe bai'r deddfwriaeth honno yn gwneud darpariaeth sy'n cyfateb i'r ddarpariaeth yn y Deddfau Treth Incwm,

ond nid yw'n cynnwys unrhyw swm a delir fel premiwm o dan bolisi aswiriant bywyd.

Didyniad B

Pan fo paragraff 18 yn gymwys, swm sy'n cyfateb i Ddidyniad A ar yr amod nad yw'r swm hwn yn fwy na'r didyniadau a fyddai'n cael eu gwneud pe bai holl incwm P yn incwm at ddibenion Deddfau Treth Incwm mewn gwirionedd.

Didyniad C

£1,130, pan fo P—

- (a) yn fyfyriwr cymwys mewn cysylltiad â'r flwyddyn academaidd gyfredol ond hefyd yn rhiant myfyriwr cymwys, neu
- (b) wedi cael dyfarndal statudol mewn cysylltiad â'r un cyfnod.

Blynyddoedd ariannol cymwys: cyfrifo incwm gweddilliol personau ac eithrio myfyriwr cymwys

16.—(1) Mae'r paragraff hwn yn pennu'r flwyddyn ariannol gymwys at ddibenion cyfrifo incwm gweddilliol P.

(2) Oni bai bod is-baragraffau (3) neu (5) yn gymwys, y flwyddyn ariannol gymwys yw BF-1.

(3) Pan fo Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni bod incwm gweddilliol P ar gyfer BG yn debygol o fod o leiaf 15% yn llai nag incwm gweddilliol P ar gyfer BF-1, y flwyddyn ariannol gymwys yw BG.

(4) Mae is-baragraff (5) yn gymwys os y flwyddyn ariannol a oedd yn dechrau yn union cyn diwrnod cyntaf y flwyddyn academaidd flaenorol oedd y flwyddyn ariannol gymwys ar gyfer y flwyddyn academaidd flaenorol.

(5) Pan fo'r paragraff hwn yn gymwys, mae'r flwyddyn ariannol gymwys i'w phenderfynu fel a ganlyn—

- (a) os yw Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni bod incwm gweddilliol P ar gyfer BG yn debygol o fod o leiaf 15% yn llai nag incwm gweddilliol P ar gyfer BF, y flwyddyn ariannol gymwys yw BG;
- (b) fel arall, y flwyddyn ariannol gymwys yw BF.

Incwm o fusnes neu broffesiwn

17.—(1) Mae is-baragraff (2) yn gymwys pan—

- (a) y flwyddyn ariannol gymwys at ddibenion cyfrifo incwm gweddilliol P yw BF-1, a
- (b) bo Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni bod incwm P yn deillio'n gyfan gwbl neu'n bennaf o elw busnes neu broffesiwn a gynhelir gan P.

(2) Pan fo'r paragraff hwn yn gymwys, incwm gweddilliol P yw ei incwm ar gyfer y cyfnod cynharaf o ddeuddeg mis sy'n dod i ben yn BF-1 y cedwir cyfrifon mewn cysylltiad ag ef sy'n ymwneud â busnes neu broffesiwn P.

Trin incwm nas trinnir fel incwm at ddibenion treth incwm

18.—(1) Mae is-baragraff (3) yn gymwys pan fo P yn cael unrhyw incwm nad yw, am unrhyw un neu ragor o'r rhesymau a nodir yn is-baragraff (2), yn ffurfio rhan o incwm P at ddibenion y Deddfau Treth Incwm neu ddeddfwriaeth treth incwm Aelod-wladwriaeth arall.

(2) Y rhesymau yw—

Rheswm 1

- (a) nid yw P yn preswyllo nac wedi ymgartrefu yn y Deyrnas Unedig, neu
- (b) cyfrifiennir incwm P at ddibenion deddfwriaeth treth incwm Aelod-wladwriaeth arall ac nid yw P yn preswyllo nac wedi ymgartrefu yn yr Aelod-wladwriaeth honno.

Rheswm 2

- (a) nid yw incwm P yn codi yn y Deyrnas Unedig, neu
- (b) nid yw incwm P yn codi yn yr Aelod-wladwriaeth y cyfrifiennir incwm P ynddi at ddibenion deddfwriaeth treth incwm y Wladwriaeth honno.

Rheswm 3

Mae'r incwm yn codi o swydd, gwasanaeth neu gyflogaeth y mae'r incwm ohoni neu ohono yn esempt rhag treth.

(3) Mae incwm trethadwy P i'w gymryd i gynnwys yr incwm a ddisgrifir yn is-baragraff (1) fel pe bai'n rhan o incwm P at ddibenion y Deddfau Treth Incwm neu ddeddfwriaeth treth incwm Aelod-wladwriaeth arall, yn ôl y digwydd.

Incwm P mewn arian cyfred ac eithrio sterling

19.—(1) Pan fo incwm P wedi ei gyfrifiannu at ddibenion deddfwriaeth treth incwm Aelod-wladwriaeth arall, mae incwm gweddilliol P i'w gyfrifo yn unol a'r Rhan hon yn arian cyfred yr Aelod-wladwriaeth honno ac i'w gymryd fel gwerth sterling yr incwm hwnnw a benderfynir yn unol â chyfradd berthnasol CThEM.

(2) Cyfradd berthnasol CThEM yw'r gyfradd gyfnewid ar gyfartaledd a ddyroddir gan Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi ar gyfer y flwyddyn galendr sy'n dod i ben yn union cyn diwedd BF-1.

RHAN 5

Incwm net dibynyddion

Incwm net dibynyddion

20. Mae'r Rhan hon yn gwneud darpariaeth ynghylch cyfrifo incwm net y dibynyddion a ganlyn—

- (a) oedolyn dibynnol myfyriwr cymwys, at ddibenion penderfynu a yw myfyriwr cymwys yn cymhwyso i gael grant oedolion dibynnol (gweler rheoliad 71);
- (b) plant dibynnol myfyriwr cymwys, at ddibenion cyfrifo swm y grant ar gyfer dibynyddion sy'n daladwy i'r myfyriwr (gweler rheoliad 77).

Incwm net

21.—(1) Incwm net dibynnydd yw incwm y dibynnydd o bob ffynhonnell ar gyfer y flwyddyn berthnasol wedi ei ostwng yn ôl swm y dreth incwm a'r cyfraniadau nawdd cymdeithasol sy'n daladwy mewn cysylltiad â'r flwyddyn honno ond gan ddiystyru—

- (a) unrhyw bensiwn, lwfans neu fudd-dal arall a delir oherwydd anabledd neu analluedd dibynnydd;
- (b) budd-dal plant sy'n daladwy o dan Ran 9 o Ddeddf Cyfraniadau a Budd-daliadau Nawdd Cymdeithasol 1992(1);
- (c) unrhyw gymorth ariannol sy'n daladwy i'r dibynnydd gan awdurdod lleol yn unol â rheoliadau a wneir o dan adrannau 2, 3 a 4 o Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002(2);
- (d) unrhyw lwfans gwarcheidwad y mae gan y dibynnydd hawlogaeth i'w gael o dan adran 77 o Ddeddf Cyfraniadau a Budd-daliadau Nawdd Cymdeithasol 1992(3);
- (e) yn achos dibynnydd y mae plentyn sy'n derbyn gofal gan awdurdod lleol wedi ei fyrddio gydag ef, unrhyw daliad a wneir i'r dibynnydd hwnnw yn unol ag adran 23 o Ddeddf Plant 1989(4) neu adran 81 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014(5);
- (f) unrhyw daliad a wneir i'r dibynnydd o dan adran 110(6) o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 neu adran 23C(5A) o Ddeddf Plant 1989(6);
- (g) unrhyw daliadau a wneir i'r dibynnydd o dan adran 15 o Ddeddf Plant 1989 ac Atodlen 1 iddi mewn cysylltiad â pherson nad yw'n

---

(1) 1992 p. 4.

(2) 2002 p. 38. Diwygiwyd adran 2 gan O.S. 2016/413 (Cy. 131). Diwygiwyd adran 4 gan O.S. 2010/1158; Deddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2012 (p. 7), Atodlen 5, paragraffau 104 a 105; a chan S.I. 2013/160.

(3) Diwygiwyd adran 77 gan Ddeddf Budd-dal Plant 2005, adran 1(3), Atodlen 1, Rhan 1, paragraffau 1 a 4, Deddf Credydau Treth 2002, Atodlen 6, Deddf Partneriaeth Sifil 2004, adran 254(1), Atodlen 24, Rhan 3, paragraff 34.

(4) 1989 p. 41. Diwygiwyd adran 23 gan Ddeddf Llysoedd a Gwasanaethau Cyfreithiol 1990 (p. 41), Atodlen 16, paragraff 12, Deddf Safonau Gofal 2000 (p. 14), Atodlen 4, paragraff 14, Deddf Plant 2004 (p. 31), adran 49(3), Deddf Plant a Phobl Ifanc 2008 (p. 23), adrannau 8 a 39 ac Atodlen 3, paragraffau 1 a 7 a Deddf Plant a Theuluoedd 2014 (p. 6), Atodlen 2, paragraff 30.

(5) 2014 dccc 4.

(6) Mewnosodwyd is-adrannau (5A) i (5C) o adran 23C o Ddeddf Plant 1989, o ran Lloegr, gan adran 21 o Ddeddf Plant a Phobl Ifanc 2008 ac mae O.S. 2009/268 ac O.S. 2009/2273 yn cyfeirio at hyn. Mewnosodwyd is-adrannau (5A) i (5C) yn adran 23C o ran Cymru ac mae O.S. 2010/1329 (Cy. 112) (C. 81) ac O.S. 2011/824 (Cy. 123) (C. 32) yn cyfeirio at hyn.

blentyn i'r dibynnydd neu unrhyw gymorth a roddir gan awdurdod lleol yn unol â—

- (i) adran 24 o'r Ddeddf honno(1), neu
- (ii) adran 104 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 i'r graddau y mae'r adran honno yn gymwys i bersonau ifanc categori 5 a 6 o fewn ystyr y Ddeddf honno;
- (h) unrhyw greddydd treth plant y mae gan y dibynnydd hawlogaeth i'w gael o dan Ran 1 o Ddeddf Credydau Treth 2002(2);
- (i) yn achos dibynnydd sydd â hawlogaeth i gael dyfarndal o greddydd cynhwysol o dan Ran 1 o Ddeddf Diwygio Lles 2012(3)—
  - (i) unrhyw swm a gynhwysir wrth gyfrifo'r dyfarndal o dan reoliad 27(1) o Reoliadau Credyd Cynhwysol 2013(4), mewn cysylltiad â'r ffaith bod gan y dibynnydd allu cyfyngedig i weithio ac i wneud gweithgarwch cysylltiedig â gwaith,
  - (ii) unrhyw swm neu swm ychwanegol a gynhwysir wrth gyfrifo'r dyfarndal o dan reoliad 24 o'r Rheoliadau hynny (5) (elfen y plentyn).

(2) At ddibenion y paragraff hwn, trinnir taliadau a wneir i'r myfyriwr cymwys tuag at gynhaliath plentyn dibynnol fel incwm y plentyn dibynnol.

(3) Yn y paragraff hwn, ystyr "blwyddyn berthnasol" yw—

- (a) mewn cysylltiad ag oedolyn dibynnol myfyriwr cymwys, y flwyddyn academiaidd gyfredol;
- (b) mewn cysylltiad â phlentyn dibynnol myfyriwr cymwys, y flwyddyn ariannol gymwys a benderfynir o dan baragraff 22.

---

(1) Diwygiwyd adran 24 gan Ddeddf Plant (Ymadael â Gofal) 2000 (p. 35), adran 4(1), Deddf Mabwysiadu a Phlant 2002 (p. 38), adran 139 ac Atodlen 3, paragraff 60, O.S. 2007/961 (Cy. 85), paragraff 20(2)(b), O.S. 2010/1158, Atodlen 2, paragraff 2, Deddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2012 (p. 7), adran 55 ac Atodlen 5, paragraff 49 ac O.S. 2016/413 (Cy. 131), rheoliad 81.

(2) 2002 p. 21.

(3) 2012 p. 5.

(4) O.S. 2013/376. Diwygiwyd rheoliad 27 gan O.S. 2017/204, rheoliad 4.

(5) Mae rheoliad 24 o O.S. 2013/376, fel y'i diwygiwyd gan O.S. 2014/2088 a Deddf Diwygio Lles a Gwaith 2016 (p. 7), adran 14, yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch elfen y plentyn o ddyfarndal.

Blynyddoedd ariannol cymwys: cyfrifo incwm net plant dibynnol myfyriwr cymwys

22.—(1) Mae'r paragraff hwn yn pennu'r flwyddyn ariannol gymwys at ddibenion cyfrifo incwm net plentyn dibynnol myfyriwr cymwys ("PI").

(2) Oni bai bod paragraffau (3) neu (5) yn gymwys, y flwyddyn ariannol gymwys yw BF-1.

(3) Pan fo Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni bod incwm net PI ar gyfer BG yn debygol o fod o leiaf 15% yn llai nag incwm net PI ar gyfer BF-1, y flwyddyn ariannol gymwys yw BG.

(4) Mae is-paragraff (5) yn gymwys os y flwyddyn ariannol a oedd yn dechrau yn union cyn diwrnod cyntaf y flwyddyn academaidd flaenorol oedd y flwyddyn ariannol gymwys ar gyfer y flwyddyn academaidd flaenorol.

(5) Pan fo'r paragraff hwn yn gymwys, mae'r flwyddyn ariannol gymwys i'w phenderfynu fel a ganlyn—

- (a) os yw Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni bod incwm net PI ar gyfer BG yn debygol o fod o leiaf 15% yn llai nag incwm net PI ar gyfer BF, y flwyddyn ariannol gymwys yw BG;
- (b) fel arall, y flwyddyn ariannol gymwys yw BF.

RHAN 6

Dehongli

Dehongli

23.—(1) Yn yr Atodlen hon, ystyr unrhyw gyfeiriad at bartner person ("A") yw—

- (a) priod neu bartner sifil A; neu
- (b) person sy'n byw fel arfer gydag A fel pe bai'r person yn briod neu'n bartner sifil A.

(2) Yn yr Atodlen hon—

ystyr "BF" ("PY") yw'r flwyddyn ariannol yn union cyn BG;

ystyr "BF-1" ("PY-1") yw'r flwyddyn ariannol yn union cyn BF;

ystyr "BG" ("CY") yw'r flwyddyn ariannol sy'n dechrau yn union cyn diwrnod cyntaf y flwyddyn academaidd gyfredol;

ystyr "blwyddyn academaidd gyfredol" ("*current academic year*") yw blwyddyn academaidd y cwrs presennol y mae'r myfyriwr cymwys yn gwneud cais am gymorth mewn cysylltiad â hi;

ystyr "blwyddyn ariannol" ("*financial year*") yw'r cyfnod o ddeuddeng mis y cyfrifiennir incwm

person mewn cysylltiad ag ef at ddibenion y ddeddfwriaeth treth incwm sy'n gymwys iddo;

ystyr “blwyddyn ariannol gymwys” (“*applicable financial year*”) yw'r flwyddyn ariannol y penderfynir arni yn unol â pharagraff 16 neu 22;

ystyr “corff cyhoeddus” (“*public body*”) yw awdurdod neu asiantaeth i'r wladwriaeth, boed yn genedlaethol, yn rhanbarthol neu'n lleol;

ystyr “gorchymyn trefniadau pensiwn” (“*pension arrangements order*”) yw gorchymyn y mae person yn talu odano fudd-daliadau o dan drefniant pensiwn i berson arall o dan—

- (a) adran 23 o Ddeddf Achosion Priodasol 1973(1) sy'n cynnwys darpariaeth a wneir yn rhinwedd adran 25B(4) (a chan gynnwys gorchymyn o'r fath fel y gall gael effaith yn rhinwedd adran 25E(3) o'r Ddeddf honno)(2), neu
- (b) Rhan 1 o Atodlen 5 i Ddeddf Partneriaeth Sifil 2004(3) sy'n cynnwys darpariaeth a wneir yn rhinwedd Rhan 6 o'r Atodlen honno (a chan gynnwys gorchymyn o'r fath fel y gall gael effaith yn rhinwedd Rhan 7 o'r Atodlen honno).

ATODLEN 4 Rheoliad 98

Grant myfyriwr ôl-raddedig anabl

Grant myfyriwr ôl-raddedig anabl

1.—(1) Mae grant myfyriwr ôl-raddedig anabl yn grant sy'n cael ei roi ar gael gan Weinidogion Cymru i fyfyrwr ôl-raddedig cymwys sydd ag anabledd er mwyn ei gynorthwyo gyda gwariant ychwanegol mewn cysylltiad â chostau byw y mae'n ofynnol i'r myfyriwr fynd iddynt mewn cysylltiad ag ymgymryd â chwrs ôl-radd dynodedig oherwydd anabledd y myfyriwr.

(2) Yn yr Atodlen hon, ystyr “cwrs ôl-radd presennol” yw'r cwrs y mae person yn gwneud cais am grant myfyriwr ôl-raddedig anabl mewn cysylltiad ag ef o dan baragraff 17.

---

(1) 1973 p. 18, diwygiwyd adran 23 gan Ddeddf Gweinyddu Cyfiawnder 1982 (p. 53), adran 16.

(2) Mewnosodwyd adran 25B gan Ddeddf Pensiynau 1995 (p. 26), adran 166(1) ac fe'i diwygiwyd gan Ddeddf Diwygio Lles a Phensiynau 1999 (p. 30), Atodlen 4. Mewnosodwyd adran 25E gan Ddeddf Pensiynau 2004 (p. 35), adran 319(1), Atodlen 12, paragraff 3 ac fe'i diwygiwyd gan Ddeddf Pensiynau 2008 (p. 30), Atodlen 6, paragraffau 1 a 6 ac Atodlen 11, Rhan 4.

(3) 2004 p. 33; addaswyd paragraff 25 o Atodlen 5 gan O.S. 2006/1934 a diwygiwyd paragraff 30 o Atodlen 5 gan Ddeddf Pensiynau 2008 (p. 30), Atodlenni 6 ac 11.

Cyrsiau ôl-radd dynodedig

2.—(1) Yn yr Atodlen hon (ac at ddibenion adran 22 o Ddeddf 1998), mae cwrs yn gwrs ôl-radd dynodedig os yw'n bodloni pob un o'r amodau a ganlyn—

Amod 1

Fel arfer mae gradd gyntaf (neu gymhwyster cyfatebol) neu uwch yn ofynnol ar gyfer cael mynediad i'r cwrs.

Amod 2

Nid yw'r cwrs yn gwrs rhyngosod.

Amod 3

Hyd y cwrs yw o leiaf un flwyddyn academiaidd.

Amod 4

Mae'r cwrs wedi ei ddarparu gan sefydliad a gyllidir yn gyhoeddus.

Amod 5

Mae o leiaf hanner yr addysgu a'r goruchwyllo sy'n ffurfio'r cwrs wedi ei ddarparu yn y Deyrnas Unedig.

Amod 6

Nid yw'r cwrs yn gwrs ar gyfer hyfforddiant cychwynnol athrawon neu'n gwrs a ddilynir fel rhan o gynllun hyfforddi athrawon ar sail cyflogaeth (o fewn yr ystyr a roddir gan reoliad 7(2)).

(2) At ddibenion Amod 4—

- (a) mae cwrs wedi ei ddarparu gan sefydliad os yw'n darparu'r addysgu a'r goruchwyllo sy'n ffurfio'r cwrs, pa un a yw'r sefydliad wedi ymrwymo i gytundeb â'r myfyriwr i ddarparu'r cwrs ai peidio;
- (b) bernir bod prifysgol ac unrhyw goleg cyfansoddol neu sefydliad cyfansoddol sydd o natur coleg prifysgol yn sefydliad addysgol cydnabyddedig os yw naill ai'r brifysgol neu'r coleg neu sefydliad cyfansoddol yn sefydliad addysgol cydnabyddedig;
- (c) ni fernir bod sefydliad yn sefydliad addysgol cydnabyddedig dim ond oherwydd ei fod yn sefydliad cysylltiedig o fewn ystyr "connected institution" yn adran 65(3B) o Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 sy'n cael, oddi wrth gorff llywodraethu sefydliad arall, y cyfan neu ran o unrhyw grantiau, benthyciadau neu daliadau eraill a ddarperir gan Gyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru i'r sefydliad arall hwnnw yn unol ag adran 65(3A)(1) o'r Ddeddf honno.

---

(1) 1992 p. 13; mewnosodwyd is-adrannau (3A) a (3B) o adran 65 gan Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998 (p. 30), adran 27.

Dynodi cyrsiau ôl-radd eraill

3.—(1) Caiff Gweinidogion Cymru bennu bod cwrs ôl-radd i'w drin yn gwrs ôl-radd dynodedig er gwaethaf y ffaith na fyddai fel arall yn gwrs ôl-radd dynodedig, oni bai am y pennu.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru atal dros dro neu ddirymu pennu cwrs ôl-radd o dan is-baragraff (1).

Myfyrwyr ôl-raddedig cymwys

4.—(1) Mae person yn fyfyrwr ôl-raddedig cymwys mewn cysylltiad â chwrs ôl-radd dynodedig y mae'r person yn ymgymryd ag ef—

- (a) os oes gan y person anabledd; a
- (b) naill ai—
  - (i) os yw'r person yn dod o fewn un o'r categorïau o bersonau a nodir yn Atodlen 2 ac nad yw unrhyw un neu ragor o'r eithriadau a nodir ym mharagraff 5 o'r Atodlen hon yn gymwys i'r person, neu
  - (ii) os yw amgylchiadau'r person yn dod o fewn un o'r achosion a nodir ym mharagraff 6.

(2) Dim ond mewn cysylltiad ag un cwrs ôl-radd dynodedig y caiff person fod yn fyfyrwr ôl-raddedig cymwys ar unrhyw un adeg.

5.—(1) Nid yw person ("P") yn fyfyrwr ôl-raddedig cymwys os yw unrhyw un neu ragor o'r eithriadau a ganlyn yn gymwys—

Eithriad 1

Ar unrhyw un adeg, mae P hefyd yn cymhwys i gael cymorth mewn cysylltiad â chwrs dynodedig yn rhinwedd y Rheoliadau hyn neu unrhyw reoliadau eraill a wneir o dan adran 22 o Ddeddf 1998 oni bai bod y cwrs yn un y mae gradd gyntaf (neu gymhwyster cyfatebol) neu gymhwyster uwch yn ofyniad mynediad arferol ar ei gyfer.

Eithriad 2

Mewn cysylltiad â P yn ymgymryd â'r cwrs ôl-radd dynodedig, rhoddwyd i P neu talwyd iddo—

- (a) bwrsari gofal iechyd,
- (b) lwfans o dan Reoliadau Lwfansau Myfyrwyr Nyrsio a Bydwreigiaeth (Yr Alban) 2007,
- (c) lwfans, bwrsari neu ddyfarndal o ddisgrifiad tebyg a wnaed gan y Cyngor Ymchwil, neu
- (d) lwfans, bwrsari neu ddyfarndal o ddisgrifiad tebyg a wnaed—
  - (i) gan y sefydliad sy'n darparu'r cwrs,

(ii) o dan adran 67(4)(a) o Ddeddf Safonau Gofal 2000(1), neu

(iii) o dan adran 116(2)(a) o Ddeddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016(2),

sy'n cynnwys unrhyw daliad at ddiben talu am wariant ychwanegol yr aeth P iddo oherwydd ei anabledd.

Eithriad 3

Mae P wedi torri rhwymedigaeth i ad-dalu benthyciad myfyriwr.

Eithriad 4

Mae P wedi cyrraedd 18 oed ac nid yw wedi dilysu cytundeb am fenthyciad myfyriwr a wnaed gyda P pan oedd P o dan 18 oed.

Eithriad 5

Mae Gweinidogion Cymru yn meddwl bod ymddygiad P o'r fath fel nad yw P yn addas i gael grant myfyriwr ôl-raddedig anabl.

Eithriad 6

Mae P yn garcharor.

Ond caiff P fod yn fyfyriwr ôl-raddedig cymwys er ei fod yn garcharor—

- (a) os yw cais P am grant myfyriwr ôl-raddedig anabl mewn cysylltiad â'r flwyddyn academaidd y mae P yn mynd i'r carchar neu'n cael ei ryddhau o'r carchar ynddi, neu
- (b) os yw P wedi cael ei awdurdodi gan Lywodraethwr neu Gyfarwyddwr y carchar neu gan awdurdod priodol arall i astudio'r cwrs ôl-radd dynodedig a bod dyddiad rhyddhau cynharaf P o fewn 6 mlynedd i ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs.

Eithriad 7

Mae P yn fyfyriwr Categori 6 yn rhinwedd paragraff 6(1) o Atodlen 2 yn unig ac nid yw'n dod o fewn unrhyw un neu ragor o'r categorïau eraill o fyfyriwr cymwys a bennir yn yr Atodlen honno.

(2) Yn Eithriadau 3 a 4, ystyr "benthyciad myfyriwr" yw benthyciad a wneir o dan—

- (a) Deddf Addysg (Benthyciadau i Fyfyriwr) 1990;
- (b) Deddf Addysg (Yr Alban) 1980;
- (c) Gorchymyn Addysg (Benthyciadau i Fyfyriwr) (Gogledd Iwerddon) 1990;

---

(1) 2000 p. 14. Diwygiwyd adran 67(4) gan Ddeddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal (Cymru) 2016 (dccc 2), Atodlen 3, Rhan 2, paragraffau 40 a 43.

(2) 2016 dccc 2.

- (d) Gorchymyn Addysg (Cymorth i Fyfyriwyr) (Gogledd Iwerddon) 1998;
- (e) rheoliadau a wneir o dan unrhyw un neu ragor o'r Deddfau neu'r Gorchmynion hynny;
- (f) rheoliadau a wneir o dan Ddeddf 1998.

Myfyriwyr ôl-raddedig cymwys sy'n parhau ar gwrs

6.—(1) Mae person (“P”)—

- (a) sydd ag anabledd, a
- (b) y mae ei amgylchiadau yn dod o fewn un o'r achosion a ganlyn,

yn fyfyriwr ôl-raddedig cymwys (yn unol â hynny, nid oes angen i P ddod o fewn unrhyw un o'r categorïau o fyfyriwyr cymwys a nodir yn Atodlen 2 ac nid yw'r eithriadau a nodir ym mharagraff 5 yn gymwys i P).

(2) Yr achosion yw—

Achos 1

- (a) roedd P yn cymhwyso fel myfyriwr ôl-raddedig cymwys mewn cysylltiad â blwyddyn academiaidd gynharach o'r cwrs ôl-radd presennol, a
- (b) roedd P yn preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs ôl-radd presennol.

Achos 2

- (a) roedd P yn fyfyriwr ôl-raddedig cymwys mewn cysylltiad â chwrs ôl-radd dynodedig (y “chwrs cynharach”) ac eithrio'r cwrs ôl-radd presennol,
- (b) mae statws P fel myfyriwr ôl-raddedig cymwys mewn cysylltiad â'r cwrs cynharach wedi cael ei drosglwyddo i'r cwrs ôl-radd presennol (gweler paragraff 15),ac
- (c) roedd P yn preswyllo fel arfer yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs cynharach.

Cyfnod cymhwystra

7.—(1) Cedwir statws myfyriwr fel myfyriwr ôl-raddedig cymwys mewn cysylltiad â chwrs ôl-radd dynodedig tan ddiwedd cyfnod cymhwystra'r myfyriwr oni bai bod ei statws wedi ei derfynu yn unol â pharagraff 9, 10, 12 neu 13.

(2) Daw cyfnod cymhwystra myfyriwr i ben ar ddiwedd y flwyddyn academiaidd y mae'r myfyriwr yn cwblhau'r cwrs ôl-radd dynodedig ynddi.

Cyrsiau rhan-amser – dim cymhwystra am flynyddoedd o astudio dwysedd isel

8. Pan fo'r cwrs ôl-radd presennol yn gwrs rhan-amser, nid yw'r myfyriwr ôl-radd cymwys yn gymwys i gael grant myfyriwr ôl-raddedig anabl mewn cysylltiad â blwyddyn academiaidd pan fo'r dwysedd astudio ar gyfer y flwyddyn honno yn llai na 25% (gweler paragraff 5 o Atodlen 1 o ran sut i gyfrifo'r dwysedd astudio ar gyfer blwyddyn academiaidd).

Terfynu cymhwystra yn gynnar

9. Mae cyfnod cymhwystra myfyriwr ôl-raddedig cymwys ("P") yn terfynu ar ddiwedd y diwrnod—

- (a) pan fydd P yn tynnu'n ôl o'i gwrs ôl-radd dynodedig ac nad yw Gweinidogion Cymru yn trosglwyddo statws P fel myfyriwr ôl-raddedig cymwys o dan baragraff 15,
- (b) pan fydd P yn cefnu ar ei gwrs ôl-radd dynodedig neu'n cael ei ddiarddel ohono, neu
- (c) pan fydd P yn dod yn fyfyriwr cymwys mewn cysylltiad â chwrs dynodedig yn rhinwedd y Rheoliadau hyn neu unrhyw reoliadau eraill a wneir o dan adran 22 o Ddeddf 1998 oni bai bod y cwrs yn un y mae gradd gyntaf (neu gymhwyster cyfatebol) neu gymhwyster uwch yn ofyniad mynediad arferol ar ei gyfer.

Terfynu o ganlyniad i gamymddygiad neu fethu â darparu gwybodaeth gywir

10.—(1) Caiff Gweinidogion Cymru derfynu cyfnod cymhwystra myfyriwr ôl-raddedig cymwys os ydynt wedi eu bodloni bod ymddygiad y myfyriwr o'r fath fel nad yw'r myfyriwr yn addas mwyach i gael grant myfyriwr ôl-raddedig anabl.

(2) Mae is-baragraff (3) yn gymwys os yw Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni bod myfyriwr cymwys—

- (a) wedi methu â chydymffurfio â gofyniad a osodir gan yr Atodlen hon i ddarparu gwybodaeth neu ddogfennaeth, neu
- (b) wedi darparu gwybodaeth neu ddogfennaeth a oedd yn sylweddol anghywir.

(3) Pan fo'r is-baragraff hwn yn gymwys, caiff Gweinidogion Cymru—

- (a) terfynu cyfnod cymhwystra'r myfyriwr;
- (b) penderfynu nad yw'r myfyriwr yn cymhwyso i gael grant myfyriwr ôl-raddedig anabl neu swm o grant o'r fath y maent yn meddwl ei fod yn briodol.

Adfer cymhwysra ar ôl iddo gael ei derfynu

11.—(1) Pan fo cyfnod cymhwysra myfyriwr yn terfynu o dan baragraff 9 neu 10 yn ystod y flwyddyn academaidd y mae'r myfyriwr yn cwblhau'r cwrs ôl-radd presennol ynddi, caiff Gweinidogion Cymru adfer cyfnod cymhwysra'r myfyriwr am unrhyw gyfnod y maent yn meddwl ei fod yn briodol.

(2) Ond ni chaniateir i gyfnod cymhwysra sydd wedi ei adfer estyn y tu hwnt i ddiwedd y flwyddyn academaidd y mae'r myfyriwr yn cwblhau'r cwrs ôl-radd dynodedig ynddi.

Ffoaduriaid y mae eu caniatâd i aros wedi dod i ben

12.—(1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys—

- (a) pan oedd person (“P”) yn fyfyrwr ôl-raddedig cymwys categori 2 (gweler Atodlen 2) mewn cysylltiad â chais am grant myfyriwr ôl-raddedig anabl—
  - (i) ar gyfer blwyddyn gynharach o'r cwrs ôl-radd presennol, neu
  - (ii) mewn cysylltiad â chwrs y mae statws P fel myfyriwr ôl-raddedig cymwys wedi cael ei drosglwyddo ohono i'r cwrs presennol o dan baragraff 15, a
- (b) pan, ar ddiwedd y diwrnod cyn diwrnod cyntaf y flwyddyn academaidd y mae P yn gwneud cais am grant myfyriwr ôl-raddedig anabl mewn cysylltiad â hi, fo statws ffoadur—
  - (i) P, neu
  - (ii) y person yr oedd ei statws fel ffoadur yn golygu bod P yn fyfyrwr ôl-raddedig cymwys categori 2,

wedi dod i ben ac nad yw caniatâd pellach i aros wedi cael ei roi ac nad oes apêl yn yr arfaeth (o fewn ystyr adran 104 o Ddeddf Cenedligrwydd, Mewnfudo a Lloches 2002).

(2) Pan fo'r paragraff hwn yn gymwys, mae statws P fel myfyriwr ôl-raddedig cymwys yn terfynu yn union cyn diwrnod cyntaf y flwyddyn academaidd y mae P yn gwneud cais am grant myfyriwr ôl-raddedig anabl mewn cysylltiad â hi.

(3) Yn y paragraff hwn, mae i “ffoadur” yr ystyr a roddir gan baragraff 11 o Atodlen 2.

Personau eraill y mae eu caniatâd i ddod i mewn neu i aros wedi dod i ben

13.—(1) Mae'r paragraff hwn yn gymwys—

- (a) pan oedd person (“P”) yn fyfyrwr ôl-raddedig cymwys categori 3 (gweler Atodlen 2) mewn

cysylltiad â chais am grant myfyriwr ôl-raddedig anabl—

- (i) ar gyfer blwyddyn gynharach o'r cwrs ôl-radd presennol, neu
  - (ii) mewn cysylltiad â chwrs y mae statws P fel myfyriwr ôl-raddedig cymwys wedi cael ei drosglwyddo ohono i'r cwrs ôl-radd presennol o dan baragraff 15, a
- (b) pan, ar ddiwedd y diwrnod cyn diwrnod cyntaf y flwyddyn academiaidd y mae P yn gwneud cais am grant myfyriwr ôl-raddedig anabl mewn cysylltiad â hi, fo'r cyfnod y caiff—
- (i) P, neu
  - (ii) y person, oherwydd bod ganddo ganiatâd i ddod i mewn neu i aros, a oedd yn peri i P fod yn fyfyrwr ôl-raddedig cymwys categori 3,

aros yn y Deyrnas Unedig wedi dod i ben ac nad yw caniatâd pellach i aros wedi cael ei roi ac nad oes apêl yn yr arfaeth (o fewn ystyr adran 104 o Ddeddf Cenedligrwydd, Mewnfudo a Lloches 2002).

(2) Pan fo'r paragraff hwn yn gymwys, mae statws P fel myfyriwr ôl-raddedig cymwys yn terfynu yn union cyn diwrnod cyntaf y flwyddyn academiaidd y mae P yn gwneud cais am grant myfyriwr ôl-raddedig anabl mewn cysylltiad â hi.

Dod yn gymwys yn ystod blwyddyn academiaidd

14.—(1) Pan fo un o'r digwyddiadau ym mharagraff (3) yn digwydd, caiff y myfyriwr ddod yn gymwys i gael grant myfyriwr ôl-raddedig anabl.

(2) Ond ni fydd swm y grant sy'n daladwy i'r myfyriwr ôl-raddedig cymwys ond mewn cysylltiad â'r chwarter neu'r chwarteri o'r flwyddyn academiaidd sy'n dechrau ar ôl i'r digwyddiad perthnasol ddigwydd.

(3) Y digwyddiadau yw—

- (a) bod cwrs y myfyriwr yn dod yn gwrs ôl-radd dynodedig;
- (b) bod y myfyriwr yn dod yn fyfyrwr ôl-raddedig cymwys ar y sail—
  - (i) bod y myfyriwr neu ei briod, ei bartner sifil neu ei riant yn cael ei gydnabod yn ffoadur neu'n dod yn berson sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros;
  - (ii) bod y myfyriwr yn wladolyn o wladwriaeth sy'n ymaelodi â'r Undeb Ewropeaidd pan fo'r myfyriwr wedi bod yn preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig a'r Ynysoedd drwy gydol y

cyfnod o dair blynedd yn union cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academiaidd gyntaf y cwrs;

- (iii) bod y myfyriwr yn caffael yr hawl i breswyllo'n barhaol;
- (iv) bod y myfyriwr yn dod yn blentyn i weithiwr Twrcaidd;
- (v) bod y myfyriwr yn dod yn berson a ddisgrifir ym mharagraff 4(1)(a) o Atodlen 2;
- (vi) bod y myfyriwr yn dod yn blentyn i wladolyn Swisaidd.

(4) Yn is-baragraff (3) mae i'r termau a ganlyn yr un ystyr ag yn Atodlen 2—

“ffoadur” (“*refugee*”);

“gweithiwr Twrcaidd” (“*Turkish worker*”);

“hawl i breswyllo'n barhaol” (“*right of permanent residence*”);

“person sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros” (“*person with leave to enter or remain*”);

“plentyn” (“*child*”);

“rhiant” (“*parent*”).

Trosglwyddo rhwng cyrsiau ôl-radd

15.—(1) Pan fo myfyriwr ôl-raddedig cymwys yn trosglwyddo o gwrs ôl-radd dynodedig i gwrs ôl-radd dynodedig arall, rhaid i Weinidogion Cymru drosglwyddo statws y myfyriwr fel myfyriwr ôl-raddedig cymwys i'r cwrs arall—

- (a) os cânt gais oddi wrth y myfyriwr i wneud hynny,
- (b) os ydynt wedi eu bodloni bod un o'r seiliau trosglwyddo yn gymwys (gweler is-baragraff (2)), ac
- (c) os nad yw cyfnod cymhwysra'r myfyriwr wedi dod i ben nac wedi cael ei derfynu.

(2) Y seiliau trosglwyddo yw—

Y sail gyntaf

Mae'r myfyriwr ôl-raddedig cymwys yn peidio ag ymgymryd ag un cwrs ôl-radd dynodedig ac yn ymgymryd â chwrs ôl-radd dynodedig arall yn yr un sefydliad.

Yr ail sail

Mae'r myfyriwr ôl-raddedig cymwys yn ymgymryd â chwrs ôl-radd dynodedig mewn sefydliad arall.

Effaith y trosglwyddo

16.—(1) Pan fo Gweinidogion Cymru yn trosglwyddo statws myfyriwr ôl-raddedig cymwys (“P”) o dan baragraff 15—

- (a) cânt ailasesu swm y grant myfyriwr ôl-raddedig anabl sy’n daladwy i P ar ôl y trosglwyddo;
- (b) ond os na wneir ailasesiad, mae gan P hawlogaeth, mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd y cwrs y mae P yn trosglwyddo iddo, i gael gweddill y grant myfyriwr ôl-raddedig anabl yr asesodd Gweinidogion Cymru fod gan P hawlogaeth i’w gael mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd y cwrs y trosglwyddodd P ohono.

(2) Pan fo myfyriwr ôl-raddedig cymwys (“P”) yn trosglwyddo—

- (a) ar ôl i Weinidogion Cymru asesu hawlogaeth P i gael grant myfyriwr ôl-raddedig anabl mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd y cwrs y trosglwyddodd P ohono, ond
- (b) cyn i P gwblhau’r flwyddyn honno,

ni chaiff P wneud cais am grant myfyriwr ôl-raddedig anabl mewn cysylltiad â’r flwyddyn academaidd honno mewn cysylltiad â’r cwrs y mae P wedi trosglwyddo iddo.

Ceisiadau a phenderfyniadau

17.—(1) Nid yw person yn cymhwyso i gael grant myfyriwr ôl-raddedig anabl mewn perthynas â blwyddyn academaidd oni bai bod y person yn gwneud cais am y grant mewn perthynas â’r flwyddyn academaidd honno.

(2) Rhaid i gais o dan is-baragraff (1)—

- (a) bod ar y ffurf honno a chynnwys yr wybodaeth honno a bennir gan Weinidogion Cymru,
- (b) cynnwys unrhyw ddogfennaeth sy’n ofynnol gan Weinidogion Cymru, ac
- (c) cyrraedd Gweinidogion Cymru cyn gynted ag y bo’n rhesymol ymarferol.

18.—(1) Caiff Gweinidogion Cymru gymryd unrhyw gamau a gwneud unrhyw ymholiadau y maent yn meddwl eu bod yn angenrheidiol er mwyn gwneud penderfyniad ar gais.

(2) Caiff y camau hynny gynnwys ei gwneud yn ofynnol i’r ceisydd ddarparu gwybodaeth neu ddogfennaeth bellach.

(3) Caiff Gweinidogion Cymru wneud penderfyniad dros dro ar gais (gweler paragraff 21 ar gyfer

darpariaeth ynghylch taliadau a wneir ar sail penderfyniad dros dro).

(4) Caniateir i benderfyniad a wneir gan Weinidogion Cymru ar ôl i benderfyniad dros dro gael ei wneud—

- (a) cadarnhau'r penderfyniad dros dro, neu
- (b) rhoi penderfyniad gwahanol yn ei le.

(5) Rhaid i Weinidogion Cymru hysbysu'r ceisydd am benderfyniad (gan gynnwys penderfyniad dros dro) ar gais.

(6) Rhaid i'r hysbysiad ddatgan—

- (a) a yw Gweinidogion Cymru yn ystyried bod y ceisydd yn fyfyrwr ôl-raddedig cymwys,
- (b) os felly, a yw'r myfyrwr ôl-raddedig cymwys yn cymhwyso i gael grant myfyrwr ôl-raddedig anabl mewn perthynas â'r flwyddyn academaidd,
- (c) os yw'r myfyrwr yn cymhwyso i'w gael, y swm sy'n daladwy mewn perthynas â'r flwyddyn academaidd,
- (d) dadansoddiad sy'n pennu symiau'r grant sy'n daladwy mewn cysylltiad â phob un o'r dibenion a grybwyllir ym mharagraff 20(2), ac
- (e) yn achos penderfyniad dros dro, y ffaith bod y penderfyniad yn un dros dro a chanlyniadau'r ffaith honno.

Gofynion ar fyfyrwr ôl-radd cymwys i ddarparu gwybodaeth

19.—(1) Cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl cael cais i wneud hynny, rhaid i fyfyrwr ôl-raddedig cymwys ddarparu i Weinidogion Cymru unrhyw wybodaeth neu ddogfennaeth sy'n ofynnol gan Weinidogion Cymru iddynt ei chael at ddibenion yr Atodlen hon.

(2) Pan fo digwyddiad a grybwyllir ym mharagraff (3) yn digwydd mewn cysylltiad â myfyrwr ôl-raddedig cymwys, rhaid i'r myfyrwr hysbysu Gweinidogion Cymru cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl y digwyddiad.

(3) Y digwyddiadau yw—

- (a) bod y myfyrwr yn tynnu'n ôl o'r cwrs ôl-radd presennol, yn cefnu arno neu'n cael ei ddiarddel ohono;
- (b) bod y myfyrwr yn trosglwyddo i gwrs ôl-radd arall (pa un ai yn yr un sefydliad neu mewn sefydliad gwahanol);
- (c) bod y myfyrwr fel arall yn peidio ag ymgymryd â'r cwrs ôl-radd presennol ac nad yw'n bwriadu parhau ag ef am weddill y

flwyddyn academaidd neu na chaniateir iddo barhau ag ef am weddill y flwyddyn academaidd;

- (d) bod y myfyriwr yn absennol o'r cwrs ôl-radd presennol—
- (i) am fwy na 60 diwrnod oherwydd salwch, neu
  - (ii) am unrhyw gyfnod am unrhyw reswm arall;
- (e) bod y mis ar gyfer dechrau ar y cwrs ôl-radd presennol neu ei gwblhau yn newid;
- (f) bod y manylion a ganlyn, sef—
- (i) cyfeiriad cartref y myfyriwr neu ei gyfeiriad yn ystod y tymor,
  - (ii) rhif ffôn cartref y myfyriwr neu ei rif ffôn yn ystod y tymor, neu
  - (iii) cyfeiriad e-bost cartref y myfyriwr neu ei gyfeiriad e-bost yn ystod y tymor,
- yn newid.

(4) Rhaid darparu gwybodaeth neu ddogfennaeth y mae'n ofynnol iddi gael ei darparu i Weinidogion Cymru o dan yr Atodlen hon ar y ffurf honno a bennir gan Weinidogion Cymru.

(5) Caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol bod rhaid llofnodi—

- (a) cais o dan baragraff 17;
- (b) unrhyw ddogfennaeth arall a ddarperir iddynt o dan yr Atodlen hon,

yn y modd (gan gynnwys ar ffurf electronig) a bennir ganddynt.

(6) Mae'r cyfeiriad at fyfyrwr ôl-raddedig cymwys yn is-baragraff (1) i'w drin fel pe bai'n cynnwys person sy'n gwneud cais o dan baragraff 17 hyd yn oed os penderfyniad Gweinidogion Cymru ar y cais yw nad yw'r person yn fyfyrwr ôl-raddedig cymwys.

(7) Gweler paragraff 10 am ddarpariaeth ynghylch canlyniadau methu â chydymffurfio â gofyniad a osodir gan y paragraff hwn.

Swm grant myfyriwr ôl-raddedig anabl

20.—(1) Swm y grant myfyriwr ôl-raddedig anabl sy'n daladwy i fyfyrwr ôl-raddedig cymwys mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd yw'r lleiaf o'r canlynol—

- (a) £10,590, neu
- (b) swm y gwariant cymwys y mae Gweinidogion Cymru yn meddwl ei fod yn ofynnol i'r myfyriwr fynd iddo mewn cysylltiad â'r cwrs ôl-radd presennol oherwydd anabledd y myfyriwr.

(2) At ddibenion is-baragraff (1)(b), ystyr “gwariant cymwys” yw gwariant at unrhyw un neu ragor o’r dibenion canlynol—

- (a) gwariant ar gynorthwydd personol anfeddygol;
- (b) gwariant ar eitemau mawr o offer arbenigol;
- (c) gwariant yr eir iddo—
  - (i) o fewn y Deyrnas Unedig at ddiben bod yn bresennol yn y sefydliad, a
  - (ii) o fewn y Deyrnas Unedig neu’r tu allan iddi at ddiben bod yn bresennol, fel rhan o’r cwrs ôl-radd presennol, am unrhyw gyfnod o astudio mewn sefydliad tramor (gan gynnwys Sefydliad Prifysgol Llundain ym Mharis).

Talu

21.—(1) Mae grant myfyriwr ôl-raddedig anabl yn daladwy mewn cysylltiad â phedwar chwarter y flwyddyn academaidd.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru dalu grant myfyriwr ôl-raddedig anabl mewn unrhyw randaliadau (os bydd rhandaliadau) ac ar unrhyw adegau y maent yn meddwl eu bod yn briodol.

(3) Caiff Gweinidogion Cymru, os ydynt yn meddwl bod hynny’n briodol, dalu unrhyw swm o’r grant myfyriwr ôl-raddedig anabl sy’n daladwy at ddiben cynorthwyo gyda gwariant ar eitemau mawr o offer arbenigol mewn un taliad mewn cysylltiad â’r flwyddyn academaidd gyfan.

(4) Pan fo Gweinidogion Cymru yn gwneud penderfyniad dros dro ar gais am grant myfyriwr ôl-raddedig anabl, caiff Gweinidogion Cymru wneud taliad sy’n seiliedig ar y penderfyniad hwnnw.

(5) Os yw Gweinidogion Cymru yn meddwl ei bod yn briodol gwneud taliadau drwy drosglwyddo’r taliadau i gyfrif banc neu gymdeithas adeiladu, cânt ei gwneud yn ofynnol i fyfyriwr ôl-raddedig cymwys ddarparu manylion unrhyw gyfrif o’r fath yn y Deyrnas Unedig y caniateir i daliadau gael eu gwneud iddo.

(6) Os yw’r gofyniad hwnnw wedi ei osod, ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud unrhyw daliad o’r grant myfyriwr ôl-raddedig anabl hyd nes bod y myfyriwr ôl-raddedig cymwys wedi cydymffurfio..

Gordaliadau

22.—(1) Pan fo myfyriwr ôl-raddedig cymwys wedi cael taliad o’r grant myfyriwr ôl-raddedig anabl sy’n fwy na’r swm y mae hawlogaeth ganddo i’w gael, rhaid i’r myfyriwr ad-dalu’r swm dros ben os yw

Gweinidogion Cymru yn ei gwneud yn ofynnol iddo wneud hynny.

(2) Yn y paragraff hwn, mae cyfeiriadau at fyfyrwr ôl-raddedig cymwys i'w trin fel pe baent yn cynnwys person sydd wedi cael swm o'r grant myfyriwr ôl-raddedig anabl ond nad yw, neu nad yw mwyach, yn fyfyrwr ôl-raddedig cymwys.

(3) Rhaid i Weinidogion Cymru adennill unrhyw ordaliad o grant myfyriwr ôl-raddedig anabl oni bai eu bod yn meddwl nad yw'n briodol gwneud hynny.

(4) Mae taliad o grant myfyriwr ôl-raddedig anabl sydd wedi ei wneud cyn y diwrnod y mae'r cwrs yn dechrau arno yn ordaliad os yw'r myfyriwr ôl-raddedig cymwys yn tynnu'n ôl o'r cwrs cyn y diwrnod hwnnw.

(5) Mae taliad o grant myfyriwr ôl-raddedig anabl yn ordaliad os yw'r naill neu'r llall o'r achosion a ganlyn yn gymwys—

Achos 1

Mae swm o'r grant wedi ei dalu at ddiben cynorthwyo gyda gwariant ar eitemau mawr o offer arbenigol, ond nid yw'r offer wedi eu danfon at y myfyriwr ôl-raddedig cymwys cyn i gyfnod cymhwystra'r myfyriwr ddod i ben neu gael ei derfynu.

Achos 2

Mae swm o'r grant at ddiben cynorthwyo gyda gwariant ar eitemau mawr o offer arbenigol yn cael ei dalu ar ôl i gyfnod cymhwystra'r myfyriwr ôl-raddedig cymwys ddod i ben neu gael ei derfynu.

(6) Caniateir adennill gordaliad o grant myfyriwr ôl-raddedig anabl drwy ddidynnu'r gordaliad o unrhyw grant sy'n daladwy i'r myfyriwr ôl-raddedig cymwys o bryd i'w gilydd o dan y Rheoliadau hyn neu unrhyw reoliadau eraill a wneir gan Weinidogion Cymru o dan adran 22 o Ddeddf 1998.

(7) Pan—

- (a) bo gordaliad o grant myfyriwr ôl-raddedig anabl, a
- (b) bo unrhyw swm o'r grant wedi ei dalu at ddiben cynorthwyo gyda gwariant ar eitemau mawr o offer arbenigol,

caiff Gweinidogion Cymru dderbyn offer arbenigol yn ôl fel modd i adennill y cyfan neu ran o'r gordaliad.

(8) Nid yw is-baragraffau (6) a (7) yn rhwystro Gweinidogion Cymru rhag adennill gordaliad drwy unrhyw ddull arall sydd ar gael iddynt.

ATODLEN 5 Rheoliad 99

Benthyciadau at ffioedd colegau
Oxbridge

Benthyciadau at ffioedd colegau Oxbridge

1.—(1) Mae benthyciad at ffioedd colegau Oxbridge yn fenthyciad sy'n cael ei roi ar gael gan Weinidogion Cymru i fyfyrwr Oxbridge cymwys ar gyfer talu ffioedd coleg mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd o gwrs Oxbridge dynodedig.

(2) Ystyr “ffioedd coleg” yw'r ffioedd sy'n daladwy gan fyfyrwr Oxbridge cymwys i un o golegau neu neuaddau preifat parhaol Prifysgol Rhydychen, neu i un o golegau Prifysgol Caergrawnt, mewn cysylltiad â myfyrwr yn ymgymryd â chwrs Oxbridge dynodedig.

Cyrsiau Oxbridge dynodedig

2. Mae cwrs yn gwrs Oxbridge dynodedig os yw'n bodloni pob un o'r amodau a ganlyn—

Amod 1

Mae'r cwrs yn gwrs dynodedig (gweler Pennod 1 o Ran 4).

Amod 2

Mae'n gwrs llawnamser.

Amod 3

Mae wedi ei ddarparu gan Brifysgol Rhydychen neu Brifysgol Caergrawnt.

Amod 4

Mae'r cwrs naill ai—

- (a) yn arwain at gymhwyso yn—
  - (i) gweithiwr cymdeithasol,
  - (ii) meddyg,
  - (iii) deintydd,
  - (iv) milfeddyg, neu
  - (v) pensaer, neu
- (b) yn gwrs pan fo o leiaf un flwyddyn academaidd yn un y mae'r myfyrwr Oxbridge cymwys yn gymwys mewn perthynas â hi i wneud cais am—
  - (i) bwrsari neu ddyfarndal o ddisgrifiad tebyg o dan adran 63 o Ddeddf Gwasanaethau Iechyd ac Iechyd y Cyhoedd 1968 neu Erthygl 44 o Orchymyn Gwasanaethau Iechyd a Chymdeithasol Personol (Gogledd Iwerddon) 1972, neu
  - (ii) lwfans gofal iechyd yr Alban,

ar yr amod bod y bwrsari neu'r dyfarndal tebyg neu'r lwfans wedi ei gyfrifo drwy gyfeirio at incwm y myfyriwr (pa un a yw swm y cyfrifiad yn cyfateb i ddim ai peidio).

Amod 5

Nid yw'r cwrs yn gwrs dysgu o bell (ond gweler paragraff 3(4)).

Myfyrwyr Oxbridge cymwys

3.—(1) Mae person (“P”) yn fyfyrwr Oxbridge cymwys—

- (a) os yw'n bodloni pob un o'r amodau yn is-baragraff (2), a
- (b) os nad yw'n dod o fewn yr eithriad yn is-baragraff (3).

(2) Yr amodau yw—

Amod 1

Mae P yn fyfyrwr cymwys (gweler Adran 1 o Bennod 2 o Ran 4).

Amod 2

Mae gan P radd anrhydedd o sefydliad yn y Deyrnas Unedig.

Amod 3

Mae P yn ymgymryd â chwrs Oxbridge dynodedig.

Amod 4

Mae P yn aelod—

- (a) o un o golegau neu neuaddau preifat parhaol Prifysgol Rhydychen, neu
- (b) o un o golegau Prifysgol Caergrawnt.

Amod 5

Mae P o dan 60 oed ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs Oxbridge dynodedig.

(3) Yr eithriad yw bod P yn preswyllo fel arfer yn Lloegr, yr Alban neu Ogledd Iwerddon.

(4) Er gwaethaf Amod 5 o baragraff 2, mae P yn fyfyrwr Oxbridge cymwys—

- (a) os oes ganddo anabledd,
- (b) os yw'n ymgymryd â chwrs Oxbridge dynodedig yn y Deyrnas Unedig,
- (c) os nad yw'n bresennol ar y cwrs oherwydd ei anabledd, a
- (d) os yw fel arall yn bodloni'r meini prawf a nodir yn is-baragraff (1).

Myfyrwyr sy'n dod yn gymwys yn ystod blwyddyn academaidd

4.—(1) Pan fo myfyriwr yn dod yn fyfyrwr cymwys am fod un o'r digwyddiadau a restrir yn is-baragraff

(2) yn digwydd yn ystod blwyddyn academiaidd, caiff y myfyriwr gymhwyso i gael benthyciad at ffioedd colegau Oxbridge yn unol â'r Atodlen hon mewn cysylltiad â'r flwyddyn academiaidd honno ar yr amod i'r digwyddiad ddigwydd o fewn tri mis cyntaf y flwyddyn academiaidd.

(2) Y digwyddiadau yw—

- (a) bod y myfyriwr neu ei briod, ei bartner sifil neu ei riant yn cael ei gydnabod yn ffoadur neu'n dod yn berson sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros;
- (b) bod gwladwriaeth yn ymaelodi â'r Undeb Ewropeaidd pan fo'r myfyriwr yn wladolyn o'r wladwriaeth honno neu'n aelod o deulu gwladolyn o'r wladwriaeth honno;
- (c) bod y myfyriwr yn dod yn aelod o deulu gwladolyn UE;
- (d) bod y myfyriwr yn caffael yr hawl i breswyllo'n barhaol;
- (e) bod y myfyriwr yn dod yn blentyn i weithiwr Twrcaidd;
- (f) bod y myfyriwr yn dod yn berson a ddisgrifir ym mharagraff 4(1)(a) o Atodlen 2;
- (g) bod y myfyriwr yn dod yn blentyn i wladolyn Swisaidd.

(3) Yn is-baragraff (2) mae i'r termau a ganlyn yr un ystyr ag yn Atodlen 2—

“aelod o deulu” (“*family member*”) (o fewn yr ystyr a roddir gan baragraff 6(5) o Atodlen 2) (within the meaning given by paragraph 6(5) of Schedule 2);

“ffoadur” (“*refugee*”);

“gweithiwr Twrcaidd” (“*Turkish worker*”);

“hawl i breswyllo'n barhaol” (“*right of permanent worker*”);

“person sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros” (“*person with leave to enter or remain*”);

“plentyn” (“*child*”);

“rhiant” (“*parent*”).

Cyfnod cymhwystra

5.—(1) Mae benthyciad at ffioedd colegau Oxbridge ar gael mewn cysylltiad â phob blwyddyn academiaidd safonol o'r cwrs Oxbridge dynodedig ac mewn cysylltiad ag un flwyddyn academiaidd o'r cwrs nad yw'n flwyddyn academiaidd safonol.

(2) Pan ganiateir i fyfyriwr Oxbridge cymwys astudio cynnwys un flwyddyn academiaidd safonol o'r cwrs Oxbridge dynodedig dros ddwy flwyddyn academiaidd neu ragor, at ddiben penderfynu a yw'r myfyriwr yn cymhwyso i gael benthyciad at ffioedd

colegau Oxbridge ar gyfer y blynyddoedd hynny, mae'r gyntaf o'r blynyddoedd hynny o astudio i'w thrin yn flwyddyn academaidd safonol ac mae'r blynyddoedd canlynol o'r math hwnnw i'w trin yn flynyddoedd academaidd nad ydynt yn flynyddoedd academaidd safonol.

(3) Yn y paragraff hwn, ystyr "blwyddyn academaidd safonol" yw blwyddyn academaidd o'r cwrs Oxbridge dynodedig y byddai person nad yw'n ailadrodd unrhyw ran o'r cwrs ac sy'n dechrau ar y cwrs ar yr un pwynt ag y mae'r myfyriwr Oxbridge cymwys yn ymgymryd â hi.

Swm y benthyciad at ffioedd colegau

6.—(1) Ni chaniateir i swm benthyciad at ffioedd colegau Oxbridge mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd o gwrs Oxbridge dynodedig fod yn fwy na'r swm sy'n hafal i'r ffioedd coleg sy'n daladwy gan y myfyriwr Oxbridge cymwys i'w goleg neu i'w neuadd breifat barhaol mewn cysylltiad â'r flwyddyn honno.

(2) Pan fo myfyriwr Oxbridge cymwys wedi gwneud cais am fenthyciad at ffioedd colegau Oxbridge sy'n llai na'r uchafswm sydd ar gael mewn perthynas â'r flwyddyn academaidd, caiff y myfyriwr wneud cais i fenthyg swm ychwanegol nad yw, o'i adio at y swm y gwnaed cais amdano eisoes, yn fwy na'r uchafswm sydd ar gael.

Trosglwyddo

7.—(1) Pan fo myfyriwr Oxbridge cymwys yn trosglwyddo o un cwrs Oxbridge dynodedig i un arall, rhaid i Weinidogion Cymru drosglwyddo statws y myfyriwr fel myfyriwr Oxbridge cymwys i'r cwrs arall—

- (a) os ydynt yn cael cais oddi wrth y myfyriwr i wneud hynny; a
- (b) os nad yw cyfnod cymhwysra'r myfyriwr wedi dod i ben nac wedi cael ei derfynu.

(2) Os yw'r myfyriwr Oxbridge cymwys yn trosglwyddo cyn diwedd y flwyddyn academaidd ond ar ôl gwneud cais am fenthyciad at ffioedd colegau Oxbridge, mae'r swm y gwneir cais amdano i'w dalu i'r coleg perthnasol neu'r neuadd breifat barhaol berthnasol mewn cysylltiad â'r cwrs Oxbridge dynodedig y mae'r myfyriwr yn trosglwyddo iddo (oni bai bod is-baragraff (4) yn gymwys).

(3) Pan fo is-baragraff (2) yn gymwys, ni chaiff y myfyriwr Oxbridge cymwys wneud cais i gael benthyciad arall at ffioedd colegau Oxbridge mewn cysylltiad â'r flwyddyn academaidd honno.

(4) Os yw myfyriwr Oxbridge cymwys yn trosglwyddo ar ôl i'r benthyciad at ffioedd colegau

Oxbridge gael ei dalu a chyn diwedd y flwyddyn academaidd, ni chaiff y myfyriwr wneud cais am fenthyciad arall at ffioedd colegau Oxbridge mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd y cwrs Oxbridge dynodedig y mae'r myfyriwr yn trosglwyddo iddo.

Talu

8.—(1) Rhaid i Weinidogion Cymru dalu benthyciad at ffioedd colegau Oxbridge y mae myfyriwr Oxbridge cymwys yn cymhwyso i'w gael i'r coleg neu'r neuadd breifat barhaol y mae'r myfyriwr yn atebol i wneud taliad iddo neu iddi.

(2) Rhaid talu'r benthyciad mewn un cyfandaliad.

(3) Ni chaiff Gweinidogion Cymru dalu'r benthyciad—

- (a) cyn iddynt gael oddi wrth y coleg neu'r neuadd breifat barhaol—
  - (i) cais ysgrifenedig am daliad, a
  - (ii) cadarnhad o bresenoldeb ar y ffurf a bennir gan Weinidogion Cymru, a
- (b) cyn bod y cyfnod o dri mis sy'n dechrau â diwrnod cyntaf y flwyddyn academaidd y mae'r benthyciad yn ymwneud â hi wedi dod i ben.

(4) Caiff Gweinidogion Cymru dalu benthyciad at ffioedd colegau Oxbridge heb gael cadarnhad o bresenoldeb os ydynt yn meddwl y byddai'n briodol gwneud hynny oherwydd amgylchiadau eithriadol.

(5) Yn y paragraff hwn, ystyr "cadarnhad o bresenoldeb" yw cadarnhad fel y cyfeirir ato yn rheoliad 87(1).

(6) Ni chaniateir i Weinidogion Cymru wneud taliad o fenthyciad at ffioedd colegau Oxbridge mewn cysylltiad â blwyddyn academaidd o gwrs Oxbridge dynodedig—

- (a) os yw'r myfyriwr Oxbridge cymwys yn peidio ag ymgymryd â'r cwrs cyn i'r cyfnod o dri mis sy'n dechrau â diwrnod cyntaf y flwyddyn academaidd ddod i ben, a
- (b) os yw'r coleg neu'r neuadd breifat barhaol wedi penderfynu neu wedi cytuno na fydd y myfyriwr yn dechrau ymgymryd â'r cwrs yn y Deyrnas Unedig eto yn ystod y flwyddyn academaidd.

(7) Mae paragraffau 9 a 10 yn nodi amgylchiadau eraill pan na chaniateir i daliad o fenthyciad at ffioedd colegau Oxbridge gael ei wneud neu pan ganiateir iddo gael ei gadw'n ôl.

Gofyniad i ddarparu rhif yswiriant gwladol

9.—(1) Caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn un o amodau hawlogaeth i gael taliad o fenthyciad at ffioedd colegau Oxbridge fod yn rhaid i fyfyrwr Oxbridge cymwys ddarparu iddynt ei rif yswiriant gwladol yn y Deyrnas Unedig.

(2) Os yw'r amod hwnnw wedi ei osod, ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud unrhyw daliad o'r benthyciad hyd nes bod y myfyrwr Oxbridge cymwys wedi cydymffurfio ag ef, oni bai bod Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni, oherwydd amgylchiadau eithriadol, y byddai'n briodol gwneud taliad er na chydymffurfiwyd â'r amod.

Gofynion gwybodaeth a chytundebau ar gyfer ad-dalu

10.—(1) Caiff Gweinidogion Cymru ar unrhyw adeg ofyn i fyfyrwr Oxbridge cymwys am unrhyw wybodaeth neu ddogfennaeth sy'n ofynnol ganddynt at ddibenion—

- (a) penderfynu ar gymhwystra i gael benthyciad at ffioedd colegau Oxbridge, neu
- (b) adennill benthyciad.

(2) Caniateir i gais o dan is-baragraff (1) gynnwys gofyn i fyfyrwr Oxbridge cymwys am gael gweld—

- (a) ei basbort dilys a ddyroddwyd gan y wladwriaeth y mae'r myfyrwr hwnnw yn wladolyn ohoni,
- (b) ei gerdyn adnabod cenedlaethol dilys, neu
- (c) ei dystysgrif geni.

(3) Pan fo Gweinidogion Cymru wedi gofyn am wybodaeth neu ddogfennaeth o dan is-baragraff (1), cânt gadw yn ôl unrhyw daliad o fenthyciad at ffioedd colegau Oxbridge hyd nes bod y myfyrwr yn darparu'r hyn y gofynnwyd amdano neu'n rhoi esboniad boddhaol am beidio â chydymffurfio â'r cais.

(4) Caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol ar unrhyw adeg i fyfyrwr Oxbridge cymwys ymrwymo i gytundeb i ad-dalu benthyciad at ffioedd colegau Oxbridge drwy ddull penodol.

(5) Pan fo Gweinidogion Cymru wedi gofyn am gytundeb ynghylch y dull o ad-dalu, cânt gadw yn ôl unrhyw daliad o fenthyciad at ffioedd colegau Oxbridge hyd nes bod y myfyrwr yn darparu'r hyn y gofynnwyd amdano.

Gordalu

11. Caiff Gweinidogion Cymru adennill unrhyw ordaliad o fenthyciad at ffioedd colegau Oxbridge oddi wrth y coleg neu'r neuadd breifat barhaol.

ATODLEN 6 Rheoliad 100

Diwygio Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrrwyr) (Cymru) 2017

1. Mae Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrrwyr) (Cymru) 2017 wedi eu diwygio fel a ganlyn.

2. Yn rheoliad 1 (enwi, cychwyn a chymhwys), ar ôl paragraff (2) mewnosoder—

“(3) Nid yw’r Rheoliadau hyn yn gymwys i ddarparu cymorth i fyfyrrwyr mewn perthynas â chwrs sy’n dechrau ar neu ar ôl 1 Awst 2018 oni bai bod rheoliad 2(3) o Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrrwyr) (Cymru) 2018 yn gymwys i’r cwrs.”

3. Yn rheoliad 2(1) (dehongli)—

- (a) yn y diffiniad o “myfyriwr mynediad graddedig carlam 2012”, ar y diwedd mewnosoder “a chyn 1 Awst 2018”;
- (b) yn y diffiniad o “myfyriwr carfan 2012”, ar ôl “1 Medi 2012” yn y lle cyntaf y mae’n digwydd mewnosoder “a chyn 1 Awst 2018 (ond gan gynnwys cwrs sy’n dechrau ar neu ar ôl 1 Awst 2018 os yw’r cwrs yn un y mae statws y myfyriwr wedi trosglwyddo mewn perthynas ag ef o dan reoliad 8, 75 neu 102 neu os yw’n gwrs penben)”;
- (c) yn y diffiniad o “cwrs mynediad graddedig carlam”, yn is-baragraff (c), ar ôl “1 Medi 2012” mewnosoder “a chyn 1 Awst 2018”;
- (d) yn y diffiniad o “myfyriwr cwrs gradd cywasgedig”, yn is-baragraff (b)(ii), ar ôl “1 Medi 2013” mewnosoder “a chyn 1 Awst 2018”;
- (e) yn y diffiniad o “cwrs blwyddyn gyntaf gywasgedig”, yn is-baragraff (a), ar ôl “1 Medi 2013” mewnosoder “a chyn 1 Awst 2018”;
- (f) yn y diffiniad o “cwrs dysgu o bell”, ar ôl “1 Medi 2012” mewnosoder “a chyn 1 Awst 2018”;
- (g) yn y diffiniad o “carcharor rhan-amser cymwys”, yn is-baragraff (a), ar ôl “1 Medi 2014” mewnosoder “a chyn 1 Awst 2018”;
- (h) yn y diffiniad o “carcharor cymwys”, yn is-baragraff (a), ar ôl “1 Medi 2012” mewnosoder “a chyn 1 Awst 2018”;
- (i) yn y diffiniad o “blwyddyn Erasmus”, yn is-baragraffau (b) ac (c), ar ôl “1 Medi 2012” mewnosoder “a chyn 1 Awst 2018”;

- (j) yn y diffiniad o “bwrsari gofal iechyd”, ar ôl “1968” mewnosoder “ond nid taliad a wneir o’r Gronfa Cymorth Dysgu”;
- (k) yn y diffiniad o “myfyriwr rhan-amser cymwys newydd”, ar ôl “1 Medi 2014” yn y lle cyntaf y mae’n digwydd mewnosoder “a chyn 1 Awst 2018 (ond gan gynnwys cwrs sy’n dechrau ar neu ar ôl 1 Awst 2018 os yw’r cwrs yn un y mae statws y myfyriwr wedi trosglwyddo mewn perthynas ag ef o dan reoliad 8, 75 neu 102 neu os yw’n gwrs penben)”;
- (l) yn y diffiniad o “cwrs cymhwysol”, ar ôl “cwrs dynodedig llawnamser” mewnosoder “sy’n dechrau cyn 1 Awst 2018 ac”;
- (m) yn y diffiniad o “sefydliad addysgol cydnabyddedig”, yn is-baragraff (b), ar ôl “1 Medi 2017” mewnosoder “a chyn 1 Awst 2018”;
- (n) yn y lle priodol mewnosoder “ystyr “Cronfa Cymorth Dysgu” (“*Learning Support Fund*”) yw’r gronfa sydd wedi ei rhoi ar gael gan GIG Lloegr i fyfyrwyr penodol mewn cysylltiad â chyrtsiau gofal iechyd cymhwysol”.

4. Yn rheoliad 3(16) (cymhwyso)—

- (a) ar y dechrau mewnosoder “Yn ddarostyngedig i reoliad 1(3)”;
- (b) ar ôl “1 Medi 2017” yn y lle cyntaf y mae’n digwydd, mewnosoder “a chyn 1 Awst 2018”.

5. Yn lle paragraff (7) o reoliad 4 (myfyrwyr cymwys), rhodder—

“(7) Yn ddarostyngedig i baragraffau (9) i (11), os yw person yn bodloni’r amodau ym mharagraff (8)(a), (b) neu (c) ac nid yw’n bodloni paragraff (3)(c) mae’r person yn fyfyriwr cymwys at ddiben y Rheoliadau hyn ac yn unol â hynny, nid yw paragraffau (2) a (3)(a), (b), (d), (e) ac (f) yn gymwys i’r person.”

6. Yn rheoliad 16 (grant newydd at ffioedd)—

- (a) ym mharagraff (3)—
  - (i) yn is-baragraff (a), yn lle “£4,954” rhodder “£4,800”;
  - (ii) yn is-baragraff (b), yn lle “£4,046” rhodder “£4,200”;
- (b) ym mharagraff (4)—
  - (i) yn is-baragraff (a), yn lle “£2,560” rhodder “£2,480”;
  - (ii) yn is-baragraff (b), yn lle “£1,940” rhodder “£2,020”.

7. Yn rheoliad 19 (benthyciad newydd at ffioedd mewn perthynas â chyrsgau sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Medi 2012)—

- (a) ym mharagraff (3)(a), yn lle “£4,046” rhodder £4,200”;
- (b) ym mharagraff (4)(a), yn lle “£1,940” rhodder £2,020”.

8. Yn rheoliad 30 (grantiau ar gyfer dibynyddion – dehongli)—

- (a) ym mharagraff (1)(o), yn y geiriau cloi sy'n dilyn paragraffau (i) i (iii), yn lle “arall—” rhodder “arall;”
- (b) cywirer y rhifo ar ôl paragraff (1)(o) a rhoi—
  - (i) “(p)” yn lle “(a)”;
  - (ii) “(q)” yn lle “(b)”;
  - (iii) “(r)” yn lle “(c)”;
- (c) ym mharagraff (3), yn lle “rheoliad 28” rhodder “rheoliad 27”.

9. Yn rheoliad 43 (uchafswm benthyciadau i fyfyrwyr penodol)—

- (a) ym mharagraff (2)—
  - (i) yn is-baragraff (i), ar ôl “£5,358” mewnosoder “ar gyfer myfyriwr carfan 2010, fel arall yn £5,529”;
  - (ii) yn is-baragraff (ii), ar ôl “£9,697” mewnosoder “ar gyfer myfyriwr carfan 2010, fel arall yn £10,007”;
  - (iii) yn is-baragraff (iii), ar ôl “£8,253” mewnosoder “ar gyfer myfyriwr carfan 2010, fel arall yn £8,517”;
  - (iv) yn is-baragraff (iv), ar ôl “£8,253” mewnosoder “ar gyfer myfyriwr carfan 2010, fel arall yn £8,517”;
  - (v) yn is-baragraff (v), ar ôl “£6,922” mewnosoder “ar gyfer myfyriwr carfan 2010, fel arall yn £7,143”;
- (b) ym mharagraff (3)—
  - (i) yn is-baragraff (i), ar ôl “£4,851” mewnosoder “ar gyfer myfyriwr carfan 2010, fel arall yn £5,006”;
  - (ii) yn is-baragraff (ii), ar ôl “£8,830” mewnosoder “ar gyfer myfyriwr carfan 2010, fel arall yn £9,112”;
  - (iii) yn is-baragraff (iii), ar ôl “£7,179” mewnosoder “ar gyfer myfyriwr carfan 2010, fel arall yn £7,408”;
  - (iv) yn is-baragraff (iv), ar ôl “£7,179” mewnosoder “ar gyfer myfyriwr carfan 2010, fel arall yn £7,408”;

- (v) yn is-baragraff (v), ar ôl “£6,412” mewnosoder “ar gyfer myfyriwr carfan 2010, fel arall yn £6,617”.

10. Yn rheoliad 45 (myfyrwyr sydd â hawlogaeth ostyngol)—

- (a) ym mharagraff (1)(a)—
  - (i) ym mharagraff (i), yn lle “£2,544” rhodder “£2,625”;
  - (ii) ym mharagraff (ii), yn lle “£4,768” rhodder “£4,920”;
  - (iii) ym mharagraff (iii), yn lle “£3,392” rhodder “£3,500”;
  - (iv) ym mharagraff (iv), yn lle “£3,392” rhodder “£3,500”;
  - (v) ym mharagraff (v), yn lle “£3,392” rhodder “£3,500”;
- (b) ym mharagraff (1)(b)—
  - (i) ym mharagraff (i), yn lle “£2,544” rhodder “£2,625”;
  - (ii) ym mharagraff (ii), yn lle “£4,768” rhodder “£4,920”;
  - (iii) ym mharagraff (iii), yn lle “£4,056” rhodder “£4,186”;
  - (iv) ym mharagraff (iv), yn lle “£4,056” rhodder “£4,186”;
  - (v) ym mharagraff (v), yn lle “£3,392” rhodder “£3,500”;
- (c) ym mharagraff (1)(c)—
  - (i) ym mharagraff (i), yn lle “£4,019” rhodder “£4,147”;
  - (ii) ym mharagraff (ii), yn lle “£7,273” rhodder “£7,505”;
  - (iii) ym mharagraff (iii), yn lle “£6,190” rhodder “£6,388”;
  - (iv) ym mharagraff (iv), yn lle “£6,190” rhodder “£6,388”;
  - (v) ym mharagraff (v), yn lle “£5,191” rhodder “£5,357”;
- (d) ym mharagraff (2)(a)—
  - (i) ym mharagraff (i), yn lle “£1,934” rhodder “£1,996”;
  - (ii) ym mharagraff (ii), yn lle “£3,646” rhodder “£3,763”;
  - (iii) ym mharagraff (iii), yn lle “£2,643” rhodder “£2,727”;
  - (iv) ym mharagraff (iv), yn lle “£2,643” rhodder “£2,727”;
  - (v) ym mharagraff (v), yn lle “£2,643” rhodder “£2,727”;

- (e) ym mharagraff (2)(b)—
  - (i) ym mharagraff (i), yn lle “£1,934” rhodder “£1,996”;
  - (ii) ym mharagraff (ii), yn lle “£3,644” rhodder “£3,763”;
  - (iii) ym mharagraff (iii), yn lle “£2,965” rhodder “£3,060”;
  - (iv) ym mharagraff (iv), yn lle “£2,965” rhodder “£3,060”;
  - (v) ym mharagraff (v), yn lle “£2,643” rhodder “£2,727”;
- (f) ym mharagraff (2)(c)—
  - (i) ym mharagraff (i), yn lle “£3,638” rhodder “£3,755”;
  - (ii) ym mharagraff (ii), yn lle “£6,623” rhodder “£6,834”;
  - (iii) ym mharagraff (iii), yn lle “£5,384” rhodder “£5,556”;
  - (iv) ym mharagraff (iv), yn lle “£5,384” rhodder “£5,556”;
  - (v) mharagraff (v), yn lle “£4,809” rhodder “£4,963”.

11. Yn rheoliad 50 (codiadau yn yr uchafswm)—

- (a) ym mharagraff (1), yn lle “rheoliad 44” rhodder “rheoliad 43 neu, yn ôl y digwydd, 44”;
- (b) ym mharagraff (2), yn lle “rheoliad 44” rhodder “rheoliad 43 neu, yn ôl y digwydd, 44”.

12. Yn rheoliad 56 (cymhwyso’r cyfraniad)

- (a) ym mharagraff (3)—
  - (i) yn is-baragraff (a), yn lle “£4,019” rhodder “£4,147”;
  - (ii) yn is-baragraff (b), yn lle “£7,273” rhodder “£7,505”;
  - (iii) yn is-baragraff (c), yn lle “£6,190” rhodder “£6,388”;
  - (iv) yn is-baragraff (d), yn lle “£6,190” rhodder “£6,388”;
  - (v) yn is-baragraff (e), yn lle “£5,191” rhodder “£5,357”;
- (b) ym mharagraff (4)—
  - (i) yn is-baragraff (a), yn lle “£3,638” rhodder “£3,755”;
  - (ii) yn is-baragraff (b), yn lle “£6,623” rhodder “£6,834”;
  - (iii) yn is-baragraff (c), yn lle “£5,384” rhodder “£5,556”;

(iv) yn is-baragraff (d), yn lle “£5,384” rhodder “£5,556”;

(v) yn is-baragraff (e), yn lle “£4,809” rhodder “£4,963”.

13. Yn rheoliad 92(3)(b) (grant rhan-amser ar gyfer gofal plant), yn lle “ganddo” rhodder “gan y myfyriwr rhan-amser cymwys neu bartner y myfyriwr rhan-amser cymwys”.

14. Yn rheoliad 95(1)(i) (grantiau rhan-amser ar gyfer ddibynyddion - dehongli), yn lle “(6)” rhodder “(7)”.

15. Yn Atodlen 2, paragraff 3(a), yn lle “Thechnegwyr” rhodder “Technoleg”.

ATODLEN 7 Rheoliad 4(2)

Mynegai o dermau wedi eu diffinio

1. Mae Tabl 16 yn rhestru ymadroddion sydd wedi eu diffinio neu sydd wedi eu hesbonio fel arall yn y Rheoliadau hyn.

Tabl 16

Ymadrodd	Wedi ei ddiffinio, neu y cyfeirir ato, yn...
“AEE”	Atodlen 2, paragraff 11
“aelod o deulu” (at ddibenion penderfynu ar gategori person o dan Atodlen 2)	Atodlen 2, paragraffau 4(3), 5(5) a 6(5)
“aelod o’r lluoedd arfog”	Atodlen 1, paragraff 6(1)
“anabledd”	Rheoliad 61(2)
“athro cymwysedig neu athrawes gymwysedig”	Atodlen 1, paragraff 6(1)
“awdurdod academaidd”	Atodlen 1, paragraff 6(1)
“awdurdod lleol Cymreig”	Atodlen 2, paragraff 10(2)
“benthyciad at ffioedd colegau Oxbridge”	Atodlen 5, paragraff 1(1)
“benthyciad at ffioedd dysgu”	Rheoliad 38
“benthyciad cynhaliath”	Rheoliad 53
“benthyciad myfyriwr” (at ddibenion penderfynu a yw myfyriwr yn fyfyriwr cymwys)	Rheoliad 10(3)
“benthyciad myfyriwr” (at ddibenion penderfynu a yw myfyriwr yn fyfyriwr ôl-raddedig cymwys)	Atodlen 4, paragraff 5(2)

“BF”	Atodlen 3, paragraff 23(2)
“BF-1”	Atodlen 3, paragraff 23(2)
“BG”	Atodlen 3, paragraff 23(2)
“blwyddyn academiaidd”	Atodlen 1, paragraff 1
“blwyddyn academiaidd gyfredol” (at ddibenion cyfrifo incwm o dan Atodlen 3)	Atodlen 3, paragraff 23(2)
“blwyddyn academiaidd gyfredol” (at ddibenion penderfynu ar hawlogaeth myfyriwr i grant ar gyfer dibynyddion)	Rheoliad 70(1)
“blwyddyn academiaidd safonol” (mewn perthynas â chwrs Oxbridge dynodedig)	Atodlen 5, paragraff 5(3)
“blwyddyn ariannol”	Atodlen 3, paragraff 23(2)
“blwyddyn ariannol gymwys”	Atodlen 3, paragraff 23(2)
“blwyddyn berthnasol” (at ddibenion cyfrifo incwm net)	Atodlen 3, paragraff 21(3)
“blwyddyn Erasmus”	Atodlen 1, paragraff 4(1)
“bwrsari gofal iechyd”	Rheoliad 10(4)
“byw gartref”	Atodlen 1, paragraff 3(1)(a)
“byw oddi cartref, astudio yn Llundain”	Atodlen 1, paragraff 3(1)(b)
“byw oddi cartref, astudio yn rhywle arall”	Atodlen 1, paragraff 3(1)(c)
“carcharor”	Atodlen 1, paragraff 6(1)
“corff cyhoeddus”	Atodlen 3, paragraff 23(2)
“Cronfa Cymorth Dysgu”	Rheoliad 10(4)
“cwrs addysg perthnasol” (at ddibenion diffinio “cwrs penben”)	Atodlen 1, paragraff 6(1)
“cwrs ar gyfer hyfforddiant cychwynnol athrawon”	Atodlen 1, paragraff 6(1)
“cwrs blaenrol”	Rheoliad 17(3)
“cwrs blwyddyn gyntaf gywasgedig”	Atodlen 1, paragraff 6(1)
“cwrs cynharach”	Rheoliad 11(3)
“cwrs dynodedig”	Pennod 1 o Ran 4
“cwrs dysgu o bell”	Atodlen 1, paragraff 6(1)
“cwrs gradd cywasgedig”	Atodlen 1, paragraff 6(1)
“cwrs gradd perthnasol” (at ddibenion diffinio “cwrs penben”)	Atodlen 1, paragraff 6(1)
“cwrs mynediad graddedig carlam”	Atodlen 1, paragraff 6(1)
“cwrs newydd”	Rheoliad 28(1)
“cwrs llawnamser	Atodlen 1, paragraff 5(3)

cyfatebol” (at ddibenion cyfrifo’r dwysedd astudio)	
“cwrs ôl-radd dynodedig”	Atodlen 4, paragraffau 2 a 3
“cwrs ôl-radd presennol”	Atodlen 4, paragraff 1(2)
“cwrs Oxbridge dynodedig”	Atodlen 5, paragraff 2
“cwrs penben”	Atodlen 1, paragraff 6(1)
“cwrs presennol”	Atodlen 1, paragraff 6(1)
“cwrs rhagarweiniol”	Rheoliad 16(1)
“cwrs rhyngosod”	Atodlen 1, paragraff 6(1)
“cyfanswm newydd sy’n daladwy”	Rheoliad 88(4)
“Cyfarwydeb 2004/38”	Atodlen 2, paragraff 11
“cyfnod arferol”	Rheoliad 17(1)
“cyfnod cymhwystra” (mewn perthynas â chwrs dynodedig)	Adran 2 o Bennod 2 o Ran 4
“cyfnod cymhwystra” (mewn perthynas â chwrs ôl-radd dynodedig)	Atodlen 4, paragraff 7
“cyfnod cymhwystra” (mewn perthynas â chwrs Oxbridge dynodedig)	Atodlen 5, paragraff 5
“cyfnod o brofiad gwaith”	Atodlen 1, paragraff 6(1)
“cyfnod sy’n ofynnol fel arfer i gwblhau’r cwrs llawnamser cyfatebol” (at ddibenion cyfrifo’r dwysedd astudio)	Atodlen 1, paragraff 5(3)
“cyfnod talu”	Rheoliad 95(9)
“Cyngor Ymchwil”	Atodlen 1, paragraff 6(1)
“cymorth”	Atodlen 1, paragraff 6(1)
“cymorth perthnasol”	Rheoliad 27(2)
“cyn-Ddosbarth yr Heddlu Metropolitaidd”	Atodlen 1, paragraff 3(3)
“cynllun ERASMUS”	Atodlen 1, paragraff 4(3)
“cynllun hyfforddi athrawon ar sail cyflogaeth”	Rheoliad 7(2)
“Cytundeb y Swistir”	Atodlen 2, paragraff 11
“chwarter”	Atodlen 1, paragraff 6(1)
“chwarter cymhwysol”	Rheoliad 66(1)
“darparwr arferol”	Rheoliad 40(2)(c)(i)
“Deddf 1998”	Rheoliad 5
“derbyn gofal”	Atodlen 2, paragraff 10(2)
“dwysedd astudio” (mewn perthynas â chwrs rhan-amser)	Atodlen 1, paragraff 5
“dyfarndal statudol”	Atodlen 1, paragraff 6(1)
“ffioedd”	Atodlen 1, paragraff 6(1)
“ffioedd coleg”	Atodlen 5, paragraff 1(2)

“ffioedd rhagnodedig” (mewn perthynas â'r grant gofal plant)	Rheoliad 75(3)
“ffoadur”	Atodlen 2, paragraff 11
“gorchymyn trefniadau pensiwn”	Atodlen 3, paragraff 23(2)
“grant at deithio”	Rheoliad 64
“grant bwrsari at gostau byw”	Rheoliad 10(2)
“grant cynhaliath”	Rheoliad 43
“grant dysgu ar gyfer rhieni”	Rheoliad 68(1)
“grant gofal plant”	Rheoliad 68(1)
“grant myfyriwr anabl”	Rheoliad 61(1)
“grant myfyriwr ôl-raddedig anabl”	Atodlen 4, paragraff 1(1)
“grant oedolion dibynnol”	Rheoliad 68(1)
“grant sylfaenol”	Rheoliad 43
“grantiau ar gyfer dibynyddion”	Rheoliad 68
“gwariant cymwys” (mewn perthynas â grant myfyriwr ôl-raddedig anabl)	Atodlen 4, paragraff 20(2)
“gweithiwr”	Atodlen 2, paragraff 4(4)
“gweithiwr mudol AEE”	Atodlen 2, paragraff 4(3)
“gweithiwr trawsffiniol AEE”	Atodlen 2, paragraff 4(3)
“gweithiwr Twrcaidd”	Atodlen 2, paragraff 8(2)
“gwladolyn AEE”	Atodlen 2, paragraff 4(4)
“hawl i breswyllo'n barhaol”	Atodlen 2, paragraff 11
“hen gwrs”	Rheoliad 28(1)
“incwm aelwyd”	Atodlen 3 Rhan 2
“incwm gweddilliol”	Atodlen 3, Rhan 4
“incwm net” (dibynyddion)	Atodlen 3, Rhan 5
“incwm trehadwy”	Atodlen 3, paragraff 9
“lwfans gofal iechyd yr Alban”	Rheoliad 10(4)
“y lleoliad”	Rheoliad 66(1)
“Llundain”	Atodlen 1, paragraff 3(2)
“myfyriwr ar gwrs hyfforddi athrawon”	Rheoliad 15(6)
“myfyriwr cymwys”	Rheoliad 9(1)
“myfyriwr cymwys annibynnol”	Atodlen 3, paragraff 4
“myfyriwr llawnamser” (at ddibenion penderfynu ar hawlogaeth myfyriwr i gael categori penodol o gymorth)	Rheoliad 46(1), 55(1)
“myfyriwr llawnamser	Atodlen 1, paragraff 5(3)

safonol” (at ddibenion cyfrifo'r dwysedd astudio)	
“myfyriwr ôl-raddedig cymwys”	Atodlen 4, paragraffau 4, 5 a 6
“myfyriwr Oxbridge cymwys”	Atodlen 5, paragraff 3
“myfyriwr rhan-amser” (at ddibenion penderfynu ar hawlogaeth myfyriwr i gael categori penodol o gymorth)	Rheoliad 47(1), 58(1)
“oedolyn dibynnol”	Rheoliad 70(1)
“partner” (at ddibenion cyfrifo incwm o dan Atodlen 3)	Atodlen 3, paragraff 23(1)
“partner” (at ddibenion penderfynu ar hawlogaeth myfyriwr i gael grantiau ar gyfer dibynyddion)	Rheoliad 70(2)
“person â gradd anrhydedd”	Rheoliad 24(1)
“person cyflogedig”	Atodlen 2, paragraff 4(4)
“person cyflogedig Swisaidd”	Atodlen 2, paragraff 4(3)
“person cyflogedig trawsffiniol Swisaidd”	Atodlen 2, paragraff 4(3)
“person graddedig”	Rheoliad 25(1)
“person hunangyflogedig”	Atodlen 2, paragraff 4(4)
“person hunangyflogedig AEE”	Atodlen 2, paragraff 4(3)
“person hunangyflogedig Swisaidd”	Atodlen 2, paragraff 4(3)
“person hunangyflogedig trawsffiniol AEE”	Atodlen 2, paragraff 4(3)
“person hunangyflogedig trawsffiniol Swisaidd”	Atodlen 2, paragraff 4(3)
“person sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu i aros”	Atodlen 2, paragraff 3(4)
“person sy'n ymadael â gofal”	Rheoliad 49
“perthynas agos”	Atodlen 1, paragraff 6(1)
“plentyn dibynnol”	Rheoliad 70(1) (ond gweler hefyd rheoliad 75(3) mewn perthynas â grant gofal plant)
“Rheoliadau 2017”	Rheoliad 2(3)(a)
“rhiant” a “plentyn” (at ddibenion penderfynu ar gategori person o dan Atodlen 2)	Atodlen 2, paragraff 11
“rhiant unigol”	Rheoliad 70(1)
“sefydliad a gyllidir yn gyhoeddus”	Atodlen 1, paragraff 6(1)

“sefydliad addysgol cydnabyddedig”	Atodlen 1, paragraff 2(a)
“sefydliad preifat”	Rheoliad 40(2)(c)(ii)
“sefydliad rheoleiddiedig Cymreig”	Atodlen 1, paragraff 2(b)
“sefydliad rheoleiddiedig Seisnig”	Atodlen 1, paragraff 2(c)
“swm llawn”	Rheoliad 95(4)
“swm rhannol”	Rheoliad 95(4)
“y System Cyd-godio Pynciau Academaidd”	Rheoliad 25(3)
“taliad cymorth arbennig”	Rheoliad 50
“wedi setlo”	Atodlen 2, paragraff 11
“Ynsoedd”	Atodlen 2, paragraff 11
“ysgol a gynhelir”	Rheoliad 7(3)

EXPLANATORY MEMORANDUM TO THE EDUCATION (STUDENT SUPPORT) (WALES) REGULATIONS 2018

The Explanatory Memorandum has been prepared by the Higher Education Division and is laid before the National Assembly for Wales under Standing Order 27.1.

Cabinet Secretary's declaration

In my view this Explanatory Memorandum gives a fair and reasonable view of the expected impact of the Education (Student Support) (Wales) Regulations 2018. I am satisfied that the benefits justify the likely costs.

Kirsty Williams AM
Cabinet Secretary for Education

16 February 2018

Description

The Education (Student Support) (Wales) Regulations 2018 ('the Regulations') provide the basis for the system of financial support for students who are ordinarily resident in Wales (subject to exceptions) taking designated higher education courses in respect of academic years beginning on or after 1 August 2018. Support includes tuition fee loans, maintenance grants and maintenance loans.

Matters of special interest to the Constitutional and Legislative Affairs Committee

None.

Legislative background

Section 22 of the Teaching and Higher Education Act 1998 ('the 1998 Act') provides the Welsh Ministers with the power to make regulations authorising or requiring the payment of financial support to students studying courses of higher or further education designated by or under those regulations. In particular, this power enables the Welsh Ministers to prescribe amounts of financial support (grant or loan) and categories of attendance on higher education courses. This provision, together with sections 42(6) and 43(1) of the 1998 Act, provide the Welsh Ministers with the power to make the Regulations.

Section 44 of the Higher Education Act 2004 ('the 2004 Act') provided for the transfer to the National Assembly for Wales of the functions of the Secretary of State under section 22 of the 1998 Act (except insofar as they relate to the making of any provision authorised by subsections (2)(a), (c), (j) or (k), (3)(e) or (f) or (5) of section 22). Section 44 of the 2004 Act also provided for the functions of the Secretary of State in section 22(2)(a), (c) and (k) to be exercisable concurrently with the National Assembly for Wales.

The functions of the Secretary of State under sections 42(6) and 43(1) of the 1998 Act were transferred, so far as exercisable in relation to Wales, to the National Assembly for Wales by the National Assembly for Wales (Transfer of Functions) Order 1999 (S.I. 1999/672).

The functions of the National Assembly for Wales were transferred to the Welsh Ministers by virtue of section 162 of, and paragraph 30 of Schedule 11 to, the Government of Wales Act 2006 (c.32).

Each year, a number of functions of the Welsh Ministers in regulations made under section 22 of the 1998 Act are delegated to the Student Loans Company under section 23 of the 1998 Act.

This instrument is made by the negative resolution procedure.

Purpose and intended effect of the legislation

The Welsh Ministers make regulations annually to provide the basis for the system of financial support for students who are ordinarily resident in Wales and taking designated courses of higher education. The Regulations apply to courses beginning on or after 1 August 2018 and introduce a number of changes to student support, as set out below.

Changes to the principal student support package

Tuition fee support

Since the introduction of a maximum fee level of £9,000 in 2012, students ordinarily resident in Wales have had access to financial support to cover the cost of the tuition fees charged by providers of higher education. This means students do not have to meet tuition fees upfront. This has comprised a tuition fee grant and a tuition fee loan.

The Regulations modify fee support arrangements for eligible full-time and part-time undergraduate students, including those on distance learning courses. The Regulations make provision for:

- the current tuition fee grant for full-time students ordinarily resident in Wales to be replaced with an additional subsidised¹ student loan, up to the maximum fee level applicable in 2018/19. This will be available wherever students study in the UK; and
- tuition fee loans to continue to be available for those part-time students ordinarily resident in Wales, studying at an intensity of at least 25%.

---

¹ The tuition fee loan is considered to be subsidised as the provision of student loans carries a significant public cost, as not all loans will be paid back, and the interest payable by the borrower is generally lower than the interest the government has to pay on its debt.

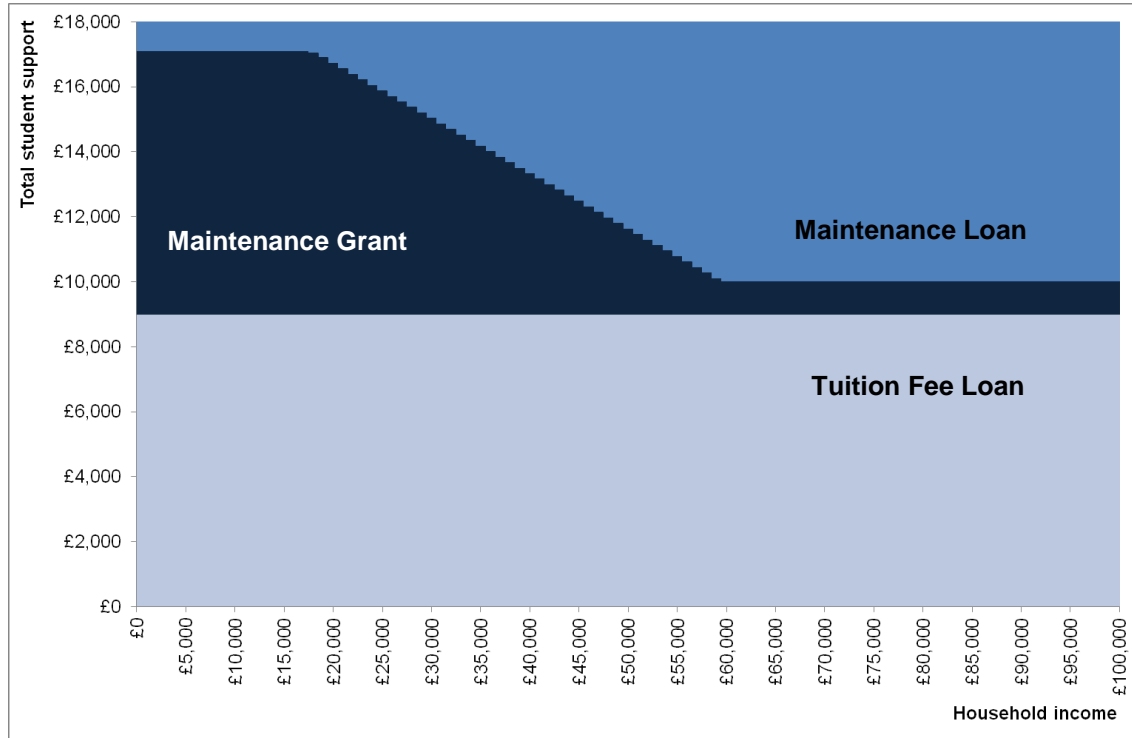
Maintenance support

The Regulations make provision for the following maintenance support for students (including those undertaking full-time and part-time distance learning courses):

- A £1,000 non-means-tested grant (the 'base grant') will be available to eligible students ordinarily resident in Wales (subject to exceptions). This will be pro rated for part-time students (e.g. students studying at 50% intensity will receive £500).
- An additional means-tested maintenance grant will be available to support living and study costs. The amount of maintenance grant payable to full-time students will be determined by reference to where the student lives, their household income and whether they are a care leaver, with more available to students from the lowest income backgrounds and a gradual taper to a £59,200 threshold at which point a student will receive no means-tested grant.
- Full-time students with a household income up to £18,370 will receive the maximum grant (of £6,685 if living with parents, £10,124 if living away from parental home and studying in London, and £8,100 if living away from parental home and studying elsewhere).
- A maintenance loan will also be available to eligible students with the intention of ensuring that students receive adequate overall maintenance support. A non-means-tested loan will be available to make up the difference between the maximum level of total maintenance support and the amount of maintenance grant to which a student is entitled. The overall amount of maintenance support is based on the UK National Living Wage.
- Part-time students will receive the maintenance support available to full-time undergraduate students but on a pro rata basis. The amount of maintenance grant payable to part-time students is determined by reference to household income, whether they are a care leaver and the intensity of their study (i.e. a proportion of the £1,000 non-means-tested base grant up to a maximum based on £6,000 full-time equivalent, but with the maximum grant available up to a household income of £25,000).
- Targeted grants, namely the Childcare Grant, Adult Dependents Grant, Parents' Learning Grant and Disabled Students' Grant and Grant for Travel are also provided for by the Regulations.

Full-time undergraduate student support by household income

The following provides an illustration of support by household income levels for tuition fees and maintenance support from 2018/19 for a student living away from home, outside London.

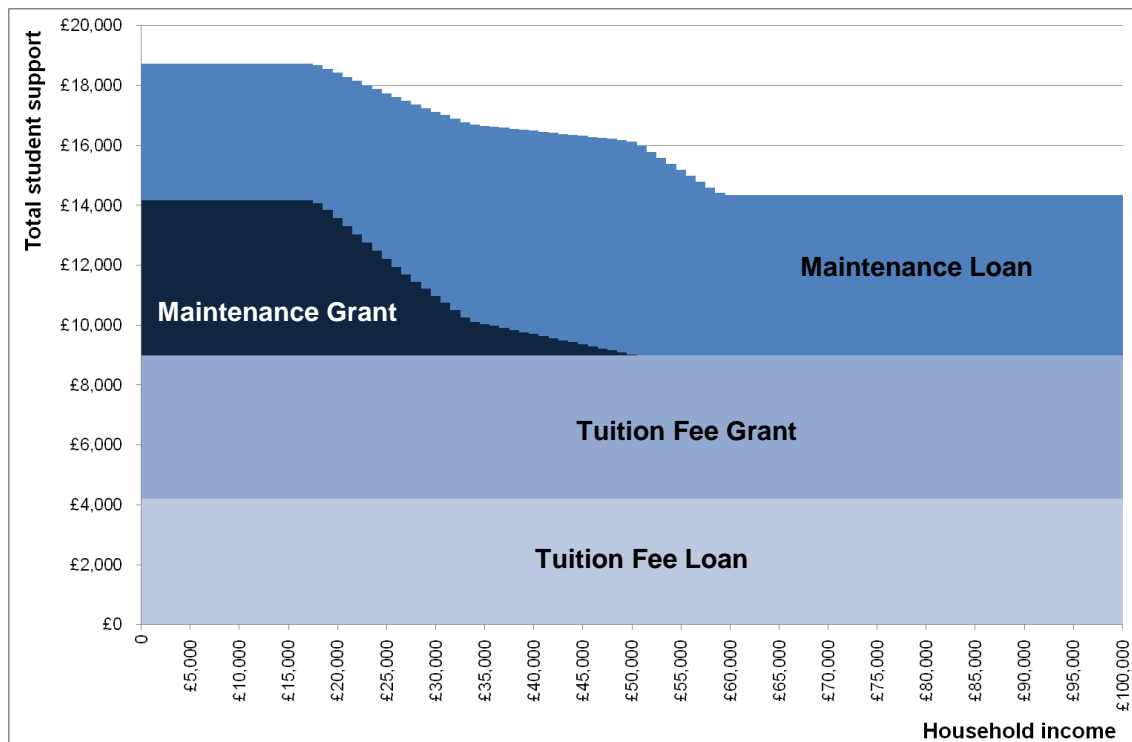

Household income	Tuition Fee Loan*	Maintenance support	
		Grant†	Loan
<£18,370	£9,000	£8,100	£900
£25,000	£9,000	£6,947	£2,053
£35,000	£9,000	£5,208	£3,792
£50,000	£9,000	£2,600	£6,400
>£60,000	£9,000	£1,000	£8,000

* Fee loan amounts based on a £9,000 fee; institutions outside Wales may be able to charge more and the tuition fee loan increases accordingly to a maximum of £9,250.

† Includes the base grant of £1,000.

For comparative purposes, the following provides an illustration of the support that will be available to full-time undergraduates continuing under the current system, in 2018/19.

Household income	Tuition fee support*		Maintenance support	
	Grant	Loan	Grant	Loan
<£18,370	£4,800	£4,200	£5,161	£4,563
£25,000	£4,800	£4,200	£3,347	£5,470
£34,000	£4,800	£4,200	£1,142	£6,572
£50,020	£4,800	£4,200	£50	£7,118
>£60,000	£4,800	£4,200	£0	£5,357

* Fee loan amounts based on a £9,000 fee; institutions outside Wales may be able to charge more and the tuition fee loan increases accordingly to a maximum of £9,250.

Additional policy changes

In addition to the key elements of student support described above, a number of other policy changes are provided for by the Regulations.

Removal of the overseas rate

Analysis indicates that the 'living away from home (outside London)' category of the maintenance support in the Regulations should provide sufficient funds for living costs in the vast majority of potential global study destinations. The

Regulations do not make provision for a separate category of support for those studying overseas, and eligible students studying at institutions abroad will receive support at the same rate as those 'living away from home (outside London)'.

Comparative price levels, based on purchasing power parities, provide measures of the differences in prices between countries². In 2009, the UK was ranked 17th in the OECD comparative price levels, only marginally above the OECD average. Between 2009 and 2015, the UK has moved up to 7th place and is notably higher than the OECD average. Over the same period, the average index level for the Euro area has decreased, from 9 places above the OECD average to below 5 places below it.

These figures indicate that the cost of living in the UK is relatively high among the countries of the OECD. In addition, UK living costs appear to have risen relatively more rapidly than the average for countries of the OECD and Euro zone, in recent years. Given the link between the new maintenance support package and the UK National Living Wage, as well as the continued availability of a Travel Grant, it was concluded that the rationale that once existed for a distinct maintenance loan rate for students studying overseas no longer applies.

Part-time study intensity

The Regulations provide:

- a student's period of eligibility in respect of a part-time course will be limited to the time taken to complete the course unless terminated early;
- a student will not receive support for years when they study at below 25% intensity and credits studied in those years will not be counted when determining support;
- for how the intensity of study is to be calculated and may change each year;
- a student will be paid support subject to a limit, based on their intensity of study; and
- overall, a student should not be funded for more credits than it would take to complete the course on a full-time basis.

---

² See: <https://www.oecd.org/std/prices-ppp/purchasingpowerparitiespppsdata.htm>

Special Support Payment

The Regulations make provision to continue with the Special Support Grant (renamed the Special Support Payment) as part of the support package for students studying full-time (including those on distance learning courses), with the maximum level being maintained at £5,161, which includes the non-means-tested base grant. The Special Support Payment is intended to cover costs associated with for example studying, books, course equipment and travel. The SSP replaces some or all of the Base Grant and Maintenance Grant for eligible students. The amounts, tapers and thresholds for the Special Support Payment are the same as those that apply to the maintenance grant. However, unlike the maintenance grant, the Special Support Payment does not serve to reduce the amount of maintenance loan to which students are entitled.

The Regulations also provide for eligible part-time students (including those on distance learning courses) to be able to apply for a Special Support Payment for the first time on the basis that this helps to deliver equal access to support. The non-means-tested element will be pro rated for part time students.

Grants for Dependants

Eligible students with adult or child dependants can receive help with certain extra costs. The Regulations introduce new rules to clarify and simplify the calculation of the grant for dependants for students enrolling from 2018/19 onwards.

Support for care leavers

The Regulations make provision for eligible students who are “care leavers”, to receive the maximum maintenance grant, regardless of income and of any other financial support to which they are entitled.

The definition of care leavers in the Regulations is as set out in section 104 of the Social Services and Wellbeing (Wales) Act 2014. In order to be eligible for support an individual must have been in care for a total period of 13 weeks between the ages of 14 and the first day of the first academic year of their course, and must be aged under 25 at the start of their course. The part-time package will be pro rated, as it is for other students, based on the level of intensity of study.

Care leavers who are accommodated outside Wales under arrangements made by a Welsh local authority, will be treated as ordinarily resident in Wales for the purpose of the Regulations.

Removal of assessed contributions

Assessed contributions formed the basis for means-tested deductions against the maintenance loan and targeted grants (Adult Dependents Grant, Parental Learning Allowance, Childcare Grant and Travel Grant) previously. Provision in respect of assessed contributions has not been made in the Regulations as the maintenance support provided for is not subject to deductions based on income.

Removal of split parental contributions in multiple student households

Under current student support provisions, where the same household income is used to assess the entitlement for all students of the household, the assessed contribution payable in respect of an eligible student is divided by the number of all eligible students in the household. This ensures that parents with more than one child in higher education do not have to contribute more overall compared to parents with only one child in higher education.

Assessed contributions will be removed in respect of students studying from 2018/19, as a student's entitlement to overall maintenance support will not be subject to deductions based on income. The removal of assessed contributions will benefit all students that would in previous years have been subject to them, whether from a single or multiple student household.

Armed forces personnel undertaking distance learning courses

Currently, eligible students will qualify for fee loans and, where applicable, disabled student allowances for their full or part-time distance learning course where they meet the necessary qualifying conditions. However, to be eligible for support in respect of a distance learning course, a student must be present in Wales on the first day of the first academic year of the course.

These Regulations make provision for eligible students to qualify for fee loans, base grants, maintenance grants, maintenance loans and disabled student allowances for their full-time or part-time distance learning course where they meet the necessary qualifying conditions. However, the requirement for the student to be present in Wales on the first day of the first academic year of the distance learning course will not apply where the student or their close relative

is a member of the armed forces and the student is not in Wales on the first day of the first academic year of the course by reason of the fact that they, or their close relative, is serving as a member of the armed forces outside Wales. This recognises the reality of military service, and increases the accessibility of support in respect of distance learning courses to students where they, or their close family relatives, are serving as members of the armed forces. This change is consistent with the underlying principle of the Armed Forces Covenant. The Armed Forces Covenant sets out the relationship between the Nation, the Government and the Armed Forces.

IMPLEMENTATION

The Regulations provide the basis for the implementation of the Welsh Ministers' policy for student support for the 2018/19 academic year, enable the Welsh Government's delivery partner (the Student Loans Company) to implement system changes, and allow applications for support to commence in 2018.

CONSULTATION

Details of consultation are included in the Regulatory Impact Assessment section below.

REGULATORY IMPACT ASSESSMENT

The policy underpinning the Regulations has been developed as a direct response to the *Independent review of higher education funding and student finance arrangements*. That process considered a wide range of options for student support, settling on a set of recommendations to the Cabinet Secretary for Education, recommendations that were largely accepted. With the Regulations, these changes are implemented, without, the existing regime for student support would continue.

Student support

To offset the increase in tuition fees in Wales in 2012 and a similar rise in England, the Welsh Government introduced new support arrangements. From 2012/13, new entrant full-time undergraduate students ordinarily resident in Wales became eligible to receive a tuition fee grant to cover any increase in fees (up to the £9,000 maximum) beyond the level set in 2011/12, regardless of where in the UK they wished to study. EU students studying in Wales also became eligible for the grant if studying at Welsh higher education institutions

('HEIs'). Other changes included raising the income threshold for student loan repayments from £15,000 to £21,000.

Maintenance support for living costs, in the form of grants and loans, continued to be made available. With only minor changes, support has continued on this basis until now. From 2013/14, part-time students were given access to a tuition fee loan of up to £2,625 (depending on the level of intensity of their course). Alongside this, the institutional learning and teaching grant paid by the Higher Education Funding Council for Wales to universities was retained in respect of part-time students, in order to compensate for the lower fees charged. Maintenance support has not previously been available for part-time undergraduates.

Participation in higher education

For 2016/17, data from the Higher Education Statistics Authority shows that there were 97,095 Welsh domiciled higher education enrolments at UK HEIs, showing a decrease of less than 1% from the previous year. This reflects a continued decline in enrolments by part-time undergraduate and postgraduate students. For undergraduate Welsh domiciled students, part-time enrolments at UK HEIs decreased by 7% in 2016/17 to 22,000. This is 44% below the peak of 39,280 in 2004/05. Enrolments by Welsh domiciled postgraduate students decreased by less than 1% in 2016/17. This is 7% below the peak of 16,460 in 2010/11. In contrast to the trends for postgraduates and part-time undergraduates, full-time undergraduate enrolments (59,745) continued to increase, up 2% between 2015/16 and 2016/17. UCAS data on full-time undergraduate applications for 2018/19 (as at 15th January 2018) show that the Welsh domiciled 18 year-old application rate was up 1% on the same point in the 2017/18 application cycle. This includes a modest increase in application rates from the most disadvantaged group of 18 year olds.

The Independent review of higher education funding and student finance arrangements

The *Independent review of higher education funding and student finance arrangements*, led by Professor Sir Ian Diamond ('the Diamond review'), concluded in September 2016. Professor Diamond and a panel of expert members were asked to conduct a wide ranging review of the funding of higher education and student finance. The Diamond review was tasked to provide clear advice and recommendations for the future funding of the sector

and student finance arrangements in Wales, against a backdrop of concerns about the sustainability of student support. It was to focus on, amongst other things:

- the promotion of social mobility and widening access to higher education;
- student finance arrangements, including maintenance support, with an emphasis on supporting learners from the lowest income backgrounds and most deprived communities in Wales; and
- student debt.

These objectives were reflected in the Welsh Government's priorities for the review:

- widening access – ensuring that any future system has widening access as its core objective, is progressive and equitable;
- supporting the skill needs of Wales;
- strengthening part-time and postgraduate provision in Wales; and
- long term financial sustainability.

Professor Diamond made a number of recommendations that were largely accepted by the Welsh Government. These included:

- The focus of undergraduate support should move towards improved maintenance support arrangements for all full-time and part-time undergraduate students, with the highest level of grant support covering the full cost of maintenance for those who are most in need, together with loans to cover tuition fees.
- The current tuition fee grant for full-time undergraduate students is replaced with an additional student loan, up to a maximum fee level of £9,000.
- A £1,000 “base” grant available to all eligible Welsh domiciled students.
- Additional means-tested grant to cover living costs.
- Maintenance loans to be available (subject to eligibility) for those students who are not eligible for grant.

- The top rate of maintenance grant and/or loan support, for a student living away from home outside London, should be equivalent to the National Living Wage.
- A maximum total grant of 25% more (£10,125) to be available for a student living away from home in London and 15% less (£6,885) for students living at home (based on current differentials in maintenance support).
- The means testing taper for maintenance grant support should be flatter than the current taper.

These recommendations were accepted and the Regulations make provision for them to be the basis for student support in the 2018/19 academic year.

Comprehensive evidence and analysis was produced and is available at <http://gov.wales/topics/educationandskills/highereducation/reviews/review-of-the-funding-and-student-finance-arrangements/?lang=en>.

Options

Option 1: Do nothing

In the event of the Regulations not being made the principal implication is that the existing policy for student support would continue and the recommendations made as a result of *Independent review of higher education funding and student finance arrangements* would not be implemented.

At the heart of the recommendations is a re-working of the student support package to move towards a simple system that recognises the holistic costs of higher education study to students, namely fees and maintenance. This would mean important changes to support would not be implemented including:

- improvements to maintenance support as an important driver of student participation; and
- bringing support for part-time and distance learning students largely in line with that for full-time to reverse the trend of declining participation.

In the event of do nothing, the long term financial sustainability of student support is not assured.

Option 2: Do minimum – make the Regulations

Making the Regulations ensures that the recommendations are implemented and that student support is sustainable. In turn, it is anticipated this will contribute to maintaining or improving participation levels in higher education. In particular, the Diamond Review recommendation for the provision of maintenance support for part-time undergraduates aims to halt the significant decline in this mode of study. The Regulations ensure that student support is put on a financially sound basis and will cost less than the do nothing option.

Costs and benefits

Option 1: Do nothing

Leaving the previous regulations (the Education (Student Support) (Wales) Regulations 2017) in place would mean no additional costs are incurred via the student support system. However, this would leave the recommendations on student support made as a result of the Diamond review unimplemented.

Option 2: Do minimum – make the Regulations

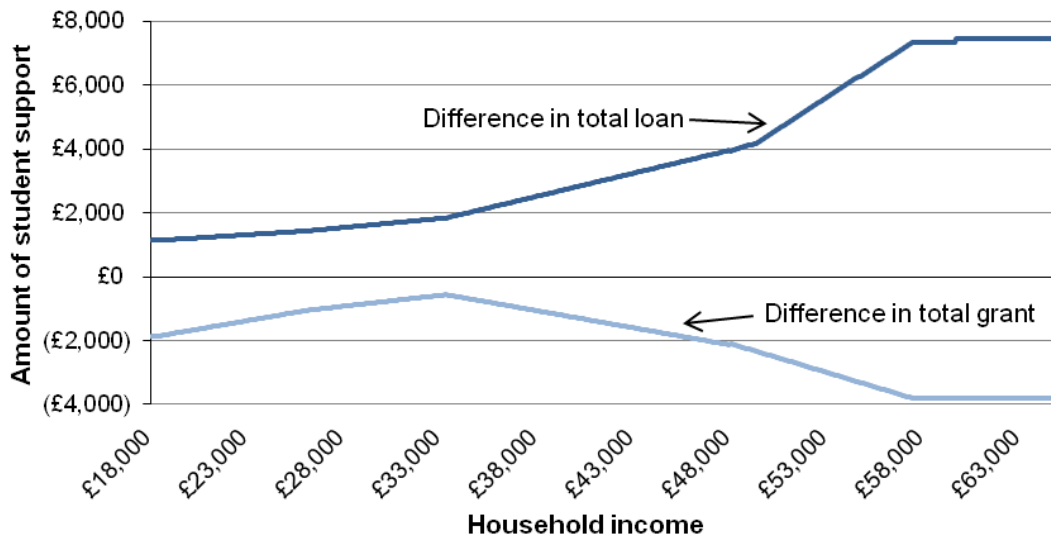
By making the Regulations the Welsh Ministers ensure that the new provisions for the Welsh student support system has an appropriate underpinning legal framework and helps to ensure that policy commitments to higher education and students can be met. The Regulations will reflect policy developed as a result of the *Independent review of higher education funding and student finance arrangements*. Students who are ordinarily resident in Wales will benefit from the changes to support outlined above. The benefits of a higher education to the individual, to the economy and to society are well known.

Distributional impact and student debt

As a result of the Regulations, all eligible full-time undergraduate students will have some level of additional student loan (either for tuition fees or both tuition fees and living costs) available to them, compared with a student continuing under the existing regulations. The scale of this difference depends on the household income of the student, ranging from an additional loan of around £1,100 for those with the lowest income, to around £7,400 for those with income above the upper threshold for means testing. This is illustrated in the chart below. The difference in loan available for students under the Regulations results from a combination of the removal of the tuition fee grant and the provision of additional maintenance support, to ensure that all students, subject to eligibility, are able to access a similar level of support.

Any additional loan taken out by a student will not affect the amount of their monthly repayments, if and when they begin repaying. Only relatively high-earning graduates, that would have fully repaid their loan entitlement under the current system, will end up repaying more under the new system. This will be achieved by making repayments for longer, rather than repaying higher amounts. With the student loan repayment threshold due to rise from £21,000 to £25,000 from April 2018 (to be uplifted annually thereafter), all graduates that do not fully repay will repay less in total (irrespective of any additional loan debt) than they would under current repayment arrangements.

Difference in support for a new student in 2018/19, by household income

Source: Higher Education Division internal analysis, Welsh Government.

Note: Difference reflects a comparison between arrangements for a new student and a continuing full-time undergraduate in 2018/19, where the student is living away from home (but not in London).

All new full-time undergraduate students will have less grant available to them in total when compared to a student continuing under the existing regulations. This reduction will be up to around £2,000 for students from relatively low and middle income (up to around £50,000) households, rising to £3,800 for students with household income above the upper threshold for means-testing. The difference in grant for new students results from the removal of the tuition fee grant balanced by the enhancement of maintenance grants, to varying extents, at all income levels.

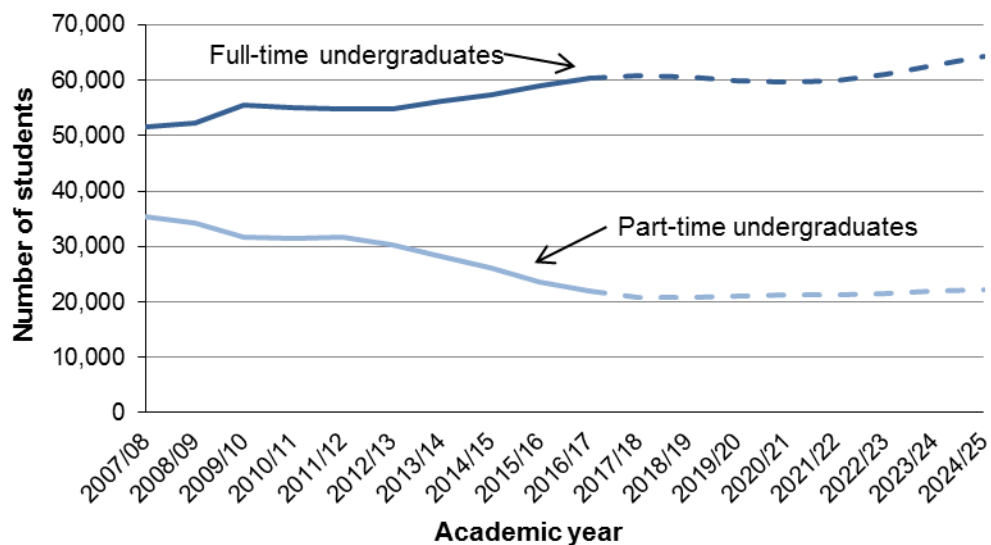
In line with the recommendations of the Diamond Review, the changes outlined above enable funding that is currently used for the tuition fee grant to be re-directed to fund enhanced maintenance grants for full-time undergraduates and the introduction of maintenance grants for part-time undergraduates. This will help to ensure all eligible students are able to access support equivalent to the National Living Wage whilst they are studying.

Participation

The influences on participation in higher education are myriad. Student support is a key but not sole driver. It is anticipated that the new package of student support will at least maintain current participation in full-time undergraduate study as well as reversing the significant decline in

participation in part-time undergraduate study. The chart below illustrates recent and projected Welsh domiciled students on full-time and part-time undergraduate courses. Projections for full-time undergraduates assume a constant participation rate, with overall numbers following forecasts for the 18–19- year old population cohort in Wales. As noted previously, provisional data on applications to full-time higher education courses show an increase in the Welsh domiciled 18 year old application rate for 2018/19.

Recent and projected students from Wales at UK universities

Source: HESA; Higher Education Division internal analysis, Welsh Government
 Note: solid lines are historic figures (HESA) for Welsh-domiciled undergraduate students at UK universities; dashed lines are projections.

Students studying overseas

In 2015/16, there were around 420 Welsh domiciled students receiving the overseas maintenance package administered by the Student Loans Company. Of these, approximately 20% were eligible for the maximum level of maintenance support and 40% were non-means-tested for student support, and hence received a loan for living costs, at the minimum level. Making Regulations will mean that the maximum level of maintenance support available to Welsh domiciled students will be non-means-tested, linked to the UK National Living Wage. As a consequence of this major policy change, approximately 80% of Welsh domiciled students studying overseas will have access to a higher level of maintenance support (markedly so in the majority of cases). As described previously, since the cost of living in the UK is relatively high among the countries of the OECD, the new maintenance support package being set by reference to the current UK National Living Wage, as well as the continued availability of a Travel Grant, will help to

ensure that students studying overseas will have access to sufficient support for living costs and travel.

Cost

The proposed changes to tuition fee and maintenance loan support for academic year 2018/19 will require the provision of additional support for loans from Her Majesty's Treasury. The estimated cost of the additional loan support is around £100m. Overall expenditure on tuition fee and maintenance grants is estimated to be around £20m less than the 'do nothing' option. The preliminary financial implications for the first three academic years under the Regulations are shown in the table below.

Provisional financial implications of the regulations

<i>Academic year difference</i>	2018/19	2019/20	2020/21
Provision of student grants	-£20m	-£40m	-£70m
Provision of student loans	£100m	£180m	£270m
Student loan RAB	£60m	£80m	£110m

Source: Higher Education Division internal analysis, Welsh Government

Notes: Figures are derived from a comparison of forecasts for the proposed and 'do nothing' options, rounded to the nearest £10m. Preliminary estimates are based on several inputs and forecasting assumptions, which are subject to continual review based on latest information.

In addition, as shown, the Government subsidy on the provision of loans (Resource Accounting and Budgeting (RAB) charge, or non-cash) will increase by around £60m. (The RAB charge is the estimated cost to Government of borrowing to support the student finance system. It is based on future loan write-offs and interest subsidies in net present value terms.) The RAB charge for the 2018/19 full-time undergraduate cohort is expected to be around 40%, approximately 10 percentage points higher than for the current cohort ('do nothing'). This is a consequence of greater loan balances for borrowers, in particular those from higher income backgrounds. The additional loan and Government subsidy requirements estimated above imply a greater RAB than is the reality. This is a consequence of the combined effect of both increased provision of loans and an increased RAB rate applicable to the total loans provided. The RAB charge is expected to remain lower than that in England.

CONSULTATION

There is no statutory requirement to consult on the Regulations. The Regulations have been developed as a response to the *Independent review of higher education funding and student finance arrangements*. This included a wide-ranging and sustained programme of engagement with stakeholders over more than two years which substantially shaped both the policy for student support and its implementation, both of which underpin the Regulations.

The panel which supported Professor Sir Ian Diamond in his review comprised members drawn from the National Union of Students Wales, universities, the further education sector, and the private sector.

A call for evidence was made during 2014 and ran until February 2015. It attracted 166 responses, a very large number for a consultation on higher education in Wales. A summary is available at <https://consultations.gov.wales/consultations/support-funding-for-students-resident-in-wales>.

Focus group discussions were also undertaken with five target stakeholder groups during early 2015 to further inform the evidence base. A summary of findings is available at <http://gov.wales/topics/educationandskills/highereducation/reviews/review-of-the-funding-and-student-finance-arrangements/?lang=en>.

A consultation was undertaken during 2016 and into 2017 (*Student support funding for students ordinarily resident in Wales*, WG30133). A summary of responses is available at <https://consultations.gov.wales/consultations/support-funding-for-students-resident-in-wales>.

Finally, in line with usual practice, engagement was undertaken late in 2017, in the form of a Student Finance Wales Information Notice.

A brief summary of stakeholders invited to respond to the consultations is at annex A. Details can be found in the various reports and summaries of each exercise.

COMPETITION ASSESSMENT

The making of these Regulations has no impact on the competitiveness of businesses, charities or the voluntary sector.

POST IMPLEMENTATION ASSESSMENT

The main regulations governing the student support system are revised annually and are continually subject to detailed review, both by policy officials and delivery partners in their practical implementation of the regulations. An evaluation plan (the Diamond Analytical Plan) for the Welsh Government Response to the Diamond Review has been developed. This will monitor, among other things, numbers, participation and retention of higher education students.

SUMMARY

The making of these Regulations is necessary to establish the basis for, and update aspects of, the higher education student support system for students ordinarily resident in Wales and EU students studying in Wales in the 2018/19 academic year.

Annex A

Summary list of consultees

Higher education institutions
Universities Wales
Further education colleges in Wales
Colegau Cymru/College Wales
National Union of Students Wales
Student Loans Company
The Higher Education Funding Council for Wales (HEFCW)
Universities and Colleges Admissions Service (UCAS)
National Institute of Adult Continuing Education (NIACE)
National Association of Student Money Advisers (NASMA)
Charities with an interest in higher education
Trade unions with an interest in higher education
The general public

SL(5)189 – The Education (Student Support) Wales Regulations 2018

Background and Purpose

These Regulations provide the basis for the system of financial support for students who are ordinarily resident in Wales (subject to exceptions) taking designated higher education courses in respect of academic years beginning on or after 1 August 2018. Support includes tuition fee loans, maintenance grants and maintenance loans.

Procedure

Negative

Technical Scrutiny

The following points are identified for reporting under Standing Order 21.2 in respect of this instrument.

1. There is no definition provided for ‘an NHS foundation trust’ in Regulation 44 (4) (c). This is at odds with other bodies who are defined in Regulation 44 (4). A definition would put beyond doubt what is meant by the term. Definitions of the term are used in the Social Services and Well-being (Wales) Act (2014) and the Additional Learning Needs and Education Tribunal (Wales) Act 2018. **[Standing Order 21.2 (vi) – that its drafting appears to be defective or it fails to fulfil statutory requirements]**
2. Paragraph 2(2)(c) of Schedule 4 of the Welsh text refers specifically to grants, loans or other payments made by the Higher Education Funding Council for Wales. There is no reference to that body in the English text, so that the grants loans or other payments are not limited in that way. **[Standing Order 21.2 (vii) – inconsistencies between the meaning of the English and Welsh texts]**
3. Regulation 53 provides that a person is not eligible for a maintenance loan (in respect of living costs) if they have reached the age of 60 on the first day of the academic year in which the course starts. Students over 60 are however eligible to apply for a base grant, maintenance grant and other targeted grants.

Regulation 99 and Schedule 5 provide that a person is not eligible for an Oxbridge college fee loan (a loan made available for the payment of college fees in respect of certain designated courses offered by Oxbridge e.g. dentistry,

social work) if they have reached the age of 60 on the first day of the academic year in which the course starts.

The Committee raises the following human rights concern in respect of this age limit.

Article 2 of Protocol 1 to the European Convention on Human Rights (ECHR) contains a free-standing right to education.

Article 14 of the ECHR provides that the enjoyment of the rights and freedoms set out in the ECHR shall be secured without discrimination on various protected grounds, including age.¹

The Committee believes that the issues raised by regulations 53 and 99 relate to the right to education. Therefore, by setting an upper age limit of 60, the Committee asks whether they discriminates against people over 60 in relation to their enjoyment of the right to education?

Whether the upper age limit is discriminatory will depend on whether it can be **justified**. If it can be justified, there is no discrimination and no breach of the ECHR.

The Explanatory Memorandum provides no justification as to the setting of the upper age limit. The Committee therefore asks the Welsh Government to provide an analysis of the Welsh Government's justification using the well-established fourfold test set out by the Supreme Court, i.e.

- Does the measure have a legitimate aim sufficient to justify the limitation of a fundamental right?
- Is the measure rationally connected to that aim?
- Could a less intrusive measure have been used?
- Has a fair balance been struck

[Standing Order 21.2 (i) – that there appears to be doubt as to whether it is intra vires.]

---

¹ The European Court of Human Rights ECtHR has found that 'age' is included among 'other status' in Article 14, *Schwizgebel v Switzerland* (No. 25762/07).

Merits Scrutiny

The following points are identified for reporting under Standing Order 21.3 in respect of this instrument.

The *Independent review of higher education funding and student finance arrangements*, led by Professor Sir Ian Diamond (“the Diamond review”) concluded in September 2016. Professor Diamond was asked to conduct a wide ranging review of higher education and student finance.

Professor Diamond made a number of recommendations which are reflected in these Regulations e.g.:–

- The current tuition fee grant for full-time undergraduate students is replaced with an additional student loan, up to a maximum level of £9,000.
- A £1,000 “base” grant available to all eligible welsh domiciled students.
- Additional means-tested grant to cover living costs.
- Maintenance loans to be available (subject to eligibility) for those students who are not eligible for grant.

[Standing Order 21.3 (ii) – that is of political or legal importance or gives rise to issue of public policy likely to be of interest to the Assembly.]

Implications arising from exiting the European Union

The eligibility requirements for student finance are drafted to take account of UK membership of the European Union. Therefore certain EU students will be eligible for support under the Regulations. There is also reference in the Regulations to the ‘Erasmus programme’. This is a programme which offers university students a possibility of studying or doing an internship abroad in another country. It is not clear at this stage what affect Brexit will have on programmes such as Erasmus and the mobility of students.

Government Response

A government response is required

Legal Advisers

Constitutional and Legislative Affairs Committee

8th March 2018

National Assembly for Wales

Constitutional and Legislative Affairs Committee

Fudalen y petyl 188

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2018 Rhif 196 (Cy. 45)

**ENILLION TROSEDDAU,
CYMRU**

**Gorchymyn Deddf Enillion
Troseddau 2002 (Cyfeiriadau at
Ymchwilydd Ariannol Awdurdod
Cyllid Cymru) 2018**

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Gorchymyn)

Mae'r Gorchymyn hwn yn darparu bod cyfeiriadau at ymchwilydd ariannol achrededig yn Neddf Enillion Troseddau 2002 ("y Ddeddf") i'w darllen fel cyfeiriadau at ymchwilydd ariannol achrededig sy'n aelodau o staff Awdurdod Cyllid Cymru.

Mae'r Atodlen i'r Gorchymyn hwn yn nodi'r pwerau y gall ymchwilydd ariannol achrededig eu harfer o dan y Ddeddf.

Caiff ymchwilydd ariannol achrededig wneud cais am orchmynion atal o dan Ran 2 o'r Ddeddf a chânt ymafael mewn eiddo y mae unrhyw orchmynion atal o'r fath yn gymwys iddo. Caiff ymchwilydd ariannol achrededig hefyd chwilio am arian parod, ymafael ynddo, ei gadw a gwneud cais i'w fforffedu o dan Bennod 3 o Ran 5 o'r Ddeddf. Cyn arfer pwerau chwilio, rhaid iddynt (oni bai ei bod yn anymarferol gwneud hynny o dan yr amgylchiadau) gael cymeradwyaeth ymlaen llaw oddi wrth naill ai ynad heddwch neu uwch-swyddog y mae'n rhaid iddo hefyd fod yn ymchwilydd ariannol achrededig. Caiff ymchwilydd ariannol achrededig hefyd wneud cais am orchmynion a gwarantau mewn perthynas ag ymchwilyddau atafaelu, gwyngalchu arian ac arian parod dan gadwad o dan Ran 8 o'r Ddeddf at ddibenion, ymysg pethau eraill, ei gwneud yn ofynnol i berson penodedig gyflwyno deunyddiau penodol; caniatáu chwiliad o fangre benodedig ac ymafael mewn deunyddiau ynddi a'i gwneud yn ofynnol i sefydliad ariannol ddarparu gwybodaeth cwsmeriaid sy'n ymwneud â pherson penodedig. Ymchwilydd ariannol achrededig yn unig, sydd, gan ddibynnu ar natur y gorchymyn neu'r warant, naill ai'n berson

priodol, yn swyddog priodol neu'n uwch-swyddog priodol, gaiff wneud cais am y pwerau o dan orchmynion neu warantau o'r fath a/neu eu harfer.

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Asesiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Gorchymyn hwn. O ganlyniad, lluniwyd asesiad effaith rheoleiddiol o'r costau a'r manteision sy'n debygol o ddeillio o gydymffurfio â'r Gorchymyn hwn. Gellir cael copi oddi wrth: Llywodraeth Cymru, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NQ.

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2018 Rhif 196 (Cy. 45)

**ENILLION TROSEDDAU,
CYMRU**

**Gorchymyn Deddf Enillion
Troseddau 2002 (Cyfeiriadau at
Ymchwilydd Ariannol Awdurdod
Cyllid Cymru) 2018**

Gwnaed 20 Chwefror 2018

*Gosodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol
Cymru* 21 Chwefror 2018

Yn dod i rym 1 Ebrill 2018

Mae Gweinidogion Cymru yn gwneud y Gorchymyn hwn drwy arfer y pwerau a roddir iddynt gan adran 453(1A) a (2) o Ddeddf Enillion Troseddau 2002(1).

Enwi a chychwyn

1.—(1) Enw'r Gorchymyn hwn yw Gorchymyn Deddf Enillion Troseddau 2002 (Cyfeiriadau at Ymchwilydd Ariannol Awdurdod Cyllid Cymru) 2018.

(2) Daw'r Gorchymyn hwn i rym ar 1 Ebrill 2018.

Dehongli

2. Yn y Gorchymyn hwn—

ystyr "ACC" ("WRA") yw Awdurdod Cyllid Cymru;

ystyr "y Ddeddf" ("*the Act*") yw Deddf Enillion Troseddau 2002.

Cyfeiriad at ymchwilydd ariannol achrededig

3. Mae cyfeiriad at ymchwilydd ariannol achrededig mewn darpariaeth o'r Ddeddf a bennir yn Rhan 1 o'r

---

(1) 2002 p. 29. Mewnosodwyd adran 453(1A) gan adran 186(4) o Ddeddf Casglu a Rheoli Trethi (Cymru) 2016 (dccc 6).

Atodlen yn gyfeiriad at ymchwilydd ariannol achrededig sy'n aelod o staff ACC.

4. Mae cyfeiriad at ymchwilydd ariannol achrededig mewn darpariaeth o'r Ddeddf a bennir yn Rhan 2 o'r Atodlen yn gyfeiriad at ymchwilydd ariannol achrededig sy'n aelod o staff ACC ac sydd ar radd 7 neu uwch neu radd gyfatebol.

Mark Drakeford

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid, un o Weinidogion
Cymru
20 Chwefror 2018

ATODLEN Erthyglau 3 a 4

**Cyfeiriad at ymchwilydd ariannol
achrededig**

RHAN 1

1. Adran 42(2)(c) (cais am orchymyn atal o dan Ran 2 – yn ddarostyngedig i awdurdodiad o dan adran 68(3)(c)).

2. Adrannau 47A(1)(c)(1) (adrannau 47B i 47S: ystyr “appropriate officer”) a 47M(3)(c) (cadwad pellach gan lys ynadon).

3. Pennod 3 o Ran 5 (ar wahân i’r ail gyfeiriad yn adran 290(4)(c)(2)).

4. Adran 352(5)(c)(3) (y person priodol at ddibenion gwarantau chwilio ac ymafael o dan Bennod 2 o Ran 8).

5. Adran 353(10)(c)(4) (y person priodol ar gyfer sicrhau mynediad ar unwaith i fangre pan na fo gorchymyn cyflwyno ar gael).

6. Adran 378(1)(b) (y swyddogion priodol at ddibenion ymchwiliadau atafaelu o dan Ran 8).

7. Adran 378(3A)(ab)(5) (y swyddogion priodol at ddibenion ymchwiliadau arian parod dan gadwad o dan Ran 8).

8. Adran 378(4)(a) (y swyddogion priodol at ddibenion ymchwiliadau gwyngalchu arian o dan Ran 8).

-
- (1) Mewnosodwyd adrannau 47A i 47S gan adran 55(1) a (2) o Ddeddf Plismona a Throsedd 2009 (p. 26).
- (2) Mewnosodwyd adran 290(4)(c) gan adran 79 o Ddeddf Troseddu Difrifol 2007 (p. 27), a pharagraffau 1 a 3(1) a (2) o Atodlen 11 iddi.
- (3) Mewnosodwyd adran 352(5)(c) gan adran 77 o Ddeddf Troseddu Difrifol 2007, a pharagraffau 1 a 7(1) a (3) o Atodlen 10 iddi. Fe’i diwygiwyd gan adran 80(1)(b) o’r Ddeddf honno.
- (4) Mewnosodwyd adran 353(10)(c) gan adran 77 o Ddeddf Troseddu Difrifol 2007, a pharagraffau 1 ac 8(1) a (3) o Atodlen 10 iddi. Fe’i diwygiwyd gan adran 80(3)(b) o’r Ddeddf honno.
- (5) Mewnosodwyd adran 378(3A) gan adran 77 o Ddeddf Troseddu Difrifol 2007, a pharagraffau 1 a 13 o Atodlen 10 iddi. Mewnosodwyd paragraff (ab) gan adran 80(7) o’r Ddeddf honno.

RHAN 2

9. Adran 47G(3)(c) (cymeradwyaeth briodol).

10. Adran 68(3)(c) (awdurdodiad ar gyfer ceisiadau ac apelau o dan Ran 2).

11. Adran 290(4)(c) (cymeradwyaeth ymlaen llaw gan uwch-swyddog i gynnal chwiliad arian parod o dan Bennod 3 o Ran 5).

12. Adran 378(2)(d) (uwch-swyddogion priodol at ddibenion ymchwiliadau atafaelu).

13. Adran 378(3AA)(b)(1) (uwch-swyddogion priodol at ddibenion ymchwiliadau arian parod dan gadwad).

14. Adran 378(6)(c) (uwch-swyddogion priodol at ddibenion ymchwiliadau gwyngalchu arian).

---

(1) Mewnosodwyd adran 378(3AA)(b) gan adran 49(b) o Ddeddf Troseddu a'r Llysoedd 2013 (p. 22), a pharagraffau 24 a 27(1) a (2) o Ran 2 o Atodlen 19 iddi.

Explanatory Memorandum to:

- 1. The Welsh Revenue Authority (Powers to Investigate Criminal Offences) Regulations 2018**
- 2. The Proceeds of Crime Act 2002 (References to Welsh Revenue Authority Financial Investigators) Order 2018**

This Explanatory Memorandum has been prepared by the Welsh Revenue Authority Implementation Directorate and is laid before the National Assembly for Wales in conjunction with the above subordinate legislation and in accordance with Standing Order 27.1.

Cabinet Secretary's Declaration

In my view, this Explanatory Memorandum gives a fair and reasonable view of the expected impact of:

1. The Welsh Revenue Authority (Powers to Investigate Criminal Offences) Regulations 2018; and
2. The Proceeds of Crime Act 2002 (References to Welsh Revenue Authority Financial Investigators) Order 2018

I am satisfied that the benefits justify the likely costs.

Mark Drakeford AM
Cabinet Secretary for Finance

21 February 2018

1. Description

- 1.1 Part 9 of the Tax Collection and Management (Wales) Act 2016 (“TCMA”) amended the Police and Criminal Evidence Act 1984 (“the 1984 Act”), the Criminal Justice and Police Act 2001 (“the 2001 Act”) and the Proceeds of Crime Act 2002 (“the 2002 Act”) to allow the Welsh Ministers, by regulation and order, to confer powers on the Welsh Revenue Authority (“WRA”) to investigate devolved tax crime.

The Welsh Revenue Authority (Powers to Investigate Criminal Offences) Regulations 2018.

- 1.2 These Regulations provide that the following provisions contained in the 1984 Act apply to WRA when it investigates devolved tax crime:
- a power to apply for and obtain a warrant from a justice of the peace to authorise entry and search of premises (section 8 of the 1984 Act);
  - a power to obtain access to “excluded material” or “special procedure material” (defined Part 2 of the 1984 Act), subject to obtaining a warrant from a judge in accordance with the procedure in Schedule 1 to the 1984 Act (section 9 of the 1984 Act);
  - a power to seize relevant items found during the course of a search (section 19);
  - the extension of seizure powers to require information contained in an electronic format to be produced during the course of a search (section 20);
  - a power which enables WRA to copy information which has been seized during the course of a search (section 21);
  - a power to retain anything seized during the course of a search (section 22).
- 1.3 In addition to these powers, the Regulations apply appropriate safeguards and governance on their potential use. These include safeguards in relation to execution of searches and the seizure of items found during the course of a search (sections 15 and 16), and accompanying rights for the owners of property seized during the course of a search (section 21). WRA will also be under a duty to notify in writing a person interviewed in relation to an offence when a decision is taken not to proceed (section 60B). More generally, WRA must comply with the statutory codes of practice issued under sections 66 and 67 of the 1984 Act when investigating criminal offences.
- 1.4 These Regulations will also apply provisions in Part 2 of the 2001 Act to investigations conducted by WRA, which, among other things, provide for additional powers of seizure during the course of a search. As with the 1984 Act, various safeguards are also applied to the use of those powers. For example, section 52 of the 2001 Act imposes a requirement on WRA when relying on the powers of seizure provided by sections 50 or 51 to provide the owner of the property with a written notice setting down various details, including what has been seized, the grounds of seizure and the scope to apply to a judge for the return of the seized

items. Section 59 of the 2001 Act gives any person with an interest in property seized using these powers the right to apply to the court for it to be returned, subject to certain conditions being met.

- 1.5 Regulation 3 provides that further to the provisions listed in the Schedule to the Regulations, any applicable safeguards, and procedural elements in the 1984 Act will also apply. Consequently, any terms defined by other provisions in the 1984 Act will also apply to WRA when the provisions listed in the Schedule are applied to WRA investigations.
- 1.6 Regulation 3(3) substitutes references to police officers, constables and the police with references to WRA.
- 1.7 Regulation 4 allows a person exercising a function conferred on WRA by the Regulations to use reasonable force if that person considers it necessary in the exercise of that function. This could range from guiding a person to stand aside by placing a hand on their arm through to stopping a person by restraining them to prevent violence or injury against another person or officer, for example.
- 1.8 Regulation 5 makes provision for WRA to search any person found on the premises which is the subject of a search in reliance of a warrant issued under the 1984 Act. However, WRA may only search a person where there is reasonable cause to believe the person is in possession of something which is likely to be of “substantial value” to the investigation. This may be concealing/hiding something which may be relevant to the investigation, whether by itself, such as a relevant document in a briefcase, or something which when considered alongside other material could be of value, such as a mobile phone with passwords for electronic files or a key in a persons pocket which would open a filing cabinet on the premises.
- 1.9 Regulation 6 modifies section 16 of the 1984 Act, which makes provision in relation to the authorisation required before multiple premises warrants can be executed on a second or subsequent occasion, and where an all premises warrant can be executed in respect of property not specified in the warrant. The modification made by regulation 6 has the effect of substituting the requirement of obtaining a police inspector’s approval with a requirement that approval may only be provided by a person exercising WRA functions of at least civil service Grade 7 (or equivalent).
- 1.10 Regulation 7 modifies section 77 of the 1984 Act, which makes provision in relation to the treatment of confessions made by a person with a learning disability. Where such a confession is received as evidence in criminal proceedings, section 77 of the 1984 Act requires the court to exercise caution before relying on that evidence where (among other things) it has not been made in the presence of an “independent person”. The modification made by regulation 7 ensures that a person

exercising a function conferred on WRA by these Regulations is not regarded as an “independent person”.

1.11 Regulation 8 specifies that the functions conferred by these Regulations may only be exercised by a person with written authorisation from WRA to conduct relevant investigations.

1.12 These Regulations will come into force on 1 April 2018.

The Proceeds of Crime Act 2002 (References to Welsh Revenue Authority Financial Investigators) Order 2018

1.13 The Proceeds of Crime Act 2002 (References to Welsh Revenue Authority Financial Investigators) Order 2018 (“the Order”) enables accredited financial investigators who are members of staff of the WRA to exercise the following powers under the 2002 Act:

- apply for a restraint order under Part 2;
- seize property to which a restraint order applies;
- search for, seize, detain and apply for the forfeiture of cash under Chapter 3, Part 5 (recovery of cash in summary proceedings); and
- apply for orders and warrants in relation to confiscation, money laundering and detained cash investigations under Part 8, including an application to the courts for an order requiring a financial institution to provide customer information in relation to a specified person.

1.14 The types of investigations referred to in relation to Part 8 can be described as follows:

- **Confiscation** – A confiscation investigation is an investigation into whether a person has benefited from his criminal conduct or to the extent or whereabouts of his benefit from his criminal conduct, following criminal prosecution.
- **Detained Cash** – A detained cash investigation is an investigation for the purposes of Chapter 3 of Part 5 of the 2002 Act into the derivation of cash detained under that chapter or a part of such cash, or whether cash detained under that chapter is intended by any person to be used in unlawful conduct.
- **Money laundering** – A Money laundering investigation is an investigation into whether a person has committed a money laundering offence. This could occur where for example, there is a reasonable suspicion that a person has converted criminal property.

1.15 In addition, the Order applies appropriate safeguards and governance on the potential use of these powers, including the requirement that certain powers can only be exercised after obtaining senior officer approval.

1.16 Article 3 of the Order provides that a reference to an accredited financial investigator in a provision of the 2002 Act specified in Part 1 of the Schedule to the Order, is a reference to an accredited financial investigator who is a member of staff of WRA.

1.17 Article 4 of the Order provides that a reference to an accredited financial investigator in a provision of the 2002 Act specified in Part 2 of the Schedule, is a reference to an accredited financial investigator who is a member of staff of WRA and is at or above grade 7 or equivalent.

1.18 This Order comes into force on 1 April 2018.

2. Matters of special interest to the Constitutional and Legislative Affairs Committee

2.1 This Explanatory Memorandum covers two Statutory Instruments; The Welsh Revenue Authority (Powers to Investigate Criminal Offences) Regulations 2018, which is subject to the affirmative procedure and the Proceeds of Crime Act 2002 (References to Welsh Revenue Authority Financial Investigators) Order 2018, which is subject to the negative procedure.

2.2 These Statutory Instruments are interlinked and it is beneficial to interpret the impacts of each Statutory Instrument jointly to explain the wider legislative context. Thus, an Explanatory Memorandum incorporating a Regulatory Impact Assessment has been prepared to describe both Statutory Instruments.

3. Legislative background

3.1 The Welsh Revenue Authority (Powers to Investigate Criminal Offences) Regulations 2018 are made under section 114ZA of the Police and Criminal Evidence Act 1984 and section 67A into the Criminal Justice and Police Act 2001.

3.2 Section 114ZA of the Police and Criminal Evidence Act 1984 was inserted by section 185(1) TCMA and section 67A of the Criminal Justice and Police Act 2001 was inserted by section 185(2) TCMA.

3.3 In accordance with section 114ZA(4) of the 1984 Act and section 67A(4) of the 2001 Act, the regulations must be laid before and approved by the National Assembly for Wales (the affirmative procedure).

3.4 The Proceeds of Crime Act 2002 (References to Welsh Revenue Authority Financial investigators) Order 2018 is made pursuant to section 453(1A) and (2) of the Proceeds of Crime Act 2002. This Order is subject to the negative resolution procedure.

3.5 Section 453(1A) of the Proceeds of Crime Act 2002 was inserted by section 186 TCMA.

4. Purpose & intended effect of the legislation

- 4.1 The Tax Collection and Management (Wales) Act 2016 creates three criminal offences: wrongful disclosure of protected taxpayer information under section 20; concealing or destroying documents following an information notice under section 114 and concealing or destroying documents following notification under section 115. In addition to these offences there are a number of other criminal offences relevant to devolved taxes, including fraud (under the Fraud Act 2006); the common law offence of cheating the public revenue; and facilitating tax evasion (under the Criminal Finances Act 2017).
- 4.2 WRA's functions include promoting compliance with the law relating to devolved taxes (section 12 TCMA). This means that WRA has a role to play in tackling criminal behaviour that impacts on the devolved taxes. The purpose of the Regulations and the Order are to confer relevant investigatory powers on WRA so that it can lawfully and effectively tackle criminal behaviour, exercising powers as a law enforcement agency, by acquiring evidence to enable the prosecution of criminal offences.
- 4.3 Criminal behaviour in this context can be wide ranging, covering both devolved taxes, and could include deliberately providing false information to WRA (e.g. lying in a tax return); deliberately failing to comply with the requirements of the law (e.g. not weighing waste before it is sent to landfill or misstating the value of a land transaction); or deliberately destroying documents or other information that may be needed to establish a person's true tax position. The criminal intent in each of these circumstances is to make a financial gain or to seek to reduce the amount of money that should be paid to the public revenue.
- 4.4 These criminal investigation powers are additional to the civil investigatory powers conferred on WRA under the devolved tax legislation (Tax Collection and Management (Wales) Act 2016, Land Transaction Tax and Anti-avoidance of Devolved Taxes (Wales) Act 2017 and Land Disposals Tax (Wales) Act 2017), which are primarily intended to allow WRA to identify and collect the correct amount of tax due (by obtaining information and inspecting premises, and where appropriate, imposing financial penalties). In some cases, it may be appropriate for individuals to face criminal sanctions for their behaviour, including fines and custodial sentences and these powers facilitate that.
- 4.5 It may also be considered appropriate to recover the money and assets a person acquires as a result of that criminal behaviour. The 2002 Act enables an accredited financial investigator to look into the financial position of individuals under investigation to identify, trace and freeze the proceeds of crime with a view to asking the courts to make a confiscation order following prosecution.

- 4.6 The Regulations and Order seek to put WRA in a similar position to HMRC in terms of criminal investigation powers, although the powers conferred on WRA by these statutory instruments are narrower than those conferred on HMRC. This reflects the narrower scope of the functions which WRA is able to exercise, for example WRA has no customs functions. WRA will not, for example, have the power to arrest or detain a person, or the powers to stop and search a person or vehicles without a warrant from a justice of the peace.
- 4.7 There is a real possibility of criminal offences in relation to Welsh devolved taxes in the future. The OECD report on Fighting Tax Crime recognises that “criminal law plays an important role... it enhances the general preventive effect that criminal law enforcement can have and reduces non compliance.”¹ Enabling the WRA to investigate devolved tax offences, as HMRC does for LfT and SDLT, with a consistent set of criminal investigation powers will help to ensure Wales is not seen as a soft target for those who may be seeking to evade taxes. Public knowledge that there are the appropriate criminal powers in place will allow WRA to prioritise criminal enforcement in appropriate cases and, therefore, act as a deterrent for those contemplating breaking the law. However, as previously noted, the civil powers conferred on WRA will be used in the majority of compliance cases.
- 4.8 The Regulations and Order are intended to provide WRA with proportionate criminal investigation powers to tackle and deter devolved tax crime. In exercising the powers conferred by these statutory instruments, WRA will be subject to the supervision of the courts and will be required to comply with all relevant safeguards in the same way as the exercise of these powers by other law enforcement agencies such as the police and HMRC. In particular, a person will only be authorised by WRA to exercise these powers where that person has the requisite experience, training and understanding of the relevant legal framework and it is anticipated that these staff will carry specific identification similar to a warrant card. In addition, use of the powers will need to comply with PACE codes of practice and, where specified, be approved at an appropriate level within WRA by a senior, authorised officer with the requisite experience, training, accreditation and understanding of the relevant legal framework.
- 4.9 In relation to the POCA order, accredited financial investigators must be trained, accredited and monitored by the National Crime Agency and the use of these investigatory powers must be by order or warrant from the court. Evidence and information obtained through the use of these powers must be retained and stored in a safe and secure way and used only for the purpose for which it was obtained, as is the case for all protected taxpayer information.

---

¹ Fighting Tax Crime: The Ten Global Principles OECD 2017, p.14 - <http://www.oecd.org/tax/crime/fighting-tax-crime-the-ten-global-principles.pdf>

PART 2 – REGULATORY IMPACT ASSESSMENT

1. Options

Option 1: Do Nothing

1.1 Under this option, the Regulations and Order would not be introduced.

Option 2: Introduce the regulations

1.2 Under this option, the Regulations and Order as described in Part 1 of this Explanatory Memorandum would be introduced. This is the preferred option.

2. Costs & benefits

Option 1: Do Nothing

2.1 If these Regulations and Order were not introduced, the WRA would be unable to use the investigative powers in the 1984 Act, the 2001 Act and the 2002 Act to investigate criminality and reclaim the proceeds of that crime for the public purse in relation to the devolved Welsh taxes. In this option, powers to investigate criminality in the devolved Welsh taxes would fall to the police forces in Wales.

2.2 It would be possible for the police in Wales to lead on all elements of investigation of devolved tax offences. However, this would be an additional responsibility for police in Wales and any police action would be dependent on their consideration of a range of other priorities. The Home Office are responsible for policing across England and Wales, (though the Welsh Government partially funds the police and, along with Welsh local authorities, have a strong and close relationship with the Welsh police).

Option 2: Introduce the Regulations and Order

2.3 The Welsh Government's preferred option is that the WRA investigate tax crime themselves. Financial profit is the driver for almost all serious and organised crime, and other lower-level acquisitive crime. It is difficult to estimate the cost of tax crime in relation to the two devolved taxes, however, HMRC estimate that there is a 10% tax gap for landfill tax and a 1% tax gap for stamp duty land tax². This suggests that the potential lost revenue to the WRA for LDT could be in the region of £2.6 million and for LTT in the region of £2.5 million – although only part of this

---

² Measuring the Tax Gap 2017, HMRC The tax gap is the difference between the amount of tax that should, in theory, be collected by HMRC, and what is actually collected.

would be due to tax crime.³As tax rules diverge across the UK following the devolution of tax powers to Wales and Scotland, it is imperative that tax crime is tackled consistently and in the best interests of compliant taxpayers and businesses, so no part of the UK is a safe haven for those who evade tax. It will be important that any organisation responsible for investigating devolved tax offences works closely with HMRC and Revenue Scotland to share information and ensure effective enforcement.

- 2.4 It is clear that the application of the 1984 Act, the 2001 Act and the 2002 Act will have resource implications for WRA and the Welsh Government and there is a shared commitment to ensuring that appropriate resources are made available.
- 2.5 Much of the governance and compliance work required to enable the lawful exercise of these powers will be case-specific – the powers under consideration are permissive: WRA would not be required to use them, but would have the option to do so in appropriate circumstances.
- 2.6 This means that the immediate impact of the Regulations and the Order could be relatively limited, for example, to allow staff to receive appropriate training and accreditation. It is anticipated that the initial resource requirements stemming from WRA access to criminal powers can be accommodated within the existing WRA budget allocation of £6m for 2018/19 and 2019/20.
- 2.7 The exercise of the powers in particular cases could imply further cost, for example, relating to the storage of evidence and the appropriate equipment for staff. The ongoing resource will depend on the extent and nature of the case-work that WRA may wish to take forward and the priority attached to it. The costs associated will be dependant upon the nature, volume and extent of criminality uncovered once WRA becomes operational and has access to protected taxpayer information.
- 2.8 However, it may be anticipated that some of those costs may overlap with WRA's civil enforcement powers under TCMA, to inspect premises and to take samples and remove documents during an inspection.
- 2.9 The Office of Budget Responsibility considers the cost and benefits associated with compliance work subject to “high levels of uncertainty since they target specific subsets of taxpayers who are already actively changing their behaviour to lower their tax liabilities. As a result, there is usually relatively high behavioural uncertainty. Similarly, since the measures are directed at uncollected tax, there is usually less reliable data available to inform the costing.”⁴

---

³ Based on information from HMRC Measuring the Tax Gap 2017 and Welsh Government tax forecasts

⁴ Office of Budget Responsibility – “Working Paper No.11: Evaluation of HMRC anti-avoidance and operational measures, September 2017” http://budgetresponsibility.org.uk/docs/dlm_uploads/WP-No.11-Evaluation-of-HMRC-anti-avoidance-and-operational-measures.pdf

- 2.10 However, the benefit of investment in tackling tax crime are seen as not only recovering lost tax, but also in encouraging wider compliance as the risk of being caught outweighs the potential benefit. In addition, OECD states that “the investment is worthwhile, with some jurisdictions being able to calculate the return on investment from the criminal tax investigation teams and reporting recovery of funds well in excess of the expenditure, ranging from 150% to 1500% return on investment.”⁵
- 2.11 The Regulations and Order are not expected to impose costs on business, other than those that may become subject to an investigation from potential criminal activity.
- 2.12 The Regulations and Order are considered as a way of levelling the playing field for legitimate businesses in Wales. The Regulations and Order are designed to tackle tax crime and we anticipate this to be most prevalent in landfill disposals tax, which will have the potential to impact on wider waste crime which can have serious environmental impacts. However, the motive for tax crime is economic and is aimed at the acquisition of financial benefit. As with any crime, waste crime has a cost to the wider economy, taking business away from legitimate, permitted waste operators, who therefore lose income and the ability to invest in their businesses and the wider local economy. However, the profits come largely at the expense of the taxpayer. The Environmental Services Association estimates “each pound spent on enforcement is likely to yield a return of as much as £5.60. Of this £3.20 would be received directly by government in taxes, with the rest benefitting legitimate waste sector businesses and wider society.”⁶
- 2.13 Overall, the benefits of this option are:
- By creating an effective deterrent to criminal behaviour, it has the potential to reduce tax lost as a result of criminal activity;
  - There is the potential to reclaim revenue lost to the public purses as a result of criminal behaviour;
  - It has the potential to create a fairer environment for waste businesses and other tax payers in Wales; and
  - Consultation responses from other law enforcement agencies, including the police, National Crime Agency and NRW were supportive of the proposals.

3. Consultation

- 3.1 On 10 July, the Welsh Government published a consultation on WRA access to criminal powers to tackle tax crime, which closed on 2 October. In total, the Welsh Government received 17 responses from a

---

⁵ Fighting Tax Crime – The Ten Global Principles: OECD 2017-
<http://www.oecd.org/tax/crime/fighting-tax-crime-the-ten-global-principles.pdf>

⁶ Environmental Services Association Education Trust- Waste Crime: Tackling Britain’s Dirty Secret:
http://www.esauk.org/esa_reports/ESAET_Waste_Crime_Tackling_Britains_Dirty_Secret_LIVE.pdf

range of stakeholders from various sectors, all from within Wales.

3.2 A full Welsh Government response to the consultation can be viewed here: <https://consultations.gov.wales/consultations/welsh-revenue-authority-powers-tackle-tax-crime>

3.3 Following the consultation, engagement has taken place with the Home Office, HMRC, CPS, NRW, National Crime Agency and the Police as well as other WRA stakeholders. Their views have been taken into account when developing these Regulations and Order.

4. Post implementation review

4.1 The Finance Committee in its Stage 1 Report on the TCMA stated: “the Minister should consider reviewing these powers once the taxes have been established and in operation for a number of years.”⁷

4.2 It is anticipated that TCMA will be reviewed within three to five years. The Land Transaction Tax and Anti-avoidance of Devolved Taxes (Wales) Act 2017 will be reviewed by May 2023 and the Landfill Disposals Tax (Wales) Act 2017 will follow the same timeline. The impact of the powers conferred by the Regulations and Order will be considered as part of the wider review programme.

---

⁷National Assembly for Wales, Finance Committee, Tax Collection and Management (Wales) Bill Stage 1 Committee Report, November 2015. Paragraph 241.
<http://www.assembly.wales/laid%20documents/cr-ld10451/cr-ld10451-e.pdf>

SL(5)XXX Gorchymyn Enillion Troseddau 2002 (Cyfeiriadau at Ymchwilwyr Ariannol Awdurdod Refeniw Cymru) 2018

Cefndir a Phwrpas

Mae'r Gorchymyn hwn yn darparu bod cyfeiriadau at ymchwilwyr ariannol achrededig yn Neddf Enillion Troseddau 2002 ('POCA') i'w darllen fel cyfeiriadau at ymchwilwyr ariannol achrededig sy'n aelodau o staff Awdurdod Refeniw Cymru (WRA).

Gall ymchwilwyr ariannol achrededig wneud cais am orchmynion atal dan Ran 2 o POCA a gallant atafaelu eiddo y mae unrhyw orchymyn o'r fath yn gymwys iddo. Gall ymchwilwyr ariannol achrededig hefyd chwilio am, atafaelu, manylu a gwneud cais am fforffedu arian parod. Cyn ymarfer pwerau chwilio rhaid iddynt gael cymeradwyaeth ymlaen llaw gan ynad heddwch neu uwch swyddog (oni bai yn yr amgylchiadau nad yw'n ymarferol gwneud hynny).

Gall ymchwilwyr ariannol achrededig hefyd wneud cais am orchmynion a gwarantau mewn perthynas â chymeryd ymaith, gwyngalchu arian ac ymchwiliadau arian parod a gadwyd. Gall pwrpas gorchmynion a gwarantau o'r fath gynnwys ee ei gwneud yn ofynnol i rywun gynhyrchu deunydd penodol, caniatáu chwilio ac atafaelu deunydd o eiddo a'i wneud yn ofynnol i sefydliad ariannol ddarparu gwybodaeth am gwsmeriaid. Dim ond ymchwilydd ariannol achrededig sydd (yn dibynnu ar natur y gorchymyn neu'r warant) naill ai yn berson priodol, yn swyddog priodol neu'n uwch swyddog priodol a all wneud cais am a/neu arfer y pwerau a ddarperir gan orchmynion a gwarantau o'r fath.

Y weithdrefn

Negyddol

Craffu Technegol

Ni nodwyd unrhyw bwyntiau i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Craffu ar rinweddau

Mae'r Gorchymyn hwn yn rhoi pwerau sylweddol i'r WRA. Rhoddwyd esboniad nad yw'n ymddangos yn afresymol. Serch hynny, tynnir sylw at y Gorchymyn ar y sail ei fod o bwys cyfreithiol neu wleidyddol neu'n peri materion polisi cyhoeddus sy'n debygol o fod o ddiddordeb i'r Cynulliad. [Rheol Sefydlog 21.3(ii)]

Goblygiadau sy'n deillio o adael yr Undeb Ewropeaidd

Ni nodwyd unrhyw bwyntiau i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Ymateb y Llywodraeth

Mae Llywodraeth Cymru yn nodi'r adroddiad ac yn cydnabod bod yr OS hwn yn cynnwys materion sy'n debygol o fod o ddiddordeb i'r Cynulliad.

Cynghorwyr Cyfreithiol

**Y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol
Mawrth 2018**

Eitem 3.3

OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2018 Rhif 274 (Cy. 50)

BWYD, CYMRU

Rheoliadau Cynhyrchion Jam a Chynhyrchion Tebyg (Cymru) 2018

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)

Mae'r Rheoliadau hyn, sy'n gymwys o ran Cymru, yn darparu ar gyfer parhau i weithredu Cyfarwydddeb y Cyngor 2001/113/EC ynghylch jamiau, jeliâu a marmaledau ffrwythau a phiwrî castan a felyswyd a fwriedir ar gyfer eu bwyta gan bobl (OJ Rhif L 10, 12.1.2002, t. 67). Maent hefyd yn cadw mesurau cenedlaethol presennol ynglŷn â cheuled, ceuled lemon a briwfwyd. Mae'r Rheoliadau'n dirymu ac yn disodli Rheoliadau Cynhyrchion Jam a Chynhyrchion Tebyg (Cymru) 2004 (O.S. 2004/553 (Cy. 56)).

Mae rheoliad 4 ac Atodlen 1 yn rheoleiddio defnyddio'r enwau "jam", "jam ecstra", "jeli", "jeli ecstra", "marmalêd", "marmalêd jeli", "piwrî castan a felyswyd", "ceuled", "ceuled lemon" a "briwfwyd". Yn ddarostyngedig i eithriad, dim ond os yw'r cynnyrch yn bodloni'r gofynion yn y rhan berthnasol o Atodlen 1 y caniateir i'r enwau hyn gael eu defnyddio.

Mae'r Rheoliadau hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i fanylion gael eu dangos ynglŷn â jam, jam ecstra, jeli, jeli ecstra, marmalêd, marmalêd jeli a phiwrî castan a felyswyd. Mae rheoliad 5 yn ei gwneud yn ofynnol i enw'r cynnyrch ddangos y mathau o ffrwythau a ddefnyddiwyd i weithgynhyrchu'r cynnyrch, mae rheoliad 6 yn ei gwneud yn ofynnol i labeli'r cynnyrch ddangos ei gynnwys ffrwythau, mae rheoliad 7 yn ei gwneud yn ofynnol i labeli'r cynnyrch ddangos cyfanswm ei gynnwys siwgr, ac mae rheoliad 8 yn gwneud darpariaeth ynglŷn â sylffwr deuocsid gweddilliol.

Mae rheoliad 9 yn gosod rhwymedigaeth ar awdurdodau bwyd i orfodi'r Rheoliadau.

Mae rheoliad 10 ac Atodlen 5 yn cymhwyso darpariaethau penodol yn Neddff Diogelwch Bwyd 1990, gydag addasiadau. Mae hyn yn cynnwys cymhwyso, gydag addasiadau, adran 10(1), gan alluogi

hysbysiad gwella i gael ei gyflwyno i'w gwneud yn ofynnol i gydymffurfio â darpariaethau penodedig yn y Rheoliadau hyn, a chymhwyso adran 10(2), sy'n gwneud methiant i gydymffurfio â hysbysiad gwella yn drosedd.

Mae rheoliad 11 yn dirymu Rheoliadau Cynhyrchion Jam a Chynhyrchion Tebyg (Cymru) 2004 ac yn gwneud dirymiad canlyniadol ar ddarpariaeth yng Ngorchymyn Cytuniad Lisbon (Newidiadau mewn Terminoleg neu Rifau) 2012 (O.S. 2012/1809).

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Asesiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn. O ganlyniad, ystyriwyd nad oedd yn angenrheidiol cynnal asesiad effaith rheoleiddiol o'r costau a'r manteision sy'n debygol o ddeillio o gydymffurfio â'r Rheoliadau hyn.

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

2018 Rhif 274 (Cy. 50)

BWYD, CYMRU

**Rheoliadau Cynhyrchion Jam a
Chynhyrchion Tebyg (Cymru) 2018**

Gwnaed 27 Chwefror 2018

*Gosodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol
Cymru* 5 Mawrth 2018

Yn dod i rym 26 Mawrth 2018

CYNNWYS

1. Enwi, cymhwyso a chychwyn
2. Dehongli
3. Cwmpas
4. Defnyddio enw cynnyrch
5. Dangos y mathau o ffrwythau a ddefnyddiwyd
6. Dangos y cynnwys ffrwythau
7. Dangos cyfanswm y cynnwys siwgr
8. Sylffwr deuocsid gweddilliol
9. Gorfodi
10. Cymhwyso ac addasu darpariaethau yn y Ddeddf
11. Dirymu

ATODLEN 1 — Cynhyrchion a reoleiddir

RHAN 1 — Rhestr cynhyrchion

RHAN 2 — Jam

RHAN 3 — Jam ecstra

RHAN 4 — Jeli

RHAN 5 — Jeli ecstra

RHAN 6 — Marmalêd

RHAN 7 — Marmalêd jeli

RHAN 8 — Piwrî castan a felyswyd

- RHAN 9 — Ceuled “X”
- RHAN 10 — Ceuled lemon
- RHAN 11 — Ceuled blas “Y”
- RHAN 12 — Briwfwyd
- RHAN 13 — Dehongli Atodlen 1
- ATODLEN 2 — Cynhwysion
ychwanegol a
awdurdodwyd ar
gyfer cynhyrchion a
reoleiddir sydd wedi
eu rhestru yn Rhan 1
o’r tabl yn Rhan 1 o
Atodlen 1
- ATODLEN 3 — Triniaethau a
awdurdodwyd ar
gyfer cynhyrchion a
reoleiddir sydd wedi
eu rhestru yn Rhan 1
o’r tabl yn Rhan 1 o
Atodlen 1
- ATODLEN 4 — Cyfeiriadau
newidiadwy
- ATODLEN 5 — Cymhwysio ac
addasu darpariaethau
yn y Ddeddf

Mae Gweinidogion Cymru yn gwneud y Rheoliadau a ganlyn drwy arfer y pwerau a roddir gan adrannau 6(4), 16(1)(a) ac (e), 17(1) a (2), 26(1) a (3) ac 48(1) o Ddeddf Diogelwch Bwyd 1990(1) a pharagraff 1A o Atodlen 2 i Ddeddf y Cymunedau Ewropeaidd 1972(2).

Mae’r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth at ddiben a grybwyllir yn adran 2(2) o Ddeddf y Cymunedau Ewropeaidd 1972, ac mae’n ymddangos i Weinidogion Cymru ei bod yn hwylus i gyfeiriadau at yr offerynnau Ewropeaidd a restrir yn Atodlen 4 gael

-
- (1) 1990 p. 16. Diwygiwyd adran 16(1) gan baragraff 8 o Atodlen 5 i Ddeddf Safonau Bwyd 1999 (p. 28) (“Deddf 1999”). Diwygiwyd adran 17(1) a (2) gan baragraffau 8 a 12 o Atodlen 5 i Ddeddf 1999 ac O.S. 2011/1043. Diwygiwyd adran 26(3) gan Atodlen 6 i Ddeddf 1999. Diwygiwyd adran 48(1) gan baragraff 8 o Atodlen 5 i Ddeddf 1999. Trosglwyddwyd swyddogaethau a oedd gynt yn arferadwy gan “the Ministers”, i’r graddau yr oeddent yn arferadwy o ran Cymru, i Gynulliad Cenedlaethol Cymru gan O.S. 1999/672 fel y’i darllenir gydag adran 40(3) o Ddeddf 1999, a’u trosglwyddo wedi hynny i Weinidogion Cymru gan baragraff 30 o Atodlen 11 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (p. 32).
  - (2) 1972 p. 68. Mewnosodwyd paragraff 1A o Atodlen 2 gan adran 28 o Ddeddf Diwygio Deddfwriaethol a Rheoleiddiol 2006 (p. 51) ac fe’i diwygiwyd gan Ran 1 o’r Atodlen i Ddeddf yr Undeb Ewropeaidd (Diwygio) 2008 (p. 7) ac O.S. 2007/1388.

eu dehongli fel cyfeiriadau at yr offerynnau hynny fel y'u diwygir o bryd i'w gilydd.

I'r graddau y mae'r Rheoliadau hyn wedi eu gwneud drwy arfer pwerau o dan Ddeddf Diogelwch Bwyd 1990, mae Gweinidogion Cymru wedi rhoi sylw i gyngor perthnasol a roddwyd gan yr Asiantaeth Safonau Bwyd yn unol ag adran 48(4A)(1) o'r Ddeddf honno.

Ymgynghorwyd yn agored ac yn dryloyw â'r cyhoedd wrth lunio a gwerthuso'r Rheoliadau hyn fel sy'n ofynnol gan Erthygl 9 o Reoliad (EC) Rhif 178/2002 Senedd Ewrop a'r Cyngor sy'n gosod egwyddorion cyffredinol a gofynion cyfraith bwyd, yn sefydlu Awdurdod Diogelwch Bwyd Ewrop ac yn gosod gweithdrefnau o ran materion diogelwch bwyd(2).

Enwi, cymhwyso a chychwyn

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Cynhyrchion Jam a Chynhyrchion Tebyg (Cymru) 2018.

(2) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys o ran Cymru.

(3) Daw'r Rheoliadau hyn i rym ar 26 Mawrth 2018.

Dehongli

2.—(1) Yn y Rheoliadau hyn—

ystyr “Cyfarwyddeb 2001/111/EC” (“*Directive 2001/111/EC*”) yw Cyfarwyddeb y Cyngor 2001/111/EC(3) ynglŷn â siwgrau penodol a fwriedir ar gyfer eu bwyta gan bobl;

ystyr “Cyfarwyddeb 2001/113/EC” (“*Directive 2001/113/EC*”) yw Cyfarwyddeb y Cyngor 2001/113/EC(4) ynglŷn â jamiau, jelïau a marmaledau ffrwythau a phiwrî castan a felyswyd a fwriedir ar gyfer eu bwyta gan bobl;

mae i “cynhwysyn” yr ystyr a roddir i “*ingredient*” yn Erthygl 2(2)(f) o Reoliad (EU) Rhif 1169/2011(5);

-
- (1) Mewnosodwyd adran 48(4A) gan baragraff 21 o Atodlen 5 i Ddeddf 1999.
- (2) OJ Rhif L 31, 1.2.2002, t. 1, a ddiwygiwyd ddiwethaf gan Reoliad (EU) Rhif 652/2014 Senedd Ewrop a'r Cyngor (OJ Rhif L 189, 27.6.2014, t. 1).
- (3) OJ Rhif L 10, 12.1.2002, t. 53, a ddiwygiwyd ddiwethaf gan Reoliad (EU) Rhif 1021/2013 Senedd Ewrop a'r Cyngor (OJ Rhif L 287, 29.10.2013, t. 1).
- (4) OJ Rhif L 10, 12.1.2002, t. 67, a ddiwygiwyd ddiwethaf gan Reoliad (EU) Rhif 1021/2013 Senedd Ewrop a'r Cyngor (OJ Rhif L 287, 29.10.2013, t. 1).
- (5) OJ Rhif L 304, 22.11.2011, t. 18, a ddiwygiwyd ddiwethaf gan Reoliad Dirprwyedig y Comisiwn (EU) Rhif 78/2014 (OJ Rhif L 27, 30.1.2014, t. 7).

ystyr “cynhwysyn ychwanegol a awdurdodwyd” (“*authorised additional ingredient*”) yw cynhwysyn a bennir yn Atodlen 2;

ystyr “cynnyrch a reoleiddir” (“*regulated product*”) yw cynnyrch sydd wedi ei restru yn unrhyw un neu ragor o’r eitemau yn y tabl yn Rhan 1 o Atodlen 1 ac sy’n cydymffurfio â’r gofynion ynglŷn â’r cynnyrch hwnnw a nodir yn y Rhan o’r Atodlen honno a bennir yn yr eitem gyfatebol yng ngholofn 3 o’r tabl;

ystyr “y Ddeddf” (“*the Act*”) yw Deddf Diogelwch Bwyd 1990;

ystyr “echdynnyn dyfrllyd ffrwythau” (“*aqueous extract of fruit*”) yw echdynnyn dyfrllyd ffrwythau sydd, yn ddarostyngedig i’r colledion sy’n digwydd o reidrwydd mewn gweithgynhyrchu priodol, yn cynnwys pob un o gyfansoddion y ffrwythau a ddefnyddiwyd sy’n doddadwy mewn dŵr;

ystyr “ffrwyth” (“*fruit*”) yw ffrwyth ffres ac iach, sy’n rhydd rhag dirywiad, sy’n cynnwys pob un o’i gyfansoddion hanfodol ac sy’n ddigon aeddfed i’w ddefnyddio, ar ôl ei lanhau, cael gwared ar unrhyw frychau sydd arno, torri ei ben a’i goesyn, ac mae’n cynnwys sinsir, tomatos, y rhannau bwydadwy o goesynnau rhiwbob, moron, tatws melys, cucumerau, pwmpenni, melonau a melonau dŵr;

mae i “labeli” yr ystyr a roddir i “*labelling*” yn Erthygl 2(2)(j) o Reoliad (EU) Rhif 1169/2011 ac mae’r ymadrodd “wedi ei labelu” (“*labelled*”) i’w ddehongli yn unol â hynny;

ystyr “mêl” (“*honey*”) yw’r sylwedd melys naturiol a gynhyrchir gan weny *Apis mellifera* o neithdar planhigion neu o secretiadau’r rhannau byw o blanhigion neu ysgarthiadau pryfed sy’n sugno planhigion ar y rhannau byw o blanhigion, y mae’r gwenyn yn eu casglu, yn eu gweddnewid trwy eu cyfuno â’u sylweddau penodol eu hunain, eu gwaddodi, eu dadhydradu, eu storio a’u gadael mewn diliau mêl i aeddfedu;

mae i “mewn masnach” yr un ystyr ag sydd i “*in trade*” yng Nghyfarwyddeb 2001/113/EC ac mae’r ymadroddion “masnachu mewn” ac “a fasnachir” (“*trade in*”, “*trades in*”, “*traded*”) i’w dehongli yn unol â hynny;

ystyr “mwydion ffrwythau” (“*fruit pulp*”) yw’r rhan fwydadwy o’r ffrwyth cyfan, gyda’r pilion, y croen, yr hadau, y dincod neu’r tebyg (fel y bo’n briodol) neu hebddynt a’r rhan honno o bosibl wedi ei sleisio neu ei wasgu ond heb ei lleihau i biwrî;

ystyr “piwrî ffrwythau” (“*fruit purée*”) yw’r rhan fwydadwy o’r ffrwyth cyfan, gyda’r pilion, y

croen, yr hadau, y dincod neu'r tebyg (fel y bo'n briodol) neu hebddynt a'r rhan honno wedi ei lleihau i biwrî drwy gael ei hidlo neu drwy beri iddi fynd drwy broses debyg;

ystyr “Rheoliad (EC) Rhif 1924/2006” (“*Regulation (EC) No 1924/2006*”) yw Rheoliad (EC) Rhif 1924/2006(1) Senedd Ewrop a'r Cyngor ynghylch honiadau am faethiad ac iechyd a wneir ar fwydydd;

ystyr “Rheoliad (EC) Rhif 1333/2008” (“*Regulation (EC) No 1333/2008*”) yw Rheoliad (EC) Rhif 1333/2008(2) Senedd Ewrop a'r Cyngor ynghylch ychwanegion bwyd;

ystyr “Rheoliad (EU) Rhif 1169/2011” (“*Regulation (EU) No 1169/2011*”) yw Rheoliad (EU) Rhif 1169/2011 Senedd Ewrop a'r Cyngor ynghylch darparu gwybodaeth am fwyd i ddefnyddwyr, sy'n diwygio Rheoliadau (EC) Rhif 1924/2006 ac (EC) Rhif 1925/2006 Senedd Ewrop a'r Cyngor, ac yn diddymu Cyfarwyddeb y Comisiwn 87/250/EEC, Cyfarwyddeb y Cyngor 90/496/EEC, Cyfarwyddeb y Comisiwn 1999/10/EC, Cyfarwyddeb 2000/13/EC Senedd Ewrop a'r Cyngor, Cyfarwyddebau'r Comisiwn 2002/67/EC a 2008/5/EC a Rheoliad y Comisiwn (EC) Rhif 608/2004;

ystyr “sinsir” (“*ginger*”) yw gwreiddyn bwytadwy'r planhigyn sinsir mewn cyflwr ffres neu wedi ei breserfio gan gynnwys gwreiddyn sinsir wedi ei sychu a gwreiddyn sinsir wedi ei breserfio mewn surop;

ystyr “siwgr” (“*sugar*”) yw unrhyw un neu ragor o'r canlynol—

- (a) unrhyw siwgr a ddiffinnir yn Rhan A o'r Atodiad i Gyfarwyddeb 2001/111/EC;
- (b) surop ffrwctos;
- (c) siwgr a echdynnwyd o ffrwythau;
- (d) siwgr brown;

ystyr “triniaeth a awdurdodwyd” (“*authorised treatment*”) yw triniaeth a bennir yn Atodlen 3.

(2) Mae i unrhyw ymadrodd arall sy'n cael ei ddefnyddio yn y Rheoliadau hyn ac y mae'r ymadrodd Saesneg cyfatebol yn cael ei ddefnyddio yng Nghyfarwyddeb 2001/113/EC yr un ystyr yn y Rheoliadau hyn â'r ymadrodd Saesneg cyfatebol yn y Gyfarwyddeb honno.

-
- (1) OJ Rhif L 404, 30.12.2006, t. 9, a ddiwygiwyd ddiwethaf gan Reoliad (EU) Rhif 1047/2012 (OJ Rhif L 310, 9.11.2012, t. 36).
  - (2) OJ Rhif L 354, 31.12.2008, t. 16, a ddiwygiwyd ddiwethaf gan Reoliad y Comisiwn (EU) 2017/874 (OJ Rhif L 134, 23.5.2017, t. 18).

(3) Yn y Rheoliadau hyn, mae unrhyw gyfeiriad at un o offerynnau'r UE a restrir yn Atodlen 4 yn gyfeiriad at yr offeryn hwnnw fel y'i diwygiwyd o bryd i'w gilydd.

(4) Mae Rhan 13 o Atodlen 1 yn cael effaith o ran dehongli Atodlen 1.

Cwmpas

3.—(1) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys i gynhyrchion a fwriedir ar gyfer eu bwyta gan bobl ac eithrio unrhyw gynnyrch a fwriedir ar gyfer gweithgynhyrchu danteithion popty, teisennau crwst neu fisgedi.

(2) Nid yw'r Rheoliadau hyn yn gymwys i gynnyrch a fasnachir gan ddefnyddio enw a restrir yn Rhan 2 o'r tabl yn Rhan 1 o Atodlen 1 y deuir ag ef i Gymru o ran arall o'r Deyrnas Unedig, o wladwriaethau AEE arall neu o Weriniaeth Twrci, y cafodd ei farchnata'n gyfreithlon ynddynt.

(3) Ym mharagraff (1) mae i "danteithion popty, teisennau crwst neu fisgedi" yr un ystyr â "*fine bakery wares, pastries or biscuits*" yn Erthygl 1 o Gyfarwyddeb 2001/113/EC.

Defnyddio enw cynnyrch

4.—(1) Rhaid i berson sy'n masnachu mewn cynnyrch sy'n cydymffurfio â gofynion Rhan o Atodlen 1 a bennir yng ngholofn 3 o'r tabl yn Rhan 1 o Atodlen 1 ddefnyddio enw'r cynnyrch a restrir yn yr eitem gyfatebol yng ngholofn 1 o'r tabl hwnnw, mewn masnach, fel enw'r cynnyrch.

(2) Rhaid i berson beidio â defnyddio enw cynnyrch a restrir yng ngholofn 1 neu 2 o'r tabl yn Rhan 1 o Atodlen 1, neu'r enw cyfatebol mewn unrhyw iaith arall, mewn masnach, fel enw cynnyrch oni bai bod y cynnyrch yn cydymffurfio â'r gofynion ynglŷn â'r cynnyrch hwnnw a bennir yn y Rhan o'r Atodlen honno a restrir yn yr eitem gyfatebol yng ngholofn 3 o'r tabl.

(3) Nid yw paragraff (2) yn atal enw cynnyrch rhag cael ei ddefnyddio, mewn masnach, fel rhan o enw cynnyrch arall—

- (a) os yw defnyddio enw'r cynnyrch yn y modd hwnnw yn unol â'r arferion a ddefnyddir i ddynodi'r cynnyrch arall; a
- (b) os na ellir drysu'r cynnyrch â chynnyrch a reoleiddir.

(4) Yn ogystal ag enw'r cynnyrch y mae'n rhaid ei ddefnyddio yn rhinwedd paragraff (1), caiff person ddefnyddio enw Cymraeg y cynnyrch fel y'i rhestrir yn yr eitem yng ngholofn 2 o'r tabl yn Rhan 1 o Atodlen 1 sy'n cyfateb i enw Saesneg y cynnyrch yng ngholofn 1 o'r un tabl.

(5) Nid oes dim ym mharagraffau (1) neu (4) yn atal enw cynnyrch rhag bod mewn unrhyw iaith arall yn ogystal â'r Gymraeg a Saesneg.

Dangos y mathau o ffrwythau a ddefnyddiwyd

5.—(1) Rhaid i berson beidio â masnachu mewn cynnyrch a reoleiddir sydd wedi ei restru yn Rhan 1 o'r tabl yn Rhan 1 o Atodlen 1 oni bai bod mynegiad o'r mathau o ffrwythau a ddefnyddiwyd i weithgynhyrchu'r cynnyrch yn unol â pharagraffau (2), (3) neu (4), fel y bônt yn gymwys, wedi ei ychwanegu at enw'r cynnyrch.

(2) Pan weithgynhyrchir cynnyrch a reoleiddir sydd wedi ei restru yn Rhan 1 o'r tabl yn Rhan 1 o Atodlen 1 gan ddefnyddio un math o ffrwyth, rhaid ychwanegu at enw'r cynnyrch fynegiad o'r math o ffrwyth a ddefnyddiwyd i weithgynhyrchu'r cynnyrch.

(3) Pan weithgynhyrchir cynnyrch a reoleiddir sydd wedi ei restru yn Rhan 1 o'r tabl yn Rhan 1 o Atodlen 1 o ddau fath o ffrwyth, rhaid ychwanegu at enw'r cynnyrch fynegiad o'r mathau hynny o ffrwythau yn nhrefn ddisgynnol pwysau deunyddiau crai'r ffrwythau a ddefnyddiwyd i weithgynhyrchu'r cynnyrch.

(4) Pan weithgynhyrchir cynnyrch a reoleiddir sydd wedi ei restru yn Rhan 1 o'r tabl yn Rhan 1 o Atodlen 1 o dri neu ragor o fathau o ffrwyth, rhaid ychwanegu at enw'r cynnyrch—

- (a) mynegiad o'r mathau o ffrwythau a ddefnyddiwyd yn nhrefn ddisgynnol pwysau deunyddiau crai'r ffrwythau a ddefnyddiwyd i weithgynhyrchu'r cynnyrch;
- (b) y geiriau “mixed fruit” neu eiriau tebyg; neu
- (c) nifer y mathau o ffrwythau a ddefnyddiwyd.

(5) Yn ogystal â'r geiriau sy'n ofynnol yn rhinwedd paragraff (4)(b), caniateir ychwanegu at enw'r cynnyrch y geiriau “ffrwythau cymysg” neu eiriau Cymraeg tebyg.

(6) Nid oes dim ym mharagraffau (4)(b) neu (5) yn atal ychwanegu'r geiriau gofynnol at enw'r cynnyrch mewn unrhyw iaith arall yn ogystal â'r Gymraeg a Saesneg.

Dangos y cynnwys ffrwythau

6.—(1) Rhaid i berson beidio â masnachu mewn cynnyrch a reoleiddir sydd wedi ei restru yn Rhan 1 o'r tabl yn Rhan 1 o Atodlen 1 oni bai bod labeli'r cynnyrch yn dangos cynnwys ffrwythau'r cynnyrch yn unol â pharagraffau (2) i (4).

(2) Rhaid i'r cynnwys ffrwythau gael ei ddangos drwy gynnwys y geiriau “prepared with x g of fruit per 100 g” gan osod faint mewn gramau o ffrwythau y deilliodd y mwydion ffrwythau, y piwrfi ffrwythau, y

sudd ffrwythau, y pilion ffrwythau a'r echdynnyn dyfrllyd ffrwythau ohonynt a ddefnyddiwyd am bob can gram o'r cynnyrch gorffenedig yn lle "x".

(3) Os defnyddir echdynion dyfrllyd, rhaid i gynnwys ffrwythau'r cynnyrch gorffenedig fel y'i dangosir ar labeli'r cynnyrch gael ei gyfrifo ar ôl tynnu pwysau unrhyw ddŵr a ddefnyddiwyd i baratoi'r echdynion dyfrllyd.

(4) Rhaid i'r mynegiad o'r cynnwys ffrwythau ymddangos yn yr un cylch golwg ag enw'r cynnyrch ac mewn arwyddnodau y gellir eu gweld yn eglur.

(5) Yn ogystal â'r geiriau sy'n ofynnol yn rhinwedd paragraff (2), caniateir cynnwys y geiriau "paratowyd â x g o ffrwythau am bob 100g", gan osod faint mewn gramau o ffrwythau y deilliodd y mwydion ffrwythau, y piwrî ffrwythau, y sudd ffrwythau, y pilion ffrwythau a'r echdynnyn dyfrllyd ffrwythau ohonynt a ddefnyddiwyd am bob can gram o'r cynnyrch gorffenedig yn lle "x".

(6) Nid oes dim ym mharagraffau (2) neu (5) yn atal cynnwys y geiriau sy'n ofynnol yn rhinwedd paragraff (2) mewn unrhyw iaith arall yn ogystal â'r Gymraeg a Saesneg.

Dangos cyfanswm y cynnwys siwgr

7.—(1) Rhaid i berson beidio â masnachu mewn cynnyrch a reoleiddir sydd wedi ei restru yn Rhan 1 o'r tabl yn Rhan 1 o Atodlen 1 oni bai bod labeli'r cynnyrch yn dangos cyfanswm cynnwys siwgr y cynnyrch gorffenedig yn unol â pharagraffau (2) i (5).

(2) Rhaid i gyfanswm y cynnwys siwgr gael ei ddangos drwy gynnwys y geiriau "total sugar content: x g per 100 g", gan osod y cynnwys mewn gramau o solidau toddadwy ym mhob can gram o'r cynnyrch gorffenedig yn lle "x".

(3) Rhaid i gyfanswm cynnwys siwgr y cynnyrch gorffenedig fel y'i dangosir ar y labeli gael ei bennu â refractometr ar 20°C.

(4) Rhaid i gyfanswm cynnwys siwgr y cynnyrch gorffenedig fel y'i dangosir ar y labeli fod yn gywir hyd at ±3 gradd refractomedrig.

(5) Rhaid i'r mynegiad o gyfanswm y cynnwys siwgr ymddangos yn yr un cylch golwg ag enw'r cynnyrch ac mewn arwyddnodau y gellir eu gweld yn eglur.

(6) Nid yw paragraff (1) yn gymwys pan fo honiad ynglŷn â chynnwys siwgr cynnyrch a reoleiddir sydd wedi ei restru yn Rhan 1 o'r tabl yn Rhan 1 o Atodlen 1 yn cael ei wneud a bod y cynnyrch wedi ei farcio neu wedi ei labelu, o ran ei gynnwys siwgr, â'r labeli maethiad rhagnodedig a nodir yn Erthyglau 30 i 35 o Reoliad (EU) Rhif 1169/2011.

(7) Yn ogystal â'r geiriau sy'n ofynnol yn rhinwedd paragraff (2), caniateir cynnwys y geiriau "cyfanswm y cynnwys siwgr: x g ym mhob 100 g", gan osod y cynnwys mewn gramau o solidau toddadwy ym mhob can gram o'r cynnyrch gorffenedig yn lle "x".

(8) Nid oes dim ym mharagraffau (2) neu (7) yn atal cynnwys y geiriau sy'n ofynnol yn rhinwedd paragraff (2) mewn unrhyw iaith arall yn ogystal â'r Gymraeg a Saesneg.

Sylffwr deuocsid gweddilliol

8. Rhaid i berson beidio â masnachu mewn cynnyrch a reoleiddir sydd wedi ei restru yn Rhan 1 o'r tabl yn Rhan 1 o Atodlen 1 sydd â chynnwys sylffwr deuocsid gweddilliol o fwy na 10 miligram am bob cilogram oni bai bod, yn ychwanegol at unrhyw fanylyn y mae'n ofynnol ei nodi mewn rhestr o gynhwysion o dan Reoliad (EU) Rhif 1169/2011, presenoldeb y sylffwr deuocsid gweddilliol hwnnw wedi ei ddangos yn rhestr cynhwysion y cynnyrch yn ôl y ganran yn ôl pwysau o sylffwr deuocsid gweddilliol a geir yn y cynnyrch.

Gorfodi

9. Dyletswydd awdurdod bwyd yw gorfodi'r Rheoliadau hyn yn ei ardal.

Cymhwyso ac addasu darpariaethau yn y Ddeddf

10. Mae darpariaethau'r Ddeddf a bennir yng ngholofn 1 o'r tabl yn Atodlen 5 yn gymwys, gyda'r addasiadau a bennir yng ngholofn 2 o'r tabl hwnnw, at ddibenion y Rheoliadau hyn.

Dirymu

11.—(1) Mae Rheoliadau Cynhyrchion Jam a Chynhyrchion Tebyg (Cymru) 2004(1) wedi eu dirymu.

(2) Mae'r eitem sy'n ymwneud â Rheoliadau Cynhyrchion Jam a Chynhyrchion Tebyg (Cymru) 2004 yn y tabl yn Rhan 4 o'r Atodlen i Orchymyn Cytuniad Lisbon (Newidiadau mewn Terminoleg neu Rifo) 2012(2) wedi ei dirymu.

---

(1) O.S. 2004/553 (Cy. 56), fel y'i diwygiwyd gan O.S. 2005/3254 (Cy. 247), O.S. 2009/3378 (Cy. 300), O.S. 2012/1809.

(2) O.S. 2012/1809, y ceir diwygiadau iddo nad ydynt yn berthnasol i'r Rheoliadau hyn.

Vaughan Gething
Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd a Gwasanaethau
Cymdeithasol, un o Weinidogion Cymru
27 Chwefror 2018

ATODLEN 1 Rheoliadau 2 i 8

Cynhyrchion a reoleiddir

RHAN 1

Rhestr cynhyrchion

<i>Colofn 1</i> <i>Enw'r</i> <i>cynnyrch yn</i> <i>Saesneg</i>	<i>Colofn 2</i> <i>Enw'r</i> <i>cynnyrch</i> <i>yn</i> <i>Gymraeg</i>	<i>Colofn 3</i> <i>Y Rhan o'r</i> <i>Atodlen hon</i> <i>sy'n</i> <i>cynnwys</i> <i>manyleb y</i> <i>cynnyrch</i>
Rhan 1		
Jam	Jam	Rhan 2
Extra jam	Jam estra	Rhan 3
Jelly	Jeli	Rhan 4
Extra jelly	Jeli estra	Rhan 5
Marmalade	Marmalêd	Rhan 6
Jelly marmalade	Marmalêd jeli	Rhan 7
Sweetened chestnut purée	Piwrî castan a felyswyd	Rhan 8
Rhan 2		
"X" curd	Ceuled "X"	Rhan 9
Lemon cheese	Ceuled lemon	Rhan 10
"Y" flavour curd	Ceuled blas "Y"	Rhan 11
Mincemeat	Briwfwyd	Rhan 12

RHAN 2

Jam

1. Cymysgedd o'r canlynol, y daethpwyd ag ef i ddwystr geliedig addas, yw jam—

- (a) siwgr;
- (b) mwydion ffrwythau, neu biwrî ffrwythau, neu fwydion ffrwythau a phiwrî ffrwythau, o un neu ragor o fathau o ffrwyth; ac
- (c) dŵr.

2. Er gwaethaf paragraff 1(a), caniateir i felysydd a ganiateir gael ei ddefnyddio wrth weithgynhyrchu jam naill ai'n gyfan gwbl neu'n rhannol yn lle siwgr.

3. Er gwaethaf paragraff 1(b), caniateir cael jam sitrws o'r ffrwythau cyfan, wedi eu torri'n sribedi, wedi eu sleisio neu wedi eu torri'n sribedi ac wedi eu sleisio.

4. Rhaid i swm y mwydion ffrwythau, neu'r piwrî ffrwythau, neu'r ddau, a ddefnyddir am bob 1,000 gram o'r cynnyrch gorffenedig beidio â bod yn llai na'r canlynol—

- (a) 250 gram yn achos unrhyw un neu ragor o'r canlynol—
  - (i) cyrains cochion;
  - (ii) criafol;
  - (iii) aeron helyg y môr;
  - (iv) cyrains duon;
  - (v) egroes;
  - (vi) cwins;
- (b) 150 gram yn achos sinsir;
- (c) 160 gram yn achos afalau cashiw;
- (d) 60 gram yn achos ffrwyth y dioddefaint; ac
- (e) 350 gram yn achos unrhyw ffrwyth arall.

5. Yn ogystal â'r cynhwysion a grybwyllir ym mharagraffau 1 i 3, caniateir i'r cynnyrch gynnwys unrhyw un neu ragor o'r canlynol—

- (a) cynhwysyn ychwanegol a awdurdodwyd, sydd, pan geir cyfyngiadau yn Atodlen 2 ynglŷn â'i ddefnyddio, yn cael ei ddefnyddio fel y'i pennir yn Atodlen 2;
- (b) sudd ffrwythau sitrws, mewn cynnyrch a geir o fathau eraill o ffrwyth;
- (c) sudd ffrwythau coch, mewn cynnyrch a weithgynhyrchir o unrhyw un neu ragor o'r ffrwythau a ganlyn—
  - (i) egroes;
  - (ii) mefus;
  - (iii) mafon;
  - (iv) gwsberins;
  - (v) cyrains cochion;
  - (vi) eirin;
  - (vii) rhiwbob;
- (d) sudd betys coch, mewn cynnyrch a weithgynhyrchir o unrhyw un neu ragor o'r ffrwythau a ganlyn—
  - (i) mefus;
  - (ii) mafon;
  - (iii) gwsberins;
  - (iv) cyrains cochion;
  - (v) eirin;

- (e) sudd ffrwythau eraill;
- (f) pilion sitrws;
- (g) dail *Pelargonium odoratissimum*, mewn cynnyrch a wneir o gwins.

6. Rhaid i unrhyw ddeunyddiau crai a ddefnyddir i weithgynhyrchu'r cynnyrch yn unol â'r Rhan hon ac a grybwyllir yn Atodlen 3 fod heb eu trin ac eithrio drwy ddefnyddio triniaeth a awdurdodwyd.

7. Rhaid bod gan y cynnyrch gynnwys deunydd sych toddadwy o 60% neu ragor fel y'i pennir gan reffractometr ar 20°C ac eithrio—

- (a) cynnyrch lle mae siwgr wedi ei ddisodli'n gyfan gwbl neu'n rhannol gan felysydd a ganiateir; a
- (b) cynnyrch y gwneir honiad yn ei gylch ei fod â llai o siwgr yn unol â'r amodau a nodir yn Rheoliad (EC) Rhif 1924/2006.

RHAN 3

Jam ecstra

8. Cymysgedd o'r canlynol, y daethpwyd ag ef i ddwyster geliedig addas, yw jam ecstra—

- (a) yn achos jam ecstra egroes—
  - (i) siwgr;
  - (ii) piwrfi annwysedig y ffrwyth hwnnw, neu gymysgedd o fwydion a phiwrfi annwysedig y ffrwyth hwnnw; a
  - (iii) dŵr;
- (b) yn achos jam ecstra di-had mafon, mwyar duon, cyrains duon, llus America a chyrains cochion—
  - (i) siwgr;
  - (ii) piwrfi annwysedig y ffrwyth hwnnw, neu gymysgedd o fwydion a phiwrfi annwysedig y ffrwyth hwnnw; a
  - (iii) dŵr;
- (c) mewn achosion eraill—
  - (i) siwgr;
  - (ii) mwydion annwysedig un neu ragor o fathau o ffrwythau; a
  - (iii) dŵr.

9. Er gwaethaf is-baragraffau (a)(i), (b)(i) ac (c)(i) o baragraff 8, caniateir i felysydd a ganiateir gael ei ddefnyddio wrth weithgynhyrchu jam ecstra naill ai'n gyfan gwbl neu'n rhannol yn lle siwgr.

10. Er gwaethaf paragraff 8(c)(ii), caniateir cael jam sitrws ecstra o'r ffrwythau cyfan, wedi eu torri'n

stribedi, wedi eu sleisio neu wedi eu torri'n stribedi ac wedi eu sleisio.

11. Rhaid peidio â chymysgu'r ffrwythau a ganlyn â ffrwythau eraill wrth weithgynhyrchu jam ecstra—

- (a) afalau;
- (b) gellyg;
- (c) eirin careglynol;
- (d) melonau;
- (e) melonau dŵr;
- (f) grawnwin;
- (g) pwmpenni;
- (h) cucumerau;
- (i) tomatos.

12. Rhaid i swm y mwydion ffrwythau (neu'r piwrî ffrwythau, neu'r piwrî ffrwythau a'r mwydion ffrwythau, yn achos cynnyrch y mae paragraff 8(a) neu (b) yn gymwys iddo) a ddefnyddir i weithgynhyrchu pob 1,000 gram o'r cynnyrch gorffenedig beidio â bod yn llai na'r canlynol—

- (a) 350 gram yn achos unrhyw un neu ragor o'r canlynol—
  - (i) cyrains cochion;
  - (ii) criafol;
  - (iii) aeron helyg y môr;
  - (iv) cyrains duon;
  - (v) egroes;
  - (vi) cwins;
- (b) 250 gram yn achos sinsir;
- (c) 230 gram yn achos afalau cashiw;
- (d) 80 gram yn achos ffrwyth y dioddefaint; ac
- (e) 450 gram yn achos unrhyw ffrwyth arall.

13. Yn ogystal â'r cynhwysion a grybwyllir ym mharagraffau 8 i 10, caniateir i'r cynnyrch gynnwys unrhyw un neu ragor o'r canlynol—

- (a) cynhwysyn ychwanegol a awdurdodwyd, sydd, pan geir cyfyngiadau yn Atodlen 2 ynglŷn â'i ddefnyddio, yn cael ei ddefnyddio fel y'i pennir yn Atodlen 2;
- (b) sudd ffrwythau sitrws, mewn cynnyrch a geir o fathau eraill o ffrwyth;
- (c) suddoedd ffrwythau coch, mewn cynnyrch a weithgynhyrchir o unrhyw un neu ragor o'r ffrwythau a ganlyn—
  - (i) egroes;
  - (ii) mefus;
  - (iii) mafon;

- (iv) gwsberins;
- (v) cyrains cochion;
- (vi) eirin;
- (vii) rhiwbob;
- (d) pilion sitrws;
- (e) dail *Pelargonium odoratissimum*, mewn cynnyrch a wneir o gwins.

14. Rhaid i unrhyw ddeunyddiau crai a ddefnyddir i weithgynhyrchu'r cynnyrch yn unol â'r Rhan hon ac a grybwyllir yn Atodlen 3 fod heb eu trin ac eithrio drwy ddefnyddio triniaeth a awdurdodwyd.

15. Rhaid bod gan y cynnyrch gynnwys deunydd sych toddadwy o 60% neu ragor fel y'i pennir gan reffractometr ar 20°C ac eithrio—

- (a) cynnyrch lle mae siwgr wedi ei ddisodli'n gyfan gwbl neu'n rhannol gan felysydd a ganiateir; a
- (b) cynnyrch y gwneir honiad yn ei gylch ei fod â llai o siwgr yn unol â'r amodau a nodir yn Rheoliad (EC) Rhif 1924/2006.

RHAN 4

Jeli

16. Cymysgedd o'r canlynol sydd wedi ei gelio'n briodol yw jeli—

- (a) siwgr a sudd un neu ragor o fathau o ffrwyth;
- (b) siwgr ac echdynnyn dyfrllyd un neu ragor o fathau o ffrwyth; neu
- (c) siwgr a sudd ffrwythau un neu ragor o fathau o ffrwyth ac echdynnyn dyfrllyd un neu ragor o fathau o ffrwyth.

17. Er gwaethaf is-baragraffau (a), (b) ac (c) o baragraff 16, caniateir i felysydd a ganiateir gael ei ddefnyddio wrth weithgynhyrchu jeli naill ai'n gyfan gwbl neu'n rhannol yn lle siwgr.

18. Rhaid i swm y sudd ffrwythau, neu'r echdynnyn dyfrllyd ffrwythau, neu'r ddau, a ddefnyddir i weithgynhyrchu pob 1,000 gram o'r cynnyrch gorffenedig beidio â bod yn llai na'r canlynol—

- (a) 250 gram yn achos unrhyw un neu ragor o'r canlynol—
  - (i) cyrains cochion;
  - (ii) criafol;
  - (iii) aeron helyg y môr;
  - (iv) cyrains duon;
  - (v) egroes;

- (vi) cwins;
- (b) 150 gram yn achos sinsir;
- (c) 160 gram yn achos afalau cashiw;
- (d) 60 gram yn achos ffrwyth y dioddefaint; ac
- (e) 350 gram yn achos unrhyw ffrwyth arall.

19. Pan ddefnyddir echdynnyn dyfrllyd ffrwythau wrth weithgynhyrchu'r cynnyrch, rhaid i'r symiau a bennir ym mharagraff 18 gael eu cyfrifo ar ôl tynnu pwysau'r dŵr a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r echdynion dyfrllyd.

20. Yn ogystal â'r cynhwysion a grybwyllir ym mharagraffau 16 a 17, caniateir i'r cynnyrch gynnwys unrhyw un neu ragor o'r canlynol—

- (a) cynhwysyn ychwanegol a awdurdodwyd, sydd, pan geir cyfyngiadau yn Atodlen 2 ynglŷn â'i ddefnyddio, yn cael ei ddefnyddio fel y'i pennir yn Atodlen 2;
- (b) sudd ffrwythau sitrws, mewn cynnyrch a geir o fathau eraill o ffrwyth;
- (c) sudd betys coch, mewn cynnyrch a weithgynhyrchir o un neu ragor o'r mathau a ganlyn o ffrwyth—
  - (i) mefus;
  - (ii) mafon;
  - (iii) gwsberins;
  - (iv) cyrains cochion;
  - (v) eirin;
- (d) pilion sitrws;
- (e) dail *Pelargonium odoratissimum*, mewn cynnyrch a wneir o gwins.

21. Rhaid i unrhyw ddeunyddiau crai a ddefnyddir i weithgynhyrchu'r cynnyrch yn unol â'r Rhan hon ac a grybwyllir yn Atodlen 3 fod heb eu trin ac eithrio drwy ddefnyddio triniaeth a awdurdodwyd.

22. Rhaid bod gan y cynnyrch gynnwys deunydd sych toddadwy o 60% neu ragor fel y'i pennir gan refractometr ar 20°C ac eithrio—

- (a) cynnyrch lle mae siwgr wedi ei ddisodli'n gyfan gwbl neu'n rhannol gan felysydd a ganiateir; a
- (b) cynnyrch y gwneir honiad yn ei gylch ei fod â llai o siwgr yn unol â'r amodau a nodir yn Rheoliad (EC) Rhif 1924/2006.

RHAN 5

Jeli ecstra

23. Cymysgedd o'r canlynol sydd wedi ei gelio'n briodol yw jeli ecstra—

- (a) siwgr a sudd ffrwythau;
- (b) siwgr ac echdynnyn dyfrllyd ffrwythau; neu
- (c) siwgr a sudd ffrwythau ac echdynnyn dyfrllyd ffrwythau.

24. Er gwaethaf is-baragraffau (a), (b) ac (c) o baragraff 23, caniateir i felysydd a ganiateir gael ei ddefnyddio wrth weithgynhyrchu jeli ecstra naill ai'n gyfan gwbl neu'n rhannol yn lle siwgr.

25. Rhaid peidio â chymysgu'r ffrwythau a ganlyn â ffrwythau eraill wrth weithgynhyrchu'r cynnyrch —

- (a) afalau;
- (b) gellyg;
- (c) eirin careglynol;
- (d) melonau;
- (e) melonau dŵr;
- (f) grawnwin;
- (g) pwmpenni;
- (h) cucumerau;
- (i) tomatos.

26. Rhaid i swm y sudd ffrwythau, neu'r echdynnyn dyfrllyd ffrwythau, neu'r ddau, a ddefnyddir i weithgynhyrchu pob 1,000 gram o'r cynnyrch gorffenedig beidio â bod yn llai na'r canlynol—

- (a) 350 gram yn achos unrhyw un neu ragor o'r canlynol—
  - (i) cyrains cochion;
  - (ii) criafol;
  - (iii) aeron helyg y môr;
  - (iv) cyrains duon;
  - (v) egroes;
  - (vi) cwins;
- (b) 250 gram yn achos sinsir;
- (c) 230 gram yn achos afalau cashiw;
- (d) 80 gram yn achos ffrwyth y dioddefaint; ac
- (e) 450 gram yn achos unrhyw ffrwyth arall.

27. Pan ddefnyddir echdynnyn dyfrllyd ffrwythau wrth weithgynhyrchu'r cynnyrch, rhaid i'r symiau yn is-baragraffau (a) i (e) o baragraff 26 gael eu cyfrifo ar ôl tynnu pwysau'r dŵr a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r echdynnyn dyfrllyd.

28. Yn ogystal â'r cynhwysion a grybwyllir ym mharagraffau 23 a 24, caniateir i'r cynnyrch gynnwys unrhyw un neu ragor o'r canlynol—

- (a) cynhwysyn ychwanegol a awdurdodwyd, sydd, pan geir cyfyngiadau yn Atodlen 2 ynglŷn â'i ddefnyddio, yn cael ei ddefnyddio fel y'i pennir yn Atodlen 2;
- (b) sudd ffrwythau sitrws, mewn cynnyrch a geir o fathau eraill o ffrwyth;
- (c) pilion sitrws;
- (d) dail *Pelargonium odoratissimum*, mewn cynnyrch a wneir o gwins.

29. Rhaid i unrhyw ddeunyddiau crai a ddefnyddir i weithgynhyrchu'r cynnyrch yn unol â'r Rhan hon ac a grybwyllir yn Atodlen 3 fod heb eu trin ac eithrio drwy ddefnyddio triniaeth a awdurdodwyd.

30. Rhaid bod gan y cynnyrch gynnwys deunydd sych toddadwy o 60% neu ragor fel y'i pennir gan refractometr ar 20°C ac eithrio—

- (a) cynnyrch lle mae siwgr wedi ei ddisodli'n gyfan gwbl neu'n rhannol gan felysydd a ganiateir; a
- (b) cynnyrch y gwneir honiad yn ei gylch ei fod â llai o siwgr yn unol â'r amodau a nodir yn Rheoliad (EC) Rhif 1924/2006.

RHAN 6

Marmalêd

31. Cymysgedd o'r canlynol, y daethpwyd ag ef i ddwyster geliedig addas, yw marmalêd—

- (a) dŵr;
- (b) siwgr; ac
- (c) mwydion ffrwythau, piwrî ffrwythau, sudd ffrwythau, pilion ffrwythau neu echdynnyn dyfrllyd ffrwythau, neu unrhyw gyfuniad o'r rhain, a phob un o'r rheiny wedi ei gael o ffrwythau sitrws.

32. Er gwaethaf paragraff 31(b), caniateir i felysydd a ganiateir gael ei ddefnyddio wrth weithgynhyrchu marmalêd naill ai'n gyfan gwbl neu'n rhannol yn lle siwgr.

33. Rhaid i swm y ffrwythau sitrws a ddefnyddir i weithgynhyrchu pob 1,000 gram o'r cynnyrch gorffenedig beidio â bod yn llai na 200 gram, y mae'n rhaid cael nid llai na 75 gram ohono o'r endocarp.

34. Yn ogystal â'r cynhwysion a grybwyllir ym mharagraffau 31 a 32, caniateir i'r cynnyrch gynnwys unrhyw un neu ragor o'r canlynol—

- (a) cynhwysyn ychwanegol a awdurdodwyd, sydd, pan geir cyfyngiadau yn Atodlen 2 ynglŷn â'i ddefnyddio, yn cael ei ddefnyddio fel y'i pennir yn Atodlen 2;
- (b) olewau naws ffrwythau sitrws.

35. Rhaid i unrhyw ddeunyddiau crai a ddefnyddir i weithgynhyrchu'r cynnyrch yn unol â'r Rhan hon ac a grybwyllir yn Atodlen 3 fod heb eu trin ac eithrio drwy ddefnyddio triniaeth a awdurdodwyd.

36. Rhaid bod gan y cynnyrch gynnwys deunydd sych toddadwy o 60% neu ragor fel y'i pennir gan refractometr ar 20°C ac eithrio—

- (a) cynnyrch lle mae siwgr wedi ei ddisodli'n gyfan gwbl neu'n rhannol gan felysydd a ganiateir; a
- (b) cynnyrch y gwneir honiad yn ei gylch ei fod â llai o siwgr yn unol â'r amodau a nodir yn Rheoliad (EC) Rhif 1924/2006.

RHAN 7

Marmalêd jeli

37. Mae marmalêd jeli'n cydymffurfio â'r holl ofynion ynglŷn â marmalêd yn Rhan 6 ond nid yw'n cynnwys mater anhoddadwy ac eithrio y caniateir iddo gynnwys symiau bach o bilion wedi eu sleisio'n fân.

RHAN 8

Piwrî castan a felyswyd

38. Cymysgedd o ddŵr, siwgr a chastanau a wnaed yn biwrî, y daethpwyd ag ef i ddwyster addas, yw piwrî castan a felyswyd.

39. Er gwaethaf paragraff 38, caniateir i felysydd a ganiateir gael ei ddefnyddio wrth weithgynhyrchu piwrî castan a felyswyd naill ai'n gyfan gwbl neu'n rhannol yn lle siwgr.

40. Rhaid defnyddio nid llai na 380 gram o gastan a wnaed yn biwrî i weithgynhyrchu pob 1,000 gram o'r cynnyrch gorffenedig.

41. Yn ogystal â'r cynhwysion a grybwyllir ym mharagraffau 38 a 39, caniateir i'r cynnyrch gynnwys cynhwysyn ychwanegol a awdurdodwyd, ar yr amod ei fod, pan geir cyfyngiadau yn Atodlen 2 ynglŷn â defnyddio'r cynhwysyn ychwanegol hwnnw, yn cael ei ddefnyddio fel y'i pennir yn Atodlen 2.

42. Rhaid i unrhyw ddeunyddiau crai a ddefnyddir i weithgynhyrchu'r cynnyrch yn unol â'r Rhan hon ac a

grybwyllir yn Atodlen 3 fod heb eu trin ac eithrio drwy ddefnyddio triniaeth a awdurdodwyd.

43. Rhaid bod gan y cynnyrch gynnwys deunydd sych toddadwy o 60% neu ragor fel y'i pennir gan refractometr ar 20°C ac eithrio—

- (a) cynnyrch lle mae siwgr wedi ei ddisodli'n gyfan gwbl neu'n rhannol gan felysydd a ganiateir; a
- (b) cynnyrch y gwneir honiad yn ei gylch ei fod â llai o siwgr yn unol â'r amodau a nodir yn Rheoliad (EC) Rhif 1924/2006.

44. Yn y Rhan hon ystyr “castan” (“*chestnuts*”) yw ffrwyth y gastanwydden (*Castanea sativa*).

RHAN 9

Ceuled “X”

45. Emylsiad o'r canlynol yw ceuled “X”—

- (a) braster neu olew bwydadwy (neu'r ddau);
- (b) siwgr;
- (c) wŷ cyfan neu felynwy (neu'r ddau); a
- (d) ffrwythau, mwydion ffrwythau, piwrî ffrwythau, sudd ffrwythau, echdynnyn dyfrllyd ffrwythau neu olewau naws ffrwythau neu unrhyw gyfuniad o'r rhain.

46. Er gwaethaf paragraff 45(b), caniateir i felysydd a ganiateir gael ei ddefnyddio mewn ceuled “X” naill ai'n gyfan gwbl neu'n rhannol yn lle siwgr.

47. Heblaw'r cynhwysion a bennir ym mharagraff 45(d), ni chaniateir defnyddio unrhyw ddeunydd cyflasu mewn ceuled “X” i roi blas neu arogl (neu flas ac arogl) ffrwyth.

48. Yn ogystal â'r cynhwysion a grybwyllir ym mharagraffau 45 a 46, yn ddarostyngedig i baragraff 47, caniateir i'r cynnyrch gynnwys unrhyw gynhwysion bwydadwy eraill.

49. Rhaid i swm y braster neu'r olew (neu'r ddau) a ddefnyddir am bob 1,000 gram o'r cynnyrch gorffenedig beidio â bod yn llai na 40 gram.

50. Rhaid defnyddio nid llai na 6.5 gram o solidau melynwy (p'un ai'n deillio o gynhwysyn wyau cyfan, melynwy neu'r ddau) am bob 1,000 gram o'r cynnyrch gorffenedig.

51. Rhaid i swm y ffrwythau, y mwydion ffrwythau, y piwrî ffrwythau, y sudd ffrwythau, yr echdynnyn dyfrllyd ffrwythau a'r olew naws ffrwythau fod yn ddigon i nodweddu'r cynnyrch gorffenedig.

52. Rhaid bod gan y cynnyrch gynnwys deunydd sych toddadwy o 65% neu ragor fel y'i pennir gan reffractometr ar 20°C ac eithrio—

- (a) cynnyrch lle mae siwgr wedi ei ddisodli'n gyfan gwbl neu'n rhannol gan felysydd a ganiateir; a
- (b) cynnyrch y gwneir honiad yn ei gylch ei fod â llai o siwgr yn unol â'r amodau a nodir yn Rheoliad (EC) Rhif 1924/2006.

53. Mae'r Rhan hon i gael ei darllen fel pe bai "X" wedi ei disodli gan—

- (a) enw math neu fathau penodol o ffrwyth yn achos cynnyrch y mae'r cynhwysion a ddefnyddiwyd wrth ei baratoi yn unol â pharagraff 45(d) yn dod o'r math neu'r mathau hynny o ffrwyth yn unig;
- (b) y geiriau "ffrwythau cymysg" yn achos cynnyrch y mae'r cynhwysion a ddefnyddiwyd wrth ei baratoi yn unol â pharagraff 45(d) yn dod o fwy nag un math o ffrwyth; neu
- (c) y gair "ffrwyth" wedi ei ragflaenu gan rif yn achos cynnyrch y mae'r cynhwysion a ddefnyddiwyd wrth ei baratoi yn unol â pharagraff 45(d) yn dod o'r nifer hwnnw o fathau o ffrwyth.

RHAN 10

Ceuled lemon

54. Mae ceuled lemon ("*lemon cheese*") yn cydymffurfio â'r holl ofynion ynglŷn â cheuled "X" ("*X curd*") yn Rhan 9 sy'n briodol ar gyfer ceuled lemon ("*lemon curd*").

RHAN 11

Ceuled blas "Y"

55. Emylsiad o'r canlynol yw ceuled blas "Y"—

- (a) braster neu olew bwytdwy (neu'r ddau);
- (b) siwgr;
- (c) wŷ cyfan neu felynwy (neu'r ddau); a
- (d) deunydd cyflasau a ychwanegwyd er mwyn rhoi blas neu aroglau (neu flas ac aroglau) ffrwyth.

56. Er gwaethaf paragraff 55(b), caniateir i felysydd a ganiateir gael ei ddefnyddio wrth weithgynhyrchu

ceuled blas “Y” naill ai’n gyfan gwbl neu’n rhannol yn lle siwgr.

57. Yn ogystal â’r cynhwysion a grybwyllir ym mharagraffau 55 a 56, caniateir i’r cynnyrch gynnwys unrhyw gynhwysion bwytdwy eraill.

58. Rhaid i swm y braster neu’r olew (neu’r ddau) a ddefnyddir am bob 1,000 gram o’r cynnyrch gorffenedig beidio â bod yn llai na 40 gram.

59. Rhaid defnyddio nid llai na 6.5 gram o solidau melynwy (p’un ai’n deillio o gynhwysyn wyau cyfan, melynwy neu’r ddau) am bob 1,000 gram o’r cynnyrch gorffenedig.

60. Rhaid i swm y deunydd cyflasu a ddefnyddir fod yn ddigon i nodweddu’r cynnyrch gorffenedig.

61. Rhaid bod gan y cynnyrch gynnwys deunydd sych toddadwy o 65% neu ragor fel y’i pennir gan refractomedr ar 20°C ac eithrio—

- (a) cynnyrch lle mae siwgr wedi ei ddisodli’n gyfan gwbl neu’n rhannol gan felysydd a ganiateir; a
- (b) cynnyrch y gwneir honiad yn ei gylch ei fod â llai o siwgr yn unol â’r amodau a nodir yn Rheoliad (EC) Rhif 1924/2006.

62. Mae’r Rhan hon i gael ei darllen fel pe bai “Y” wedi ei disodli gan—

- (a) enw math neu fathau penodol o ffrwyth yn achos cynnyrch y mae’r deunydd cyflasu a ddefnyddiwyd wrth ei baratoi yn unol â pharagraff 55(d) wedi ei ychwanegu i roi blas neu arogl (neu flas ac arogl) y math neu’r mathau hynny o ffrwyth; neu
- (b) y geiriau “ffrwythau cymysg” yn achos cynnyrch y mae’r deunydd cyflasu a ddefnyddiwyd wrth ei baratoi yn unol â pharagraff 55(d) wedi ei ychwanegu i roi blas neu arogl (neu flas ac arogl) mwy nag un math o ffrwyth.

RHAN 12

Briwfwyd

63. Cymysgedd o gyfryngau melysu, ffrwythau gwinwydd, pilion sitrws, siwet neu fraster cyfatebol a finegr neu asid asetig, gyda chynhwysion bwytdwy eraill neu hebddynt, yw briwfwyd.

64. Er gwaethaf paragraff 63, caniateir i felysydd a ganiateir gael ei ddefnyddio wrth weithgynhyrchu briwfwyd naill ai’n gyfan gwbl neu’n rhannol yn lle’r cyfryngau melysu.

65. Rhaid defnyddio nid llai na 300 gram o ffrwythau gwinwydd a phillion sitrws am bob 1,000 gram o'r cynnyrch gorffenedig, y mae'n rhaid i 200 gram o leiaf ohono fod yn ffrwythau gwinwydd.

66. Rhaid defnyddio nid llai na 25 gram o siwet neu fraster cyfatebol am bob 1,000 gram o'r cynnyrch gorffenedig.

67. Rhaid bod gan y cynnyrch gynnwys deunydd sych toddadwy o 65% neu ragor fel y'i pennir gan refractometr ar 20°C ac eithrio—

- (a) cynnyrch lle mae cyfryngau melysu wedi eu disodli'n gyfan gwbl neu'n rhannol gan felysydd a ganiateir; a
- (b) cynnyrch y gwneir honiad yn ei gylch ei fod â llai o siwgr yn unol â'r amodau a nodir yn Rheoliad (EC) Rhif 1924/2006.

68. Yn y Rhan hon—

ystyr "cyfryngau melysu" ("*sweetening agents*") yw—

- (a) unrhyw gynnyrch siwgr a ddiffinnir yn yr Atodlen i Gyfarwyddeb 2001/111/EC;
- (b) siwgr brown;
- (c) triogl cansen;
- (d) mêl;

ystyr "ffrwythau gwinwydd" ("*vine fruits*") yw cyrains, mysgatelau, resins neu syltanau neu gymysgedd o unrhyw gyfuniad o'r ffrwythau hynny.

RHAN 13

Dehongli Atodlen 1

69. Yn yr Atodlen hon ystyr "melysydd a ganiateir" ("*permitted sweetener*") yw unrhyw felysydd i'r graddau y mae ei ddefnyddio mewn cynnyrch a reoleiddir wedi ei ganiatáu gan Reoliad (EC) Rhif 1333/2008.

70. Yn achos cynnyrch a reoleiddir sydd wedi ei restru yn Rhan 1 o'r tabl yn Rhan 1 o'r Atodlen hon ac a baratowyd o gymysgedd o wahanol fathau o ffrwyth, mae unrhyw gyfeiriad yn y Rheoliadau hyn at yr isafswm o ffrwyth i'w ddarllen fel pe bai'r isafswm a bennir ar gyfer y mathau perthnasol o ffrwythau wedi ei leihau yn gymesur â symiau cymharol y mathau o ffrwythau a ddefnyddiwyd i weithgynhyrchu'r cynnyrch.

ATODLEN 2 Rheoliad 2(1)

Cynhwysion ychwanegol a awdurdodwyd ar gyfer cynhyrchion a reoleiddir sydd wedi eu rhestru yn Rhan 1 o'r tabl yn Rhan 1 o Atodlen 1

1. Caniateir i'r cynhwysion ychwanegol a ganlyn gael eu defnyddio wrth weithgynhyrchu cynnyrch a reoleiddir sydd wedi ei restru yn Rhan 1 o'r tabl yn Rhan 1 o Atodlen 1—

- (a) hylif pectin;
- (b) gwirodydd, gwin a gwin liqueur, cnau, perlaysiau sawrus, sbeisys, fanila ac echdynion fanila;
- (c) fanilin;
- (d) unrhyw sylwedd a ganiateir yn unol â Rheoliad (EC) Rhif 1333/2008.

2. Caniateir i'r cynhwysion ychwanegol a ganlyn gael eu defnyddio wrth weithgynhyrchu cynnyrch a reoleiddir sydd wedi ei restru yn Rhan 1 o'r tabl yn Rhan 1 o Atodlen 1 i'r graddau a nodir isod—

- (a) mêl, i ddisodli siwgr yn gyfan gwbl neu'n rhannol;
- (b) olewau a brasterau bwydadwy fel cyfryngau gwrth-ewynnu.

ATODLEN 3 Rheoliad 2(1)

Triniaethau a awdurdodwyd ar gyfer cynhyrchion a reoleiddir sydd wedi eu rhestru yn Rhan 1 o'r tabl yn Rhan 1 o Atodlen 1

1. Caniateir i ffrwythau, mwydion ffrwythau, piwrî ffrwythau ac echdynion dyfrllyd ffrwythau gael—

- (a) eu twymo, eu hoeri neu eu rhewi;
- (b) eu sychrewi; neu
- (c) eu dwysáu, i'r graddau ei bod yn dechnegol bosibl.

2. Ac eithrio pan y'u defnyddir i weithgynhyrchu jam ecstra neu jeli ecstra, caniateir i ffrwythau, mwydion ffrwythau, piwrî ffrwythau ac echdynion dyfrllyd ffrwythau gael eu trin drwy ddefnyddio sylffwr deuocsid (E 220) neu ei halwynau (E 221, E 222, E 223, E 224, E 226 ac E 227) yn gymorth i weithgynhyrchu, ar yr amod nad yw'r cynnwys sylffwr deuocsid yn uwch na'r uchafswm cynnwys sylffwr deuocsid a bennwyd yn Rheoliad (EC) Rhif 1333/2008.

3. Heblaw cael eu sychrewi, caniateir i fricyll ac eirin a ddefnyddir wrth weithgynhyrchu jam gael eu trin ag unrhyw broses sychu arall hefyd.

4. Caniateir i bilion sitrws gael eu preserfio mewn heli.

ATODLEN 4 Rheoliad 2(3)

Cyfeiriadau newidiadwy

Dyma offerynnau'r UE y cyfeirir atynt yn rheoliad 2(3)—

- (a) Cyfarwyddeb 2001/111/EC;
- (b) Cyfarwyddeb 2001/113/EC;
- (c) Rheoliad (EC) Rhif 1924/2006;
- (d) Rheoliad (EC) Rhif 1333/2008;
- (e) Rheoliad (EU) Rhif 1169/2011.

ATODLEN 5 Rheoliad 10

Cymhwysu ac addasu darpariaethau yn y Ddeddf

<i>Colofn 1</i>	<i>Colofn 2</i>
<i>Y ddarpariaeth yn y Ddeddf</i>	<i>Addasiadau</i>
Adran 3 (rhagdybiaethau bod bwyd wedi ei fwriadu i'w fwyta gan bobl)	Yn is-adran (1), yn lle "this Act" rhodder "the Jam and Similar Products (Wales) Regulations 2018".
Adran 10(1) a (2) (hysbysiadau gwella)	Yn lle is-adran (1) (hysbysiadau gwella) rhodder— “(1) If an authorised officer of an enforcement authority has reasonable grounds for believing that a person is failing to comply with any of regulations 4 to 8 of the Jam and Similar Products (Wales) Regulations 2018, the authorised officer may, by a notice served on that person (in this Act referred to as an “improvement notice”)— (a) state the

	<p>officer's grounds for believing that the person is failing to comply with the relevant regulation;</p> <p>(b) specify the matters which constitute the person's failure so to comply;</p> <p>(c) specify the measures which, in the officer's opinion, the person must take in order to secure compliance; and</p> <p>(d) require the person to take those measures, or measures that are at least equivalent to them, within such period (not being less than 14 days) as may be specified in the notice."</p>
Adran 20 (toseddau oherwydd bai person arall)	Yn lle "any of the preceding provisions of this Part" rhodder "section 10(2), as applied by regulation 10 of the Jam and Similar Products (Wales) Regulations 2018".
Adran 21(1) a (5) (amddiffyniad o ddiwydrwydd dyladwy)	Yn is-adran (1), yn lle "any of the preceding provisions of this Part" rhodder "section 10(2), as applied by regulation 10 of the Jam and Similar Products (Wales) Regulations 2018".
Adran 30(8) (dadansoddi etc.	Yn lle "this Act" rhodder "the Jam and

samplau)	Similar Products (Wales) Regulations 2018”. Ym mharagraff (a) hepgorer “under subsection (6) above”.
Adran 33 (rhwystro etc. swyddogion)	Yn is-adran (1), yn lle “this Act” (ym mhob lle y mae’n digwydd) rhodder “the Jam and Similar Products (Wales) Regulations 2018”.
Adran 35(1)(1) a (2)(2) (cosbi troseddau)	Yn is-adran (1), ar ôl “section 33(1) above”, mewnosoder “, as applied and modified by regulation 10 of, and Schedule 5 to, the Jam and Similar Products (Wales) Regulations 2018,”. Ar ôl is-adran (1), mewnosoder— “(1A) A person guilty of an offence under section 10(2), as applied by regulation 10 of the Jam and Similar Products (Wales) Regulations 2018, is liable, on summary conviction, to a fine.” Yn is-adran (2), yn lle “any other offence under this Act”, rhodder “an offence under section 33(2), as applied by regulation 10 of the Jam and Similar Products (Wales) Regulations 2018,”.
Adran 36 (troseddau cyrff corfforaethol)	Yn is-adran (1), yn lle “this Act” rhodder “section 10(2), as applied by regulation 10 of the Jam and Similar Products (Wales)

---

(1) Diwygir adran 35(1) gan baragraff 42 o Atodlen 26 i Ddeddf Cyfiawnder Troseddol 2003 (p. 44) o ddyddiad sydd i’w benodi ac fe’i diwygiwyd gan adran 85(1) o’r Ddeddf Cymorth Cyfreithiol, Dedfrydu a Chosbi Troseddwyr 2012 (p. 10).

(2) Diwygiwyd adran 35(2) gan adran 85(1) o Ddeddf Cymorth Cyfreithiol, Dedfrydu a Chosbi Troseddwyr 2012 ac O.S. 2015/664.

Adran 36A(1)
(troseddau gan
bartneriaethau
Albanaidd)

Regulations 2018,”.
Yn lle “this Act”
rhodder “section 10(2),
as applied by regulation
10 of the Jam and
Similar Products
(Wales) Regulations
2018,”.

Adran 37(1) a (6)
(apelau i lys ynadon)

Yn lle is-adran (1)
rhodder—
“(1) Any person who is
aggrieved by a decision
of an authorised officer
of an enforcement
authority to serve an
improvement notice
under section 10(1), as
applied and modified
by regulation 10 of the
Jam and Similar
Products (Wales)
Regulations 2018, may
appeal to a magistrates’
court.”

Yn is-adran (6)—

(a) yn lle “(3) or
(4)” rhodder
“(1)”, a

(b) ym mharagraff
(a), hepgorer
“or to the
sheriff”.

Adran 39 (apelau yn
erbyn hysbysiadau
gwella)

Yn lle is-adran (1)
rhodder—
“(1) On an appeal
against a decision of an
authorised officer of an
enforcement authority
to serve an
improvement notice
under section 10(1), as
applied and modified
by regulation 10 of the
Jam and Similar
Products (Wales)
Regulations 2018, the
magistrates’ court may
either cancel or affirm
the notice and, if it
affirms it, may do so
either in its original
form or with such

---

(1) Mewnosodwyd adran 36A gan baragraffau 7 ac 16 o Atodlen 5 i Ddeddf 1999.

modifications as the
court may in the
circumstances think fit.
”

Adran 44 (amddiffyn
swyddogion sy'n
gweithredu'n
ddidwyll)

Yn is-adran (3),
heggorer “for want of
prosecution”.

Yn lle “this Act” (ym
mhob lle y mae'n
digwydd) rhodder “the
Jam and Similar
Products (Wales)
Regulations 2018”.

Explanatory Memorandum to the Jam and Similar Products (Wales) Regulations 2018

This Explanatory Memorandum has been prepared by the Food Standards Agency and is laid before the National Assembly for Wales in conjunction with the above subordinate legislation and in accordance with Standing Order 27.1.

Member's Declaration

In my view, this Explanatory Memorandum gives a fair and reasonable view of the expected impact of the **Jam and Similar Products (Wales) Regulations 2018**

Vaughan Gething AM

Cabinet Secretary for Health and Social Services

5 March 2018

Explanatory Memorandum to the Jam and Similar Products (Wales) Regulations 2018

1. Description

The Regulations revoke and replace the Jam and Similar Products (Wales) Regulations 2004, principally in order to correct outdated references to other legislation. Currently, the 2004 Regulations refer to the labelling requirements of the Food Labelling Regulations 1996. However, the Food Labelling Regulations 1996 were revoked by the Food Information (Wales) Regulations 2014 so the references to the Food Labelling Regulations need to be removed. The Regulations also allow enforcement authorities to issue improvement notices for non-compliance with specified requirements instead of bringing criminal prosecutions and make provision about Welsh language labelling.

2. Matters of Special Interest to the Constitutional Affairs Committee

None.

3. Legislative Background

The Welsh Ministers have the required powers to make these amending Regulations under sections 6(4), 16(1), 17(1) and (2), 26(1) and (3), and 48(1) of the Food Safety Act 1990.

The powers given by these sections, which were vested in UK Government Ministers prior to devolution, were transferred to the National Assembly for Wales in 1999 by the National Assembly for Wales (Transfer of Functions) Order 1999 (SI 1999/672) and were subsequently transferred to the Welsh Ministers by paragraph 30 of Schedule 11 to the Government of Wales Act 2006.

The Regulations will be made by statutory instrument subject to the negative resolution procedure.

4. Purpose and Intended Effect of the Legislation

The Jam and Similar Products (Wales) Regulations 2004 (“the 2004 Regulations”) transpose the requirements of Directive 2001/113/EC relating to fruit jams, jellies and marmalades and sweetened chestnut purée intended for human consumption. The Directive lays down compositional standards which products must meet in order to be labelled as “jam”, “jelly”, “marmalade” etc. (i.e. products must contain a minimum amount of characterising ingredients such as fruit and sugar).

Incorrect references to the Food Labelling Regulations 1996

Currently, the 2004 Regulations refer to the labelling requirements of the Food Labelling Regulations 1996. However, the Food Labelling Regulations 1996 were revoked by the Food Information (Wales) Regulations 2014. The references to the Food Labelling Regulations in the 2004 Regulations therefore need to be revoked.

Introduction of improvement notices

The 2004 Regulations provide that it is a criminal offence to fail to comply with the 2004 Regulations' requirements on the use of reserved descriptions and on labelling. Conviction is punishable by a fine to be determined by the magistrates (with no maximum fine level).

The Jam and Similar Products (Wales) Regulations 2018 will amend the current regulatory regime to allow enforcement officers to issue improvement notices for non-compliance, instead of proceeding to criminal prosecutions. A food business operator who fails to comply with the requirements of the improvement notice will be guilty of a criminal offence and may be prosecuted for not complying with the notice. This would follow the approach introduced in a number of food SIs for non-safety related offences.

Making provision for Welsh language labelling

The 2004 Regulations are silent as to whether manufacturers may display the Welsh language equivalent of the reserved descriptions alongside the mandatory English language text.

The 2018 Regulations will introduce provision to make clear that the reserved description may be displayed in Welsh (or any other language) alongside the English text, and will set out what those Welsh reserved descriptions are.

5. Consultation

The Food Standards Agency ran a shortened eight-week consultation from the 20 November 2017 to 15 January 2018. There were no responses to the consultation in Wales as a result there are no changes required to the Regulations.

6. Regulatory Impact Assessment

A Regulatory Impact Assessment has not been prepared to accompany these Regulations as there are no changes to the current controls and therefore no identified costs to consumers, businesses or enforcement authorities associated with implementation of these Regulations.

SL(5)197 – The Jam and Similar Products (Wales) Regulations 2018

Background and Purpose

These Regulations, which apply in relation to Wales, provide for the continuing implementation of Council Directive 2001/113/EC relating to fruit jams, jellies and marmalades and sweetened chestnut purée intended for human consumption (OJ No L 10, 12.1.2002, p. 67). They also retain existing national measures relating to curds, lemon cheese and mincemeat. The Regulations revoke and replace the Jam and Similar Products (Wales) Regulations 2004 (S.I. 2004/553 (W. 56)).

Procedure

Negative

Technical Scrutiny

No points are identified for reporting under Standing Order 21.2 in respect of this instrument.

Merits Scrutiny

The following point is identified for reporting under Standing Order 21.3 in respect of this instrument.

In Schedule 5, the entry for section 35 of the Food Safety Act 1990 inserts a new subsection (1A). Scottish legislation has already inserted a subsection (1A). That only applies to Scotland, though it does not say so explicitly. A duplication of the number of the provision risks causing confusion. An alternative number could have avoided that risk. This is an example of the complicated state of the statute book when different legislatures amend the same legislation in different ways and at different times.

[Standing Order 21.3(ii) – that it is of political or legal importance or gives rise to issues of political or legal importance likely to be of interest to the Assembly.]

Implications arising from exiting the European Union

These Regulations update the way Council Directive 2001/113/EC is implemented in Wales. They contain cross-references to EU legislation, such as the reference in paragraph 7 of Schedule 1 to Regulation (EC) No 1924/2006 on nutrition and health claims made on foods. Seeking to facilitate trade in jams may mean that there is no urgent need to change these provisions following Brexit. However, it will be necessary for the Welsh Government to review provisions such as these to be satisfied as to which remain appropriate and which need to be revised or replaced to ensure the continuing quality of jams.

Government Response

A government response is required.

Legal Advisers

Constitutional and Legislative Affairs Committee

March 2018

Eitem 3.4

Gorchymyn drafft a osodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru o dan adran 17(2)(c) o Ddeddf Sector Amaethyddol (Cymru) 2014, i'w gymeradwyo drwy benderfyniad gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU DRAFFT

2018 Rhif (Cy.)

AMAETHYDDIAETH, CYMRU

**Gorchymyn Deddf Sector
Amaethyddol (Cymru) 2014
(Parhau i Gael Effaith) 2018**

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Gorchymyn)

Effaith adran 14(1) o Ddeddf Sector Amaethyddol (Cymru) 2014 (“y Ddeddf”) yw bod y Ddeddf i ddarfod ar 30 Gorffennaf 2018, oni bai bod gorchymyn yn cael ei wneud gan Weinidogion Cymru o dan adran 14(2) sy'n darparu bod y Ddeddf i barhau mewn effaith. Mae'r Gorchymyn hwn yn orchymyn o'r fath ac mae'n darparu bod y Ddeddf i barhau mewn effaith.

Mae'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol sy'n gymwys i'r Gorchymyn hwn ar gael gan yr Adran Ynni, Cynllunio a Materion Gwledig, Llywodraeth Cymru, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NQ ac ar wefan Llywodraeth Cymru ar www.llyw.cymru.

Gorchymyn drafft a osodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru o dan adran 17(2)(c) o Ddeddf Sector Amaethyddol (Cymru) 2014, i'w gymeradwyo drwy benderfyniad gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU DRAFFT

2018 Rhif (Cy.)

AMAETHYDDIAETH, CYMRU

**Gorchymyn Deddf Sector
Amaethyddol (Cymru) 2014
(Parhau i Gael Effaith) 2018**

Gwnaed

***

Yn dod i rym yn unol ag erthygl 1(2)

Mae Gweinidogion Cymru, drwy arfer y pwerau a roddir gan adran 14(2) o Ddeddf Sector Amaethyddol (Cymru) 2014(1), yn gwneud y Gorchymyn a ganlyn.

Yn unol ag adran 17(2)(c) o Ddeddf Sector Amaethyddol (Cymru) 2014, gosodwyd drafft o'r Gorchymyn hwn gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru ac fe'i cymeradwywyd ganddo drwy benderfyniad.

Enwi a chychwyn

1.—(1) Enw'r Gorchymyn hwn yw Gorchymyn Deddf Sector Amaethyddol (Cymru) 2014 (Parhau i Gael Effaith) 2018.

(2) Daw'r Gorchymyn hwn i rym drannoeth y diwrnod y'i gwneir.

Deddf Sector Amaethyddol (Cymru) 2014 i barhau i gael effaith

2. Mae Deddf Sector Amaethyddol (Cymru) 2014 i barhau mewn effaith er gwaethaf adran 14(1) o'r Ddeddf.

---

(1) 2014 dccc 6.

Ysgrifennydd y Cabinet dros Ynni, Cynllunio a
Materion Gwledig, un o Weinidogion Cymru
Dyddiad

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

The Agricultural Sector (Wales) Act 2014 (Continuation of Effect) Order 2018

Explanatory Memorandum - incorporating the Regulatory
Impact Assessment

March 2018

Explanatory Memorandum to The Agricultural Sector (Wales) Act 2014 (Continuation of Effect) Order 2018

This Explanatory Memorandum has been prepared by the Department for the Energy Planning and Rural Affairs Department of the Welsh Government and is laid before the National Assembly for Wales in conjunction with the above subordinate legislation and in accordance with Standing Order 27.1.

Minister's Declaration

In my view, this Explanatory Memorandum gives a fair and reasonable view of the expected impact of the Agricultural Sector (Wales) Act 2014 (Continuation of Effect) Order 2018. I am satisfied that the benefits justify the likely costs.

Lesley Griffiths AM

Cabinet Secretary for Energy Planning and Rural Affairs
5 March 2018

1. Description

The Agricultural Sector (Wales) Act 2014 (the Act) provides a statutory agricultural minimum wage regime in Wales. The Act supports the functioning of the agricultural sector by providing protection and minimum rates of pay for various categories of workers, including young workers, apprentices and trainees. It supports career progression as well as personal and professional development by setting different minimum rates for 6 grades of worker, depending on skills, qualifications, experience and level of responsibility.

The Act, at Section 14, includes a “Sunset clause” which provides that the Act lapses and ceases to have effect on 30 July 2018 unless an Order is made by the Welsh Ministers preserving its effect. The Agricultural Sector (Wales) Act 2014 (Continuation of Effect) Order 2014 (the Order) ensures the Act will continue in effect.

2. Matters of special interest to the Constitutional and Legislative Affairs Committee

None.

3. Legislative background

The power to make the Order is set out in section 14 of the Act. Section 14 also contains the “Sunset” clause setting out that the Act will cease to have effect on 30 July 2018 unless an Order is made by the Welsh Ministers preserving it. A section 14 Order to preserve the Act may only be made once the review period set out in section 13 has expired (i.e. after 30 July 2017), but before 30 July 2018.

Section 17(2) of the Act provides that an order made pursuant to section 14 cannot be made until it has been laid before, and approved by a resolution of, the National Assembly for Wales (i.e. via the affirmative procedure).

4. Purpose & intended effect of the policy introduced by this legislation

The purpose of the Order is to continue the effect of the Agricultural Sector (Wales) Act 2014. This would retain the comprehensive protection for agricultural workers in Wales offered by the Act.

This is in line with wider Welsh Government objectives on reducing poverty and increasing prosperity for all. The policy aim in Wales is to facilitate the effective function of agriculture in Wales by safeguarding the working conditions for employees who are the key resource in the sector and to provide the foundation for a resilient, sustainable and well-trained agricultural sector in Wales. This is essential to meet the future challenges that face agriculture, such as the changes in the market for produce and trading conditions, climate change, skills shortages and food security issues.

5. Consultation

A 12 week public consultation on the review of the operation and effect of the Act during the review period (30 July 2014 to 30 July 2017) was conducted, as required by section 13(3) of the Act. The consultation document was made available on the Welsh Government's website and may be requested by contacting the mailbox SLMenquiries@gov.wales or sending a request in writing to Agricultural Wages, Welsh Government Office, Rhodfa Padarn, Llandbadarn Fawr, Aberystwyth, Ceredigion SY23 3UR.

Key stakeholders, including the farming unions, UNITE, agricultural colleges and industry bodies such as Hybu Cig Cymru and National Sheep Association were sent the consultation documents directly on the day the consultation opened.

Altogether 12 responses were received. 5 supported the continuance of the Act unequivocally, 4 gave qualified support, 1 was opposed and 2 made no comment. Respondents included NFU Cymru, FUW, UNITE, The Tenant Farmers Association Cymru (TFA Cymru) and the ALP – Association of Labour Providers.

6. Provisions of the Order

These are set out in the Explanatory Notes to the Order.

7. Costs

No costing associated with communicating the changes introduced by the Order to stakeholders have been undertaken. Costs of staff time will be met from existing provision.

No separate costing to Welsh Government associated with inspection/enforcement work should the Act be continued. It is difficult to predict accurately the number of cases that may come forward but these will be met from existing provision.

There would be an annual cost involved with the operation of the Panel should the Act be continued. This would include expenses incurred by the Panel individually, meeting room costs, legal and research costs. This is estimated to be an average annual cost of approximately £60,000.

The cost to the industry of complying with future agricultural wages orders will vary according to the agricultural minimum rates of pay and allowances set, the cost of training and the impact of inflation on workers. The National Minimum/Living Wage legislation has to be respected irrespective of the rates of AMW set by agricultural wages orders.

A Regulatory Impact Assessment has been prepared and is attached below.

Annex A – Regulatory Impact Assessment

This Regulatory Impact Assessment (RIA) provides a *rapid and preliminary assessment* of three different options (including Do Nothing) in relation to the continuance, or otherwise, of the provisions of the Agricultural Sector (Wales) Act 2014. The Act enables:

- The establishment of the Agricultural Advisory Panel for Wales to advise the Welsh Ministers on the agricultural sector in Wales;
- The making of agricultural Orders which set the terms and conditions for agricultural workers, and;
- The enforcement of the terms and conditions of those Orders.

As a part of this assessment, broad categories of costs and benefits have been identified for each option, and are set out in the following sections. Where practicable these costs and benefits have been estimated. There are important limitations in the available statistical data from which to reasonably assess likely impacts, including around the potential scale of transfers between farm businesses and employees in respect of wages and other terms and conditions. Given these limitations, and the more general uncertainties faced in relation to unknown future decisions about the contents of prospective Agricultural Wages Orders, an overall best estimate of costs and benefits cannot be presented. Wider evidence and qualitative assessment is used to inform around likely effects and trade-offs under the alternative options.

More broadly, the absence of a fully monetised assessment should be considered in the light of the purpose of the Order in seeking to preserve a long-standing and pre-existing regulatory regime for agricultural workers, rather than to introduce a novel arrangement.

OPTIONS

This RIA assesses the costs and benefits of three alternative options:

Option 1 – Do Nothing (the Order is not made)

In this option, the current legislation and provisions of the Agricultural Sector (Wales) Act would cease to have effect after the 30th July 2018. From this point onwards farm workers in Wales would no longer be subject to the continued additional statutory protection provided through an industry-specific structure of graded minimum wage rates and associated terms and conditions, including in relation to holiday entitlements, agricultural sick pay, training entitlements and relevant allowances. Apprentices and young workers in agriculture in Wales would also no longer be subject to specific statutory provisions. Farm workers in Wales would, however, remain subject to the UK National Minimum Wage (NMW) and National Living Wage (NLW) legislative framework.

Over time, as contractual arrangements for farm workers in Wales previously based on the system of agricultural minimum wages ceased to have effect, such as for new entrants to agricultural work, wage rates and terms and conditions above the NMW/NLW minima would become determined by individual negotiations in the context of prevailing labour market conditions.

As a variant of this option, it has been suggested that it might be possible to consider a non-statutory system of support whereby agricultural employers and workers could follow a non-statutory best practice guide in relation to farm worker wages and other terms of employment. However, in the absence of statutory underpinnings and enforcement measures, it is highly uncertain as to the likely adherence to such an approach, and hence on the consequential distribution of costs and benefits. At the extremes, the major effects would seem likely to be bounded by the impacts outlined in Options 1 and 2. No further assessment has been conducted around this option as a part of this assessment.

Option 2 – Introduce the Order without a statutory time limit

This option would maintain the current legislative protection offered by the Agricultural Sector (Wales) Act for an unspecified period - existing provisions would remain in place and would be amended in accordance with future Agricultural Wages Orders. Agricultural Wages Orders would continue to set out minimum wage rates for different grades of workers, as well as provisions for apprentices and young workers in agriculture, and also relevant broader terms and conditions. The statutory protection offered under this regime would be in addition to that of the NMW/NLM legislation.

The effects of this legislation would continue to be monitored and reviewed according to Welsh Government procedures and National Assembly for Wales's scrutiny. Repeal would remain an option, as it is for all legislation should the policy change.

Option 3 - Introduce the Order including a statutory time limit

A “sunset clause” was included within the Agricultural Sector (Wales) Act as part of the introduction of this legislation using emergency procedures. Introducing a time limited continuance would retain the provisions of the existing legislation for a defined time period, but preserving these effects after that time would then require an entirely new Act.

For the purpose of this analysis, it is considered that in the period of the time limited continuance this Option would effectively operate as in Option 2. In the absence of a subsequent Act, and after this duration had lapsed, this would then revert to a position consistent with Option 1.

Costs and Benefits

COSTS

Option 1 - Do Nothing (the Order is not made)

Agriculture is now the only industry in Wales where specific statutory wage setting intervention (beyond the NMW/NLW) is in place. The Do Nothing option represents the baseline – whereby, in the absence of the Order, the additional statutory provisions for minimum wages and terms and conditions for farm workers as provided for under the 2014 Act, would cease, and new Agricultural Wages Orders would not be subsequently made. This baseline is used to assess the (additional) costs and benefits, and distributional effects, of the other considered options.

The full impact of (reverting to) this position would not materialise immediately given the accrued rights of farm workers under contracts existing at the time of the expiry of the legislation. Adjustments would be expected to occur over a period of time whereby new workers enter the industry and where the contracts of incumbent workers lapse. The impacts of the removal of the provisions would depend, at least in part, on the behavioural responses of employers. Over time, agricultural wages and terms and conditions would increasingly reflect labour market conditions, with the individual contractual outcomes being agreed directly through negotiations between farmers and workers, but still being underpinned by NMW/NLW requirements. Costs to farm workers will only materialise to the extent that negotiated wages reflecting market conditions were below that which would have operated under the AWO.

Although this option is taken as the baseline, it should be noted that there could potentially be some small-scale immediate transition costs linked to this option, for example around communicating with and informing stakeholders (e.g. farm businesses, unions and workers) about the changes that would apply. No firm cost estimates for any such requirement have been produced as part of this assessment. In the absence of the industry-specific agricultural minimum wages framework and enforcement activities currently operated under the Agricultural Sector (Wales) Act regime, there could potentially be some additional costs associated with some part of enforcement activities being transferred to Other Government Departments (principally HMRC) handling NMW/NLW enforcement. These potential costs have not been estimated, and would represent a transfer within the public sector. Some legacy enforcement actions might also remain to be managed by the Welsh Government - these would be assumed to phase out over time.

Option 2 – Introduce the Order without a statutory time limit

The costs and benefits outlined in the following sections aim to reflect those additional to the baseline (Do Nothing) option.

Whilst there is reasonable information upon which to make estimates of some (fairly narrow) costs and benefits, it is important to recognise that current data and evidence limitations significantly inhibit the extent to which firm estimates of the more

significant transfers and wider impacts can be established; an evaluation to establish the economic impact of the Act to date, and associated AWOs, has yet to be undertaken, and therefore is not available as a source of evidence to inform this RIA.

Administrative Costs

The expected additional administrative costs, both transition and recurrent, and consideration of the groups affected by such costs, are considered in the following sections.

Transition Costs

Transition costs reflect one-off activities associated with the respective option(s). Given that this Option would continue with the statutory provisions already currently in operation in Wales, there are not expected to be any significant additional transition costs. Some limited communications costs may be incurred in communicating the continuation of these provisions (which would be expected to be very limited in scale). No one-off additional training activities are envisaged as required to support this option.

Recurrent (Annual) Costs

(i) Costs to Government

There are a number of additional on-going costs to the Welsh Government associated with the functioning of the Agricultural Advisory Panel for Wales, and required administrative support, as well as the associated broader enforcement activities. An estimate of the annual costs associated with each of these elements is outlined below:

- **Direct Costs of the Panel**

The Agricultural Advisory Panel for Wales (the 'Panel') is required to meet at least three times each year in order to be able to effectively fulfil their responsibilities. The initial estimates of the potential broad costs of operating various forms of the Panel were provided in the RIA to accompany its establishment, with such estimates varying depending on the scale of membership and activities¹.

Since the Panel is now functioning, recurring annual cost estimates can now be updated by recent actual cost information. The costs of the Panel include expenses for meeting attendance, research and external legal advice. The direct expenditure on the Panel since its establishment has been around £50,000 - 60,000 per annum. In order to continue to function in broadly its current form it is assumed that these costs, in real terms, would remain at around £60,000 per annum (changes to meeting frequency or the extent of Panel activities would impact on such costs).

---

¹ <http://www.assembly.wales/laid%20documents/sub-ld10544-em/sub-ld10544-em-e.pdf>

- Administrative support

The Welsh Government also provides administrative support to the Panel, and issues guidance to assist employers and employees understand the applicable statutory requirements. The guidance element is updated as required following new Agricultural Wages Orders, and is assumed to involve minimal additional costs to produce and disseminate.

Using Welsh Government staff resource for the purpose of supporting the functioning of the Panel carries with it an associated opportunity cost². This can be roughly estimated as the sum of utilised staff time multiplied by the relevant salaries and non-wage labour costs of staff involved; the present support function is principally provided by one full-time Management Band (Welsh Government Pay Band MB2) grade. Based on the current internal guidance on annual gross costs for Welsh Government staff, the opportunity costs of such staff resource is estimated to be around £46,500 per annum³.

- Inspection and Enforcement

Welsh Government officials have responsibility for dealing with enforcement issues associated with the agricultural minimum wages legislation as they arise, though handling may in some cases also involve commissioned specialist advice. Between the 1st April 2016 and 31st March 2017 there were 42 enquiries. Since the Act was implemented only three formal complaints have come forward to the Welsh Government.

It is not possible to reliably predict the number of future cases that may emerge (and hence whether there would need to be any changes to current resources to deal with such issues). Based on the estimates provided in the previous RIAs, relating to expected staff and associated costs, but also cross-checked against updated staff costs, enforcement costs are assumed to remain of the order of £3,000 to £4,000 per annum – to avoid double-counting it should be noted that currently given the limited enforcement requirements these are absorbed within the overall cost estimate for administrative support (the functions are undertaken by the same individual).

Over an assumed time horizon of a 10 year period, the present cost of these activities is estimated to be of the order of £950,000⁴.

(ii) Direct Costs to Farm Businesses

Compared to the baseline, under this option farm businesses in Wales with employees covered by the provisions of the agricultural minimum wages

---

² Opportunity costs (or economic cost) reflect the value of the most valuable of alternative uses, in this case of re-deployment to meet other Welsh Government priorities.

³ Rounded to the nearest £100. The figures include National Insurance and Pension Contributions but do not include accommodation, ICT or any other central overhead cost, and hence may offer some underestimate.

⁴ Based on a 3.5% discount rate, consistent with HM Treasury economic appraisal guidance: <https://www.gov.uk/government/publications/the-green-book-appraisal-and-evaluation-in-central-government>

requirements would be subject to the additional administrative burden associated with ensuring sufficient familiarisation with the Act and AWOs as they come into effect, as well as those of adherence to the broader NMW/NLW requirements (only the latter applying in the case of Do Nothing).

As a broad estimate of these familiarisation costs - the Business Population Estimates⁵ produced by BEIS estimate that there were around 14,890 businesses in the agriculture, forestry and fishing industry in Wales in 2017 (see Table 9). Of these, an estimated 2,980 had employees (around 85% of these having either 1 or between 2-4 employees). Based on the provisional estimates for the 2017 ONS Annual Survey of Hours and Earnings (ASHE)⁶, the average gross hourly pay for Managers and proprietors in agriculture and horticulture in Wales, excluding overtime, was £11.73 (median = £10.69). Assuming an additional administrative requirement of 1 hour per employer to familiarise and update relevant information, and including 30% non-wage labour costs, this implies a basic annual direct cost associated with familiarisation to ensure compliance⁷ of around £41,400 to £45,400 (or taking a rough average, a present value of costs of around £375,000 over an assumed 10 year time horizon⁸).

These estimates are, of course, dependent on the assumed time required for annual familiarisation – in practice this could be higher or lower, and likely varies across farm businesses. It is also possible that such decision makers would also be more likely to be at the higher end of the respective pay distribution, which would serve to raise these cost estimates somewhat. Mechanically, changes to this estimate over time would also depend on the frequency of AWOs, the number of farm employers, changes to the estimates of their respective average wage rates, and also of the extent of familiarisation required (likely to be lower under less complicated requirements).

Policy and Compliance Costs

- Costs to Farm Businesses

Agricultural Wages Orders, made under the provisions of the Act, set out the statutory minimum requirements across a range of employment conditions – graded minimum wages rates, overtime rates, holiday, training and agricultural sick pay entitlements, allowances for accommodation, dogs and on-call, night work supplement, and rest breaks.

Specifying such employment conditions on a statutory basis provides additional certainty to farm workers, but some restrictions to farmers over their flexibility to negotiate new wages and terms and conditions. According to commonly applied

---

⁵ <https://www.gov.uk/government/statistics/business-population-estimates-2017>, Department for Business, Energy and Industrial Strategy, 30th November 2017. Number of businesses in the private sector and their associated employment and turnover, by number of employees and industry section in Wales, start 2017, Table 21.

⁶ <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/earningsandworkinghours/dataset/regionbyoccupation4digit2010ashtable15>

⁷ These cost estimates have been rounded to the nearest £100 given uncertainties around their exact values.

⁸ Based on a 3.5% discount rate consistent with HM Treasury appraisal guidance.

economic theory, by holding wage rates and terms and conditions above the market clearing level (to the extent that this occurs), this would in effect place additional costs on employers than would otherwise be the case, and would give rise to a transfer in the form of higher labour costs to farm businesses but benefits to recipient farm workers⁹. The estimate of the absolute value of these transfers would depend on the scale of the proposed changes to minimum wage rates and broader set of allowances and conditions for each worker type under new AWOs, the number of employees at each grade, compliance with changes to the minimum wage rates (assumed to be full compliance for a statutory requirement¹⁰) and if workers were already paid a negotiated wage rate above the relevant minimum, and as such whether wage rates were increased to the new statutory minimum or increased above this rate.

Previous RIAs published alongside each of the Agricultural Wages Orders in Wales have tried to provide a very broad, illustrative estimate of the potential scale of the additional wage costs for Grade 1-6 agricultural workers following updated minimum wage rates based on a simplified pay model. In this estimation approach, the additional costs of proposed minimum wage rate increases for basic pay and overtime for each worker type (full-time, part-time and casual) are estimated by multiplying the increase in wages per hour for the respective grade by an assumed number of hours worked per week, the number of weeks worked per year and number of assumed workers of each type (the additional costs of the Wales-specific legislative requirements taking account of increases due to the NLW).

However, such estimates have proved to be subject to important limitations: up-to-date and Wales-specific figures on the number of workers in each agricultural grade are not available¹¹. Instead these calculations have necessarily made use of now rather dated estimates provided from the (discontinued) Defra survey of Earnings and Hours of Agricultural and Horticultural Workers (for England and Wales)¹² (see Table 4). The employed calculations attempt to use the proportions of workers by Agricultural Wages Board (AWB) grade for the period up to 2010 for England and Wales and then translate these into approximate AWO grade employment in Wales using the current farm worker dis-aggregations available from the annual June

---

⁹ Though this model is often assumed to provide an adequate description, it is worth noting that alternative economic models may yield somewhat different predictions. Unlike a model of perfect competition, where the wage would equal the marginal product of labour, and hence increased wages would be expected to lead to decreased employment, in the case where a firm had some degree of market power the wage may instead be set below the marginal product of labour so that under a minimum wage rate condition firms may receive lower profits but some of the potential adverse effects on employment may be mitigated. Limited UK evidence has been identified in the time available from which to more fully consider this possibility in respect of domestic agriculture. However, such monopsony power may arise from characteristics such as information asymmetries, search frictions, and limited labour mobility, as well as more directly from firm concentration – of which some have a degree of *a priori* plausibility for farm workers predominantly based in rural areas.

¹⁰ Reliable statistics on overall compliance rates have not been identified.

¹¹ A research study conducted by ADAS investigated the collection of such information on a Wales basis, but due to low response rates the quality of data proved insufficient as a sound basis for such analysis.

¹² <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20130125190634/http://www.defra.gov.uk/statistics/files/defra-stats-foodfarm-farmmanage-earnings-labour2012-120627.pdf>

Survey of Agriculture and Horticulture¹³ (headcount based estimates of work on agricultural holdings are provided in Table 2).

Given that the assumptions around graded worker distributions may be increasingly challenged in the light of on-going data constraints, and the lack of forward information on future minimum wage rates (since these are only set under future, unknown AWOs), best estimates of the potential scale of such future transfers are not produced here. However, in order purely to provide to some broader context, this approach has previously suggested that transfers to farm workers in Wales as a consequence of the uprating of minimum wage rates could have been of the order of £7.7m for the 2016 AWO (covering a multi-year period), and around £1.2m for the AWO 2017 (assuming the full differences between previous and revised minimum wages are reflected in the transfers). However, these estimates need not necessarily be reflective of what may be required under future Orders, and therefore provide only a limited guide.

To further provide some sense of proportion, compensation of employees and total income from farming (TIFF)¹⁴ were estimated (forecast) to be £125m and £157m, respectively, in 2016 – the latest figures available. Recent trends in farm business incomes (essentially, net profits) also provide some perspective on the relative scale of such transfers¹⁵.

There are also further important limitations in respect of data on farm worker allowances and other terms and conditions, such as leave entitlements, accommodation allowances¹⁶ and agricultural sick pay (payable at a higher rate than statutory sick pay¹⁷). Consequently, no specific estimates have been projected for the purpose of this RIA (or in those for the previous AWOs) of the additional non-wage labour costs to farmers arising from enhanced statutory protections under this Option. In practice, it is not known to what extent farmers would in any case offer less favourable terms in the absence of AWO protections – there are important issues around the retention and motivation of current workers, as well as the

---

¹³ <http://gov.wales/statistics-and-research/welsh-agricultural-statistics/?lang=en>

¹⁴ <http://gov.wales/docs/statistics/2017/170323-aggregate-agricultural-output-income-2016-en.pdf>

Total income from farming (TIFF) is a measure of income generated by production within the agriculture industry, including subsidies. It represents business profits plus remuneration for work done by owners and other unpaid workers.

¹⁵ <http://gov.wales/docs/statistics/2017/171213-farm-incomes-2016-17-en.pdf>

¹⁶ There appears to be limited data available on the extent of accommodation provision for farm workers. One study carried out around 2000 by CEAS “Review of the Minimum Wage Arrangements in Agriculture: England & Wales”, suggested that such provision was most limited in Wales with only 3% of holdings providing accommodation, whilst being around 31% of holdings in the East/South East of England.

<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20110318181618/http://www.defra.gov.uk/evidence/economics/foodfarm/evaluation/minwage/fullrep.pdf>

Reliable statistics have not been identified more specifically on the proportion of farm workers who are required to live in their accommodation as part of their contract, and hence subject to the accommodation provisions of the AWO.

¹⁷ Since statutory sick pay is incorporated within ASP the costs for government are assumed to be largely unaffected.

recruitment of new workers - and this would be particularly the case in a labour market with suggested skills shortages¹⁸.

Whilst the scale of expected transfers between farmers and workers is subject to important estimation issues, an significant point to reflect is that the net impact of the sum of these transfers at an aggregate level is broadly zero (though as discussed in the Benefits sections there are sound economic arguments for perhaps giving higher weight to gains received by those with lower incomes (and wealth)¹⁹.

Wider Costs

Work by the Low Pay Commission (LPC) in respect of the National Living Wage suggests a number of potential general business effects that may arise in response to statutory increases to minimum wage rates - though profits, prices, productivity, investment, employment and pay differentials.

In respect of business profits, one approach that may be used to adjust to increases in the minimum wage could be simply for the farm business owner to accept lower profits (arising from the higher overall labour costs). Indicators of farm profitability (and insolvencies) are, in practice, influenced by a much wider range of factors, thus complicating direct assessment of such effects. However, some outline of the (recent) contribution of paid farm labour to total input costs, and hence through to farm incomes, is described in later sections.

Though it may be argued in theory that farm businesses could potentially pass-on any rises in labour costs through to the subsequent supply chain (and possibly ultimately onto consumers) in practice, given the extent of production in Wales which may be considered largely as undifferentiated farm outputs (particularly in the case of liquid milk, but also to some extent beef and sheep) a perhaps more realistic assumption may be that of farmers as price-takers, limiting the extent to which such cost pass-through could be feasibly achieved.

A focus on improving productivity may also be pursued as a potential strategy to compensate for input cost increases - though evidence on the extent of use of such an approach in the context of domestic agriculture appears fairly limited. Investment activities could conceivably be affected in either direction – increased labour costs could have the effect of reducing the scope for making efficiency-enhancing investments or could alternatively lead to an increased need to undertake or bring forward such investments to improve competitiveness. There are likely to be higher adverse effects if such profits would otherwise have been used for productivity

---

¹⁸ The UKCES Employer Skills Survey 2015 provides some data on vacancies, retention difficulties, skills gaps and training provision by employers in the agricultural industry in Wales compared to other industries. Of these issues, this source is suggestive of more pronounced weaknesses in training provision in agriculture – other measures seem relatively less of an issue for this industry in Wales, at least at the time of the survey.

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/526082/ESS_2015_Wales_Slide_Pack_May_.pdf

<https://www.gov.uk/government/publications/ukces-employer-skills-survey-2015-wales-toolkit>

¹⁹ Information on the net wealth (assets less liabilities) position of different farm types is provided in section E - Assets and Liabilities of the *Farm Incomes* statistical release:

<http://gov.wales/docs/statistics/2017/171213-farm-incomes-2016-17-en.pdf>

improving investment rather than in supporting the general consumption of farmers from business drawings.

Overall, there is insufficient evidence from which to assess the likely outcomes in terms of productivity improvements. The scope to make such farm-level productivity improvements will also depend on a range of factors, including the characteristics, motivation and capacity of farms businesses to adopt new technologies, and the scope for economies of scale.

In terms of the possible effects (at the farm-level) on employed labour arising from increasing minimum wages (the cost of unit labour inputs), this could take effect through reducing the numbers of paid employees (and perhaps substituting for unpaid family labour), reducing hours of paid employment for workers²⁰, delaying hiring, and/or moderating pay differentials through lower pay rises for relatively higher-paid employees – though the latter strategy may not be sustainable on a longer term basis. The AMW regime to some extent may directly addresses part of the final point, limiting the scope for on-going unplanned wage rate convergence – however, by restricting flexibility on this dimension it seems likely that adjustments would then operate through one of the alternative mechanisms.

Recent AWOs in Wales have been brought into effect in the context of employment rates around record high levels, but with recent productivity and wage growth in general being quite weak (LPC, 2017). The broader economic and labour market conditions prevailing at the time of any future AWOs will be important in influencing likely business-level as well as consequential wider effects, and hence careful economic assessment and monitoring of emerging impacts will be required as part of limiting adverse effects.

- Impact on employment and hours

The economic effects of minimum wages, and particularly the effects on aggregate or industry-level employment, have been subject to considerable contention, and a significant volume of research. However, such studies have generally been limited in coverage to the assessment of the impacts of single minimum wage floors, often with economy wider coverage, rather than multiple graded minima for a specific industry, as applies in respect of the statutory agricultural minimum wages regime in Wales. Fundamentally, trying to establish the net effects of minimum wages is a highly challenging empirical issue.

As outlined earlier and under commonly applied economic theory, raising wage rates above what would otherwise have been the market clearing rate (i.e. as largely relevant under Do Nothing) would be expected to give rise to adverse impacts on employment and/or hours of paid work. Any reductions in employment as a consequence of higher statutory minimum wage rates would represent a real economic cost rather than a transfer. In practice, there has been somewhat inconsistent evidence on the effects of minimum wage rates²¹, though in many

---

²⁰ Some evidence is tentatively suggestive that higher minimum wages may at the margins could lead to some modest reductions in hours of employment.

²¹ Previous analysis by Defra in relation to abolishing the former Agricultural Wages Board for England and Wales suggested that the AWB may have contributed to keeping wages above the

studies the estimated impacts on employment have tended to be relatively modest. Favourable labour market conditions might be expected to act to moderate the extent of such adverse effects.

As part of the RIA commissioned in support of the 2016 AWO, a review of the economic literature led the authors to make use of an assumed average minimum wage elasticity of -0.19, along with a median of -0.03. For the wage increases adopted under the respective AWOs, the estimated impacts on employment were employment reductions of some 110 workers and less than 20 workers, respectively, based on the higher mean elasticity estimates (in both cases the application of the median elasticity would indicate more modest employment effects).

These somewhat speculative estimates were produced using assumed elasticities drawn from a wider literature (rather than actual outcomes) trying to get some broad sense of the possible effects of the increases in minimum wages proposed as part of these specific AWOs. Importantly there may also be variations in elasticities across farm types and sizes, but insufficient evidence is available at this level of detail, and also not available in respect of each of the individual minimum wage grades. Evaluation evidence is not as yet available to establish estimates of the actual impacts on employment in Wales as a consequence of the provisions of previous AWOs.

Future impacts will depend both on the scale of proposed changes compared to prevailing market conditions²², and the ability/preferences of farm businesses to absorb such costs, potentially involving some substitution with own labour and capital. Improvements in agricultural productivity will also be influential in the affordability of such pay increases. In the absence of specific information about potential future minimum wage rate changes, no estimates are made regarding the potential impacts on agricultural employment.

The available evidence does however suggest that minimum wage increases need to be carefully considered in respect of broader labour market conditions, and there are reasonable grounds for anticipating an increased risk of such adverse outcomes if minimum wages are set inappropriately high in industries subject to lower profits, as is the case for at least some agricultural sectors. Such issues are likely to need particularly careful evidence-based consideration in the context of possible “shocks”, (including possibly arising from eventual Brexit decisions) in the absence of operating under a more general market clearing wage determination process (above the NMW/NLW)²³.

---

counterfactual, and also led to reduced wage inequality within the industry though increases at the low part of the pay distribution. Some modest, but not entirely consistent, effects on employment were also suggested in respect of the considered time periods used in the analysis.

²² The LPC's remit is to advise on the path of the NLW to reach the UK Government target of 60% of median earnings by 2020, and to recommend levels for the minimum wage rates that will assist as many low-paid workers as possible without any significant adverse impact on employment or the economy. For some industries in Wales at least, a UK NLW, operating under this objective may already represent something at the upper end of tolerance without adverse effects for relatively low wage industries such as agriculture.

²³ Some consideration to the effects on the domestic agricultural industry under selected scenarios of future alternative UK-EU trade arrangements are considered in the FAPRI modelling - <https://www.afbini.gov.uk/publications/afbi-report-post-brexite-trade-agreements-uk-agriculture>.

- Impacts on Competitiveness and Profitability

Like Wales, both Scotland and Northern Ireland have retained a form of agricultural wages board. However, these provisions were abolished in respect of England in 2013; as a consequence there now exists some increased flexibility for farmers to set wages and terms and conditions with their workers. Depending on how the wage rates and terms and conditions negotiated²⁴ in England evolve under these altered arrangements compared to those in Wales, it is possible that over time some degree of a wage differential might well emerge between farms in Wales and those in England, at least at some points of the wage distribution.

Relatively higher wage rates for workers in Wales with similar skills attributes and productivity, than in England, would potentially affect the cost base of farms in Wales, and consequently provide some (perhaps limited) risk of adverse effects on the competitive position of Welsh producers (in the absence of offsetting positive incentives also generated through such a regime – discussed in later sections).

Both regimes in England and Wales (as elsewhere in the UK) are underpinned by the same NMW/NLW legislation, and at least to this point the minimum wage rates of Grade 1 agricultural workers in Wales have been closely aligned with the NLW/NMW; but there could also be some effects emerging through any possible compression of the wage distribution for higher skilled workers in England. More generally, providing that labour costs do not diverge too significantly, such effects are likely to be relatively marginal in overall terms – but may have more importance for some farm activities. Again, materially different wage rates for similarly skilled agricultural workers could also impact on recruitment, but again evidence on this point to date is limited.

Since England has only operated without the effects of the Agricultural Wages Board (AWB) for a limited period of time, and for some part of this many workers would still have been either subject to previously established contracts (or new wage rates reflective of previous rates), research evidence appears to be largely absent. Meaningful analysis of “raw” earnings survey data is also further complicated by the influence of wider economic as well as farm sector-specific conditions – given differences in industry structure between England and Wales.

Given the ‘noise’ in the survey estimates of gross hourly pay and paid hours for agricultural workers in Wales and the UK (shown in Tables 5-8), it is not possible to identify a sense of whether postulated effects are indeed emerging (also inhibited by the use of accessible UK data, which will include effects in the Devolved Administrations rather than just England). This issue should be fully considered as part of future monitoring and evaluation requirements.

---

²⁴ Since, the broader evidence is suggestive of a proportion of farm workers being paid above agricultural minimum wage rates, it is likely that a significant number may already be reaching agreed wage rates through individual negotiations, and as such would therefore not be directly affected by the removal for additional statutory provisions. However, the AWO is broader than wages, and also sets conditions around progression, training and other allowances. It is unclear what impact removal of such provisions would have on these other dimensions.

In addition to these economic factors, operating somewhat different systems in Wales and England might also be expected to offer some additional farm management challenges, in particular for cross-border farms and also where using similar labour for performing tasks on farm where some are covered by the AMW and other parts by the NLW/NMW. No evidence has been identified regarding the extent to which this has been an issue.

Profitability and affordability - impacts by farm sector

There may be expected to be some variation in the potential impacts of this Option in terms of the effects on the profitability of different farm types due to differences in the extent of utilisation of paid and casual labour. These effects will depend both on future changes in agricultural minimum wage rates and terms and conditions (which are not known in advance) and also the individual position of farms. Consequently, it is not possible to meaningfully project effects on profitability and affordability – especially since it is likely that the predominant effects on the value of agricultural output, and from this farm incomes, will be due to prevailing agricultural commodity prices, with important variations in individual farm cost bases. More detailed assessment should be conducted as part of RIAs associated with any future AWOs.

Farm incomes (essentially a measure of net profits) exhibit significant variation both between and within farm types, and also across time periods. Aggregate data on farm accounts is available from the Farm Business Survey in Wales. Whilst the scale of employee utilisation for most farm businesses in Wales might lead to a categorisation of predominantly small businesses, the available evidence tends to suggest paid and casual farm labour costs rising slightly as a share of total inputs for larger farms - based on the most recent years only, this ranges up to about 9% for Lowland Dairy farms with over £350,000 of standard output²⁵ (see Tables 10-15). It is also possible that changes in minimum wage rates may also become reflected in costs associated with contractor rates.

While quantifying the scale of effects in advance is not feasible since future proposals are unknown, though subject to limitations it would be feasible to gain some intuition of likely static effects on farm businesses associated with new AWOs though modelling based on this data source.

Effects on Government

Any changes to the remuneration packages of farm workers as a consequence of the provisions of future Agricultural Wages Orders might be expected to have some very limited effect on both tax receipts and also employment costs paid to Government (e.g. National Insurance Contributions) (in so far as pay is higher than would otherwise be the case, but offset by any effects on employment), and possibly in the opposite direction on benefits payments. The impacts of these have not been assessed, but would seem likely to represent second-order transfers.

---

²⁵ Standard output reflects the average monetary value of agricultural output at farm-gate prices. Multiplying SO coefficients by the number of hectares of crops or head of livestock can provide a standardised estimate of farm size for use in classifying agricultural holdings. These figures provide a snapshot over a short period of time and reflect an un-weighted inter-year identical sample, covering predominantly those farm businesses with over €25,000 standard output.

Option 3 - Introduce the Order including a statutory time limit

Under this Option, the statutory provisions and effects of the Agricultural Sector (Wales) Act, and associated Agricultural Wages Orders, would remain in place for a statutory time limited period - during which the implications would appear to be largely consistent with that of Option 2, effectively delaying the move to an outcome then broadly consistent with Option 1.

Administrative Costs

Transition Costs

There may be some transition costs for Welsh Government under this Option, such as in conducting communications with stakeholders around the point of change. However, these are expected to be modest and consistent with the baseline Do Nothing option, i.e. not therefore reflecting additional costs.

Recurrent (Annual) Costs

- Costs to Government

Over the period of continuation, the Welsh Government would continue to be subject to the costs associated with the operation of the Panel, its required administrative support, and enforcement activities. These annual costs would be anticipated to be generally as set out in Option 2, i.e. under the assumption that the nature and scale of activity would not materially change over the time limited period compared to the case of no statutory time limit.

- Direct Costs to Farm Businesses

For the period of continuation, the direct, recurrent, costs to farm businesses in the form of additional administrative and compliance costs would remain given that farmers would continue to need to adhere to the additional legislative requirements of the industry-specific minimum wages regime in Wales, as well as that of the broader NMW/NLW. These costs are additional to the baseline, and on an annual basis would be expected to be as in Option 2, for the duration of the continuation period.

Policy and Compliance Costs

- Costs to Farm Businesses

Costs associated with previously discussed transfers from farm businesses to farm workers arising from an expected outcome of wages and terms and conditions above that which would have prevailed in the absence of such legislation, would be expected to be broadly consistent with those identified in Option 2 for the duration of the continuation period.

Once these statutory provisions ceased to have effect, existing workers remaining in employment are would be likely to still have some continuation of contractual rights in respect of the terms and conditions of AWO in force at the point of expiry. However, over time as new workers enter the industry and existing contracts were re-negotiated, wages and terms and conditions as under Do Nothing would be then determined by the general employment legislation applying to all workers in the UK and prevailing labour market conditions.

In terms of getting a sense of the likely speed of adjustments in the absence of the wages orders, some consideration is required as to the likely turnover of farm workers. The expectation, almost by definition, is that casual workers would leave employers fairly quickly (and at least assumed to be within a year), possibly before then returning. However, any new contractual arrangements would then not be subject to the previous AWO. No robust data on turnover associated with permanent workers in agriculture has been identified. In their assessment as part of the abolition of the former AWB, Defra assumed that a 5% turnover rate for permanent workers might be broadly reasonable, though also noting that it could in the future be higher due to the age composition of the farm workforce.

BENEFITS

Option 1 – Do Nothing (the Order is not made)

This option provides the baseline against which the benefits of the alternative options are assessed. As such only a few broader points are made in this section – these not reflecting additional benefits.

(Avoided) recurrent costs

The consequence of this option would be to move immediately from the position of agriculture-specific minimum wage rates and terms and conditions in Wales, to one primarily reflecting labour market conditions but underpinned by the UK NLW/NMW legislation. This would be expected to give rise to reduced direct regulatory and administrative burdens for farm businesses as a result of somewhat simplified employment (wages) legislative requirements. Costs previously incurred with the operation of the Agricultural Advisory Panel for Wales, including Welsh Government staff supporting this function and wider enforcement activities would be avoided.

Transfers and wider benefits

Under this option, wage rates and labour costs would be assumed to adjust to reflect market-clearing conditions, i.e. the previously outlined transfers would no longer arise. Farm businesses would be expected to be the primary beneficiaries from this adjustment. Whilst there may be some argument for potential positive supply-side effects as a consequence of the reduction of any legislative-based labour market distortions, there are considerable uncertainties over the likely scale of any such impacts.

Option 2 – Introduce the Order without a statutory time limit

According to the Low Pay Commission (LPC) around 17,000 workers aged 25 and over in the agricultural industry in the UK are covered by the NMW²⁶. The latest statistics provide an estimate of mean gross weekly pay for employee jobs in agriculture, forestry and fishing in Wales of £416.60, compared to £469.70 for all industries and services²⁷.

The industry-specific statutory wages requirements in Wales attempt to recognise characteristics considered specific to the agricultural industry, reflecting its structure, and tendency towards working relatively long hours, typically performing more physical and dangerous tasks than average workers in other sectors of the economy.

In terms of the structure, the available data is supportive of industry composition in Wales involving a significant proportion of small businesses (at least as defined by employee numbers), with farms predominantly making use of own labour (labour provided by farmers, partners, directors and spouses). There is also some justification around the hazards associated with employment in agriculture. Under general market conditions it would be expected that wage rates would tend to adjust to reflect a necessary “premium” for particular skills subject to excess demand or undertaking hazardous or unpleasant activities. The available evidence points to higher work-associated risks in the agricultural industry²⁸.

In making a preliminary assessment of the potential benefits, again, as in respect of the cost sections, it should be noted that since many of the effects are reflected in transfers between farmers and farm workers the direct benefits identified in the following sectors are largely the opposite of the costs discussed in the corresponding sections above, broadly resulting in an overall neutral transfer (though importantly different weightings for those gaining and losing from these transfer effects may be justifiable).

Transition Benefits

No significant transition benefits have been identified.

Recurrent (Annual) Benefits

(i) Benefits to Farm Workers

Under this Option, as set out previously, there are grounds for considering that farm workers may receive additional benefits than would otherwise have been the case in the absence of the legislative provisions. As discussed in the corresponding costs

---

²⁶https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/681750/Short_report_December_2017.pdf

²⁷ Source: Annual Survey of Hours and Earnings, ONS. The corresponding median values are £398.50 and £406.30.

²⁸ Health and Safety Executive statistics provide evidence of the higher risks in agricultural work, with high estimated rates of self-reported work-related illness and non-fatal injury, and providing around 20% of fatal injuries arising from accidents at work in Great Britain during 2016/17. <http://www.hse.gov.uk/statistics/index.htm>

section, the effects of statutory minimum wages set above the market clearing wage rates for workers of given skills and experience, would in effect provide a transfer, increasing costs for farmers compared to what would otherwise have been the case, and providing benefits to recipient farm workers. Such benefits to farm workers would include (i) any increase in wages to workers, (ii) the value of increased annual leave to workers, (iii) improved sick pay to workers, as well as other more favourable terms and conditions.

Whilst these transfers would broadly net-off to approximately zero, there are sound economic arguments, supported by HM Treasury Green Book guidance²⁹, for placing additional weight on the benefits received by farm workers, who in general would be expected to have lower incomes and wealth than farm business owners, as well as in meeting the broader policy aims of redistribution to ensure fair wages for farm workers.

Although many farm workers might be expected to gain directly from such higher minimum wage rates, in assessing the overall benefits to farm workers this also needs to be balanced against any consequential adverse effects on paid hours, and indeed any costs associated with lower employment of farm workers. The potential effects employment and hours effects have been considered earlier.

To the extent that statutory minimum wage rate increases are set in a considered manner, moderating the scale of any adverse effects, there may potentially be some modest gains to the overall household incomes of farm workers – though also needing to take account of the effects arising through the tax and benefits system.

A relevant point not generally reflected relates to agricultural job search and wage outcomes. There is limited direct evidence on the mobility of agricultural workers within Wales, and hence the extent to which this could differ to other sectors. However, features such as the geographical location of many farms, limited density of labour market opportunities in more remote areas, as well as possible (more limited) skills transferability issues for more some farm workers may be relevant considerations. Some evidence also seems suggestive of relatively low transition rates of agricultural workers to other employment³⁰. Agricultural minimum wage rates may therefore enable some workers to gain from somewhat improved wage rates and terms and conditions, whilst avoiding costs of job search (which could plausibly be higher than for workers elsewhere, given these potential skills and location characteristics).

One further issue relates to the statutory graded minimum wages structure applicable to farm workers in Wales. As discussed in LPC³¹ evidence in the context of the NLW, raising minimum wage rates has the potential to give rise to “spill over” effects, increasing the wage rates of other workers as they seek to retain previous wage differentials. Recent evidence published by the LPC suggests that for most low-paying sectors pay differentials may have been reduced (i.e. the effects of higher NLW’s have not been fully passed-through) as employers have moderated pay rises

---

²⁹ See particularly Annex 5: Distributional Impacts.

³⁰ Though this of itself could reflect constraints to achieving higher pay and conditions or an acceptable wage/utility balance for farm work.

³¹ <https://www.gov.uk/government/organisations/low-pay-commission>

for higher paid workers to accommodate the costs of the NLW increases. For the most recent period this also seems to be the case for UK agriculture.

Whilst there is evidence of some pay compression over recent years, the extent to which any further compression would be feasible is not clear, or whether future adjustments may take effect through other dimensions affecting labour costs such as hours and employment. Anecdotally, such compression also seems to have led to some reported issues around staff motivation and reduced progression opportunities. Clearly, if retained, the multiple minimum wage rates regime for agricultural workers needs to be managed carefully to take account of such broader pay developments.

Though not examined in significant detail given the limitations around the available statistical data, the current AWO sets out to provide statutory protection in the form of provisions for apprentices and a basic statutory hourly wage rate and terms and conditions for younger workers of compulsory school age, i.e. between 13 and 16. In contrast, the NMW only covers workers aged 16 and above. Similarly, UK employment legislation does not make any provision for specific rates of pay linked to skills, specific rates of pay for overtime, rights to paid training, standby duty and night allowances, or a number of other allowances currently available under provisions of the relevant AWOs.

To the extent that workers covered by the statutory requirements in Wales achieve terms and conditions above that which would have arisen under market conditions, this would represent a private benefit to the recipient individuals (but offset by a cost in the form of a transfer from farmers). However, little evidence has been identified to date around potential farmer responses were the agricultural wages legislation in Wales to no longer have effect – it is not clear if these would be eroded over time or would be held up by the need to retain incentives to recruit and retain farm workers.

- Benefits to Farmers

The previous sections have outlined the basis for expecting the statutory regime for agricultural workers wages in Wales to impart some additional costs on farm businesses, both in terms of wages and of terms and conditions benefits to workers (a transfer), and also administrative costs to ensure familiarisation and compliance with the additional statutory requirements (above that of the NMW/NLW). These have already been briefly considered in the corresponding Costs section.

However, this does not preclude the possibility of such a regime also conceivably offering some benefits to farmers (at least to some farmers). One such possibility would be through respective agricultural minimum wage rates and terms and conditions offering a benchmark from which to commence pay negotiations. This could contribute towards reducing costs associated with individual wage negotiations (such as information search as the basis for negotiations and the time involved in such negotiations with workers) and reduce the occurrence of disputes associated with wages and conditions. However, further evidence is required on whether farmers and workers do indeed use these statutory rates for such a purpose.

The enforcement activities conducted by Welsh Government have to date been very modest in scale, which speculatively may provide some support on the matter of dispute avoidance.

- Benefits to Government

Potential benefits to Government reflect the aggregate impacts on pay and employment, in the form of higher taxation receipts and employment costs paid to government and others, and possibly reduced in-work benefits, to the extent that these are applicable. No quantification of these potential effects has been undertaken, since these effects would be anticipated to be largely second-order transfers.

Wider benefits

An important policy aspect of the benefits of the continuation of the statutory provisions for agricultural workers is based on the expectation of improved skill retention and progression for farm workers in Wales. Such positive effects, to the extent that they emerge, could act to (at least partially) mitigate against the effects from any higher labour costs.

- Incentives for training and progression

The graded agricultural wages structure is intended to offer an incentive to undertake relevant professional development activities (supported through training provisions) and support automatic career progression for incumbent workers (subject to skills acquisition). This structure could also potentially provide some incentives to enter into a career in agriculture. At present, the available evidence suggests a relatively low level of formal and on-the-job training within the agricultural sector in Wales³².

Encouraging worthwhile additional training and development would be expected to potentially benefit the farm business³³ by improving human capital and through this improving the capacity to contribute to raising productivity levels - improved skills (human capital) being associated more generally with potential productivity improvements. Such skills may be particularly associated with the effective adoption and utilisation for new technologies, and it is in this context that the available research evidence (as seen) has tended to focus more specifically on the role of the skills of farmers.

To the extent that such incentives are realised, and feed through to longer-term productivity improvements, this may provide a positive benefit in terms of the

---

³² See for example:

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/526082/ESS_2015_Wales_Slide_Pack_May_.pdf

<https://www.gov.uk/government/publications/ukces-employer-skills-survey-2015-wales-toolkit>

³³ For example, OECD (2011), *Fostering Productivity and Competitiveness in Agriculture*:

http://www.oecd-ilibrary.org/agriculture-and-food/fostering-productivity-and-competitiveness-in-agriculture_9789264166820-en Some analysis (using data for England), again focussed more on the skills of farmers is also provided in previous Defra reports:

<https://www.gov.uk/government/collections/agricultural-productivity-and-competitiveness-analyses>

competitiveness of such farm businesses³⁴. However, to date there is relatively limited evidence on this point and on whether incentives are appropriately structured through the multi-graded agricultural minimum wages regime.

More generally, as context to this discussion point, although there are farms exhibiting relatively strong business performance, productivity for the domestic agriculture industry as a whole compares relatively unfavourably to most other industries. UK agricultural productivity growth also appears to have been relatively weak over recent periods compared to a number of other competitor countries³⁵.

Whilst some previous evidence has pointed to hard-to-fill vacancies in the agricultural industry, at present these seem to be less severe than in many other industries in Wales. How this evolves will depend on overall labour supply and the attractiveness of agricultural work, including in respect of wages and terms and conditions, compared to opportunities available in work elsewhere. There are good reasons to believe that relatively higher wage rates would have some role in both encouraging entry and retention within an industry.

- Effects on poverty and local expenditure

The broader policy ambition is that the agricultural minimum wages regime provides fair remuneration for agricultural workers and consequently provides some support to rural communities.

For farm workers to benefit, the increase in the received hourly wage rate and other allowances (above that which would otherwise have been received in market-clearing conditions) must exceed any losses through reduced hours. To the extent this is the case, this would arithmetically provide some support to the household incomes of farm workers. In the case of Grade 1 workers, the difference between the minimum agricultural wage rate and the NLW has tended to be small, so that the additional impacts for this group (if wages are set at the Grade 1 minimum) would be relatively modest³⁶

At the household-level, final effects would also reflect the operation of the tax and benefits system. Whilst the pay of part-time, seasonal or casual farm workers would be expected to be lower than for full-time agricultural workers, the measures of household poverty will also depend on the incomes received by other members of the household (many poor households are characterised by worklessness).

The effect on overall in-work poverty may potentially be positive, but effects at the level of rural communities would tend to be modest, reflecting also the scale and proportion of workers in agriculture.

---

³⁴ However, under price-taking arrangements for farm businesses in agricultural output markets, higher wages leading to reduced profits might also have the effect of some lessening of ability to support non-statutory training and development.

³⁵ https://ahdb.org.uk/documents/Horizon_Driving%20Productivity_Jan2018.pdf

³⁶ For illustration, a two-pence per hour differential might suggest an uplift to the annual gross pay of farm workers of at most around £50 per annum, depending on hours and weeks worked assumptions.

As would be expected, agriculture is more spatially concentrated in some parts of Wales. Table 1 of the Appendix, presents different figures for workplace employment, workers aged 16-74 and experimental estimates of gross value added (GVA) for the agricultural industry by local authority in Wales, supporting this view.

The effects of more favourable agricultural wage rates on aggregate local expenditure will depend on a number of factors³⁷, including the extent of real additional remuneration benefits received by farm workers, and on the composition of expenditure patterns of the farm workers receiving additional wages compared to the expenditure patterns of farms that would have otherwise taken place³⁸. To the extent that net expenditure would increase, this could be potentially partially offset any adverse demand-side effects from lower employment reducing expenditure in local rural economies. No estimation of the balance of these effects has been conducted as part of this RIA due to the uncertainties around such effects.

Option 3 - Introduce the Order including a statutory time limit

The Panel has only been operating for a relatively limited period of time. There has as yet been insufficient time to establish, and formally evaluate, the longer-run economic impacts of the AMW regime in Wales, against operating without such additional statutory protections for agricultural workers (as now in England). At this point, particularly in the light of data limitations, many of the likely more important economic effects are uncertain or have not been fully quantified. Such uncertainties need also to be seen in the context of the potential evolution of the NLW, and its impacts on low wage industries more generally, as well broader economic uncertainties.

The composition and balance of benefits are assumed to be as outlined in Option 2 for the period of the Order continuing in effect. Following this, the relative balance between costs and benefits are anticipated to more broadly reflect those set out in Option 1. Were the overall benefits of Option 1 to be superior to that of Option 2, which has not been established, there could be some additional economic costs associated with the delay in moving to this position.

Summary of the preferred option

Given the general uncertainties around the likely details of any future agricultural minimum wage rates and terms and conditions (under the option of continuing with this regime), as well as important limitations in relation to both the evidence on the impacts of multiple minimum wage structures and specific data limitations, a broader range of costs and benefits have not been quantified as part of this assessment, with such quantification largely restricted to narrower administration and enforcement

---

³⁷ Multipliers – which relate to the effects arising under a unit increase in final demand - are often suggested as a means to analyse such wider impacts, though their important limitations need to be recognised. Some multiplier estimates for agricultural in Wales are provided by the (now dated) 2007 input-output tables for Wales https://www.cardiff.ac.uk/_data/assets/pdf_file/0010/698869/input-output-tables-2007-final-30-6.pdf. Given the primary effect is re-distribution this would complicate the use of an approach based only on such multiplier values.

³⁸ Since the primary effect is a transfer between farmers and farm workers – i.e. no net additional income - the extent to which there is increased local expenditure will be influenced differences in the marginal propensities to consume.

costs. There is a need to establish more conclusive evidence around such effects (see Post Implementation Review section).

Consultation

A full 12 week public consultation on reviewing the Act was conducted from 12th June to 4th September 2017. Its aim was to provide an opportunity for all to contribute their comments and observations on the operation and effect of the Act. All responses were considered carefully and directly informed, and included in the report on the Review. The Review is to be laid before the Assembly Link.

Requests for more information on the consultation should be addressed to SLMenquiries@gov.wales which is regularly checked and monitored to by post to Agricultural Wages, Welsh Government, Rhodfa Padarn, Llanbadarn Fawr, Aberystwyth, Ceredigion SY23 3UR

Full 12 week consultation has also taken place on the introduction of the Act in 2014, and on the subordinate legislation needed – such as the Establishment of the Panel, and Agricultural wages orders. There was a public appointments exercise undertaken to appoint the independent members of the Panel.

A wide range of people and organisations have been consulted. When consultations were posted on the Welsh Government website a supplementary email was sent to organisations and individuals also. These included workers unions, the Association of Labour Providers, Young Farmers Clubs. This was to encourage response and to inform the spectrum of possible interests.

Post implementation review

A formal evaluation of the impacts, including the distributional consequences, of the Agricultural Sector (Wales) Act and associated Agricultural Wages Orders in Wales has yet to be take place. Monitoring, and other relevant data, necessary to more fully establish the baseline and evolution of effects under changing economic and labour market conditions, should be further considered, to inform future reviews at appropriate points.

COMPETITION ASSESSMENT

The competition filter test has been applied, with the outcomes of the completed assessment provided below. No detrimental effects on competition have been identified as part of this assessment.

The competition filter test	
Question	Answer yes or no
Q1: In the market(s) affected by the new regulation, does any firm have more than 10% market share?	No
Q2: In the market(s) affected by the new regulation, does any firm have more than 20% market share?	No
Q3: In the market(s) affected by the new regulation, do the largest three firms together have at least 50% market share?	No
Q4: Would the costs of the regulation affect some firms substantially more than others?	No
Q5: Is the regulation likely to affect the market structure, changing the number or size of businesses/organisation?	No
Q6: Would the regulation lead to higher set-up costs for new or potential suppliers that existing suppliers do not have to meet?	No
Q7: Would the regulation lead to higher ongoing costs for new or potential suppliers that existing suppliers do not have to meet?	No
Q8: Is the sector characterised by rapid technological change?	No
Q9: Would the regulation restrict the ability of suppliers to choose the price, quality, range or location of their products?	No

Appendix: Agricultural Labour

According to the LPC around 6.4% of workers (1.5 million workers) aged 25 and over in the UK are paid at or below the NLW. Agriculture is identified as one of the low-paying sectors, with around 17,000 workers in the UK covered by the NLW. There is significant variation in NLW coverage across spatial areas, including within Wales³⁹.

A number of official surveys provide statistics about the labour market for agricultural workers. Different coverage and definitions (for example, headcount measures versus full-time equivalents, residence or workplace based) used for the purpose of these surveys needs to be taken into account in their interpretation.

Table 1: Estimates of workplace employment, workers aged 16-64, and GVA in agriculture by local authority in Wales, 2016

Local Authority	Workplace employment in agriculture, 2016 ^(a)		Workers aged 16-64, 2011 ^(b)		Gross Value Added, 2015 ^(c)	
	Workplace employment	% of total workplace employment	Workers	% share of workers	GVA (£millions)	% of total LA GVA
Isle of Anglesey	1,800	7.7%	932	3.1%	16	1.7%
Gwynedd	4,800	7.5%	1,868	3.5%	26	1.1%
Conwy	1,500	3.1%	1,041	2.1%	12	0.7%
Denbighshire	1,800	4.0%	962	2.3%	21	1.3%
Ceredigion	4,700	12.7%	2,316	7.1%	51	4.1%
Pembrokeshire	4,600	7.9%	2,535	4.7%	42	2.1%
Carmarthenshire	5,300	6.4%	3,338	4.1%	45	1.6%
Swansea	900	0.7%	401	0.4%	6	0.1%
Neath Port Talbot	400	0.8%	207	0.4%	5	0.2%
Bridgend	300	0.5%	250	0.4%	2	0.1%
Rhondda Cynon Taf	200	0.3%	223	0.2%	3	0.1%
Merthyr Tydfil	200	0.8%	38	0.2%	1	0.1%
Caerphilly	200	0.3%	199	0.3%	2	0.1%
Blaenau Gwent	100	0.5%	84	0.3%	-	-
Torfaen	-	-	115	0.3%	2	0.1%
Flintshire	1,500	2.7%	685	0.9%	12	0.3%
Wrexham	900	1.3%	829	1.3%	21	0.8%
Powys	8,600	14.1%	5,517	8.7%	76	3.4%
Vale of Glamorgan	600	1.4%	402	0.7%	5	0.2%
Cardiff	-	-	132	0.1%	3	-
Monmouthshire	2,100	4.4%	1,216	2.8%	16	0.8%
Newport	200	0.3%	207	0.3%	7	0.2%
Wales	40,700	2.9%	23,497	1.7%	374	0.7%

(a) Source: Annual Population Survey, Business Register and Employment Survey and Survey of Agriculture and Horticulture <https://statswales.gov.wales/Catalogue/Business-Economy-and-Labour->

39

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/681750/Short_report_December_2017.pdf

(b) Source: Census of Population 2011. Workers are all people aged 16-74 who are in employment or self-employment. Each worker is allocated to a main sector based on where they spend the largest part of their time.

(c) Source: ONS experimental GVA estimates.

Workplace employment in the agriculture, forestry and fishing industry in Wales in 2016 was around 40,700, representing around 3% of total workplace employment. This compares to around 1.2% in the UK as a whole. As would be expected, workplace employment in agriculture, forestry and fishing is somewhat spatially concentrated.

Estimates of the persons engaged in work (rather than full-time equivalents⁴⁰) on agricultural holdings by type of labour are available from the June Survey of Agriculture and Horticulture. This source estimates that 53,534 persons were engaged in work on agricultural holdings in Wales in 2016, of which 39,903 were farmers, partners, directors and spouses, and with 13,621 farm workers. This has since declined to a total labour force of 51,943, of which 11,962 are farm workers. Across the period 2009 to 2016, about three-quarters of persons engaged in work on agricultural holdings in Wales were farmers, partners, directors and spouses and around one-quarter were farm workers.

Table 2: Persons engaged in work on agricultural holdings in Wales^(a)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Total farmers, partners, directors and spouses:									
Full-time	19,492	16,413	19,945	19,869	17,873	19,507	19,307	18,564	18,324
Part-time (b)	24,317	27,586	25,001	25,179	22,078	23,142	22,312	21,339	21,657
Total	43,809	43,999	44,946	45,048	39,951	42,649	41,619	39,903	39,981
Farm workers:									
Regular full-time (c)	3,720	3,697	3,306	3,146	3,278	4,406	4,638	..	
Regular part-time (b) (c)	4,623	4,951	3,100	3,422	3,337	4,682	4,492	..	
Seasonal or casual workers	4,489	5,181	7,063	6,758	6,398	7,884	7,570	..	

⁴⁰ Given the headcount basis of this measure of labour inputs, it is not appropriate to use this measure to compare against other sectors, which are based on other survey measures and definitions.

Total farm workers	12,832	13,829	13,469	13,326	13,013	16,972	16,700	13,621	11,962
Total labour force	56,641	57,828	58,415	58,374	52,964	59,621	58,319	53,524	51,943

(a) Figures are for main and minor holdings.

(b) Part-time defined as less than 39 hours per week. Regular workers work on farm on a continuous basis and may be members of the farmer's family.

(c) Includes salaried managers.

Source: Welsh Agricultural Statistics; 2017 data from statistical release "Survey of Agriculture and Horticulture", November 2017.

There are differences in the composition of persons engaged in work on agricultural holdings across the UK, with the share of farms workers of the agricultural labour force in 2016 in Wales being notably lower than in England - where farm workers represented around 43% of the total agricultural labour force - but similar to Scotland and Northern Ireland. The higher share of farmers, partners, directors and spouses in Wales reflects the size and structure of farm businesses and type of agricultural activities.

Table 3: Composition of persons engaged in work on agricultural holdings 2016

	Wales		England		Scotland		Northern Ireland	
	000s	% of total labour force	000s	% of total labour force	000s	% of total labour force	000s	% of total labour force
Total farmers, partners, directors and spouses:								
Full-time	18.6	35%	88.8	29%	13.4	21%	18.0	38%
Part-time	21.3	40%	84.3	28%	27.2	43%	18.2	38%
Total	39.9	75%	173.1	57%	40.7	64%	36.2	76%
Farm workers:								
Regular full-time (a)	..	-	54.9	18%	10.4	16%	2.3	5%
Regular part-time (a)	..	-	29.6	10%	6.1	10%	1.5	3%
Seasonal or casual workers	..	-	43.9	15%	6.4	10%	7.7	16%
Total farm workers	13.6	25%	128.4	43%	17.1	27%	11.5	24%
Total labour force	53.5	100%	301.5	100%	63.5	100%	47.7	100%

(a) Includes salaried managers.

Source: Welsh Government, Department for Environment, Food and Rural Affairs, Scottish Government and Department for Agriculture, Environment and Rural Affairs Northern Ireland. Estimates are based on the June Survey of Agriculture and Horticulture in Wales and equivalent surveys in the rest of the UK.

Employment by Agricultural Grades

Defra previously conducted the Survey of Earnings and Hours of Agricultural Workers in order to provide information to support the annual negotiations of the former Agricultural Wages Board for England and Wales. The survey was discontinued a number of years ago and no up-to-date official statistics are currently collected on the number of workers within each agricultural workers grade in Wales.

Whist now dated, and available on an England and Wales basis, in the absence of a more suitable data source this information has been used as the basis for modelling pay effects for previous Agricultural Wages Orders. The published average proportions for farm workers at each grade are shown below:

Table 4: Proportion of workers in E&H at each AWB grade (average for 2007-2010)

Grade	Full-time	Part-time	Casual	All
Grade 1	6%	14%	39%	19%
Grade 2	39%	63%	61%	51%
Grade 3	9%	7%		6%
Grade 4	30%	11%		16%
Grade 5	11%	3%		6%

Grade 6	5%	1%		2%
---------	----	----	--	----

Source: Farm Labour and Wage Statistics, 2012, Department for Environment, Food and Rural Affairs <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20130125190634/http://www.defra.gov.uk/statistics/files/defra-stats-foodfarm-farmmanage-earnings-labour2012-120627.pdf>

Although specific data on employment within each respective agricultural grade in Wales (and transitions between grades) is not available, using the Standard Occupational Classification (SOC) a number of agricultural sector codes can be identified which can be very broadly mapped to agricultural grades⁴¹.

Earnings and Hours

Data on median gross hourly pay and paid hours worked are shown in the tables below. Comparisons are between Wales and UK.

Table 5: Median Hourly pay – Gross (£) – For all employee jobs, Wales, 2017

Description	Code	2013	2014	2015	2016	2017
Managers and proprietors in agriculture related services:	121	10.73	10.81	11.62	9.12	11.26
- Managers and proprietors in agriculture and horticulture	1211	10.73	10.81	11.62	9.52	10.69
Skilled agricultural and related trades:	51	8.84	9.00	9.13	9.00	9.50
- Agricultural and related trades	511	8.84	9.00	9.13	9.00	9.50
Elementary agricultural occupations	911	7.06	7.50	8.37	8.06	8.34
- Farm workers	9111	7.25	7.21	9.03	7.45	8.04

Source: Annual Survey of Hours and Earnings, Office for National Statistics. 2017 figures are provisional. SOC – Standard Occupational Classification.

Table 6: Median Hourly pay – Gross (£) – For all employee jobs, UK, 2017

Description	Code	2013	2014	2015	2016	2017
Managers and proprietors in agriculture related services:	121	12.50	12.29	12.96	12.56	12.52
- Managers and proprietors in agriculture and horticulture	1211	12.82	12.59	13.17	12.63	12.53
Skilled agricultural and related trades:	51	8.89	8.91	9.24	9.50	9.50
- Agricultural and related trades	511	8.89	8.91	9.24	9.50	9.50
Elementary agricultural occupations	911	7.99	8.00	8.00	8.30	8.63
- Farm workers	9111	8.08	8.03	8.03	8.45	8.68

Source: Annual Survey of Hours and Earnings, Office for National Statistics. 2017 figures are provisional. SOC – Standard Occupational Classification.

⁴¹ Grades 1 and 2 as Farm Workers, Grades 3-5 as Skilled Agricultural Trades and Grade 6 as Farm Managers.

Table 7: Median Paid Hours Worked - Total – For all employee jobs, SOC, Wales, 2017

Description	Code	2013	2014	2015	2016	2017
Managers and proprietors in agriculture related services:	121	38.4	39.5	39.7	41.6	-
- Managers and proprietors in agriculture and horticulture	1211	38.4	39.5	39.7	39.7	37.6
Skilled agricultural and related trades:	51	37.0	37.1	37.0	37.0	37.0
- Agricultural and related trades	511	37.0	37.1	37.0	37.0	37.0
Elementary agricultural occupations	911	40.0	-	39.0	43.3	-
- Farm workers	9111	-	41.0	38.8	50.3	45.9

Source: Annual Survey of Hours and Earnings, Office for National Statistics. 2017 figures are provisional. SOC – Standard Occupational Classification.

Table 8: Median Paid Hours Worked - Total – For all employee jobs, UK, 2017

Description	Code	2013	2014	2015	2016	2017
Managers and proprietors in agriculture related services:	121	39.1	39.6	39.9	39.1	39.0
- Managers and proprietors in agriculture and horticulture	1211	39.3	39.4	40.0	40.0	39.8
Skilled agricultural and related trades:	51	38.9	39.0	38.9	39.0	38.8
- Agricultural and related trades	511	38.9	39.0	38.9	39.0	38.8
Elementary agricultural occupations	911	39.5	40.0	39.1	40.0	39.9
- Farm workers	9111	40.0	40.0	40.0	40.6	40.2

Source: Annual Survey of Hours and Earnings, Office for National Statistics. 2017 figures are provisional. SOC – Standard Occupational Classification.

Farm Businesses and Paid Workers

The latest figures from the June Survey of Agriculture and Horticulture for 2016 suggest there are around 24,536 non-dormant farm holdings in Wales, with just fewer than 14,000 classified as very small. There were 6,510 Cattle and Sheep (LFA) holdings, 1,628 Dairy holdings and 1,166 Cattle and Sheep (Lowland) holdings.

One further source which provides some estimate of the number of agricultural businesses in Wales is based on the Business Population Estimates. The latest estimates of the number of businesses grouped by the number of employees are presented below.

Table 9: Agriculture, forestry and fishing businesses in the private sector in Wales, start 2017

	Number		
	Businesses	Employment (thousand)	Turnover (£m)
All businesses	14,890	32	1,877
All employers	2,980	13	1,236
With no employees (unregistered) ¹	1,120	1	28
With no employees (registered) ¹	10,790	17	613
1	1,275	3	276
2-4	1,255	5	516
5-9	325	2	213
10-19	100	1	113
20-49	20	1	*
50-99	5	*	*

¹ Businesses with no employees can either be 'registered' for either VAT or PAYE or are 'unregistered'.

* Symbol replaces data that are deemed to be disclosive. Source: Business Population Estimates, BEIS.

Farm Labour Inputs and Farm Business Incomes

The extent of average utilisation of farm workers varies across farm types and sizes. The tables below provide figures on the estimated value of paid, unpaid and casual labour costs by different farm types collected through the Farm Business Survey (FBS)⁴². The proportion of costs represented by Paid and Casual labour as also provisionally calculated.

Farm business income (essentially net profits) varies significantly both across and within farm types, and exhibit volatility across years, reflecting in particular movements in agricultural commodity prices, as well as notable variations in the cost of production between farms. Some basic statistics on farm incomes and their composition is provided in the Farm Incomes Statistics Release: <http://gov.wales/statistics-and-research/farm-incomes/?lang=en>

The contribution of paid labour costs, how this changes under amendments to minimum wages requirements, and within the overall context of individual-farm level profitability, will be important considerations in assessing on-going affordability of AWO requirements.

⁴² These figures are not weighted to be reflected for the broader population of farm businesses in Wales, and are based on an inter-year identical sample. For these reasons there may be some differences from Welsh Government estimates.

Table 10: Hill and Upland Dairy Farms, Wales

	Under 300k SO		Over 300k SO		All Farms	
	2015-16	2016-17	2015-16	2016-17	2015-16	2016-17
Total Outputs	164,479	153,982	450,701	453,243	295,036	290,486
Total Inputs	152,043	146,913	428,716	427,827	278,243	275,047
Labour						
- Paid	2,989	3,004	17,478	16,523	9,598	9,170
- Unpaid	7,518	8,341	14,068	14,004	10,505	10,924
- Casual	1,788	854	6,626	7,601	3,995	3,931
Farm Business Income	24,007	20,324	33,388	34,309	28,286	26,704
Paid and Casual as % of total inputs	3%	3%	6%	6%	5%	5%

Source: Farm Business Survey: Statistical Results, IBERS, Aberystwyth University.

Table 11: Lowland Dairy Farms, Wales

	Under 350k SO		Over 350k SO		All Farms	
	2015-16	2016-17	2015-16	2016-17	2015-16	2016-17
Total Outputs	214,659	200,360	707,398	667,651	445,303	419,093
Total Inputs	194,655	192,855	641,848	613,169	403,980	389,596
Labour						
- Paid	4,244	3,820	54,216	48,714	27,635	24,834
- Unpaid	9,805	10,674	13,259	12,979	11,422	11,753
- Casual	1,122	1,579	3,864	6,380	2,406	3,826
Farm Business Income	37,006	25,697	85,008	74,352	59,475	48,475
Paid and Casual as % of total inputs	3%	3%	9%	9%	7%	7%

Source: Farm Business Survey: Statistical Results, IBERS, Aberystwyth University.

Table 12: Lowland Cattle and Sheep Farms, Wales

	Under 60k SO		Over 60k SO		All Farms	
	2015-16	2016-17	2015-16	2016-17	2015-16	2016-17
Total Outputs	45,727	47,082	149,968	156,565	110,167	114,761
Total Inputs	47,244	47,355	137,428	134,364	102,994	101,142
Labour						
- Paid	0	0	7,158	6,482	4,425	4,007
- Unpaid	2,515	2,630	5,770	5,559	4,527	4,441
- Casual	31	20	1,596	1,808	999	1,125
Farm Business Income	4,364	5,484	24,296	32,809	16,685	22,375
Paid and Casual as % of total inputs	0%	0%	6%	6%	5%	5%

Source: Farm Business Survey: Statistical Results, IBERS, Aberystwyth University.

Table 13: Hill Sheep Farms, Wales

	Under 70k SO		70-155k SO		Over 115k SO		All Farms	
	2015-16	2016-17	2015-16	2016-17	2015-16	2016-17	2015-16	2016-17
Total Outputs	54,589	57,608	99,000	104,289	234,943	229,399	133,570	134,121
Total Inputs	47,703	48,921	86,944	88,799	196,618	197,798	113,667	115,061
Labour								
- Paid	323	660	2,000	1,719	7,533	6,488	3,452	3,102
- Unpaid	1,418	1,455	4,095	3,754	11,909	12,686	6,040	6,237
- Casual	626	606	930	1,150	2,669	3,001	1,462	1,641
Farm Business Income	11,727	13,641	21,970	24,130	61,554	55,927	32,956	32,180
Paid and Casual as % of total inputs	2%	3%	3%	3%	5%	5%	4%	4%

Source: Farm Business Survey: Statistical Results, IBERS, Aberystwyth University.

Table 14: Hill Cattle and Sheep Farms, Wales

	Under 70k SO		70-155k SO		Over 115k SO		All Farms	
	2015-16	2016-17	2015-16	2016-17	2015-16	2016-17	2015-16	2016-17
Total Outputs	64,788	69,412	105,629	105,307	205,726	209,046	127,431	129,858
Total Inputs	60,443	62,559	98,163	98,123	206,056	213,082	123,578	126,609
Labour								
- Paid	411	433	2,177	1,961	1,678	1,867	1,470	1,465
- Unpaid	3,495	3,501	4,615	4,381	17,835	17,401	8,793	8,563
- Casual	1,042	694	540	920	4,575	4,797	2,072	2,177
Farm Business Income	10,688	13,877	14,819	14,469	25,990	20,694	17,381	16,415
Paid and Casual as % of total inputs	2%	2%	3%	3%	3%	3%	3%	3%

Source: Farm Business Survey: Statistical Results, IBERS, Aberystwyth University.

Table 15: Upland Cattle and Sheep Farms, Wales

	Under 70k SO		70-155k SO		Over 115k SO		All Farms	
	2015-16	2016-17	2015-16	2016-17	2015-16	2016-17	2015-16	2016-17
Total Outputs	53,568	55,519	116,912	124,887	234,941	252,470	116,056	123,529
Total Inputs	53,781	54,789	105,197	109,132	212,441	216,607	107,395	109,970
Labour								

- Paid	372	899	1,503	1,682	7,281	7,498	2,415	2,772
- Unpaid	1,844	2,118	4,171	3,956	13,549	13,929	5,413	5,586
- Casual	710	439	3,168	2,984	3,724	4,779	2,118	2,205
Farm Business Income	6,184	7,292	23,633	27,393	39,537	53,699	19,199	24,306
Paid and Casual as % of total inputs	2%	2%	4%	4%	5%	6%	4%	5%

Source: Farm Business Survey: Statistical Results, IBERS, Aberystwyth University.

SL(5)XXX - Gorchymyn Deddf Sector Amaethyddol (Cymru) 2014 (Parhau i Gael Effaith) 2018

Cefndir a Phwrpas

Effaith adran 14(1) o Ddeddf Sector Amaethyddol (Cymru) 2014 ("y Ddeddf") yw bod y Ddeddf i ddarfod ar 30 Gorffennaf 2018, oni bai bod gorchymyn yn cael ei wneud gan Weinidogion Cymru o dan adran 14(2) sy'n darparu bod y Ddeddf i barhau mewn effaith. Mae'r Gorchymyn hwn yn orchymyn o'r fath ac mae'n darparu bod y Ddeddf i barhau mewn effaith.

Gweithdrefn

Cadarnhaol

Craffu Technegol

Ni nodwyd unrhyw bwyntiau i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Craffu ar rinweddau

Nodwyd un pwynt i gyflwyno adroddiad arno o dan Reol Sefydlog 21.3(ii) mewn perthynas â'r offeryn hwn, sef ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Cynulliad.

Fel y nodwyd yn y Cefndir a Phwrpas, effaith adran 14(1) o Ddeddf Sector Amaethyddol (Cymru) 2014 ("y Ddeddf") yw bod y Ddeddf i ddarfod ar 30 Gorffennaf 2018, oni bai bod gorchymyn yn cael ei wneud gan Weinidogion Cymru o dan adran 14(2) sy'n darparu bod y Ddeddf i barhau mewn effaith. Mae'r Gorchymyn hwn yn orchymyn o'r fath ac mae'n darparu bod y Ddeddf i barhau mewn effaith.

Y goblygiadau yn sgil gadael yr Undeb Ewropeaidd

Ni nodwyd unrhyw bwyntiau i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Ymateb y Llywodraeth

Nid oes angen ymateb gan y llywodraeth.

Cynghorwyr Cyfreithiol

Y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol

8 Mawrth 2018

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref
Ein cyf/Our ref MAL/CG/0113/18

Mr M. Antoniw AC
Cadeirydd y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol
Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Mick.Antoniw@cynulliad.cymru

7 Mawrth 2018

Annwyl Mick

Ysgrifennais atoch ym mis Ionawr ynghylch defnyddio pwerau gwneud is-ddeddfwriaeth sy'n rhan o Fil yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) Llywodraeth y DU ("y Bil"). Yn y llythyr hwnnw dywedais y byddwn yn rhoi rhagor o wybodaeth am ystod a graddfa'r is-ddeddfwriaeth a allai fod yn ofynnol.

Bu swyddogion yn parhau i weithio ar gyflwyno is-ddeddfwriaeth dan y pwerau a roddir i Weinidogion Cymru gan Atodlen 2 i'r Bil. Bellach mae gennym ddarlun cliriach o nifer y darnau o is-ddeddfwriaeth a fydd yn ofynnol er mwyn caniatáu i Weinidogion Cymru gywiro diffygion mewn deddfwriaeth ddomestig sy'n deillio o'r UE lle mae cymhwysedd wedi ei ddatganoli i Gymru. Aeth y gwaith hwnnw yn ei flaen heb amharu ar safbwynt Llywodraeth Cymru ar ddarpariaethau yn ymwneud â datganoli yn y Bil, sydd - fel y gwyddoch - yn destun cryn dipyn o anghytundeb o hyd rhwng y gweinyddiaethau datganoledig a Llywodraeth y DU.

Yn fy llythyr blaenorol, dywedais bod dros 600 o offerynnau deddfwriaethol sy'n deillio o'r UE wedi'u nodi o fewn cymhwysedd datganoledig Cymru. Mae dadansoddiad pellach (sy'n parhau i fynd rhagddo) wedi gostwng y nifer hwn i tua 400 o offerynnau diffygiol sy'n debygol o fod angen sylw. Amcangyfrifir ar hyn o bryd y bydd tua 20 o'r rheiny angen eu trin drwy offeryn cywiro 'unigol' penodol, gyda thua 380 yn medru cael sylw drwy ddarpariaethau mewn offerynnau cywiro cyfunol.

Mae'n bwysig nodi hefyd y gellid o bosib ymdrin â rhai offerynnau diffygiol drwy neu o dan ddeddfwriaeth sylfaenol newydd, naill ai gan nad oes modd eu cywiro'n synhwyrol neu am eu bod yn rhan o fframwaith deddfwriaethol newydd (o bosib ar lefel Prydain neu'r DU). Gallai hyn greu cyfresi newydd o bwerau i wneud is-ddeddfwriaeth. Fe fyddwch yn ymwybodol bod trafodaethau am y materion hyn yn parhau rhwng y gweinyddiaethau datganoledig a Llywodraeth y DU.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Julie.James@llyw.cymru
Correspondence.Julie.James@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Fe welwch o'r ffigurau uchod y gellid ymdrin â'r rhan fwyaf o'r offerynnau diffygiol sy'n deillio o'r UE drwy offerynnau cywiro cyfunol. Nid oes cadarnhad eto faint o offerynnau o'r fath fydd yn angenrheidiol, er y bydd y ffigur yn dod yn gliriach wrth i'r gwaith fynd rhagddo. Mae'r nifer sy'n ofynnol yn debygol o newid ar sail nifer y diffygion a nodir o fewn pob offeryn deddfwriaethol, natur y diffygion hynny a chymhlethdod yr atebion angenrheidiol i'w cywiro.

Mae swyddogion yn parhau i edrych ar y diffygion ac yn ceisio cadarnhau beth yw'r ffordd orau o'u cywiro. Byddaf yn rhoi rhagor o wybodaeth pan fydd gennym ddarlun cliriach ynghylch nifer yr Offerynnau Statudol cyfunol sy'n ofynnol.

Yn gywir

Julie James AC/AM

Arweinydd y Tŷ a'r Prif Chwip

Leader of the House and Chief Whip

Eitem 5.1

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon